

ODGOVORNOST I INTEGRITET:
**PREGLED GRAĐANSKOG NADZORA
POLICIJE U CRNOJ GORI**

ODGOVORNOST I INTEGRITET:
PREGLED GRAĐANSKOG NADZORA
POLICIJE U CRNOJ GORI

mr.sc. Aleksandar Saša Zeković
Zorana Baćović

izdavač

Skupština Crne Gore
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 10, Podgorica
tel/fax: 020 404 538
www.kontrolapolicije.me

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9325-8-9
COBISS.CG-ID 31934992

mr.sc. Aleksandar Saša Zeković
Zorana Baćović

ODGOVORNOST I INTEGRITET:
PREGLED GRAĐANSKOG NADZORA
POLICIJE U CRNOJ GORI

Podgorica
2016

SADRŽAJ

Građanski nadzor policije: Razmatranje prednosti, ograničenja i efikasnosti modela u Crnoj Gori	7
Rezime rada građanske kontrole policije u 2016. godini	15
Saziv Savjeta za građansku kontrolu policije 2015-20	17
Rad po pritužbama i inicijativama	23
Zaštita od nasilja u porodici	155
Policija i rodna pitanja	161
Policija i osobe s invaliditetom	165
Policija i nacionalne manjine	177
Policija i društveno prihvatanje LGBT osoba	181
Konsultacije sa zajednicom i saradnja sa građanskim društvom	189
Izdavačka produkcija Savjeta: Knjige publikovane u 2016	205

GRAĐANSKI NADZOR POLICIJE: RAZMATRANJE PREDNOSTI, OGRANIČENJA I EFIKASNOSTI MODELA U CRNOJ GORI

Uvod

Kontrola policije u Crnoj Gori ostvaruje se parlamentarnom, građanskom i unutrašnjom kontrolom. Građanska kontrola policije realizuje se posredstvom Savjeta za građansku kontrolu rada policije.¹

Zakonom o unutrašnjim poslovima ustanovljen je Savjet za građansku kontrolu rada policije - svojevrsni kolektivni ombudsman specijalizovan za praćenje i ocjenu primjene policijskih ovlaštenja.

Koncept i nezavisnost građanskog nadzora policije u Crnoj Gori

Savjet za građansku kontrolu policije u potpunosti konstituše građansko društvo. Različite strukture građanskog društva koje ga obrazuju posebno naglašavaju kredibilitet i specifičnost ovog mehanizma. Može se konstatovati da je to jedan od uspješnijih modela involviranosti građanskog društva.

Nezavisni način imenovanja sastava i kredibilitet subjekata ovlašćenih za imenovanja daju dovoljno garancija za pružanje konstruktivne pomoći i doprinosa da policija svojim profesionalnim i zakonitim radom potvrdi kredibilitet i važnost u sprovođenju pravde i poštovanju ljudskih prava.

Savjet čine pet članova koje imenuju (po jednog) Advokatska komora Crne Gore, Ljekarska komora Crne Gore, Udruženje pravnika Crne Gore, Univer-

¹ Zvanična web stranica Savjeta za građansku kontrolu policije je www.kontrolapolicije.me

zitet Crne Gore i nevladine organizacije koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda. Postupak završetka imenovanja članova Savjeta potvrđuje Skupština Crne Gore a mandat članova traje pet godina.

Raznovrsnost u organizacionom ustrojstvu Savjeta otvara puni prostor za razmišljanje o različitim perspektivama i dimenzijama policijske politike i prakse. Ustrojstvo Savjeta je takvo da omogućava da ekspertski pristup bude potpuno profesionalan i da bude uklonjena pristrasnost bilo koje vrste.

Ciljevi građanske kontrole policije u Crnoj Gori

Intencija građanske kontrole policije jeste blagovremeno identifikovati i spriječiti neprofesionalno policijsko postupanje i odvratiti policiju od prakse koja je kompromituje i krši ljudska prava.

Cilj građanskog nadzora jeste i jačanje povjerenja javnosti u policijski servis uz povećanje transparentnosti i dostupnosti policije.

Primarna uloga Savjeta je da postupa po pritužbama, da se bavi prigovorima javnosti u vezi sa policijskom praksom, kulturom, integritetom i primjenom policijskih ovlašćenja. Ali, postupanje po žalbama je mehanizam snaženja odgovornosti u policiji, jer se naglašavaju greške i propusti koji se trebaju otkloniti, prevazići i lekcije koje se trebaju naučiti. Sve to, skupa, doprinosi unapređenju prakse i policije u cjelini.²

Savjet direktno doprinosi jačanju policijske organizacije jer se kroz pažljiv i odgovoran rad na svakoj pritužbi i inicijativi zapravo analiziraju uzroci primjedbi čime se kroz usvojene ocjene, zaključke i preporuke (tekovine Savjeta), i naravno uvažavanje istih, doprinosi poboljšanju policijskih politika, procedura i prakse ali i samih kapaciteta pa i discipline u poštovanju ljudskih prava građana.³

Indikatori uspješnosti građanskog nadzora policije

Savjet za građansku kontrolu policije se, iz godine u godinu, trudio, i pored brojnih ograničenja da analizira svoju uspješnost, rezultate, organizacionu strukturu, nadležnosti, resurse, procedure. Za potrebe procjene efikasnosti građanskog nadzora nad policijskim servisom potrebno je uspostaviti relevantni

² Po ovom pitanju, prednost rada Savjeta je i u tome što je kroz svoju ukupnu praksu dokazao da i pored fokusiranosti na individualne pritužbe i primjedbe snažno je i široko postavljen u zastupanju i promovisanju sistemskih promjena u policiji.

³ Misli se na obeshrabrivanje neprimjerenog i neprofesionalnog ponašanja i postupanja policije.

metodološki pristup. Savjetu je za to potrebna odgovarajuća stručna podrška, komparativna iskustva, resursi i svakako veći budžet.⁴

Ipak na osnovu dosadašnjeg iskustva i praksi mogu se identifikovati ovi važni indikatori uspješnosti građanskog nadzora u Crnoj Gori: stvarna zakonska mogućnost i ograničenja u nadležnosti; istinska, stvarna, nezavisnost u radu; dostupnost i pristupačnost građanske kontrole policije; broj pritužbi koje su podnijete i koje su uzete u rad; broj formiranih predmeta; kvalitet pritužbi (misli se na pritužbe koje su potkrijepljene dokazima, argumentima); broj riješenih (zatvorenih) predmeta; vrijeme rada po predmetu; uspješnost u posredovanju između građana i policije; pristup policijskim podacima i dokumentaciji; broj izdatih preporuka i odnos prema istima u pogledu implementacije; saradnja sa zajednicom; transparentnost i izvještavanje; postojanje podrške, posebno resursne i političke, za djelovanje građanskog nadzora;⁵ saradnja sa drugim agencijama za kontrolu policije;⁶ sposobnost građanske kontrole policije da štiti povjerljivost podataka.⁷

Postojanje, rad i rezultate građanske kontrole policije potrebno je involvirati i u istraživanja javnog mnjenja.

U nastavku detaljnije analiziramo određene indikatore uspješnosti građanskog modela nadzora policije u Crnoj Gori.

Dostupnost i pristupačnost: Ko se može obratiti i u praksi ko se stvarno obraća građanskoj kontroli policije

Savjetu se mogu obraćati građani i službenici policije. Građani se često obraćaju Savjetu, direktno ili preko političkih i nevladinih organizacija (NVO). U stvarnosti obraćanje policijskih službenika ne postoji. Ta činjenica treba da za-

⁴ Budžet Savjeta za građansku kontrolu policiju od 2010. godine je gotovo nepromijenjen. U 2016 godini je povećan za zanemarljivih 7% što je maksimalno kvalitetno upotrijebljeno za unaprijeđenje transparentnosti i izvještavanja.

⁵ Od 2005-07 Savjet je funkcionisao bez odgovorajućih resursa i potrebne političke podrške. Počivao je na dobrovoljnom radu i bez pokrivanja elementarnih troškova koji prate rad. Takav pristup političke elite bitnije ni kasnije nije promijenjen što se i dan danas održava na njegovu djelotvornost.

⁶ Savjet za građansku kontrolu policije preduzeo je brojne inicijative za uspostavljanje saradnje sa unutrašnjom kontrolom policije, parlamentarnim odborom za odbranu i bezbjednost, institucijom ombudsmana, Etičkim odborom Uprave policije. Sve su inicijative potekle od građanske kontrole policije i a svi ostvareni kontakti i realizovana saradnja ostvareni su zahvaljujući Savjetu za građansku kontrolu policije. Saradnju između mehanizama nadzora treba i zakonski definisati i podstaći a međusobne konsultacije učiniti redovnim.

⁷ Agencija za zaštitu ličnih podataka utvrdila je da Savjet za građansku kontrolu policije poštuje domaće propise i međunarodne standarde u vezi sa zaštitom ličnih podataka. Agencija je postupala po prijavi ministra unutrašnjih poslova koji je manipulirao konkretnom situacijom koja se odnosila na krajnje kompromitovano policijsko postupanje. Savjet za građansku kontrolu policije nikada nije zloupotrijebio i javno predstavio bilo koji povjerljivi podatak.

brine profesionalne i demokratske strukture u zemlji. To ukazuje na zatvorenost policijske organizacije, na stanje i kvalitet policijske kulture koja je i dalje na snazi i na definitivni strah kod službenika da prijave kolege koji krše ljudska prava i ruše policijski integritet.⁸ U praksi Savjet postupa i po sopstvenoj inicijativi a to je često korišćeno u proteklih jedanaest godina.

Primjedbe na postupanje policije: Uspostavljene jednostavne i sadržajne procedure

Savjet, svi njegovi članovi i administracija koja opslužuje njegov rad, je učinio sve u svojoj moći da se kroz potpunu dostupnost i lakoću kontaktiranja uspostave krajnje jednostavne procedure a građanima približi i osigura nesmetana mogućnost podnošenja žalbe (pritužbe) zbog primjedbi na policijsko postupanje.

Koliko se raniji rad građanske kontrole policije po pritužbama možda činio limitiranim to se danas ne čini tako. Građanska kontrola podrazumijeva, što je posebna vrijednost, intenzivnu komunikaciju između građanina - podnosioca pritužbe i policijskih vlasti. Policija se, kroz inicijalno obraćanje Savjeta, izjašnjava na primjedbe građanina ali i odgovara na listu konkretnih pitanja koje je Savjet identifikovao i sastavio kao neophodne za svoje izjašnjenje odnosno izdavanje konkretne ocjene o postojanju povrede prava. Odgovor policije se potom dostavlja na upoznavanje i eventualno dodatno izjašnjenje podnosiocu pritužbe. To stvara, veoma često, i dodatnu potrebu da se, ponovo, kontaktira konkretna policijska adresa odnosno autoritet i pruža mogućnost da se otklone eventualne nejasnoće i spriječe opstrukcije.

Dalje, pri radu, što je takođe vrijednost građanskog nadzora, uspostavlja se, po potrebi, komunikacija i traže informacije, relevantne za postupanje po pritužbi, od drugih agencija. U praksi Savjet za građansku kontrolu policije često i veoma intenzivno komunicira sa državnotužilačkom organizacijom, sudskom vlašću posebno sudovima za prekršaje, centrima za socijalni rad a tu su i veoma korisne konsultacije sa specijalizovanim NVO iz oblasti ljudskih prava, vladavine prava i bezbjednosti kao i sa Ombudsmanom. Kompletan ovaj proces neminovno snaži cjelovitost postupka. Konačno, Savjet vrednuje odnosno daje ocjene i preporuke za poboljšanja policijske politike, procedura i prakse koje dostavlja

⁸ Preduzete su brojne inicijative da se unaprijedi vidljivost Savjeta u policiji, poboljša njegova dostupnost prema svim službenicima, sama policije i unaprijedi njihovo povjerenje u građanski mehanizam kontrole. U tom procesu Savjet je snažio policijski sindikat i razvijao bliskost sa istim, pristupao čestim posjetama lokalnim centrima i odjeljenjima bezbjednosti, organizovao česte konsultativne sastanke, posebno bio vidljiv u zastupanju konstruktivnih pristupa prema policiji i njenim pripadnicima, sama aktivno promovirajući ukupan društveni značaj i status. U istom tom kontekstu je upostavljena i saradnja sa Međunarodnom policijskom asocijacijom (IPA) - Sekcija Crna Gora.

ministru unutrašnjih poslova, koji je dužan da o preduzetim mjerama obavijesti Savjet.

Povećanje podrške za rad policije u zajednici i unapređenje razumijevanja policije u društvu

Policijski poslovi obavljaju se sa ciljem da se osigura jednaka zaštita bezbjednosti, prava i sloboda, primijeni zakon i obezbijedi vladavina prava. Zakonito i profesionalno obavljanje policijskih poslova definiše ukupan kredibilitet policije i povjerenje javnosti u njen rad. Policijska kultura treba biti uspostavljena, promovisana i implementirana tako da se pozitivno doživljava u javnosti.⁹

Pristup građanskog nadzora policije u Crnoj Gori kontinuirano je proaktivan i preventivan i nije samo fokusiran na određene kritične događaje i posljedice već na ukupne pozitivne promjene u policiji i sprečavanje mogućih negativnih događaja u budućnosti. Potrebno je da u društvu, u zajednici, postoji snažna podrška radu i djelovanju policije. Neophodno je da to podrazumijeva i poštovanje prema policijskoj profesiji i službenicima. Savjet je puno truda uložio u poboljšanje razumijevanja javnosti za policijsku profesiju. Preduzete su brojne obrazovne aktivnosti i razvijen koncept širokih konsultacija kako bi se u javnosti kvalitetnije razumjela priroda policijskog posla i odgovornosti.¹⁰ Savjet posebno teži tome da pomogne da javnost, zajednica, bude više podržavajuća (manje unsupportive) jer se tako pomaže efikasnost i rezultati policije. Takođe, kroz takav pristup u radu Savjeta za građansku kontrolu policije doprinosi se i smanjivanju nerazumnih očekivanja i zahtjeva javnosti - građana.¹¹ Kada zajednica i policija budu istinski saradivale onda će se još brže, kvalitetnije i efikasnije rješavati brojna pitanja bezbjednosti.

⁹ Kultura u životu policijske organizacije je odlučujuća. Savjet je kroz rad na više slučajeva primjetio da je policijska kultura vodeća prepreka za reformu policije u smislu da podstiče prekoračenja policijskih ovlašćenja i kršenje ljudskih prava.

¹⁰ Posebno kroz uspostavljene konsultacije sa organizacijama civilnog društva, sindikatima, strukovnim asocijacijama, medijima, obrazovnim ustanovama, političkim partijama i vjerskim zajednicama, kroz program jačanja kapaciteta policije i izdavačku produkciju, Savjet za građansku kontrolu policije doprinosi smanjivanju društvene izolacije policije. Sve to doprinosi socijalizaciji policije i novom identitetu policije.

¹¹ Savjet je posebno posvećen izgradnji uzajamnog poštovanja i povjerenja između policije i zajednice. Prateći niz slučajeva ocijenjeno je da je povjerenje u policiju posebno važno za ukupnu bezbjednost. Brojne kriminalne aktivnosti i krivična djela ostala su nerasvijetljena zbog odsustva povjerenja i saradnje zajednice sa policijom. Građanska kontrola je, čini se, jedina otvoreno i često o tome govorila. Brojni incidenti u ugostiteljskim objektima i na drugim javnim mjestima ostali su nerasvijetljeni upravo zbog nespremnosti prisutne javnosti da podrži policiju i pomogne joj u sprovođenju zakona.

Saradnja i uključenost zajednice: Dostupnost i vidljivost modela građanskog nadzora policije u Crnoj Gori

Prvenstvena prednost građanskog nadzora policije u Crnoj Gori jeste organizaciona struktura mehanizma preko kojeg se ona sprovodi. Može se konstatovati da je zajednica snažno involvirana u crnogorski model građanskog nadzora. Prvo, kroz organizacioni koncept Savjeta za građansku kontrolu policije a drugo kroz uspostavljeni, intenzivni, konsultativni proces sa širom zajednicom. Na početku petogodišnjeg mandata novog saziva Savjeta za građansku kontrolu policije (2015-20) uspostavljene su, široke i sadržajne, konsultacije sa organizacijama građanskog društva, prvenstveno NVO i sindikatima. Na taj način Savjet je realizovao jednu važnu, rekli bi, neophodnu potrebu: identifikovani su nacionalni i lokalni partneri u građanskom nadzoru policije. Kroz unapređenje svoje dostupnosti i vidljivosti Savjet je podstakao interesovanje građanskih struktura i animirao ih za širenje koncepta nadzora nad radom policije. Pokrenut je i dijalog o policiji na lokalnom nivou. Takav pristup treba nastaviti jer se - kroz snažno povezivanje, širenje koncepta nadzora, već ispoljenu ažurnost u radu i dobru konstruktivnu saradnju s medijima - građanska kontrola policije potencijalno može učiniti najbržim i najefikasnijim mehanizmom čuvara policijskog integriteta. Građanska kontrola policije, obzirom na činjenicu da sprovodi nezavisnu i objektivnu istragu, posebno je značajna, u odnosu na druge mehanizme, u okolnostima važenja policijske kulture prema kojoj javnost i istražni organi imaju kontinuirane i osnovane primjedbe i prigovore.

Izveštavanje

I pored ograničenih kapaciteta i resursa, posebno skromnog budžeta, Savjet je uspio da uspostavi i održi praksu izvještavanja o tome kako policija Crne Gore poštuje ljudska prava. Nezavisni javni nastupi i izvještaji Savjeta za građansku kontrolu policije bili su vjerodostojni i to je doprinijelo povjerenju i efikasnijem odnosu s javnošću. Uspostavljen je jednostavan i svima razumljiv sistem izvještavanja. Redovno dokumentovanje postupanja policije od strane građanske kontrole policije, između ostalog, predstavlja vodeći doprinos policijskoj historiografiji ali i razmatranju pitanja iz istorije nacionalne bezbjednosti.¹²

¹² Praksa Savjeta dokumentovana je u ovim knjigama: "Građanska kontrola rada policije u Crnoj Gori" (2005-08), "Služiti i štiti (2011)", "Policija i ljudska prava: Građanska kontrola policije u praksi" (2009, 2010, 2012 i 2013), "Policija i primjedbe javnosti: Problemi, praksa i perspektive" (2014 i 2015), "Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo: Oktobarski protesti i primjena policijskih ovlašćenja" (2015 i 2016) i "Odgovornost i integritet: Pregled građanskog nadzora policije u Crnoj Gori" (2016). Sve knjige dostupne su, u rubrici "Publikacije", na sajtu www.kontrolapolicije.me.

Uspješnost i rezultati crnogorskog modela građanskog nadzora policije

Rezultati se obično izražavaju statistički i oni su, za 2016. godinu, predstavljeni u nastavku.

Međutim u slučaju građanske kontrole policije imajući u obzir resurse koji su joj stavljeni na raspolaganje, ključni indikatori uspjeha ovog modela su blagovremenost i produktivnost u postupanju uz kvalitet postupanja i izdatih ocjena i preporuka. Ovo sve posebno dolazi do izražaja ukoliko se vrši upoređenje sa drugim nadzornim mehanizmima policije i uzima u obzir činjenica koji su njihovi raspoloživi resursi, logistička podrška i budžeti.

Obezbijedena je strukturalna i organizaciona nezavisnost jer je u potpunosti odvojena od Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije. Važno je što je sjedište građanskog nadzora policije Crne Gore smješteno u Skupštini Crne Gore.

U 2015. i 2016. godini posebno je poboljšan rad Savjeta za građansku kontrolu policije. To, između ostalog, potvrđuju nezavisne analize i ocjene (misli se na domaća i regionalna istraživanja bezbjednosnog sektora). Unaprijeđena je transparentnost i vidljivost u javnosti, povećan broj pritužbi na policijsko postupanje koje podnose građani i civilno društvo što znači da je došlo i do povećanja povjerenja zajednice u rad građanske kontrole policije.

Savjet za građansku kontrolu policije insistira, kroz svoje tekovine, na stalnim pozitivnim promjenama u policijskoj organizaciji. Kreiranje i upućivanje preporuka i (ne)odgovarajući, (ne)profesionalni odnos menadžmenta policije i izvršne vlasti prema njima definitivno otvara diskusiju i dileme o stvarnim efektima uspostavljanog (građanskog) nadzora nad radom policije. Savjet nema zakonsku mogućnost da nametne svoje ocjene, zaključke i preporuke. Odnos prema tekovinama građanske kontrole policije mijenjaće se upravo onako kako bude tekla reforma policije odnosno njena dalja stvarna profesionalizacija.

Važno je da Savjet obezbijedi da njegove tekovine rada budu zasnovane na dokazima i da su pružene kvalitetne analize i izvještaji povodom konkretnih situacija. Savjet još snažnije nego do sada treba da izvještava javnost i donosiocima, političkim, odluka o nepoštovanju izdatih ocjena i preporuka. To je tradicionalni način djelovanja jednog ombudsman tijela koji može biti sporan za policijski menadžment jer se promovise javna prozivka i može motivisati sujetnost kod policijskih starešina i političara. Građanska kontrola policije definitivno i jeste najviše nezavisni oblik nadzora nad policijom i posebno je važno što stručnjaci odnosno građani iz nepolicijskih struktura imaju učešće u istragama povodom primjedbi na policijsko postupanje i samostalno odlučuju o istima.

Pogled u budućnost: Mogućnosti daljeg razvoja kapaciteta i nadležnosti građanske kontrole policije

Kada govorimo o kapacitetima Savjeta potrebno je naglasiti da članovi Savjeta primaju nadoknadu sa kojom pokrivaju i troškove svog rada.¹³ Nadoknade članova Savjeta nisu mijenjane od 2010. godine. Niko u Savjetu bilo od članova (policijskih revizora) ili osoblja nije profesionalno zaposlen (puno radno vrijeme u samom Savjetu). Administracija Skupštine Crne Gore, koja oslužuje rad Savjeta, profesionalno je prvenstveno angažovana na podršci redovnim parlamentarnim tijelima. U daljem jačanju mehanizma građanskog nadzora treba razmotriti bar nekoliko pitanja: da se profesionalizuje pozicija predsjednika Savjeta, imenuje savjetnik koji bi pomogao rad sekretara (imenuje se iz reda skupštinske administracije) i pratio, posebno terenski, rad članova Savjeta, da se omogući budžetski trošak koji podrazumijeva plaćanje putnih i troškova terenskih posjeta i aktivnosti i da se omogući, na dobrovoljnoj osnovi, angažovanje spoljnih saradnika (nezavisnih savjetnika) koji bi konkretno radili na istragama određenih predmeta i pitanja a stručnjaci su iz oblasti ljudskih prava i bezbjednosti.¹⁴

Kako se ne bi otvarale primjedbe u vezi stručnosti samih policijskih revizora (misli se na područje djelovanja policije) važno je razmišljati i o jačanju kapaciteta samog Savjeta - članova i administracije.

Važno je zbog dugoročnih pozitivnih promjena u policiji građanskom nadzoru omogućiti da prati, ocjenjuje i učestvuje u planiranju i evaluaciji policijskih obrazovnih programa i obuka.

Uz sve eventualne reforme kontrole policije ne smije biti doveden u pitanje koncept da građanska kontrola policije ostane najjednostavniji i najjeftiniji oblik nadzora policije u Crnoj Gori.

13 Putne, telefonske i sve druge troškove članovi Savjeta plaćaju od svoje nadoknade. Mjesečna nadoknada za rad člana Savjeta (od 2010) iznosi 475 eura.

14 Kroz dalju reformu unutrašnjih poslova i dalji razvoj kontrolnih mehanizama nad policijskim servisom treba razmotriti mogućnost da Savjet za građansku kontrolu policije dobije mogućnost angažovanja dodatne ekspertize - stručnjaka iz oblasti bezbjednosti i ljudskih prava, posebno bivših ili penzionisanih policajaca. To je od važnosti za istraživanje pojedinih tema, kvalitet rada i sužavanja mogućnosti za eventualne propuste nadzora. Ova mogućnost posebno bi mogla biti korisna za angažovanje penzionisanih i bivših policijskih starješina koji poznaju policijsku kulturu i mogućnosti prikrivanja činjenica i drugih opstrukcija.

2016: REZIME RADA GRAĐANSKE KONTROLE POLICIJE

Rad i postupanje Savjeta za građansku kontrolu policije u 2016. godini tekao je kroz 94 predmeta. Predmeti su formirani na osnovu sopstvene inicijative Savjeta 37 predmeta,¹⁵ pritužbi nevladinih organizacija (NVO) 32 predmet,¹⁶ pritužbi građana 21 predmet i pritužbi bivših policijskih službenika 3 predmeta i jedan (1) predmet na osnovu inicijative Ministra unutrašnjih poslova.¹⁷

Od ukupnog broja formiranih predmeta (94) njih tačno 83 se odnosi konkretno na postupanje policije odnosno na potrebu ocjene primjene policijskih ovlašćenja. Ti predmeti su formirani na osnovu pritužbi NVO 32 predmet (38,5%), inicijative Savjeta 26 predmeta (31,3%),¹⁸ pritužbi građana 24 predmeta (29%) od čega su tri (3) pritužbe bivših policijskih službenika na osnovu čega su formirana tri (3) predmeta (3,6%) i jedan (1) predmet na osnovu inicijative Ministra unutrašnjih poslova (1,2%). Ostali predmeti predstavljaju inicijative građanske kontrole policije u vezi sa jačanjem integriteta i kapaciteta policije, pristupa prema osjetljivim društvenim grupama i analizu efekata rada građanske kontrole policije.¹⁹

Povreda ljudskih prava i neprofesionalno postupanje policije utvrđeno je kod 34 predmeta (41%). Profesionalno i zakonitio postupanje policije je konstatovano kod 30 predmeta (36,2%). Nije se mogla utvrditi povreda prava kod pet (5) predmeta (6%). Obustavljen je rad na jednom (1) predmetu zbog nesaradnje podnosioca pritužbe dok u dva (2) predmeta Savjet nije mogao postupati zbog zastare i nenadležnosti (3,6% od ukupnog broja predmeta). Na jedanaest (11) predmeta se nastavlja rad u 2017. godini (13,2%).

15 Predmeti su formirani na osnovu inicijative člana Savjeta mr Aleksandra Saše Zekovića koji je u 2016. godini predsjedavao Savjetom.

16 Savjetu su se u 2016. godini pritužbama neposredno obratile ove NVO: "Inicijativa mladih za ljudska prava", "Akcija za ljudska prava", "Građanska alijansa", "Mans", "Udruženje mladih s hendikepom Crne Gore", "Alfa Centar", "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić", "LGBT Forum Progres", "Breznica", "Centar za razvoj Durmitora", "Mladi Romi", "Arka Montenegro" i "Naša Akcija".

17 Savjetu se neposredno u 2016. godini obratilo 29 građana_ki, od kojih trojica bivših policijskih službenika, na osnovu čega je formirano ukupno 24 predmeta.

18 Postupak građanske kontrole postupanja policijskih službenika inicirao je mr Aleksandar Saša Zeković koji je u 2016. godini predsjedavao Savjetom.

19 Savjet je u 2016. godini posebno bio fokusiran na obrazovanje policijskih službenika, unapređenje policijskog rada na predmetima nasilja u porodici i povećanja inkluzivnosti policijske organizacije kada je riječ o osobama s invaliditetom.

Izdato je ukupno 31 preporuka od kojih je njih 11 uvaženo odnosno na njih je pozitivno odgovoreno (36.7%). Izdato je šest (6) pohvala (7,4% ukupnog broja predmeta na kojima je u 2016. radio Savjet).

Ovlašćeno službeno lice u vršenju poslova unutrašnje kontrole policije u 2015. i 2016. godini, iako to predviđa Zakon o unutrašnjim poslovima, nije postupalo na osnovu analize ocjena i preporuka Savjeta.

Ministar unutrašnjih poslova u 2016. nijednom nije povratno informisao o mjerama preduzetim po osnovu tekovina Savjeta za građansku kontrolu policije - usvojenih ocjena i preporuka.

Savjet je u 2016. zbog ukupnog rada na svim predmetima sa podnosiocima pritužbi (NVO, građani i bivši policijski službenici) i sa partnerskim državnim agencijama (prvenstveno Uprava policije i organizacione jedinice policije, Ministarstvo unutrašnjih poslova kao i drugi organi izvršne vlasti, organi lokalne samouprave i drugi) organizovao 39 različitih, dominantno konsultativnih, sastanaka.

Savjet je u 2016. godini sproveo (organizovao) ukupno 16 svojih programskih aktivnosti od čega dvije (2) nacionalne, dvije (2) lokalne i jednu (1) tematsku konferenciju o kredibilitetu i razvoju policije, četiri (4) konferencije slučaja o zaštiti od nasilja u porodici. Pripremljeno je i publikovano ukupno pet (5) knjiga o policijskom integritetu i jačanju kapaciteta policije.²⁰ Posjetio je dvije (2) organizacione jedinice policije - Nikšić i Bijelo Polje. Uspostavljen je snažan i intenzivan konsultativni proces sa organizacijama civilnog društva. U 2016. direktne konsultacije su obavljene sa preko 65 nacionalnih i lokalnih nevladinih organizacija kao i sa dvije sindikalne centrale i policijskim sindikatom.

Savjet je uzeo učešće i u 23 aktivnosti drugih subjekata - sastanci, paneli, predavanja, istraživanja, radionice, konferencije, publikacije - koje su preduzele i sprovele NVO, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Policijska akademija i drugi.

SAZIV SAVJETA ZA GRAĐANSKU KONTROLU POLICIJE 2015 - 2020

prof. dr Dražen Cerović, profesor Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i član Savjeta za građansku kontrolu policije. Diplomirao na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Podgorici (1999) kao jedan od najboljih studenata u generaciji. Postdiplomske studije je završio na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, na kome je stekao titulu magistra pravnih nauka (2003). Doktorsku tezu odbranio 2008. godine. Na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore je za asistenta izabran je 2000. godine, u zvanje docenta 2009. godine, a u zvanje profesora 2014. godine. Predaje Upravno pravo, Bezbjednosni menadžment, Policijsko pravo i Ustavno procesno pravo na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Bio je prodekan za nastavu Pravnog fakulteta 2009-11. Na Policijskoj akademiji u Danilovgradu predaje Upravno pravo. Savjetnik je Predsjednika Ustavotvorne Skupštine Republike Crne Gore u periodu 2006-2008. Savjetnik je Vlade Crne Gore, pri Koordinacionom timu za Strategiju o euroatlantskim integracijama, u periodu 2008-2011. Ekspert je SIGMA-e za oblast javne uprave u Crnoj Gori. Član je Senata Udruženja pravnika Crne Gore. Predsjednik je Udruženja za demokratski pravni poredak, koje okuplja stručnjake iz oblasti pravne nauke. Akademski je direktor Centra za javnu upravu u periodu 2003-2005. Saradnik je University of Texas u Dalasu i Arlingtonu. Obavljao je funkciju nacionalnog koordinatora European Agency for Reconstruction za projekat reforme javne uprave u Crnoj Gori 2001-2002. Član je više ekspertskih timova i radnih grupa Skupštine i Vlade Republike Crne Gore. Član je Izdavačkog odbora međunarodnog naučnog časopisa "European Scientific Journal". Autor je većeg broja naučnih, stručnih i drugih članaka i publikacija. Uže oblasti naučnog interesovanja: Parlamentarna kontrola javne uprave, Ustavna zaštita građanskih prava i sloboda, Upravno pravo Evropske unije, Upravljanje i kontrola službi bezbjednosti.

doc. dr Branislav Radulović, na Univerzitetu Crne Gore diplomirao je na Pravnom fakultetu, magistrirao na Ekonomskom fakultetu i doktorirao na Univerzitetu „Mediteran“ na temi "Budžetska kontrola i revizija javnog sektora". Na

Skupštini Udruženja pravika Crne Gore izabran za potpredsjednika Udruženja. Glavni je i odgovorni urednik časopisa za pravnu teoriju i praksu "Pravni zbornik". Za člana Senata Državne revizorske institucije izabran je decembra 2006. godine. Na Pravnom fakultetu i Fakultetu za poslovne studije "Univerziteta „Mediterran“ predavač je na predmetima "Kontrola i revizija" i "Kompanijsko pravo". Predavač je i ispitivač na programima Uprave za kadrove Crne Gore i Instituta računovođa i revizora Crne Gore. Završio je više specijalističkih programa iz oblasti privredno - pravne materije, poslovnih komunikacija i budžetskog prava i bio član ekspertskih timova za izradu zakona o privrednim društvima, insolventnosti privrednih društava, koncesijama, reviziji itd. Boravio na stručnim usavršavanjima u Sjedinjenim Američkim Državama (2003), Saveznoj Republici Njemačkoj (2007) i Kraljevini Norveškoj (2011) u okviru programa američke vlade, GTZ-ta, Nansen Dialog Centra (Norveška) i Nacionalnog demokratskog instituta (SAD). Autor je knjige "Finansijska regulativa i kontrola" i publikacija "Osnove budžetskog prava i budžetska kontrola u Crnoj Gori" i "Privredno pravo", dva priručnika za izvođenje nastave i polaganje ispita za zvanje državnog revizora, kao i više stručnih radova i tekstova iz oblasti finansijskog i kompanijskog prava, revizije javnog sektora, ustavnog prava i savremenih političkih sistema, objavljenih u domaćim i međunarodnim časopisima. Član je Savjeta Fondacije „Petrović – Njegoš“. Oženjen, otac dvoje djece.

Zoran Čelebić, diplomirao na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore a na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu završio postdiplomske - specijalističke studije iz oblasti prava Evropske Unije. Radio kao pravnik u Republičkom sekretarijatu za pravosuđe i upravu u Podgorici. Bio je savjetnik u Predsjedništvu Socijalističke Republike Crne Gore i šef Kabineta Predsjednika Predsjedništva Socijalističke Republike Crne Gore (1991-93). Od februara 1993. do sredine jula 1998. godine bio je šef Kabineta Predsjednika Republike Crne Gore. Od avgusta 1994. do juna 1995. godine, pored funkcije šefa Kabineta Predsjednika RCG, obavljao je i funkciju nacionalnog koordinatora za odnose sa Posmatračkom Misijom EU u Crnoj Gori. U periodu od 1998-2002 bio je sekretar Saveznog ministarstva za rad, zdravstvo i socijalnu politiku SR Jugoslavije. Od februara 2001. do kraja decembra 2002. godine, pored funkcije sekretara Saveznog ministarstva za rad, zdravstvo i socijalnu politiku, obavljao je i funkciju sekretara Savjeta Savezne Vlade za zaštitu životne sredine i zdravlja ljudi od posledica NATO bombardovanja. Bio je specijalni savjetnik predsjednika Privredne komore Jugoslavije u Beogradu, direktor za opšte i pravne poslove u "Millennium d.o.o.", dnevni list „Publika“, u Podgorici, izvršni direktor agencije za odnose s javnošću "Apriori komunikacije d.o.o." Podgorica, izvršni direktor agencije za praćenje i analizu medijskih objava "Press clipping d.o.o." Podgorica. U periodu od aprila 2006.

do kraja aprila 2012. godine bio je pomoćnik direktora Direkcije javnih radova Vlade Crne Gore - Sektor za investiciona ulaganja. Od maja 2012. samostalno obavlja advokatsku djelatnost. Stručne studijske boravke realizovao u Ujedinjenom Kraljevstvu, Češkoj i Francuskoj. Učesnik mnogih seminara i međunarodnih konferencija o radu, radnim odnosima, zapošljavanju, socijalnoj politici, socijalnom dijalogu i tripartizmu. Februara 2001. u Berlinu, predvodio delegaciju SR Jugoslavije na zasjedanju jugoslovensko - njemačke ekspertske radne grupe o zapošljavanju jugoslovenskih detaširanih radnika u SR Njemačkoj. Juna 2002. u Ženevi, predvodio je delegaciju SR Jugoslavije na 90. zasjedanju Generalne konferencije Međunarodne organizacije rada. U svojstvu člana državne delegacije prisustvovao je nizu međunarodnih pregovora i konferencija o prethodnoj Jugoslaviji, koje su održane u Hagu, Atini, Ženevi i Londonu. Takođe, kao član državne delegacije prisustvovao je mirovnim pregovorima o bivšoj Jugoslaviji u Dejtonu, kao i mirovnoj konferenciji u Parizu, novembra i decembra 1995. godine, gdje je potpisan mirovni sporazum. Jedan od osnivača prvog Crnogorskog udruženja za odnose s javnošću. Bio je član radnih grupa za izradu različitih propisa. Govori engleski jezik. Oženjen, otac troje djece.

dr Vladimir S. Dobričanin, medicinski je direktor Kliničkog centra Crne Gore. Osnovnu školu i gimnaziju "Ivo Lola Ribar" završio u Prištini. Diplomirao na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Prištini, na kojem je završio i postdiplomske studije iz oblasti hiruška anatomija. Magistrirao na temu etiologije i liječenja opstruktivne žutice. Završio specijalizaciju opšte hirurgije sa odličnom ocjenom. Bio je asistent na Katedri za opštu hirurgiju Medicinskog fakulteta Univerziteta u Prištini. Bio je i direktor Urgentnog centra u Kliničkom centru Crne Gore u Podgorici. Saradnik je na predmetu opšta hirurgija na Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Bio je predsjednik Sindikata doktora medicine Crne Gore. Dobitnik je godišnje nagrade Kliničkog centra Crne Gore za ostvarene rezultate u 2008. godini. Sekretar je Udruženja hirurga Crne Gore. Učestvovao je u značajnim edukacijama i treninzima: Klinički centar Vojvodine, Savremeni tretman ingvinalnih kila, Novi Sad, Vojvodina, Srbija (2006), Univerzitetska bolnica Achen, Nemačka – Hirurški tretman postincizionih kila (2008), MASHAV trening centar Shfaim, Tel Aviv, Izrael: Mass Cassulties Event Management and Hospital Preparedness training course (2009), Trening BLS i ACLS, American Heart Association, Podgorica, Crna Gora (2010), Oradea, Rumunija, Increasing Transnational Availability of Safe Blood and Blood Components for Medical Emergencies and Special Circumstances. South Eastern Europe Blood Safety Project (2010), Skoplje, Makedonija, Medical preparedness and response to a nuclear or radiological emergency, International Atomic Energy Agency (IAEA), regional training course (2011), Orebić (Hrvatska)

edukacija za instruktora ITLS - international trauma life support (2013), Bon, Njemačka, Konferencija posvećena hazardu Poplave (2015). Mentor iz oblasti opšta hirurgija i urgentna medicina Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore i na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. U periodu 2006-08 učestvovao je u projektu Ministarstva za nauku Vlade Republike Srbije "Istraživanje, incidenca, dijagnostika i terapija malignih oboljenja organa trbušne duplje na Kosovu i Metohiji". Bio je član radne grupe za izradu i implementaciju DRG projekta u nacionalnom zdravstvenom sistemu Crne Gore. Koordinator je za implementaciju DRG projekta u Kliničkom centru Crne Gore. Učestvuje u GEPSUS projektu - Geographical Information Processing for Environmental Pollution - Related Security within Urban Scale Environments. NATO Science for Peace and Security Programme. Oženjen, otac dvoje djece.

Aleksandar Saša Zeković, na Univerzitetu Crne Gore magistrirao na temu „Politički kriterijumi u procesu stabilizacije i pridruživanja Crne Gore Evropskoj Uniji”. I u ranijim sazivima bio član i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije. Profesionalnim monitoringom policije bavi se od 2000. od kada je do danas aktivno istražio više od hiljadu slučajeva policijske torture i lošeg policijskog postupanja. Bio je istraživač kršenja ljudskih prava u Crnoj Gori, intenzivno, svakodnevno, prateći i doprinoseći boljoj politici i praksi ljudskih prava, pružajući doprinos kvalitetnijem pristupu državnih institucija građanima. Bio je koordinator Kancelarije i istraživač Fonda za humanitarno u pravo (FHP) u Crnoj Gori. Inicirao je i istraživao slučajeve od kojih su mnogi dobili pravosnažni sudski epilog ili su iznijeti pred relevantnim međunarodnim tijelima, poput Komitet UN protiv torture. Kao istraživač FHP prikupljao je građu o učešću manjina u javnom i političkom životu. To su bili ujedno prvi i najdetaljniji prezentovani podaci iz ove tematike. Koordinirao je programe reforme policije i jačanja njenih kapaciteta za komunikaciju i saradnju s manjinskim zajednicama. Rukovodio je i projektima obuka policije, državnih tužilaca i sudija o LGBT pitanjima, prvima te vrste implementiranim u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore imenovala ga je za koordinatora Stručne grupe za analizu ljudskih LGBT prava u školskim programima i udžbenicima. Jedan je autora Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori. Jedan od utemeljivača, i dugogodišnji član Upravnog odbora, Instituta "Alternativa". Vodio je Školu ljudskih i manjinskih prava i bio programski direktor Centra za građansko obrazovanje. Bio je predsjednik Skupštine asocijacije NVO "Saradnjom do cilja", član Odbora direktora "Sigurne ženske kuće", član Odbora direktora nacionalne asocijacije OSI "Naša inicijativa", izvršni direktor Fondacije za stipendiranje Roma i predsjednik Upravnog odbora "LGBT Forum Progres". Bio je i član Upravnog odbora i prvog trenerskog tima CRNVO učestvujući direktno, kroz više stotina održanih

treninga i predavanja, u uspostavljanju i razvoju civilnog društva u Crnoj Gori. Dobitnik je Nagrade oslobođenja Cetinja. (Ko)autor je više od trideset stručnih knjiga, akademskih analiza i studija, dva zvanična školska udžbenika i urednik više naučnih i stručnih zbornika.²¹

21 Objavio je, između ostalih, i ove knjige: "Manjinska prava", "Građanska čitanka", "Ljudska i manjinska prava u praksi", "Učimo o EU", "Politički kriterijumi u procesu stabilizacije i pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji", "Social Inclusion of Ethnic Groups through Education and Training: elements of good practice", "Građanska kontrola rada policije u Crnoj Gori", "Doprinos socijalnoj inkluziji Roma", "Pristup tržištu rada - pogledi sa pozicije osoba sa invaliditetom i Roma", "Evropska unija" i "Evropske integracije" (udžbenici za osnovnu i srednju školu), "Služiti i štiti", "Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije: Od principa do prakse", "Crnogorska obrazovna politika i seksualna orijentacija: zastupljenost LGBT tema u školskim programima i udžbenicima", "Policija, tolerancija i prihvatanje identiteta", "Mitovi i stereotipi - Nasilje i govor mržnje prema LGBT osobama: Policijska i pravosudna praksa u Crnoj Gori", "Zakon i LGBT prava", "LGBT prava: Standardi i sudska praksa" (ur), "Policija i ljudska prava: Građanska kontrola policije u praksi", "Policijski integritet iz perspektive osjetljivih grupa", "Kreiranje sigurnog okruženja za LGBT osobe: Uloga i odgovornost socijalnog rada, policije i civilnog društva", "Sigurnost i pristup pravdi: Tužilaštvo i bezbjednost LGBT osoba u Crnoj Gori", "Krivičnopravna zaštita LGBT osoba: Uloga i postupanje tužilaštva", "Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba", "Policija i primjedbe javnosti: Problemi, praksa i perspektive", "Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo: Oktobarski protesti i primjena policijskih ovlaštenja" i "Odgovornost i integritet: Pregled građanskog nadzora policije u Crnoj Gori".

RAD PO PRITUŽBAMA I INICIJATIVAMA

Slučaj građanina N.B. iz Podgorice

NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” podnijela je Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbu građanina N.B. i, uz podsjećanje na raniji Zaključak ovog tijela u kontekstu povrede prava na imovinu ovog građanina tokom protestnog okupljanja u Podgorici, ukazao na dokumentovane fizičke povrede nastale s tim u vezi. U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena i obimna medicinska dokumentacija. Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje, isti dodijelio članovima na obradu i u postupku pribavljanja relevantne dokumentacije o slučaju obratio se Upravi policije koja do dana zaključenja rada na predmetu nije dostavila odgovor. Savjet je nakon pribavljenih informacija i obavljene rasprave, usvojio Zaključak sljedeće sadržine: Na temelju raspoložive dokumentacije osnove Savjet nije mogao utvrditi prekoračenje policijskih ovlašćenja u trenutku izvođenja iz motornog vozila i lišenja slobode građanina N.B. kritičnom prilikom. S tim u vezi, Savjet se upoznao sa medicinskom dokumentacijom koja prati predmetni slučaj i uz konstataciju da je došlo do lakših tjelesnih povreda imenovanog građanina u predjelu ekstremiteta ocijenio da kritičnom prilikom nije bilo prekomjerne upotrebe sile pripadnika policije koja bi dovela do teže tjelesne povrede građanina N.B. tokom postupka lišenja slobode. 2. Ovom prilikom Savjet je podsjetio na sadržinu ranije usvojenog Zaključka br.62/133-15 od 19. novembra 2015. godine kojim je ovo tijelo ustanovilo da je tokom kritičnog događaja od 17. novembra 2015. godine došlo do prekoračenja policijskih ovlašćenja u trenutku kada je putničko motorno vozilo zaustavljeno a lice lišeno slobode, na osnovu video snimka na kojem se jasno vidi policijski službenik koji se kretao oko vozila, s lijeva na desno, i po istom, više puta, udario službenom palicom. Konkretno postupanje policijskog službenika je zabilježeno od prve do desete sekunde trajanja predmetnog snimka, čime je isti prekoračio policijska ovlašćenja. Na insistiranje Savjeta u odgovoru Uprave policije nije saopšten identitet policijskog službenika koji vrši nedozvoljene radnje.

Policija odgovorna za pravnu posledicu zastara prekršaja

NVO "LGBT Forum Progres" u svojoj pritužbi podnijetoj Savjetu za građansku kontrolu policije je navela da primjena policijskih ovlašćenja povodom prijave ove NVO protiv lica N.Š., sportskog novinara iz Podgorice, nije bila blagovremena i zakonita. Ova NVO u pritužbi je zaključila, na osnovu komunikacije sa građaninom N.Š. iz Podgorice, novinarom RTCG, da isti od strane policije nikada nije kontaktiran.

Savjet za građansku kontrolu rada policije zatražio je izjašnjenje direktora Uprave policije povodom primjedbi ove NVO i zatražio kompletnu prateću dokumentaciju koja se odnosi na ovaj predmet. Tražena dokumentacija Savjetu nije dostavljena.

Direktor Uprave policije, u odgovoru od 22. januara 2016. godine, 45 broj 08/16-1018, precizno je predstavio sve mjere i radnje koje su preduzeli službenici Stanice policije za javni red i mir. Službenici Stanice policije, koji su prethodno dobili izjašnjenje zamjenika Osnovnog državnog tužioca da u radnjama lica N.Š. nema elementa krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti, podnijeli su protiv lica N.Š. zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje, zbog učinjenih prekršaja iz člana 7. stav 1. i člana 8. Zakona o javnom redu i miru. Sud za prekršaje je, prema obavještenju direktora Uprave policije, donio rešenje, 18. septembra 2015. godine, kojim se obustavlja prekršajni postupak protiv N.Š. uz obrazloženje da je nastupila apsolutna zastarjelost za vođenje prekršajnog postupka. Direktor Uprave policije je informisao Savjet da su službenici Stanice policije za javni red i mir postupili blagovremeno i preduzeli sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti postupajući po prijavi NVO "LGBT Forum Progres".

Savjet je nastavio komunikaciju sa direktorom Uprave policije interesujući se za detaljno postupanje policije prilikom zaprimanja odgovarajuće prijave. Pružena su, od strane Uprave policije, potrebna pojašnjena mjera i radnji koje službenici policije preduzimaju tim povodom.

Savjet je zaključio da su policijski službenici Stanice policije za javni red i mir, po prijavi NVO "LGBT Forum Progres" postupali profesionalno i blagovremeno do podnošenja zahtjeva za vođenje prekršajnog postupka protiv lica N.Š. iz Podgorice. Međutim Savjet je ocjenio, uvidom u dokumentaciju Suda za prekršaje, da Uprava policije odnosno policijski službenici nisu postupali profesionalno i blagovremeno u dosljednom obezbjeđenju učešća okrivljenog u postupku usljed čega je nastupila pravna posledica zastare. Policijski službenici nisu realizovali četiri naredbe za dovođenje lica N.Š. koje je izdao sudija Suda za prekršaje u predmetu broj PP 14024/13-**.

Organizovanje borbi pasa u Crnoj Gori

Savjet je, na inicijativu predsjednika, postupao povodom u medijima predstavljene informacije da su određene NVO iz Evropske Unije, konkretno Fondacija za spašavanje pit bul terijera i američkih staforda iz Poljske, obavijestile Upravu policije o organizovanju borbi ovih pasa u Crnoj Gori.²²

Tim povodom Savjet je kod direktora Uprave policije iskazao interesovanje o postupanju policije s tim u vezi, posebno imajući u vidu da se Savjet i ranije interesovao za iznjetu tematiku te da je usvojena i posebna preporuka u pravcu razvijanja bliske komunikacije i saradnje policije sa domaćim NVO posvećenim zaštiti životinja. Savjet je u interesu domaćeg i međunarodnog kredibiliteta crnogorske policije, Upravi policije sugerisao upućivanje javnog saopštenja uz pozivanje na preporuku ovog Savjeta domaćoj javnosti, prije svega relevantnim NVO posvećenim zaštiti prava životinja, da obavijeste o svim saznanjima vezanim za potencijalne nelegalne organizacije borbe životinja kao i o svim saznanjima o protivzakonitom postupanju prema životinjama u smislu zlostavljanja, mučenja ili ubijanja na području Crne Gore.²³

Uprava policije u odgovoru na inicijalni dopis Savjeta informisala je da su službenici Ministarstva unutrašnjih poslova provjerom na terenu utvrdili da na teritoriji opštine Nikšić određena lica R.G, D.Š, N.B. i V.B. uzgajaju pse za prodaju dok je u pogledu lica G.E. iz Kotora utvrđeno da posjeduje nekoliko pit-bul pasa koje navodno uzgaja za prodaju ali da nema saznanja da se bavi organizovanjem borbi kako na području Kotora tako i ostalih opština u Crnoj Gori.

Savjet je s odgovorom Uprave policije upoznao medije i ocijenio da i dalje ostaje poziv prema Upravi policije u pogledu bližeg kontaktiranja relevantnih NVO i novinara ali i javnosti u cjelini zbog pružanja pomoći kod registrovanja protivzakonitog postupanja prema životinjama, organizovanja borbi pasa i kladjenja s tim u vezi.

Službenici CB Budva profesionalno postupali po prijavi građanina P.A.

Medijski portali prenijeli su vijest da je građaninu Budve, P.A., otuđen kućni ljubimac.²⁴ U informaciji objavljenj u nezavisnom dnevniku "Vijesti" navodi se da građanin P.A. ni nakon višednevne potrage, ne može da uđe u trag vozaču džipa "land rover", koji mu je, kako tvrdi, ukrao psa. Saopštio je da je vozač

22 <http://www.vijesti.me/vijesti/alarm-iz-poljske-zbog-borbi-pit-bulova-kod-nas-172372>

23 <http://www.vijesti.me/vijesti/zasto-policija-cuti-o-borbama-pasa-870739>

24 Tekst o tome dostupan je na ovom linku: <http://www.vijesti.me/zivot-da-mi-je-iz-kuce-ponio-1000-eura-rijec-ne-bih-rekao-ali-molim-ga-neka-nam-vrati-psa-873137>

džipa ušao u dvorište njegove kuće i otuđio psa. Građanin P.A. ovom prilikom je posebno istakao da je nakon tri dana potrage, misleći da se pas izgubio, pregledom video zapisa sa kamera obližnje kuće uočio motorno vozilo, maslinaste boje, bez registarskih oznaka, koji je bio parkiran ispred kuće kao i trenutak kada neko otvara vrata i poziva psa, koji ulazi u privatno motorno vozilo nakon čega se isto udaljilo u pravcu Kotora.

Savjet se obratio načelniku Centra bezbjednosti (CB) Budva da informiše da li je, navedenim povodom, prijavljeno otuđenje psa i šta je tim povodom preduzeto posebno imajući u vidu javno objavljenu činjenicu, potvrđenu fotografijom, o učešću privatnog neregistrovanog motornog vozila u saobraćaju.

Načelnik CB Budva na inicijalni dopis Savjeta je informisao da su službenici policije, postupajući po prijavi građanina P.A, preduzeli više operativno - taktičkih mjera i radnji i došli do saznanja da je mogući izvršilac pomenutog djela lice koje upravlja vozilom marke "Land rover" tamne boje, te da se vršeci određene provjere na terenu došlo se do saznanja da je mogući izvršilac lice sa teritorije Bara. Pozivanjem vlasnika pomenute marke vozila i razgovorom sa istima, policija je došla do saznanja da su D.N. i D.M. iz Bara otuđile 24.01.2016 godine bijelog Maltezera sa parking prostora ispred kuće P.A. u Budvi, te da su nakon saznanja putem sredstava javnog informisanja da vlasnici traže upravo psa kojeg su one uzele psa vratile porodici P.A. Na kraju obavještenja načelnika CB Budva se navodi da je o svim detaljima predmetnog slučaja obaviješten zamjenik Osnovnog Državnog Tužioca u Kotoru, kojem su spisi predmeta dostavljeni na dalje odlučivanje.

Savjet je s odgovorom upoznao relevantne NVO za zaštitu prava životinja i nezavisni dnevnik "Vijesti" koji je i izvijestio o cijelom slučaju.²⁵

Savjet je ocijenio da je postupanje službenika CB Budva u konkretnom slučaju bilo blagovremeno i profesionalno i da se tako doprinosi snaženju ugleda i povjerenja policije u lokalnoj zajednici te je iz tih razloga Savjet pohvalio ukupan pristup načelnika CB Budva.

Preporuka Upravi policije: Osnažiti kontakt sa grupama za zaštitu životinja

Decembra 2016. Savjet za građansku kontrolu policije izdao je preporuku da se organizuje konsultativni sastanak Uprave policije sa svim zainteresovanim nacionalnim i lokalnim NVO koje su posvećene zaštiti životinja kako bi se unaprijedila međusobna komunikacija i saradnja i eventualno policiji pružila dodatna obavještenja u vezi daljeg rada na određenim slučajevima. Konsultaci-
25 <http://www.vijesti.me/vijesti/budva-osobe-koje-su-antovicima-vratile-psa-osumnjicene-da-su-ga-i-ukrale-875214>

je je moguće organizovati i na lokalnom nivou i sa tom aktivnošću treba zadužiti načelnike centara odnosno odjeljenja bezbjednosti. Posljednjih sedmica 2016. bio je povećan broj slučajeva, u većem broju opština, namjernog trovanja životinja zbog čega su organizacije civilnog društva izraženo negodovale. Ranije, ove godine, Savjet je pozvao Upravu policije u pogledu bližeg kontaktiranja relevantnih NVO i novinara zbog pružanja pomoći kod registrovanja protivzakonitog postupanja prema životinjama, organizovanja borbi pasa i kladenja s tim u vezi. U sredinama u kojima nije registrovan rad NVO za zaštitu životinja konsultativni sastanak treba organizovati sa lokalnim medijima kako bi se lokalna javnost pozvala da podrži i pomogne rad policije u vezi rasvjetljavanja slučajeva trovanja životinja i organizovanja borbe pasa.

Bombaški napad na prostorije NVO "Alternativa" u Pljevljima

Direktor Istraživačkog centra NVO "MANS" D.M. obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom kojom je ukazao na slučaj, o kojem je pisao nezavisni dnevnik "Vijesti" od 17. februara 2016. godine, da je dan ranije na prostorije nevladine organizacije (NVO) „Alternativa“ u Pljevljima bačena eksplozivna naprava, i to, kako je navedeno, kroz jedan od prozora koji su počinioci prethodno polomili pri tom načinivši materijalnu štetu. U novinskom tekstu je navedeno i da je to bio peti put da su prostorije ove NVO na udaru kao i da je jednom prilikom na meti vandala bio i automobil izvršnog direktora NVO A.Š.

Podnosilac pritužbe ovo prilikom je ukazao i na okonost da je građanin A.Š. nekoliko puta zatražio policijsku zaštitu ali su iznijeti zahtjevi odbijeni. U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena kopija navedenog novinskog članka u kojem se, između ostalog, navodi da je nepoznata osoba 16. februara 2016. godine oko dva sata iza ponoći bacila eksplozivnu napravu na prostorije pljevaljske NVO „Alternativa“ u ulici Vuka Karadžića u Pljevljima, da su prostorije u trenutku eksplozije bile prazne kao i da je od siline detonacije pričinjena znatna materijalna šteta. Izvršni direktor NVO „Alternativa“ A.Š. ovom prilikom je kazao je da će se tek nakon završetka uviđaja znati o kakvoj se eksplozivnoj napravi radi i da su po plafonu i opremi vidljivi tragovi gelera. Građanin A.Š. je, u novinskom tekstu, istakao da je i najnoviji napad direktno povezan sa radom i djelovanjem te NVO kao i da je zbog učestalih napada od policije u dva navrata tražio zaštitu ali je oba puta odbijen. U tekstu je još navedeno da izvršni direktor NVO „Alternativa“ očekuje hitnu i efikasnu istragu i privođenje odgovornih pravdi te da "ovakvi napadi predstavljaju atak na sve, na mir, građanski poredak i demokratiju kao i da agresija i nasilje predstavljaju neprijatelje svih građana i društva u cjelini".

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je obavijestila da je građanin A.Š. 17. februara 2016. godine u 01,45 časova, telefonskim putem, prijavio u CB Pljevlja, da mu je na poslovnom prostoru u Pljevljima polomljeno staklo na prozoru, i nakon zaprimljene prijave na lice mjesta je izašla ekipa CB Pljevlja i tom prilikom konstatovala da je polomljeno staklo na prozoru pored ulaznih vrata na poslovnom prostoru u Pljevljima u ul. Vuka Karadžića br.42, a da je u unutrašnjosti poslovnog prostora najvjerovatnije došlo do određene detonacije. O svemu je sa lica mjesta telefonskim putem upoznat Osnovni državni tužilac (ODT) u Pljevljima, koja je naložila da se lice mjesta obezbjedi do dolaska vještaka radi vršenja uviđaja. U nastavku odgovora se navodi da je istog dana, oko 13 časova ekipa Policijske stanice CB Pljevlja je, u prisustvu vještaka, a po nalogu ODT Pljevlja, izvršila uviđaj kada je konstatovano da je NN lice kroz prozor u objekat ubacilo najvjerovatnije ručnu bombu M-52 koja je eksplodirala u objektu, te je došlo do oštećenja na podu, zidu, kao i materijalu koji se nalazio u objektu kao i do oštećenja na prozorima.

Uprava policije ovom prilikom je informisala Savet da je o svemu iznijetom telefonskim putem poznata ODT u Pljevljima, koja je tom prilikom saopštila da će se o kvalifikaciji krivičnog djela izjasniti nakon dobijanja nalaza vještaka.

U cilju otkrivanja počinioca ili više njih ovog događaja, obavljeno je više informativnih razgovora i prikupljena obavještenja od oštećenog i drugih lica. Istovremeno je od ODT-a u Pljevljima tražena naredba za DNK i fizičko-hemijsko vještačenje kašike ručne bombe i fragmenata - gelera iste izuzetih sa lica mjesta prilikom vršenja uviđaja. Po dobijanju naredbe izuzeti materijal je dostavljen Forenzičkom centru u Danilovgradu na vještačenje, a 25. februara 2016. oko 10,50 časova, telefonskim putem, ODT u Pljevljima, se izjasnila da se radi o krivičnom djelu Izazivanje opšte opasnosti iz čl.327.st.1 KZCG.

U nastavku odgovora Uprave policije se navodi da je iz Forenzičkog centra u Danilovgradu dostavljen izvještaj o analizi u kojem se konstatuje da je eksplozija u objektu izazvana aktiviranjem bombe M 52. U zaključnici odgovora dostavljenog Savjetu, kontekstu predmetnog događaja, se navodi da policijski službenici CB Pljevlja i dalje preduzimaju neophodne radnje i mjere u cilju otkrivanja počinioca ovog krivičnog djela.

Građanin A.Š, u izjašnjenju na odgovor Uprave policije dostavljen povodom predmetnog slučaja, je ukazao da je nakon svih napada na njega i pored traženja otkrivanja počinioca kao i traženja policijske zaštite, ni u jednom slučaju počinioci nisu otkriveni a zahtjevima za policijskom zaštitom nije udovoljeno.²⁶ Istakao je da smatra da je to iz razloga što kod policije nije bilo dobre volje za otkrivanje počinioca niti da mu se pruži zaštita te je uvjeren da su napadi

26

CRNVO je pomagao Savjetu u obezbjeđenju tačne adrese NVO "Alternativa".

usmjereni na uništavanje imovine i zastrašivanje isključivo iz razloga aktivnosti koje sprovodi kroz NVO sektor i argumentovano ukazuje na brojne zloupotrebe koje su se odigrale u Birou rada u Pljevlja, Osnovnom sudu, ODT-u, Službi komunalne policije i drugim javnim službama. Krivične prijave koje su uredno podnijete organima gonjenja su sve do jedne zataškane od strane ODT-a ili odbačene, a predmeti koje je samostalno nastavio na Osnovnom sudu u Pljevljima su završeni oslobađajućim presudama, istakao je građanin A.Š. u izjašnjenju Savjetu.

Naveo je i da je i pri u ovom bombaškom napadu prilikom vršenja uviđaja u službenim prostorijama NVO "Alternativa" doživio puno neprijatnosti, i to: (1) Udaljen je iz prostorije u kojoj je vršen uviđaj, u kojoj je kako je naveo trebao biti likvidiran a u zapisniku koji mu je dostavljen stoji da je bio prisutan uviđaju što nije istina. Na usmeni prigovor šefu službe Bujišiću, na njegovo zaprepaštenje dobio je odgovor - nisi bio udaljen, mi smo ti naložili da napustiš prostoriju, da ne bi ometao uviđaj (ne zna kako je mogao ometati uviđaj, izuzev ako se nešto nije trebalo sakriti od njega i javnosti), (2) Na njegov komentar da je te noći trebao biti likvidiran, jer je neposredno prije eksplozije radio u prostoriji koju je napustio tri minuta prije eksplozije, da bi se unutrašnjim stepenicama popeo u lokal na spratu, uzeo sok i vratio se da radi, usledilo je novo zaprepaštenje jer mu je izvjesni B. ustvrdio da nije trebao biti likvidiran. Na logičnu konstataciju građanina A.Š. da ako zna da nije trebao biti likvidiran, onda on sigurno zna ko je i bacio bombu, izvjesni B. se naljutio. U izjašnjenju Savjetu građanin A.Š. je kazao da su raniji (nerasvjetljeni) napadi u kojima su nanijeta materijalna šteta u vidu oštećenja njegovog motornog vozila i više puta lomljenje stakala na službenim prostorijama "NVO Alternativa" bili u cilju zastrašivanja, dok je posljednji – bombaški napad bio usmjeren na njegovu likvidaciju, jer sve okolnosti na to ukazuju. Građanin je istakao da opravdano sumnja da je počinitelj ovog i ranijih napada očigledno ista osoba, te da određeni ljudi iz policije namjerno prikrivaju počinioca, koji je inače poznat po kriminalnim radnjama; (3) Dalje, smatra da nisu na profesionalan način prikupili sve relevantne dokaze i da je to dovelo do nerasvjetljavanja slučaja, jer u njihovoj krivičnoj prijavi na NN lice navode ugrožavanje samo na štetu A.Š, nijednom rječju se ne spominju geleri koji su izašli kroz polomljeni prozor i čiji su tragovi i danas vidljivi, koji su mogli povrijediti prolaznike. Ovih dana se u javnosti pojavljuju nezvanične informacije ko je za ovo a i ranija slična izvršena krivična djela odgovoran. Ovom prilikom građanin A.Š. je istakao da insistira na otkrivanju počinioca_laca, bez obzira na to što ih određeni u policiji pokušavaju prikriti. Ponašanje pojedinaca u policiji, kako navodi u izjašnjenju Savjetu, navodi na sumnju da čak iako nisu oni direktno učestvovali u ovom i prethodnom bombaškom napadu na automobil bivšeg Načelnika policije u Pljevljima, da su u najmanju ruku asistirali počiniocu krivičnog djela, jer "nije siguran kako opravdati komentar službenog lica da i sve da je tačno da je

osumnjičeno lice bacilo bombu nemaju dovoljno dokaza da bi ga optužili (pretpostavljam da bi on i ostali građani morali pribavljati dokaze i da odraditi njihov posao), mada je i u takvoj situaciji siguran da se ne bi podnjela krivična prijava, jer postoje zaštićene osobe iz kriminalnog miljea; (4). Nadalje u zapisniku koji je napravljen o oštećenjima koja su nastala poslije detonacije, akcenat je dat na kako se kaže u zapisniku stare televizore, vjerovatno misleći na televizore sa katodnom cijevi a, nigdje se ne spominju uništeni računari, štampači, ploter, mašine za šivenje kao ni ostala oprema koja se u momentu eksplozije nalazila u službenim prostorijama "NVO Alternativa"; (5) Istakao je takođe da su prije ovog događaja imali osam projekata sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, CHF, Vladom Crne Gore i Fondom za manjine i vršili obuke za nezaposlena kao i lica u stanju socijalne potrebe za rad na računarima, sito štampu kao i krojenje i šivenje te su mašine i oprema potrebni za realizaciju tih programa u upravu u tim prostorijama. U zaljučnici izjašnjenja građanin A.Š. je uputio zamolnicu da Savjet pomogne u ovoj stvari tako da policija izvrši svoju obavezu i konačno rasvijetli ove napade a pogotovo zadnji – bombaški – i istakao strah da on neće biti poslednji.

Savjet je konstatovao nezadovoljstvo građanina A.Š. službenim radnjama i mjerama koje su preduzimali službenici Centra bezbjednosti (CB) Pljevlja. U izjašnjenju građanina A.Š. se tvrdi da policija nije u skladu sa pravilima vršila uviđaj i da se iz njihovog indolentnog odnosa prema konkretnom slučaju, može zaključiti da nijesu pružili adekvatnu zaštitu, te da građanin strahuje od daljih napada, jer je posljednji, peti, bio samo peti u nizu napada.

U tom smislu, postupajući po pritužbi NVO "MANS" u vezi sa ovim slučajem, Savjet je iskazao zabrinutost za bezbjednost građanina A.Š, aktiviste civilnog društva iz Pljevalja, i ocijenio da postupanje u policije u konkretnom slučaju nije profesionalno i efikasno.

Savjet očekuje konkretne rezultate u pogledu rasvjetljavanja napada i poziva upravu policije da preduzme potrebne radnje kako bi se unaprijedila bezbjednost građanina A.Š. i njegove porodice.

Građaninu D.B. iz Bijelog Polja povrijeđeno dostojanstvo i integritet

Građanin D.B. je dana 2. septembra 2015 godine tražio je besplatnu vožnju (stopirao) iz Podgorice za Budve. Stajao je na mjestu koje se obično koristi za te namjene. Zaustavio je privatno motorno vozilo sa kojim je krenuo za Budvu. Nadomak Cetinja, na raskrnicu Cetinje - Budva, zaustavila ih je saobraćajna patrola. Uzeli su dokumenta od vozača ali i D.B. koji je bio suvozač. Nakon nekog

vremena policijski službenik je prišao D.B. i rekao mu "Otvorite vrata i napustite vozilo". Potom mu je naredio da sve svoje stvari izvadi na haubu od vozila. Pošto je pregledao stvari i novčanik policijski službenik, po prezimenu navodno Radulović, je rekao da ranac ostavi u vozilo a da pređe u službeno vozilo. Sjeo je na mjesto suvozača. Policijski službenik mu je naredio da izuje obuću, potom i čarape. Policijski službenik je rukama detaljno pregledao te stvari kao i noge dok je D.B. izuvao čarape. Nakon toga policijski službenik je naredio D.B. da skine i bermude. D.B. je reagovao pitanjem da mu objasni zašto je to potrebno ali mu je policijski službenik ponovio naredbu riječima "Skidaj". Naredio je da skine i donji veš. D.B. je zamolio policijskog službenika da mu kaže o čemu se radi a policijski službenik je ponovio naredbu ovim riječima "Samo skidaj". Uslijedila je potom i naredba da raširi noge da bi okrenutom baterijskom lampom u pravcu genitalija provjerio ima li šta sumnjivo. Potom je naredio da se obuče. Dok se D.B. oblačio policijski službenik ga je detaljno ispitivao o prirodi odnosa i poznanstvu sa vozačem. Objasnio mu je da su se sreli u Podgorici na način što ga je D.B. zaustavio s molbom da ga preveze za Budvu. Policijski službenik potom je naredio isto sve vozaču privatnog motornog vozila "Reno Megan". D.B. je čuo i vidio sve radnje koje su prema ovom građaninu preduzimate. Sve je ponovljeno kao i slučaju D.B.a s tim što je detaljno, tako u vozilu, policijski službenik izvršio detaljan pregled gluteusa kod građanina I.T. iz Tivta. Nakon toga uslijedio je detaljan pregled i pretres vozila. Policijski službenik je našao dvije kutije prezervativa i obratio se vozaču I.T. riječima "dobro si opremljen a" a kada je daljim pretresom našao nekoliko kutija cigareta obratio mu se, ponovo, riječima "Mnogo pušiš". Nakon toga su putem radio veze izvršili provjeru imena građanina D.B. i njegovog saputnika, I.T., i pošto je policijskim službenicima saopšteno "u redu su" vratili su im dokumenta i dozvolili da nastave putovanje. D.B. je tada pitao za identitet policijskog službenika na što mu je Radulović kazao da je njegovo pravo da mu to ne saopšti. D.B. je bio uporan da mu se predstave i saopšte broj značke što su obijica nevoljno učinila. Saopštili su da je dovoljno da mu kažu prezime. Predstavili su se kao Radulović i Knežević. D.B. je insistirao da se predstave zbog čega se policijski službenik, navodno Radulović vratio i ponovo im zatražio dokumenta. Predali su iste a on je zapisao podatke i tek nakon toga, jako potrešeni, nastavili su put ka Budvi. Odmah pošto su stigli u Budvu, građanin D.B. je u najbližoj Stanici policiji podnio prijavu protiv policijskih službenika.

Građanin D.B. je blagovremeno iskoristio svoje zakonsko pravo na pritužbu zahtijevajući, veoma jasno, da se izvrši kontrola opravdanosti i zakonitosti izvršenog pretresa i ukupnog policijskog postupanja prema njemu. On je podnio prigovor odgovarajućoj organizacionoj jedinici Uprave policije iznoseći detaljno kritični događaj. Usmeno mu je saopšteno da nema potrebe da se interesuje više kod njih neposredno nego će direktno biti upoznat od strane Unutrašnje

kontrole policije sa ocjenom policijskog postupanja. Kako duže vrijeme, od podnošenja pritužbe, nije dobio izjašnjenje Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije.

Savjet je odmah konstatovao da je Policija, shodno zakonu, bila dužna da podnosiocu pritužbe dostavi pisani odgovor, u roku od 30 dana od dana prijema pritužbe. Savjet je od unutrašnje kontrole policije MUP dobio obavještenje da nisu postupali po predmetnoj pritužbi niti je ista dolazila njima u rad.

Savjet je i od direktora Uprave policije zatražio informaciju o preduzetim provjerama kao i podatak zašto ni poslije toliko mjeseci imenovanom građaninu nije pruženo povratno obavještenje. Do zaključenja rada na pritužbi Savjet nije dobio odgovor Uprave policije.

Prema informacijama dostupnim Savjetu građanin D.B. nije lice kojem je Sud izrekao neku od mjera nadzora iz Zakonika o krivičnog postupku kako bi policijski službenici imali potencijalni osnov za traženje detaljnih obavještenja, vršenja pregleda odnosno pretresa tih lica i preduzimanje drugih radnji zavisno od okolnosti i ličnosti lica. Takođe, podnosiocu pritužbe nije ukazano na postojanje niti je pokazan odgovarajući sudski nalog (naredba).

Takođe, ako je konkretnom prilikom sprovedena posebna kontrola u saobraćaju ili je o tome postojala odgovarajuća naredba, posebno imajući u vidu provjeru da li se vozilom prevoze učinioci krivičnih djela i predmeti koji su upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje krivičnog djela ili su nastali izvršenjem krivičnog djela ili postoje osnovi sumnje da se priprema ili da je izvršeno krivično djelo, policijski službenik je bio obavezan da korektnije i profesionalnije komunicira sa građaninom a posebno po izvršenju svih radnji ljubazno mu zahvali na saradnji i pruži sva potrebna pojašnjenja u vezi sa preduzetim radnjama uključujući i podatke u vezi sa identitetom policijskog službenika. Postupajući policijski službenik to nije uradio, a Savjet je konstatovao da posebno saopštavanje identiteta policijskih službenika nije bilo razumljivo i profesionalno i na nivou policijskog integriteta.

Savjet je konstatovao da je D.B. zajedno sa građaninom, koji mu je bio nepoznat, i koji ga je primio za saputnika na relaciji prevoza odnosno putovanja, u punoj mjeri poštovao sva izdata naređenja koje je izdao policijski službenik. Savjet nije siguran, na osnovu raspoloživih informacija, da li su u konkretnom slučaju prema građaninu D.B. naređene samo one mjere i radnje od kojih je neposredno zavisilo vršenje potencijalnog službenog zadataka.

Savjet je ocijenio da postupanje policije odnosno policijskih službenika u konkretnom slučaju, prema građaninu D.B., nije bilo profesionalno i da je došlo do povrede dostojanstva, privatnosti i integriteta ličnosti.

Savjet je, u svom zaključku, podsjetio da prema građanima, sa kojima dolazi u kontakt obavljajući policijske poslove, policijski službenik je dužan da

postupa obazrivo, vodeći računa da im ne povrijedi lično dostojanstvo i da ih ne izlaže nepotrebnom uznemiravanju ili obavezama. U vršenju policijskih poslova, policijski službenik se obraća građanima na jasan i razumljiv način i saopštava im razloge zbog kojih im se obraća što je u konkretnom slučaju izostalo.

Savjet je povodom registrovane situacije uputio preporuku Upravi policije da za službenike saobraćajne policije organizuje odgovarajuće obuke kako bi se eliminisala uočena praksa i o tome povratno informisao Savjet. Savjet je takođe ocijenio važnim, i iskazao spremnost da u vezi sa iznijetim sa Upravom policije uspostavi partnerstvo, kako bi se građanima, kroz odgovarajuće štamparne forme, približila njihova prava u kontaktu sa policijom i kod istih reafirmisale demokratske i profesionalne vrijednosti policije.

Savjet je Osnovno državno tužilaštvo (ODT) na Cetinju službeno informisao o usvjenom zaključku i ocjeni primjene policijskih ovlašćenja povodom pritužbe građanina D.B. kao i sa Mišljenjem Etičkog Odbora Uprave policije koji je postupao po inicijativi Savjeta za građansku kontrolu rada policije. Savjet se kod ODT interesovao za mjere i radnje preduzete tim povodom kao i za status slučaja.

Radna posjeta CB Nikšić

Predsjednik i član Savjeta za građansku kontrolu policije - mr Aleksandar Saša Zeković i prof. dr Dražen Cerović - boravili su, 3. februara 2016, u radnoj posjeti Centru bezbjednosti (CB) Nikšić. Tom prilikom održan je radni sastanak sa načelnikom CB Nikšić i njegovim saradnicima uz prisustvo predstavnika menadžmenta iz sjedišta Uprave policije. Posjeta je realizovana kroz programsku saradnju i uz logističku podršku Uprave policije MUP Crne Gore.

Savjet se neposredno upoznao sa rezultatima i izazovima u radu jedne od najvećih organizacionih jedinica policije. Sagledani su i stvarni kapaciteti CB Nikšić za efikasnu i uspješnu primjenu zakona. Razgovarano je o implementaciji zaključaka i preporuka Savjeta, i aktuelnim predmetima koji su u radu Savjeta a čiji su podnosioci NVO i građani Nikšića. Diskutovano je o dosadašnjoj međusobnoj komunikaciji, bezbjednosnoj situaciji u Nikšiću, primjedbama lokalne javnosti u vezi sa postupanjem i kapacitetima policije. Načelnik CB pružio je detaljne podatke o ukupnoj bezbjednosnoj situaciji. Konstatovan je pad stope kriminaliteta i dobri radni rezultati. Savjet je posebno pohvalio rezultate i rad referata za maloljetničku delikvenciju i nasilje u porodici i bezbjednost u saobraćaju. U tim oblastima je prepoznata dobra saradnja sa lokalnim NVO koja je pozitivan primjer na nacionalnom nivou.

Savjet je izdao konkretne preporuke za unapređenje primjene policijskih ovlašćenja i bolju saradnju sa osjetljivim grupama koje je načelnik CB uvažio i koje će biti implementirane u narednom periodu.

Namjera Savjeta je i da se kroz terenske posjete organizacionim jedinicima poveća njegova vidljivost u policiji kako bi se povećao broj policijskih službenika koji se obraćaju ovom tijelu i tako ukazuju na neprofesionalnost i neefikasnost svojih kolega. Po prvi put, uspostavljen je dijalog, i direktan kontakt, sa lokalnim građanskim strukturama.

Pritužba građanina M.M. iz Pljevalja zbog selektivnog postupanja saobraćajnih policajaca

Građanin M.M. iz Pljevalja obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije ukazujući na slučaj od 16. decembra 2015. godine u vremenu oko 09,30 časova, kada se svojim putničkim motornim vozilom reg. oznaka HN AZ 5** zaustavio u ulici Bratstva i jedinstva u Podgorici, u desnoj kolovoznoj traci gledajući iz pravca šoping mola „Gintaš” kojom prilikom je u pomenutoj ulici, na istoj strani saobraćajnice bilo parkirano 12 putničkih automobila od pješačkog prelaza i semafora sve do službenih prostorija Instituta za javno zdravlje. Nakon izlaska iz prodavnice u kojoj se građanin M.M. kratko zadržao, vidio je policijskog službenika kako stoji pored njegovog vozila kojom prilikom je zatražio dokumenta, ista uzeo, otišao preko ulice i predao ih kolegi koji je sjedio u službenom vozilu na kome je bilo uključeno rotaciono svijetlo. Građanin M.M. u pritužbi je dalje naveo da se u komunikaciji sa ovlašćenim službenim licem koji je sjedio u službenom vozilu interesovao da li postoji mogućnost tolerisanja njegovog ponašanja na šta je dobio negativan odgovor i informaciju da će mu napisati prekršajni nalog, nakon čega je podnosilac pritužbe upitao i da li se može pozvati na nekog od njegovih kolega iz policije - funkcionera Uprave, koji su mu prijatelji, na šta je takođe uslijedio negativan odgovor. Građanin je, potom, kako je navedeno konstatovao i uputio primjedbu da je od desetine, takođe zaustavljenih vozila koja su bila iza njegovog auta, na istom mjestu i u isto vrijeme, samo njemu napisan nalog, dok su ostali vozači samo upozoreni da se sklone, što je policijski službenik negirao i rekao da prekršajni nalog piše svima. Nakon završenog popunjavanja i ispisivanja prekršajnog naloga policijski službenik je građaninu M.M. navedeni dokument ponudio da potpiše u rubrici „Prihvatam odgovornost” ali kako ovaj to nije želio prihvatiti pojašnjenjem da će svoj potpis staviti u rubriku „Ne prihvatam odgovornost”, uslijedilo je ubjeđivanje da građanin u tom slučaju odbija da potpiše nalog. Potom, kako je navedeno, policijski službenik je u rubrici „Prihvatam odgovornost” naveo „odbio da potpiše” a građaninu M.M. dozvolio da potpis stavi u rubriku „Ne prihvatam odgovornost” a u dijelu dokumenta „Kažnjeni ima sledeće primjedbe na OSL i službenog naloga” dozvolio mu je da upiše iznijete primjedbe u pravcu selektivnog odnosa i pristupa policije prema

učesnicima u saobraćaju - vozilima. S tim u vezi, podnosilac pritužbe je istakao i da mu je prijatelj koji je stajao pored njegovog vozila i posmatrao rad policijskog službenika kritičnom prilikom rekao da je policajac opominjao vozače ranije parkiranih vozila koji su ista uklonili bez pisanja prekršajnog naloga. Potom je građanin M.M. iziritiran ovakvim postupkom policijskog službenika parkirao svoje vozilo iza zgrade i pješice došao na ugao ulice Bratstva i jedinstva sa namjerom da posmatra dalji rad i ponašanje ovlašćenih službenih lica koja su i dalje bila na istom mjestu i pri tom, istim povodom, različito postupala prema vozačima nepropisno parkiranih vozila, što je on dijelom zabilježio fotografisanjem vozila koja su bila zaustavljena, a čiji vozači nisu sankcionisani. Potom, policijski službenici, kako je navedeno, pošto su uočili njegovu namjeru pisali su naloge samo vozilima koje je on fotografisao, da bi eventualno imali alibi i objašnjenje za svoj selektivan rad, a jedan policijski službenik mu je i prišao i pitao ga zbog čega fotografiše vozila i gdje radi na šta je on odgovorio da će na ovaj način njihov nekorektan i selektivan rad učiniti javnim na šta je ovaj odgovorio da time neće ništa postići osim toga što će policija tada morati ucjenjavati i druge misleći pri tom na vozila taxi-ja, dostavna vozila i dr. Podnosilac pritužbe, ovom prilikom, iznio je stav da se pomenuti policijski službenici u opisanoj situaciji nisu ponašali profesionalno, da su napravili nekoliko propusta i time se bez ikakvog validnog zakonskog povoda i razloga i na vrlo selektivan način odnosili prema vozačima, jer su jedne vozače ucjenjivali a druge samo upozoravali da su u prekršaju te da smatra da je najveći i ključni razlog pisanja prekršajnog naloga njemu upravo vozilo kojim je upravljao a imalo je hercegovačke, a ne podgoričke registarske tablice.

U obraćanju Savjetu građanin M.M. je naveo da je na osnovu člana 150 stav 1 Zakona o prekršajima u zakonskom roku, podnio zahtjev za sudsko odlučivanje o prekršajnom nalogu nadležnom organu, kao i da je očigledno da su ovakve aktivnosti i postupanje službenih lica saobraćajne policije u konkretnom slučaju, usmjereni na kažnjavanje vozača i punjenje Budžeta te nastojanju da se što više novca od građana ubere od kazni a ne da se djeluje preventivno i u smjeru višeg stepena bezbjednosti za učesnike u saobraćaju. Podnosilac pritužbe je istakao da je za navode iznijete predstavnici spramano moralno, materijalno i krivično da odgovara, te da ima dokaze u vidu fotografija sa lica mjesta u vrijeme kada mu je napisan prekršajni nalog i nakon tog vremena, što nesumnjivo ukazuje na ponašanje i postupanje koje stavlja na teret ovlašćenih službenih lica, kao i da se upoređivanjem vremena, registarskih oznaka snimljenih vozila i ispisanih naloga jasno i vrlo jednostavno može doći do zaključka koja su vozila bila zaustavljena, kojima je napisan prekršajni nalog, kojima je „oprosteno” ili „precrtan” odnosno koji su vozači bili privilegovani kritičnom prilikom. U kontekstu primjedbi iznijetih na postupanje policijskih službenika podnosilac pritužbe

je informisao Savjet da su konkretnom prilikom postupali policijski službenici V.S. (sa oznakom službene značke) i R.S. (broj službene značke nečitko ispisan u prekršajnom nalogu) i u prilogu dostavio kopiju prekršajnog naloga i fotografije vozila.

U odgovoru koji je povodom predmetnog slučaja Uprava policije dostavila Savjetu se navodi da su u postupku utvrđivanja činjenica iz navoda pritužbe M.M. preduzete sledeće mjere i radnje: u skladu sa Pravilnikom o načinu postupanja po pritužbama na rad policije obavljen je razgovor sa policijskim službenicima V.S. i R.S.; Izvršen je uvid u patrolni list br.10240; Izvršen je uvid u kopije prekršajnih naloga naznačenih identifikacionih brojeva, izvršen je uvid u dnevnik događaja UP br.18952/2015. Nakon razmatranja pritužbe građanina M.M. iz Pljevalja izvršen je i detaljan uvid u podnijeti prekršajni nalog i ustanovljeno da je u opisnom dijelu prekršajnog naloga konstatovano da je imenovani dana 16.12.2015. u 09.40h učestvovao u saobraćaju, u dijelu ul. B.Jedinstva u Podgorici upravljajući vozilom marke "Fiat", označenih reg.oznaka i tom prilikom zaustavio vozilo u desnoj saobraćajnoj traci desne kolovozne trake, a naspram objekta "Haus majstor", čime je ometao normalno odvijanje saobraćaja. U prekršajnom nalogu takođe je konstatovano da je građanin prihvatio prijem istog, kao i da nije prihvatio odgovornost za prekršaj opisan u predmetnom prekršajnom nalogu i da će se podnijeti zahtjev za sudsko odlučivanje Sudu za prekršaje u Podgorici. U odgovoru Uprave policije se navodi da je iznijeti prekršaj uočen neposrednim opažanjem od strane policijskih službenika V.S, R.S. i pripravnika H.A, te da je ujedno uvidom u patrolni list br.10240 konstatovano da su imenovani policijski službenici u istoj ulici, a zbog nepropisnog zaustavljanja i parkiranja u vremenskom intervalu od 09,25h do 10,15h, sankcionisali još četiri vozača kojima su uručili prekršajne naloge gore naznačenih identifikacionih brojeva, a da su u 10,24h upućeni od strane Dežurne službe CB Podgorica u ul. J.B.Tita u cilju vršenja uviđaja saobraćajne nezgode. Na osnovu gore navedenog, direktor Uprave policije, u zaključnom dijelu odgovora dostavljenog Savjetu, je iznio mišljenje da su policijski službenici kritičnom prilikom postupili u skladu sa ovlašćenjima.

Predmetni odgovor Uprave policije Savjet je dostavio podnosiocu pritužbe građaninu M.M. na izjašnjenje.

Na bazi pribavljene dokumentacije povodom ovog slučaja Savjet je konstatovao da je budući da se u pritužbi, upućenoj ovom tijelu, građanin M.M. žalio na neprofesionalan rad policije i selektivno ponašanje policijskih službenika u odnosu na različite građane, iz Uprave policije dostavljen konkretan odgovor policije u kome se tvrdi da nijesu postojali elementi selektivnog pristupa u sankcionisanju građana zbog saobraćajnog prekršaja u predmetnoj ulici, predmetnog dana i sata. Takođe, na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju, Savjet je u

ovom slučaju bio mišljenja da u konkretnom slučaju nije dokazan selektivan pristup saobraćajne policije, uprkos navodima građanina M.M, koji u ovom slučaju može biti i posljedica subjektivnog pristupa lica protiv kojeg je napisana prijava zbog prekršaja u saobraćaju. Ono što se iz same pritužbe građanina Savjetu može jasno vidjeti, jeste činjenica da je isti priznao da je pokušavao nelegitimnim metodama uticati na saobraćajne policajce da ne izvrše svoju službenu i zakonom predviđenu dužnost – da napišu prekršajni nalog, „pozivajući se na njihove kolege u policiji“. Na osnovu sprovedenog postupka i rasprave koja je uslijedila Savjet je ocijenio da su saobraćajni policajci postupili sasvim ispravno i u skladu sa zakonom, obavljajući svoju dužnost u skladu sa pravilima službe i konstatovao da građani ne mogu ulaziti u ocjenu cjelishodnosti rada policije u slučajevima, poput predmetnog, u pokušaju da nezakonitim i nelegitimnim metodama izdejtstvuju izuzimanje od sopstvene odgovornosti za prekršaje.

Neredi na košarkaškoj utakmici na Cetinju

Na osnovu pisanja medija o incidentu koji se desio na košarkaškoj utakmici "Lovćen" - "Ibar", 1. februara 2016. godine, na Cetinju, Savjet za građansku kontrolu policije je kod Odjeljenja bezbjednosti (OB) Cetinje iskazao intresovanje u vezi sa primjenom policijskih ovlašćenja kritičnom prilikom, posebno uvažavajući činjenicu da su na jednom od snimaka primjećeni policijski službenici koji su kritičnom prilikom reagovali a jedan broj medija je prenio informaciju da policijskih službenika nije bilo na lice mjesta.

Uprava policije odnosno vršilac dužnosti komandira Stanice policije OB (SP OB) Cetinje dostavio je Savjetu informaciju o incidentu na košarkaškoj utakmici Lovćen - Ibar i opis radnji primijenjenih od strane policijskih službenika SP OB Cetinje s tim u vezi. Naime, 1. februara 2016. u vremenu od 16.30 do 18.40 časova policijski službenici OB Cetinje su vršili obezbjeđenje prvenstvene košarkaške utakmice između ekipa KK "Lovćen" iz Cetinja i KK "Ibar" iz Rožaja koja je odigrana u Sportskom Centru Lovćen, na kojoj je bilo prisutno oko 150 gledalaca. Utakmicu je obezbjeđivalo šest policijskih službenika SP OB Cetinje, na kojoj prije početka i za vrijeme trajanja iste, nije dolazilo do narušavanja javnog reda i mira kao ni vršenja krivičnih djela. Dalje se navodi da je oko 18.35 časova, pet minuta nakon završetka prvenstvene utakmice, došlo do međusobne prepirke kod zapisničkog stola, a nakon toga i međusobne tuče na terenu između igrača ova dva kluba. Pomenutog dana u gore navedenom vremenskom intervalu policijski službenici SP OB Cetinje nalazili su se na tribinama ispod gledalaca u SC Lovćen, a poslove rukovodioca obezbjeđenja i dežurnog starješine ovom prilikom obavljao je policijski službenik N.J, koji je sa službenicima V.Č, J.M, R.R.

i M.K. kao i kriminalističkim tehničarom SKP D.M., vršio obezbjeđenje utakmice a koji su obezbjeđivali tok odigravanja i ponašanje gledalaca u cilju sprečavanja narušavanja javnog reda i mira i drugih prekršaja. Policijski službenici J.M, R.R. i V.Č. nalazili su se na tribinama ispod gledalaca i vršili obezbjeđenje navedene sportske manifestacije, dok su se N.J. i K.M. nalazili u dijelu službenog ulaza tačnije u dijelu koji spaja pomenuti ulaz i teren. Nakon završetka utakmice u 18.35 časova, navodi se u odgovoru Uprave policije, rukovodilac obezbeđenja pomoćnik komandira N.J. i službenik M.K., izašli su ispred SC "Lovćen" i pratili razilazak gledalaca u cilju sprečavanja narušavanja javnog reda i mira i vršenja drugih krivičnih djela, dok su V.Č, M.J, R.R. i kriminalistički tehničar D.M. po naređenju pomoćnika komandira SP N.J. ostali na tribinama SC "Lovćen" kako bi pratili razilazak jednog dijela gledalaca koji se kretao prema izlazu, dok su se u međuvremenu igrači pozdravljali, i svojim ponašanjem nisu ukazivali na mogućnost narušavanja javnog reda i mira. U jednom momentu, par minuta nakon završetka utakmice policijski službenici prisutni u objektu su primjetili da je došlo do verbalne prepirke ispred zapisničkog stola, a nakon toga i fizičkog obračuna na terenu između igrača odigrane utakmice gdje kriminalistički tehničar vrši snimanje navedenog događaja a ostali policijski službenici ulaze na teren i intervenišu razdvajajući učesnike u fizičkom obračunu. Nakon saopštenja putem radio veze da je u objektu došlo do fizičkog obračuna igrača, rukovodilac obezbeđenja i dežurni starješina N.J. koji se našao ispred SC "Lovćen" sa M.K., a koji su pratili razilazak gledalaca, uputili su se u objekat i pružili pomoć u intervenciji policijskim službenicima i redarskoj službi. U odgovoru je navedeno i da je o svemu navedenom u 18,50 časova, nakon događaja, upoznata zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Cetinju koja je naložila da se prikupe sva potrebna obavještenja od učesnika tuče, očevidaca, sudija i delegata, a nakon toga da se upozna o kvalifikaciji zadobijenih povreda učesnika tuče i sadržajem obavještenja, iz razloga kvalifikacije bića djela, a Uprava policije je ovom prilikom dostavila i spisak lica od kojih su prikupljena obavještenja iz oba kluba. Dalje je navedeno i da su akteri odnosno igrači koji su započeli tuču, po prikupljenim izjavama i pročitanim obavještenjima V.T. igrač KK Ibar, kao i igrači KK Lovćen P.J, M.Đ. i M.T. kao i da tokom intervencije nije primijećeno da je neko od gledalaca ušao u teren sa tribina i učestvovao u narušavanju javnog reda i mira. Nakon odgledanih snimaka primijećeno je da su dva lica ušla u teren sa tribina i da su pomagali u razdvajanju učesnika fizičkog obračuna, od kojih je jedan bio otac V.T. igrača KK Ibar Z.T. od kojeg su prikupljena potrebna obavještenja i radnik SC "Lovćen" Č.L., dok je ostalo ljudstvo u civilu, a na video zapisu kriminalističkog tehničara SP OB Cetinje isključivo je zabilježen cjelokupni sastav KK Lovćen i KK Ibar. V.d. komandira SP OB Cetinje je napomenuo da su se nakon pomenutog događaja igrači dva kluba izmirili i sa cjelokupnim sastavom ugostili na večeri

u restoranu SC Lovćen a nakon toga su igrači KK "Ibar" štafetno propraćeni i predati službenicima CB Podgorica u 23.30 časova nakon prikupljenih obavještenja. Savjet je obaviješten i da će protiv lica koja su izvršila ulazak sa tribina na teren, biti podnijete odgovarajuće prekršajne prijave iz Zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, kao i da će ovom tijelu biti dostaljeno i obavještenje o kvalifikaciji djela ODT Cetinje.

Savjet je na sjednici od 9. februara 2016. pohvalio detaljnost i kvalitet dostavljene informacije od strane SP OB Cetinje i ocijenio da je primjena policijskih ovlašćenja u konkretnom slučaju bila profesionalna i blagovremena.

Građanin M.R. iz Herceg Novog tvrdi da ga je policija namjerno protukla zbog učešća na političkim protestima

Građanin M.R., iz Igala, Herceg Novi, penzionisani službenik Ministarstva unutrašnjih poslova, preko NVO "Građanska alijansa", podnio je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu policije. On je bio na protestu 24. oktobra 2015. zajedno sa svojim istomišljenicima iz Herceg Novog. Pošto su izbili neredi pokušao je da dođe do stadiona fudbalskog kluba "Budućnost" gdje je bilo određeno zbornom mjesto za kolektivni autobuski prevoz za Herceg Novi. Kaže da je usled upotrijebljenih hemijskih sredstava, i meteža koji je nastao, izgubio orijentaciju i nije mogao kao i ostali da trči. U jednom trenutku našao se ispred grupe policijskih službenika, koji su, kako navodi, bili pod punom opremom. Pokušao je da se udalji od njih ali su ga sustigli i više puta udarili pendrekom i nogama po cijelom tijelu a posebno u predjelu gornjih ekstremiteta dok je pokušao da zaštiti glavu i lice. Ističe da na bilo koji način nije izazvao takvu reakciju policije, niti se nedolično i neprimjereno ponašao. Imao je namjeru da dođe do zbornog mjesta i napusti tu lokaciju. U centru grada, u Zavodu za hitnu medicinsku pomoć, je dobio medicinsku pomoć. Kasnije pošto se bol nastavio a šaka natekla, po ponovnom medicinskom pregledu, je saznao da su mu polomljene kosti šake. Priložio je detaljnu medicinsku dokumentaciju koja potvrđuje ove navode o frakturi.

Savjet je pritužbu uzeo u rad konstatujući da je njena ključna osnova tvrdnja podnosioca pritužbe da je namjerno pretučen od strane policije zbog prisustva i učešća na protestnom okupljanju.

Direktor Uprave policije obavijestio je Savjet da su službenici Uprave policije MUP-a bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog protesta - javnog skupa u organizaciji političke asocijacije "Demokratski front", koji je zakazan za 24/25. oktobar 2015. u vremenu od 18 do 6 sati. Kako je oko 22 sata došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i

napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore, rukovodilac obezbjeđenja izdao je naređenje o upotrebi sredstava prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. Nakon intervencije policijskih službenika učesnici protesta počeli su da se razilaze, dok su pojedini građani samostalno ili u grupama u ulicama u užem dijelu grada nastavili sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podebnim sredstvima. Zbog navedenog, policija je bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstava prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demonstranata. Shodno konkretnoj predmetnoj pritužbi direktor Uprave policije je obavijestio Savjet da službenici CB Podgorica nemaju podatke da su prema građaninu M.R. primjenjivana sredstva prinude, niti da je isti zadobio povrede.

Savjet je konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građaninu M.R. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je isti doveden u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela.

Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. radio na više desetina slučajeva u kojima je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Ti građani su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i posebno oni nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. Uostalom to potvrđuju i zvanični policijski podaci. Takođe, primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana, posebno starije dobi, koji su namjeravali napustiti skup odnosno lokaciju na kojoj su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali javni red i mir. Tim licima, poput građanina M.R, uz obazriv pristup, trebalo je pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira. Savjet je, u svojoj ocjeni, podsjetio, da je policija servis koji služi interesima i potrebama građana i da je njihovo povjerenje ključno za njenu uspješnost. To povjerenje, između ostalog, zasniva se na profesionalnoj primjeni i spovođenju zakona, profesionalnom ponašanju policijskog službenika koje je na nivou domaćih i međunarodnih standarda i sprečavanju i sankcionisanju svih oblika nesavjesnog postupanja i prekoračenja policijskih ovlašćenja. Savjet je konačno ocjenio da postupanje policijskih službenika, prema građaninu M.R. u konkretnom slučaju nije bilo profesionalno.

Službenici SAJ neprofesionalno postupali prema građaninu Ž.L. iz Podgorice

NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava" podnijela je Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbu zbog postupanja policije prema građaninu Ž.L. iz Podgorice tokom građanskih protesta, u oktobru 2015, u Podgorici. Uz pritužbu

su dostavljene fotografije povreda i medicinska dokumentacija. Prema navodima iz pritužbe, 24. oktobra 2014, građanin Ž.L. je boravio u ugostiteljskom objektu "Rio" na Pobrežju kada je, oko 23 sata, došla policija i zatražila od njega i ostalih prisutnih lica, V.P. i I.P., da izađu ispred lokala. U pritužbi je naveo da nije pružao otpor i da je, kao i ostali, poštovao sva izdata naređenja službenika Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ). Prema navodima iz pritužbe službenici SAJ-a su ih pretukli ispred ugostiteljskog objekta. Neki su zadobili teške a neki lakše tjelesne povrede. Pošto su ih prebili službenici SAJ su napustili lokaciju, ne preduzimajući dalje službene radnje i bez pružanja prve pomoći povrijeđenim građanima.²⁷

Savjet je ocjenio da su službenici SAJ-a u konkretnom slučaju prema građaninu Ž.L. postupali degradirajuće, na neprofesionalan i nezakonit način ozbiljno povređujući njegovo ljudsko dostojanstvo i fizički integritet. Savjet je zahtijevao, kao i u Zaključku broj 62/137-15, da se ustanovi identitet postupajućih službenika SAJ-a ali i objektivna odgovornost onih koji prikrivaju i očigledno tolerišu neprofesionalno policijsko postupanje.

Policijski službenik neobazrivo i neprofesionalno postupao prema građanki R.P. iz Podgorice

NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava" podnijela je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu policije povodom postupanja policije prema građanki R.P. tokom građanskih političkih protesta, u oktobru 2015. godine, u Podgorici. Savjet je pri radu i postupanju po ovoj pritužbi uzeo u obzir video snimak na kojem je registrovano postupanje policije prema građanki R.P.

Savjet je ocjenio da je policijski službenik prema građanki R.P. postupao bez obazrivosti i poštovanja dostojanstva ličnosti i primjenio mjere koje nisu neophodne za profesionalno obavljanje policijskog posla.

Osnovni sud u Podgorici obratio se Savjetu zahtjevom da dostavljanje odgovarajuće dokumentacije - spisa predmeta - za potrebe parničnog postupka po tužbi tužilje R.P, koju zastupa punomoćnik Jugoslav Krpović, advokat iz Podgorice protiv tuženog država Crna Gora - MUP Crne Gore.

²⁷ Savjet je podsjetio da su građani V.P. i I.P. odustali od pritužbe koju su Savjetu podnijeli preko iste NVO ali je Savjet nastavio rad po sopstvenoj inicijativi imajući u vidu svoju sistematsku posvećenost, od osnivanja 2005, primjeni Zakona o unutrašnjim poslovima, Etičkog kodeksa policije, Konvencije protiv torture i drugih surovih neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka Ujedinjenih nacija i člana 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Savjet je povodom tog slučaja izdao Mišljenje, broj 62/137-15. od 19. novembra 2015. koje je sastavni dio i ovog zaključka.

Protesti u Podgorici: Grupni zaključak Savjeta

Savjet za građansku kontrolu rada policije na Drugoj sjednici održanoj 9. februara 2016. razmatrao je pritužbe nevladine organizacije (NVO) "Inicijativa mladih za ljudska prava" i usvojio, nakon pribavljenih informacija i izjašnjenja, provedenog postupka i obavljene rasprave, odgovarajući, grupni, zaključak.²⁸ Savjet je ranije završio postupanje i rad po određenom broju pritužbi.

Po pitanju preostalih pritužbi, podnosioci sljedeći građani i građanke - V.D., B.R., M.P., R.B., M.B. (maloljetno lice), F.P., Đ.Š., M.M., Lj.S., V.V. i S.R. - Savjet je utvrdio, u najvećem broju slučajeva, da postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja policijskih službenika.²⁹ Savjet je posebno prepoznao neprofesionalno postupanje pojedinih policijskih službenika iz Centra bezbjednosti Bijelo Polje zbog čega poziva Upravu policije da pristupi njihovoj dodatnoj edukaciji za profesionalno postupanje i senzibilisaniji pristup prema građanima.

Službenici CB Bijelo Polje pretukli građanina B.R. iz Nikšića

NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava" dostavila je Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbu građanina B.R. koji je naveo da je u noći 24. oktobra 2015. pretučen od strane više službenika policije.

U opisu događaja građanin B.R. je naveo da je navedene noći došao oko 18 časova autobusom iz Nikšića u Podgoricu na zakazani protest. Sjedio je na betonskoj klupi kod spomenika kralju Nikoli kada su počeli neredi, dejstvo suzavca i intervencija policije. Uхватила ga je, kako je naveo u pritužbi, panika, i sa masom je bježao ulicama po centru grada kada ga je neki građanin uputio kako da dođe do Hrama. Policija je, iako je bio u grupi sa pet - šest starijih građana, prema njima, bez ikakvog povoda, ispalila suzavac. Tokom tog kretanja naveo je da je vidio grupu mladih osoba, dječaka i mladića, koji su vukli kontejnere po ulicu i vikali što ga je, kako je naveo, uplašilo. U ulici 8. marta "odjednom su se pojavila tri policijska kombija i građani su se razbježali na različite strane". Podnosilac pritužbe je preskočio neku nižu betonsku ogradu, pretrčao pedesetak metara i sjeo uz čokot vinove loze. Građanin B.R. je čekao da policijski službenici

odu kada je jedan od njih dotrčao do njega sa uperenim "nečim u glavu" i na-
28 NVO "Inicijativa mladih za ljudska prava" podnijela je Savjetu više desetina pritužbi u vezi sa primjenom policijskih ovlašćenja prema građanima tokom građanskih političkih protesta, u oktobru 2015. u Podgorici.

29 Pogledati detaljnije u knjizi "Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo: Oktobarski protesti i primjena policijskih ovlašćenja", grupa autora i izdavača, urednik A.S.Zeković, Podgorica, 2016. Dostupno na www.kontrolapolicije.me, rubrika "Publikacije".

redio, vičući, "ruke u vis". Građanin B.R. kaže da je odmah postupio po naredbi a policijski službenik ga je udario. Nakon toga, naveo je podnosilac, uslijedilo je šutiranje od strane i drugih policijskih službenika. Potom su ga, kako je naveo, dovukli do srednjeg kombija, pribili ga i dlanovima udarali po potiljku uslijed čega je gotovo došao do stanja gubitka svijesti. Podnosilac pritužbe je pohvalio odnos policije prema njemu pošto je stigao u službene prostorije CB Podgorica. Postupajući inspektor Đ.D., kako je naveo podnosilac pritužbe, konkretnom prilikom postupao je profesionalno, uzeo izjavu, poslao ga u prostorije da se opere, pozvao ljekara zbog povrede arkade a potom, u pratnji policije, poslao u bolnicu radi ušivanja povrede na licu. Prilikom šivenja arkade građanin B.R. se požalio na bol u stomaku i u predjelu rebra i poslat je na snimanje u prostorije Kliničkog centra gdje je upoznat da nema unutrašnjih ili spoljnih krvarenja uz konstataciju da su ga spasili debela jakna i džemper. Ujutro je sproveden kod sudije za prekršaje na saslušanje i sudija ga je upoznao sa izjavom službenika policije da su ga tukli jer ih je gađao kamenicama, što on nije mogao prihvatiti i zakleo se da to nije činio. U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena medicinska dokumentacija i fotografije.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom da informiše o slučaju.

CB Podgorica - Stanica policije za javni red i mir u svom odgovoru Savjetu podsjetila je da su dana 24/25. oktobra 2015. službenici policije, bili angažovani na obezbjeđenju odobrenog protesta javnog skupa u organizaciji političke partije „Demokratski Front“. Oko 22 sata došlo je do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta kada je Rukovodilac obezbjeđenja izdao naredjenje da upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. Učesnici okupljanja pošto su počeli da se razilaze u ulicama u užem dijelu grada, nastavili su sa narušavanjem javnog reda i mira na način što su policijske službenike gađali kamenicama i ostalim podesnim sredstvima uslijed čega je, kako se navodi, policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demonstranata. U odgovoru Uprave policije se navodi i da su demonstranti koji su se razilazili sa skupa napali službenike CB Bijelo Polje na način što su ih gađali kamenicama i drugim predmetima u dijelu grada Stare Varoši i to B.R, M.T. i M.D. nakon čega su lišeni slobode i dovedeni u službene prostorije CB Podgorica, kojom prilikom prema imenovanim građanima nijesu upotrijebljena sredstva prinude i uz konstataciju da je kritičnom prilikom lice B.R. imao vidne povrede u vidu ogrebotina u predjelu glave koje je predhodno i prije intervencije policije zadobio. U odgovoru Uprave policije se navodi i da je po dolasku u službene prostorije CB Podgorica, licu B.R. omogućeno ukazivanje ljekarske pomoći od strane Hitne medicinske pomoći nakon čega je transportovan do Kliničkog centra Crne Gore radi dalje hos-

pitalizacije. Potom, nakon ukazane ljekarske pomoći B.R. je doveden u prostorije CB Podgorica a sa događajem upoznata zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici koja se izjasnila da u radnjama B.R., M.T. i M.D. nema elemenata krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti nakon čega su imenovani lišeni slobode zbog počinjenog prekršaja iz čl.11 st 2 Zakona o javnom redu i miru, a dana 25. oktobra 2015. u 8 sati lica B.R, M.T. i M.D. su sprovedeni sudiji Suda za prekršaje.

Savjet je, zaključujući rad po pritužbi ocjenio da postupanje službenika CB Bijelo Polje prema građaninu B.R. nije bilo profesionalno. Savjet je posebno prepoznao, kroz rad na više pritužbi, neprofesionalno postupanje pojedinih policijskih službenika iz CB Bijelo Polje zbog čega je, i ovom prilikom, pozvao Upravu policije da pristupi njihovoj dodatnoj edukaciji i senzibilizaciji za profesionalno postupanje i senzibilisaniji pristup prema građanima.

Kod građanina V.L. iz Sutomora utvrđene povrede za koje policija negira da su nastale upotrebom sredstava prinude

Građanin V.L, iz Sutomora, preko NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava”, podnio je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu rada policije. Građanin V.L. je naveo da je 24. oktobra 2015, tokom učešća sa porodicom na protestu “Demokratskog fronta” u Podgorici, zadobio povrede od strane policije ispred zgrade Skupštine Crne Gore iako nije pružao nikakav otpor, i to u predijelu lijeve ruke i lijeve noge. Građanin V.L. je naveo da su ga, nakon što je pogođen i pošto je pao na zemlju, nekoliko mladića povukli u pravcu Skalina, da je osjećao mučninu te da ne zna da li je kritičnom prilikom izgubio svijest. Kada mu je bilo bolje uputio se ka mostu Blaža Jovanovića a potom je, pošto se sa porodicom našao na parkingu kod groblja “Čepurci”, gdje je ostavio automobil, pošao kući. Građanin je naveo da mu je kritičnom prilikom curila krv iz ruke i noge i da je iste noći pošao u Hitnu pomoć gdje su mu konstatovane povrede i pružena ljekarska zaštita kojom prilikom su mu izvađena dva strana tijela iz ruke dok ih u ruci ima još za šta čeka dalju intervenciju.

Savjet je predmetnu pritužbu uzeo u rad i obratio se Upravi policije koja je slično informisala kao i kod ranijih interesovanja Savjeta. Saopšteno je da je navedenog dana u 22 sata došlo do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu od strane učesnika protesta i napada na kordon policije ispred zgrade Skupštine kojom prilikom je rukovodilac obezbjeđenja izdao naređenje da se upotrijebe sredstva prinude u cilju uspostavljanja narušenog javnog reda i mira. Uprava policije je navela da je policija bila prinuđena da nastavi sa upotrebom

sredstva prinude u cilju odbijanja napada i potiskivanja demonstranata, kao i da tom prilikom nijesu upotrebljavana sredstva prinude od kojih bi mogle nastupiti povrede koje je građanin V.L. opisao u obraćanju. U odgovoru se navodi i da su, shodno pritužbi građanina V.L, službenici CB Podgorica uvidom u spise predmeta, utvrdili da se imenovani nakon završenog protestnog okupljanja nije javio u Urgentni blok Kliničkog centra Crne Gore radi ukazivanja ljekarske pomoći niti je pristupio u službene prostorije CB Podgorica, radi podnošenja prijave na date okolnosti, kao i da su od građanina V.L. službenici CB Bar uzeli su izjavu na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, na okolnosti predmetnog događaja. Uprava policije, ovom prilikom, informisala je Savjet da je sa navedenim događajem upoznata zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, koja je naložila da joj se spisi predmeta dostave na ocjenu i dalje postupanje ali da se zaključno sa danom upućivanja predmetnog odgovora Savjetu ista nije izjasnila o kvalifikaciji djela.

Predmetni odgovor Uprave policije Savjet je dostavio NVO “Inicijativa mladih ljudskih prava”. Ova NVO potom obavijestila je Savjet da je građanin V.L. upoznat sa odgovorom Uprave policije, da ostaje pri svojim navodima i smatra da policija ne govori istinu nego negira da su ga povrijedili što, kako je ustvrdio, dokumentuje i dokazuje medicinskom dokumentacijom.

Savjet je konstatovao da je Uprava policije pojasnila da tom prilikom nijesu upotrebljavana sredstva prinude od kojih bi mogle nastupiti povrede koje je građanin Leković opisao u obraćanju Savjetu.

Savjet je takođe konstatovao da se uz građanina V.L. javio određeni broj građana, takođe učesnika protesta, koji ukazuju na postojanje sličnih povreda, što je potvrđeno medicinskom dokumentacijom.

Savjet, i pored niza urgencija, nije dobio traženo izjašnjenje Ministra unutrašnjih poslova povodom ranije usvojenih ocjena niti su Savjetu postali dostupni nalazi Unutrašnje kontrole policije MUP Crne Gore, posebno u vezi navoda o upotrebi sredstava prinude. To je značajno otežalo rad po ovoj pritužbi.

Savjet je konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građaninu V.L. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da je isti doveden u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela.

Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. radio na više desetina slučajeva u kojima je je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Ti građani su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i posebno oni nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. Uostalom to potvrđuju i zvanični policijski podaci. Takođe, primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana koji su namjeravali mirno napustiti skup, poput građanina V.L, odnosno lokaciju na kojoj su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali, u većem obimu,

javni red i mir. Tim licima, uz obazriv pristup, trebalo je pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira.

Savjet je podsjetio da je policija servis koji služi interesima i potrebama građana i da je njihovo povjerenje ključno za njenu uspješnost. To povjerenje, između ostalog, zasniva se na profesionalnoj primjeni i spovođenju zakona, profesionalnom ponašanju policijskog službenika koje je na nivou domaćih i međunarodnih standarda i sprečavanju i sankcionisanju svih oblika nesavjesnog postupanja i prekoračenja policijskih ovlašćenja.

Savjet je, konačno, ocijenio da u postupanju policijskih službenika, prema građaninu V.L., u konkretnom slučaju postoje elementi povreda prava i neprofesionalnog postupanja.

Požar u kojem je uništeno privatno motorno vozilo: Provjera postupanja policije

Nezavisni dnevnik "Vijesti" izvijestio je, 8. februara 2016. o požaru u kojem je uništeno privatno motorno vozilo marke BMW X5, na lokaciji "Blok V", u Podgorici.³⁰ Savjet je kod direktora Uprave policije iskazao interesovanje za slučaj, posebno zbog navoda, iznijetih u javnosti, da su policijski službenici, koji su izašli na lice mjesta, navodno mimo uobičajene procedure, sa vozila uklonili njegove registarske tablice. Savjet je ovom prilikom zatražio i informaciju o kompletnoj zakonskoj proceduri koju su policijski službenici dužni ispoštovati prilikom saznanja za konkretni požar i pri izlasku na lice mjesta tim povodom.

Uprava policije u svom odgovoru informisala je Savjet da je kritičnom prilikom patrola policije obavijestila Stanicu za dežurstvo Centra bezbjednosti (CB) Podgorica da je dana 6. februara 2016. godine, u 04,50h, prilikom redovnog obilaska patrolnog rejona u ul. Blaža Jovanovića zapazila putničko motorno vozilo marke „BMW X5, crne boje, registarskih oznaka PG CL ***“, koje je u prednjem dijelu, po lijevoj strani zahvaćeno požarom. Po saznanju za događaj, na lice mjesta su izašli službenici jedinice kriminalističke policije za suzbijanje terorizma i PEH-a, dok su službenici Vatrogasne jedinice Podgorica lokalizovali požar. Usled dejstva požara, kako je navedeno, došlo je do oštećenja prednjeg dijela vozila, kao i prednjeg vjetrobranskog stakla, krovništa i prednjih sjedišta, a sa lica mjesta službenici CB Podgorica su, putem radio veze, izvršili provjeru za navedeno vozilo na okolnosti registracije i vlasništva, kojom prilikom je konstatovano da je vozilo registrovano na lice P.I. od oca R., JMB ***** sa adresom stanovanja u Podgorici. Od prisutnih građana policija je došla do saznanja da

30 <http://www.vijesti.me/vijesti/zapaljen-bmw-registrovan-na-petra-ivanovica-873531>

vozilo koristi A.V. od oca L., iz Podgorice. U nastavku odgovora Uprave policije je navedeno i da je o svim preduzetim mjerama i radnjama u vezi sa predmetnim događajem upoznata nadležna zamjenica Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Podgorici po čijem je nalogu angažovan sudski vještak iz oblasti PEH-a koji je sa službenicima CB Podgorica izvršio uviđaj na licu mjesta. S tim u vezi, od strane službenika CB Podgorica sačinjena je uviđajna dokumentacija koja je uz ostale sačinjene spise predmeta prosljeđena zamjenici ODT, na ocjenu i odlučivanje. S tim u vezi, službenici CB Podgorica su izvršili detaljnu pretragu užeg i šireg lica mjesta ali, ovom prilikom, nisu pronađeni tragovi i predmeti koji bi se mogli dovesti u vezu sa požarom. U zaključnom dijelu odgovora dostavljenog Savjetu, direktor Uprave policije je napomenuo da službenici CB Podgorica nisu uklanjali registarske oznake sa putničkog motornog vozila marke BMW "X5" registarskih oznaka PG CL ***, kao i da službenici CB Podgorica u saradnji sa nadležnim tužilaštvom preduzimaju dalje mjere i radnje u cilju utvrđivanja uzroka nastanka požara i rasvetljavanja navedenog događaja.

Savjet je s odgovorom upoznao nezavisni dnevnik "Vijesti", novinara predmetnog teksta V.O., koji je konsultovao svog urednika, i povratno informisao da navodi policije nisu tačni i da je odlučeno da se o slučaju ne izjašnjava niti piše do početka sudskog postupka.

Uvažene preporuke: CB Nikšić postupio po preporukama građanske kontrole policije i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore

Početak marta 2016. Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore odnosno organizaciona jedinica Centar bezbjednosti (CB) Nikšić uvažila je izdata mišljenja i preporuke Savjeta za građansku kontrolu policije i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Postupajući upravo po izdatim mišljenjima i preporuci ovih institucija načelnik CB Nikšić, Milorad Žižić, potpisao je, u prisustvu predstavnika javnosti, medija i nevladinih organizacija (NVO) koje su bile i podnosioci pritužbi, izjavu koju objavljujemo u cjelini:

CB Nikšić podržava proces društvenog prihvatanja LGBT osoba u Nikšiću i stvaranje podržavajuće i tolerantne atmosfere koja će, kroz odsustvo nasilja, omogućiti nesmetan život i djelovanje lokalne LGBT zajednice.

Uprava policije MUP Crne Gore već godinama je prepoznata kao vodeći akter i podržavalac procesa LGBT inkluzije na državnom nivou. Stalni prioritet Uprave policije jeste dosledno sprovođenje zakona i unapređenje bezbjednosti LGBT osoba. Uprava policije, a to prate svi njeni centri bezbjednosti, snažno je

posvećena implementaciji Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori Vlade Crne Gore i zaključaka i preporuka, u vezi sa LGBT tematikom, Savjeta za građansku kontrolu rada policije. Te aktivnosti predstavljaju našu svakodnevnu profesionalnu obavezu.

U crnogorskom društvu i u pojedinim opštinama, poput Nikšića, postoje brojni i snažni otpori društvenom prihvatanju LGBT osoba. Snažna distanca, otvorena mržnja i nasilje motivisni su prvenstveno neznanjem o svim činjenicama koje se tiču LGBT zajednice i osnovnih prava i sloboda njenih pripadnika. Nedovoljno obrazovanje i nedovoljni senzibilitet javnosti za prava i položaj LGBT osoba otežava prihvatanje LGBT osoba i bitno ograničava njihova prava i slobode. Takva atmosfera ovoj društvenoj grupi proizvodi brojne bezbjednosne rizike i ograničava kvalitet ukupnog života. Takva atmosfera produkuje i brojne izazove pri primjeni policijskih ovlašćenja. Uprava policije je posvećena profesionalnoj primjeni policijskih ovlašćenja u svakoj mogućoj sistuaciji i prema svakom građaninu, bez diskriminacije bilo koje vrste.

Zato smo odlučni da u saradnji sa LGBT zajednicom aktivno učestvujemo u obrazovnim i drugim aktivnostima koji će podstaći rad s mladima i rad sa grupama koje se snažno protive društvenom prihvatanju LGBT osoba.

Policijske starešine i specijalizovani ovlašćeni policijski službenici uzeće aktivno učešće u radu LGBT zajednice sa školama i akademskim ustanovama, posebno na radionicama, predavanjima i diskusijama o ljudskim pravima LGBT osoba, nasilju i govoru mržnje prema LGBT osobama, vršnjačkom nasilju i nasilju u porodici.

Izjavljujemo da ćemo aktivno saradivati sa prosvjetnim i akademskim vlastima i upravama škola i fakulteta u Nikšiću kako bi se podsticao i uspješno njegovao lokalni dijalog i unapređenje obrazovanja školske i univerzitetske omladine, nastavničkih i roditeljskih struktura o svim pitanjima koje su u vezi sa prekršajnim i krivičnim djelima na štetu LGBT osoba i prevenciji nasilja prema njima.

Takođe izjavljujemo da ćemo snažno podržati lokalni dijalog o pravima i slobodama LGBT osoba i da ćemo aktivno učestvovati u svim aktivnostima, poput savjetovanja, građanskih tribina, seminara, konsultacija i konferencija kojima je cilj da se unaprijedi informisanje lokalnog stanovništva i svih društvenih struktura, uključujući i sportske kolektive i asocijacije, o procesu LGBT inkluzije, ljudskim pravima i slobodama i prevazilaženju nasilja i konflikata.

Uvjereni smo da se kroz zajednički pristup i ozbiljan rad svih zainteresovanih strana može popraviti postojeća klima i stvoriti uslovi da se mirna okupljanja LGBT zajednice u Nikšiću održavaju uz mnogo manje bezbjednosne rizike od onih koje registrujemo danas i zbog kojih su donijete, opravdane i osnovane, odluke o zabranama povorki ponosa u Nikšiću.

OSI i fizička pristupačnost policije

Savjet je postupajući po sopstvenoj inicijativi istraživao fizičku pristupačnost službenih prostorija Uprave policije i njenih lokalnih organizacionih jedinica. S tim u vezi usvojen je poseban zaključak koji je postao osnov za ukupne aktivnosti u 2016. Zaključak je predstavljen u posebnoj sekciji pod nazivom "Policija i osobe s invaliditetom".³¹

Radna posjeta CB Bijelo Polje

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije, mr Aleksandar Saša Zeković, boravio je, 10. marta 2016. u radnoj posjeti Centru bezbjednosti (CB) Bijelo Polje kojom prilikom je održao radni sastanak sa starešinama CB Bijelo Polje i Odjeljenja bezbjednosti (OB) Mojkovac. Radnu posjetu je pratio i savjetnik direktora Uprave policije MUP Crne Gore, Sead Frlijkčić koji je i član Etičkog odbora Uprave policije.

Načelnik CB je pružio osnovne informacije o radu i organizacionoj strukturi CB Bijelo Polje i OB Mojkovac.

Detaljne informacije, po liniji svog rada, podnijeli su i komandir Stanice policije (SP) CB Bijelo Polje i komandir Stanice policije OB Mojkovac odgovarajući na dodatna pitanja i komentare predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije.

Komandir SP CB Bijelo Polje osvrnuo se na određene zaključke i ocjene Savjeta za građansku kontrolu policije cijeneći da su jednostrani. Riječ je o grupnom zaključku - ocjeni Savjeta povodom primjene ovlašćenja od strane pojedinih službenika CB Bijelo Polje tokom protestnih okupljanja u Podgorici, oktobar 2015.

Između ostalog, diskutovano je, tokom četvoročasovnog sastanka, o primjeni policijskih ovlašćenja kod slučajeva nasilja u porodici. Konstatovano je da u 2015. nije bilo primjedbi građana, žrtava nasilja u porodici ili NVO na postupanje policije povodom prijavljenog nasilja u porodici što je Savjet posebno prepoznao i pohvalio. Razgovarano je i o čuvanju i zaštiti tajnih podataka i konstatovano da tu još uvijek nema odgovarajućih rešenja kao i o kapacitetima prostorija za obezbjeđenje tj. zadržavanje lica koji moraju biti povećani.

Detaljno je razgovarano o primjeni ovlašćenja i smještaju lica kojima nije

³¹ Savjet, na bazi Konsultativne konferencije sa organizacijama civilnog društva "Građanska kontrole policije i primjedbe javnosti", iskazao je interesovanje kod Uprave policije za detaljnu informaciju o pristupačnosti za osobe sa invaliditetom (OSI) službenih prostora koje koristi Uprava policije, svih organizacionih jedinica i posebno stanice policije - uz jasnu naznaku šta od prostora jeste a šta nije pristupačno, da li postoji plan i na koji će se način, i kojom dinamikom, isti implementirati, u cilju ostvarenja pristupačnosti za OSI.

utvrđen identitet ili se radi o maloljetnim licima bez roditeljske pratnje kao i licima koja su sa određenim oboljenjem i zbog toga ne mogu biti smještena u kolektivni smještaj. Predstavljen je konkretni slučaj iz policijske prakse koji je zahtijevao 24 satnu pažnju policije a za koji je policija najmanje nadležna.

Razgovarano je i o dostupnosti službenih objekata policije, u Bijelom Polju i Mojkovcu, za osobe sa invaliditetom i problematici prosjačenja za koju je saopšteno da je u B.Polju gotovo suzbijena.

Sastanku starešina CB Bijelo Polje sa predsjednikom Savjeta za građansku kontrolu policije prisustvovao je i načelnik Regionalnog centra Granične policije, sa sjedištem u Bijelom Polju, D.M. Naglasio je da mu je ovo prvi kontakt sa Savjetom i svakako novo iskustvo za dalji rad.

Načelnik je predstavio najvažnije informacije o radu i rezultate Regionalnog centra Granične policije. Istakao je da još uvijek nemaju dovoljno službenika da bi se vršio kvalitetan nadzor granice (434 km zelene granice) i kontrola boravka stranaca (sistemizovano 511 popunjeno 465 radnih mjesta). Tehnička opremljenost još uvijek nije dobra. Posebno se prepoznaje nedostatak, ispravnih, motornih vozila.

Posebno je istaknut problem nedovoljnog broja službenika na graničnim prelazima. Pretres ženskih osoba nema ko da obavi. Vanredno se angažuju postojeće službenice i to je dosta naporno. Postoji zakonski osnov da se lice zadrži do pest sati ali to se može odraziti i na poštovanje ljudskih prava građanki.

Diskutovano je i napadima na policijske službenike. Starešine su mišljenja da sudska praksa ne sankcioniše na pravi način te napade. Kazne su, po njihovom mišljenju, preblage. Kada je riječ o Regionalnom centru u 2015. registrovana su ukupno dva napada - dvije osobe koje su napale policijskog službenika, na graničnom prelazu, strani državljani, prvostepeno su osuđeni na kaznu zatvora dok je druga osoba osuđena uslovno. Takođe, naš državljain, zadao je udarac glavom u predjelu grudi OPS, na željezničkom graničnom prelazu, i prve stepeno je osuđen na sedam mjeseci zatvora.

U 2015. podnijeto je ukupno 13 predloga za vođenje disciplinskog postupka zbog teže povrede radne dužnosti dok su dvojica policijskih službenika bila pod suspenzijom. Protiv policijskih službenika pokrenuta su i dva krivična postupka kao i dva prekršajna postupka (nasilje u porodici). Istaknuto je da je paralelno vođen disciplinski i prekršajni postupak. Problem je što disciplinski postupak nije uvažio zvanično prekršajno rešenje. Ovlašćenom policijskom službeniku, kod kojeg se registruje nasilje u porodici, u konkretnom slučaju, nakon rada mu se razdužuje oružje jer je supruga, prilikom prijave, ukazala na taj momenat.

Istaknut je i problem policijskih službenika koji nisu sposobni za obavljanje policijskih poslova, najviše zbog ozbiljnih zdravstvenih problema. Kod kategorije tih osoba starešine, saopštio je načelnik, preduzimaju razne mjere preventive (da ne

nose službenu palicu, oružje). Odgovarajuća Komisija utvrđuje da li je neko sposoban ili ne, i ta Komisija preporučuje lakše radno mjesto (iako nema takvih radnih mjesta), dok zakon to ne poznaje i ne omogućava. Ovo je u diskusiji sa starješinama CB Bijelo Polje i OB Mojkovac prepoznat kao ozbiljan problem. Starješine, jedinstveno, plaše se dramatičnih situacija i slučajeva koji će tek tada probuditi i zadobiti pažnju javnosti i onih koji o ovim pitanjima odlučuju. Oni su mišljenja, saopšteno je predsjedniku Savjeta, da bi se takav policijski službenik trebao proglasiti tehnološkim viškom ili da mu se omogući invalidska penzija. Ta lica su, saopšteno je jasno, samo na papiru ovlašćeni policijski službenici (OPS) ali su za policiju, policijske poslove i zadatke potpuno neupotrebljivi. Ovaj problem policija ne može riješi samostalno i zato on traje dugo i stalno se gura pod tepih, saopšteno je.

Starješine su mišljenja da pritužbe na rad službenika policije ne trebaju podnositi usmeno i zagovaraju da se u tom pravcu izmijeni prateći propis. Jer nakon usmenog prigovora OPS je dužan da sastavi službenu zabilješku a pri tome on može biti i subjektivan ili manje koncentrisan da unese sve saopštene primjedbe.

Načelnik Regionalnog centra Granične policije odgovarao je i na pitanja predsjednika Savjeta u vezi sa interesovanjem građana sa pograničnog područja da im se olakša pristup imanju, preko granice, i obavljanje poljoprivrednih poslova. Takođe, predsjednik Savjeta je prenio komentare predstavnika civilnog društva u vezi sa radom Granične policije i pograničnim saobraćajem. Pruženje su informacije o daljim obavezama Crne Gore, u sklopu Šengen sporazuma, posebno o zaprečavanju, fizičkom, 88 zaobilaznih puteva i podnijetim zahtjevima za pristup informacijama.

Inače, predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije tokom radne posjete CB Bijelo Polje susreo sa predsjednikom opštine Bijelo Polje a govorio je i na prvoj lokalnoj konferenciji o policijskom integritetu koju je organizovao Savjet u saradnji sa lokalnom NVO.

Proaktivan pristup policije u slučaju prijetnji aktivistima "Tivatske antikorupcijske inicijative" - Bivši policijski inspektor prijetio građanskim aktivistima

Mediji su objavili, 30. marta 2016. da se čelnicima i članovima ugledne nevladine organizacije (NVO) "Tivatska antikorupcijska akcija" prijeti fizičkim i drugim nasiljem zbog njihovih programskih aktivnosti i rada.³² Prema medijskim navodima prijetnje NVO aktivistima je uputio bivši policijski službenik M.J.

³² Za detaljnije pogledati: <http://www.vijesti.me/vijesti/kovacevic-za-nasu-bezbjednost-odgovaraju-ivica-stankovic-i-celnici-dps-a-881569>

Obzirom da su te prijetnje javno saopštene Savjet se, 31. marta 2016, obratio načelniku Odjeljenja bezbjednosti (OB) Tivat ukazujući da na vrijeme treba povesti računa o prevenciji eventualnog nasilja i izvršenja prekršajnih i krivičnih djela ali i očuvanju kredibiliteta policije. Savjet je tom prilikom iskazao interesovanje za ovaj slučaj i preporučio načelniku OB da razmisli o mogućnosti da se građani upute na zakonske mogućnosti podnošenja prijave a građanin koji je autor prijetnji svakako na vrijeme i preventivno upozori na moguće protivzakonito postupanje. Savjet je stupio i u kontakt s predstavnicima NVO "Tivatska antikorupcijska akcija" koji su informisali da za sada neće prijaviti osobu koja im je prijetila ali će biti oprezni i eventualno ponavljanje takvih radnji će prijaviti policiji uz kontaktiranje građanske kontrole policije.

Načelnik OB Tivat i predsjednik Savjeta povodom predmetnog slučaja imali su i korektnu telefonsku konsultaciju kojom prilikom su detaljno analizirali ovu situaciju i cijenili mjere koje jesu i koje trebaju preduzeti službenici OB Tivat.

Načelnik OB Tivat informisao je Savjet, dopis 71 broj 01 -290/16-2063/3 od 11. aprila 2016. da su službenici OB Tivat, i prije interesovanja Savjeta, pratili medijske članke povodom iznijetih prijetnji. Načelnik OB Tivat dana 1. aprila 2016. obavio je konsultaciju sa rukovoditeljkom Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Kotoru koja ga je nakon uvida u sve novinske članke upoznala da nema elemenata krivičnog djela, da niko nije izrekao bilo kakvu prijetnju da će napasti ili ugroziti život i tijelo i slično te da zajedno OB Tivat i ODT u Kotoru prate dalji razvoj situacije. U vezi konsultacija sa ODT sačinjena je, istog dana, i službena zabilješka 71 broj 01-240/16-2063/2. Načelnik OB Tivat obavio je i službeni razgovor sa građaninom M.J., koji se u medijskim člancima prepoznaje kao autor prijetnji, a koji je u potpunosti negirao bilo kakav vid prijetnji ili drugog, što je konstatovano službenom zabilješkom broj 01-240/16-2016/3. U informaciji dostavljenoj Savjetu precizirano je još i da niko od građana nije podnio bilo kakvu prijavu policiji ili tužilaštvu.

Savjet je na sjednici do 15. aprila 2016. konstatovao da su načelnik i službenici OB Tivat - konsultujući, po sopstvenoj inicijativi, nadležnog državnog tužioca i obavljajući službeni razgovor sa građaninom M.J, bivšim policijskim službenikom - blagovremeno i profesionalno primijenili data policijska ovlaštenja ističući na ispoljeni način značaj preventivnog rada policije.

Praćenje postupanja policije povodom prijave NVO "Arka Montenegro"

Izvršnoj direktorki nevladine organizacije (NVO) "Arka Montenegro" iz Budve, D.Lj. nepoznati su počinioci, sredinom marta 2016. u Budvi oštetili privat-

no motorno vozilo zbog čega je ova NVO podnijela prijavu Upravu policije. Ova NVO, ali i građanka D.Lj, u nacionalnim okvirima su prepoznatljivi po snažnom zalaganju za zaštitu životinja. Savjet za građansku kontrolu policije iskazao je interesovanje za slučaj u namjeri da prati postupanje policije.

Direktor Uprave policije MUP Crne Gore, dopisom 465 broj 08/16-8142/3 od 31. marta 2016, povratno je informisao Savjet o mjerama i radnjama koje su preduzete od strane Centra bezbjednosti (CB) Podgorica. Od Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, D.I.Đ., dobijen je zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja od građana A.B. iz Podgorice i D.Lj., izvršne direktorke NVO "Arka Montenegro", iz Budve. Službenici Stanice policije (SP) za javni red i mir (JRM) CB Podgorica su u više navrata išli na adresu gdje je nastanjen A.B., ali istog nisu uspjeli pronaći. Operativnim putem došlo se do saznanja da je A.B. napustio Crnu Goru, odnosno da se nalazi u Srbiji, tako da od istog policija nije uspjela prikupiti obavještenja. Telegramom od 16. februara 2016. CB Budvi je naloženo da prikupe obavještenja od D.Lj. na tražene okolnosti. Od službenika CB Budva dobijena je i izjava na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanke D.Lj. Službenici SP za JRM CB Podgorica su dana 12. marta 2016. prosljedili zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanke D.Lj. državnoj tužiteljki i ista je upoznata da se lice A.B. ne nalazi u zemlji. Službenici SP za JRM CB Podgorica preduzimaju mjere i radnje u cilju pronalaska A.B. i uzimanja izjave na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina koji stoji na kraju obavještenja Uprave policije.

Dana 29. jula 2016. Uprava policije, na zahtjev Savjeta za građansku kontrolu rada policije, službeno je informisala da su službenici Stanice za javni red i mir Centra bezbjednosti Podgorica u cilju pronalaska B.A. i uzimanja izjave na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, dana 12. jula 2016. pronašli imenovano lice i uzeli izjavu, koju su istog dana dostavili Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici ali, zaključno sa danom upućivanja dopisa, Upravi policije nije dostavljeno izjašnjenje o kvalifikaciji ovog događaja.

Neidentifikovani policijski službenik onemogućio građane da prisustvuju tribini o NATO integracijama u Nikšiću

Savjet za građansku kontrolu rada policije upoznao se sa obraćanjem nevladine organizacije (NVO) "Alfa centar" Upravi policije – Centru bezbjednosti (CB) Nikšić, u kojem izvršni direktor ove NVO, A.D, iskazuje zadovoljstvo jer je kao građanin i NVO aktivista doprinio saniranju posljedica ugrožavanja prava na slobodu kretanja građanina V.P. i njegovih kolega dana 23. septembra 2015,

zagarantovanog Ustavom, a koje je imenovanom, kako je navedeno, bilo oduzeto od strane policijskog službenika CB Nikšić. Istovremeno je izvršni direktor NVO "Alfa centar" izrazio zabrinutost da u periodu od navedenog datuma do njegovog obraćanja, policijski službenici CB Nikšić, na osnovu detaljnih korisnih informacija i podataka, još nijesu uspjeli identifikovati, kako je naveo: „kolegu sa kojim se svakodnevno susreću u istoj zgradi“. S tim u vezi, ponovio je spremnost da dodatno pomogne u prevazilaženju nastale situacije na način da o ovom slučaju obavijesti ministra unutrašnjih poslova, direktora Uprave policije, Vrhovnog državnog tužioca, Savjet za građansku kontrolu policije, medije i ostale NVO i građane, kako bi, možda, svako na svoj način, ubrzali cijeli postupak i pomogli u identifikaciji lica, koje radi u zgradi CB Nikšić. Podnosilac je takođe istakao da će se, ukoliko načelnik CB kome je obraćanje upućeno, procijeni da je navedena vrsta pomoći dobrodošla i isto sugeriše, rado opet staviti u funkciju zaštite prava građana i zaštite prava zaposlenih u institucijama koje po Ustavu štite i služe građanima.

Savjet za građansku kontrolu policije navedeno obraćanje je ocijenio konstruktivnim i CB Nikšić preporučio da uspostavi kontakt sa ovom NVO i realizuje sastanak sa ciljem otklanjanja svih eventualnih nejasnoća u vezi ranijih kontakata i dogovora.

Podnosilac pritužbe potom je Savjetu dostavio kopiju odgovora načelnika CB Nikšić, izjavu građanina V.P. i prijavu koju je podnio protiv NN lica za kojeg i podnosilac i građanin V.P, kako navodi, znaju da je inspektor u CB Nikšić. Naime, u daljem opisu događaja podnosilac pritužbe je naveo i da su građanin V.P, kao lice kojem je onemogućen ulaz u salu, i on u svojstvu svjedoka, poslije događaja od 23. septembra 2015, podnijeli prijave protiv neimenovanog policijskog službenika, ali da, kako im je u dopisu načelnik "objasnio", navedeni događaj se u stvari nije dogodio, tj. kako se navodi, V.P. nije zaustavio policijski službenik, a njih dvojica su u svojstvu zabrinutih građana podnijeli prijavu protiv NN lica.

Izvršni direktor NVO "Alfa centar" ovom prilikom je konstatovao da će, kako do obraćanja Savjetu iz Uprave policije nije dostavljen odgovor, na ovu adresu biti upućena urgencija i iznio nadu da bi intersovanje Savjeta, ovom prilikom, moglo ubrzati svu komunikaciju.³³ Načelnik CB Nikšić je obavijestio ovu NVO da su službenici CB preduzeli sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti u cilju utvrđivanja zakonitosti primjene policijskih ovlašćenja, kojom prilikom su obavljani razgovori sa svim službenicima koji su bili radno angažovani na obezbjeđenju tribine na temu „Crna Gora u susret NATO integracijama“, kojom prilikom je obavljen razgovor sa devet policijskih službenika kao i sa građanima - članovima

33 Savjetu je dostavljena ova dokumentacija: Izjava o događaju od 23.09.2015. građanina V.P., Prijava protiv NN lica CB Nikšić zbog uskraćivanja prava na slobodu kretanja građanina V.P. iz Nikšića, lažnog predstavljanja i mogućnosti podriivanja ustavnog poretka Crne Gore i Odgovor CB Nikšić 68-01 Br.050/15-10745/1 od 28.10.2015.

„Alternativa Crna Gora“: V.P, B.Đ, N.B. i sa podnosiocem pritužbe. U odgovoru se dalje navodi da su povodom predstavke koja je, osim CB, upućena i Odjeljenju za unutrašnju kontrolu, formirani spisi predmeta i dostavljeni na ocjenu i dalje postupanje višem inspektor prve klase u tom Odjeljenju, T.G. kao i da su prilikom obavljanja razgovora sa policijskim službenicima koji su bili radno angažovani na obezbjeđenju tribine na temu „Crna Gora u susret NATO integracijama“, niko od njih u svojim izjavama nije naveo da je sprečavao članove grupe građana „Alternativa“ da prisustvuju navedenoj tribini kao i da pripadnici ove grupe nisu govorili o sprečavanju prisustva. U nastavku odgovora načelnik CB Nikšić poziva primaoca odgovora - izvršnog direktora "Alfa centra" kao i članove grupe građana "Alternativa" da ukoliko posjeduju saznanja o kom se policijskom službeniku radi i koji se kako se navodi „skriva“ u zgradi CB Nikšić, navedene podatke mogu dostaviti službeniku Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije, koji je nadležan za postupanje po pritužbama na rad policijskih službenika.

U nastavku obrade predmeta, načelnik CB Nikšić, informisao je Savjet da je dana 23. septembra 2015. u sali „18. septembar“ u Nikšiću održana navedena tribina kojoj je prisustvovao predsjednik Vlade Crne Gore, a koju su shodno bezbjednosnoj procjeni obezbjeđivali policijski službenici CB Nikšić, kao i da je dana 24. septembra 2015. od strane neformalne grupe građana „Alternativa Crna Gora“ upućen dopis na e-mail adresu načelnika CB Nikšić, kojim je tražena informacija zbog čega su članovi te grupe B.Đ, N.B. i V.P. privedeni u prostorije CB Nikšić, kao i zbog čega im nije dozvoljeno da prisustvuju navedenoj tribini.

U dostavljenom odgovoru imenovani su upoznati da su B.Đ, N.B. u službene prostorije dovedeni zbog neposjedovanja identifikacionih dokumenata i izdat im je prekršajni nalog shodno Zakonu o ličnoj karti, dok je građanin V.P. samovoljno došao do prostorije u cilju informisanja o razlozima privođenja kolega u službene prostorije. Ovom prilikom navodi se u odgovoru Uprave policije, neformalna grupa građana „Alternativa Crna Gora“ je upoznata i da iz razgovora koji su obavljani sa radno angažovanim policijskim službenicima, nije utvrđeno da je neko od njih lice spriječavao građanina V.P. da uđe u salu "18. septembar" i prisustvuje pomenutoj tribini. Načelnik CB Nikšić u nastavku odgovora je informisao da je na bazi dopisa Savjeta za građansku kontrolu policije od 29. oktobra 2015., u vezi sa inicijativom izvršnog direktora NVO „Alfa centra“ za uspostavljanje kontakata i realizaciju sastanka sa ovom NVO, kojim bi se otklonili nesporazumi u vezi sa privođenjem B.Đ, N.B. i V.P. U nastavku dopisa Savjet je obaviješten da je načelnik CB Nikšić dana 20. oktobra 2015. ostvario neposredan kontakt sa izvršnim direktorom NVO „Alfa centar“ i koordinatorom neformalne grupe građana „Alternativa Crna Gora“ V.P, u vezi nastalih nejasnoća. U obavljenom razgovoru u službenim prostorijama CB Nikšić građani A.D. i V.P. su upoznati da su službenici CB Nikšić preduzeli sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti u cilju

utvrđivanja zakonitosti primjene policijskih ovlaštenja te da su s tim u vezi obavljani razgovori sa svih devet policijskih službenika koji su bili radno angažovani kritičnom prilikom, kao i sa članovima grupe građana "Alternativa Crna Gora": V.P, B.Đ. i N.B. Načelnik CB Nikšić ovom prilikom je istakao i da niko od policijskih službenika koji su bili radno angažovani kritičnom prilikom a razgovor je obavljen sa svima, u svojoj izjavi nije naveo da je spriječavao članove grupe građana "Alternativa" da prisustvuje navedenoj tribini, niti je neko od njih naveo koji policijski službenik ga je u tome spriječio, kao i da je predmetno obraćanje upućeno i Odjeljenju za unutrašnju kontrolu policije, kojem su spisi predmeta dostavljeni na dalju nadležnost i postupanje. Dana 18. novembra 2015. u CB Nikšić je obavljen razgovor sa direktorom NVO „Alfa Centar,, A.D. i koordinatorom neformalne grupe građana „Alternativa Crna Gora” V.P. Oni su podnijeli krivične prijave protiv NN lica, zbog, kako je navedeno, krivičnog djela „lažno predstavljanje”, „podrivanje ustavnog poretka” i „uskraćivanja prava na slobodu kretanja”, sa kojima je upoznata dežurna zamjenica Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Nikšiću. Ona svoje izjašnjenje o iznijetom nije dostavila do dana upućivanja dopisa Savjetu. U zaključnici odgovora načelnik CB Nikšić je istakao da će policijski službenici na osnovu Zakona o krivičnom postupku preduzimati dalje mjere i radnje povodom konkretnog slučaja.

Savjet je predmetni odgovor CB Nikšić dostavio podnosiocu predstavke izvršnom direktoru NVO „Alfa centra” A.D., na upoznavanje sa sadržinom i izjašnjenje s tim u vezi. Izvršni direktor ove NVO je dostavio obavještenje, sa priložima, u kojem je naveo da je sve što se dogodilo bilo upravo kako je i opisano kao i da je na sastanku sa građaninom V.P, načelnikom i s njim utvrđeno da je policijski službenik postupio samoinicijativno (nije imao naređenje "odozgo" da spriječi trojicu građana da uđu u salu) i dogovoreno je da policijski službenik "zaustavljač" uputi izvinjenje V.P. uslijed nastale situacije. Potom, kako je naveo, sutra dan je dobio pismo u kojem ga je načelnik obavijestio da su oni razgovarali sa svim inspektorima angažovanim na obezbjeđivanju događaja i da ne mogu utvrditi da se to zaista desilo. Drugim riječima, kako je to naveo podnosilac pritužbe, građanin V.P., njegova dvojica prijatelja i on sam su sve to izmislili a pri tom im od pomoći nije bila ni tvrdnja da se taj inspektor nalazio u društvu inspektora B. U nastavku obavještenja Savjetu, izvršni direktor NVO "Alfa centra" navodi da je tada podnio prijavu protiv NN lica, potom urgenciju u cilju njenog rješavanja a potom i primio odgovor.³⁴

U nastavku obrade predmeta a prilikom radne posjete CB Nikšić, 3. febru-

³⁴ Savjetu je dostavljena ova dokumentacija: Dopisi UP CB Nikšić br.240/15-11190/2 od 11.12.2015, br.050/15-10745/1 od 28.10.2015, br. 086/16-88 od 11.01.2016, Int. br. 09-011/15 od 26.10.2015; Prijava podnosioca A.D. protiv NN Lica zbog uskraćivanja prava na slobodu kretanja; Izjava građanina V.P. o događaju od 23.09.2015.; dopisi Savjeta za građansku kontrolu rada policije br.79/5-15 od 19.01.2016, br.79/3-15 od 24.12.2015; br.79/2-15 od 24.12.2015; br.79-15 od 29.10.2015.

ara 2016, i saznanja da je komplet spisa predmeta dostavljen ODT u Nikšiću na dalju ocjenu i odlučivanje, Savjet se kod ovog tužilaštva, posredstvom Vrhovnog državnog tužilaštva, interesovao o trenutnom statusu ove krivične prijave.

Na osnovu pribavljene dokumentacione osnove i rasprave koja je uslijedila, Savjet je u svom Zaključku ocijenio da postupanje službenika CB Nikšić prema trojici članova NVO "Alternativa" nije bilo u skladu sa zakonom te da su službenici policije ograničili ustavno pravo na javno okupljanje i slobodu kretanja na način što im je onemogućeno prisustvo na javnom događaju posvećenom NATO integracijama na koji su uredno bili i pozvani.

S tim u vezi je zaključeno da predmetni slučaj treba ponovo detaljno ispitati, utvrditi identitet službenog lica, koje je izvršilo privođenje pomenutih građana i provjeriti da li je u ovom slučaju došlo do povrede prava, koju navode podnosioci ove prijave, kao i da bi bilo poželjno izuzeti snimke sa kamera na ulazu u prostorije CB Nikšić, na dan i u sat kad su pomenute osobe privedene, kao i eventualne snimke sa objek(a)ta ispred kojih se odvijao predmetni događaj - privođenje i spriječavanje ulaska u salu i utvrditi postojanje ili nepostojanje formalnog naređenja od starješine službenicima koji su navodno izvršili privođenje, kao i eventualnih formalnih razloga za primjenu ovakvih mjera u konkretnom slučaju.

Navedeni zaključak Savjet je bazirao na mišljenju da se isključivo na ovaj način može doći do materijalne istine, kao neophodne podloge za utvrđivanje nespornih činjenica o predmetnom događaju.

Zaključak Savjeta je dostavljen podnosiocu pritužbe NVO "Alfa centar", ministru unutrašnjih poslova, Upravi policije, CB Nikšić i ODT u Nikšiću, na upoznavanje sa sadržinom.

Radni sastanak: MUP Crne Gore podržava građansku kontrolu policije

Potpredsjednik Vlade Crne Gore i koordinator Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Duško Marković primio je 25. marta 2016. predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije mr Aleksandra Sašu Zekovića.

Na radnom sastanku diskutovano je o konceptu i aktivnostima građanske kontrole policije. Razgovarano je o funkcionisanju Savjeta i njegovom pravnom statusu posebno u odnosu na Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Zajednički je konstatovana specifična i samostalna, nezavisna, pozicija Savjeta za građansku kontrolu policije i činjenica da je to tijelo ustanovljeno Zakonom o unutrašnjim poslovima. Potpredsjednik Vlade, koji koordinira radom MUP-a, je podržao rad Savjeta. Razgovarano je o tematici nasilja u porodici. Predsjednik

Savjeta je upoznao potpredsjednika Vlade i koordinatora rada MUP-a sa funkcionisanjem konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici koje su se pokazale kao dobar i efikasan mehanizam konsultacija policije, ženskih grupa i žrtava nasilja u porodici. Zaključeno je, uz punu pohvalu menadžmenta CB Podgorica, da ovaj mehanizam treba dodatno promovisati kao primjer dobre prakse.

Diskutovano je i o temi zapošljavanja kvalifikovanih osoba sa invaliditetom u MUP i potpredsjednik Vlade je podržao inicijative Savjeta s tim u vezi. Potpredsjednik Vlade i koordinatore rada MUP Crne Gore upoznat je i sa obrazovanjem Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije kroz koji će se odvijati stalni fokusirani dijalog, kreirati i pratiti mjere za unapređenje bezbjednosti LGBT osoba u Crnoj Gori.

Koordinator MUP-a podržao je inicijativu Savjeta za građansku kontrolu policije da se pristupi pripremi i publikovanju posebnog izvještaja posvećenog primjeni policijskih ovlašćenja tokom protesta u oktobru 2015. u Podgorici u kojem bi bile objektivno sabrane i predstavljene tekovine rada svih nadležnih organa i institucija u vezi sa primjedbama na prekoračenje policijskih ovlašćenja - Savjeta za građansku kontrolu policije, Etičkog odbora Uprave policije, Unutrašnje kontrole policije, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore.

Pritužba građanina M.J. iz Podgorice zbog neetičkog postupanja policijskog službenika

Savjetu za građansku kontrolu policije obratio se građanin M.J. iz Podgorice, koji je ukazao na, kako je naveo, nedolično ponašanje policijskog službenika M.P. i njegovog brata prema njemu, a koje je počelo prije tri godine nakon zabrane parkiranja privatnog vozila M.P. u dvorištu preduzeća SUP „Zaštita” AD Podgorica u stečaju gdje je podnosilac pritužbe zaposlen. Prije toga, navodi se u pritužbi, građaninu M.P. je bilo dozvoljeno parkiranje u dvorištu preduzeća dok on navedeno nije počeo da zloupotjebljava parkiranjem vozila njegovog brata te određivanjem gdje će se parkirati saradnici i radnici preduzeća. Nakon naredbe stečajnog upravnika kojim je parkiranje zabranjeno, M.P. je uputio prijetnje podnosiocu pritužbe a uslijedili su problemi i sa bratom imenovanog policijskog službenika i parkiranjem vozila u dvorištu preduzeća uz primjedu da druge pušta da se parkiraju po sopstvenom nahođenju a da njima zabranjuje. Podnosilac pritužbe M.J. je, kako je navedeno, građanima M.P. uputio upozorenje da vozilo moraju ukloniti na šta su mu, kako je naveo, rekli da će mu napraviti “zvrčku”, da je u pitanju službeno lice i da mu parkiranje ne može biti zabranjeno. Podnosilac pritužbe u svom obraćanju Savjetu je, u kontekstu navedene situacije, istakao da

je od lica koje nosi uniformu očekivao da bude primjer ponašanja i poštovanja prema drugima a ne da pokaže demonstraciju sile i prijetnji te da je M.P. istog dana Centru bezbjedosti Podgorica podnio prijavu protiv njega kako bi zaštitio sebe i brata.

Savjet je pritužbu uzeo u rad, odredio člana Savjeta za obrađivača predmeta i od direktora Uprave policije zatražio odgovarajuće izjašnjenje.

Uprava policije je obavijestila građanina M.J. da u kontekstu podnijete prijave nije mogla utvrditi činjenice i dokaze u vezi sa odgovornošću policijskog službenika M.P. te da su spisi predmeta upućeni Etičkom odboru na ocjenu, davanje mišljenja i izjašnjenje. U postupku pribavljanja relevantne dokumentacije o slučaju Savjet se obratio Etičkom odboru u cilju ocjene kršenja Kodeksa policijske etike u kontekstu predmetnog slučaja, koji se izjasnio da sagledavajući navedeni predmet nema dovoljno elemenata za donošenje mišljenja o kršenju Kodeksa policijske etike. U nastavku obrade predmeta Uprava policije je informisala da neposredni rukovodioci i starješine, na bazi sprovedenog postupka provjere i utvrđivanja činjeničnog stanja u vezi sa predmetnim slučajem u odnosu na postupanje policijskog službenika M.P. nisu mogli utvrditi činjenice koje nesporno ukazuju na odgovornost imenovanog policijskog službenika u konkretnom događaju, kao i da su spisi predmeta, nakon ovoga, dostavljeni Etičkom odboru Uprave policije na ocjenu, davanje mišljenja i izjašnjenje. Odbor je, potom, aktom br 45/050/16-4874 od 27. januara 2016. izvjestilo Upravu policije o konstataciji da nema elemenata za donošenje mišljenja o kršenju Kodeksa policijske etike, a kako je u nastavku odgovora navedeno nakon izvršenih provjera je utvrđeno da u postupanju policijskog službenika M.P. nije bilo elemenata disciplinske ili druge odgovornosti. Savjet je sa predmetnim odgovorom Uprave policije upoznao građanina M.J.

Provjera postupanja policije po prijavama zbog mučenja životinja

Na svoju inicijativu Savjet za građansku kontrolu policije se kod Uprave policije interesovao za slučaj objavljen na mreži Facebook, na profilu građanina I.M, i s tim u vezi Upravi policije uputio prijavu elektronskim putem u cilju pribavljanja informacija.

U odgovoru načelnika Odjeljenja bezbjednosti (OB) Kotor koji je ovim povodom dostavljen Savjetu se navodi da su pripadnici Uprave policije postupajući po prijavi, izvršenim terenskim provjerama došli do saznanja da lice I.M, stalno nastanjen u Nikšiću, na čijem facebook profilu su objavljene sporne fotografije i komentari u vezi sa zlostavljanjem životinja, ima privremeno boravište na

teritoriji opštine Kotor, da su od imenovanog prikupili obavještenja u svojstvu građanina na okolnosti prijave kojom prilikom je informisao da se predmetni događaj odigrao 31. decembra 2015. oko 22h, kada je vozilo u kojem se nalazio u svojstvu suvozača ostvarilo kontakt sa životinjom - vukom na dijelu magistralnog puta Dragalj - Grahovo, kojom prilikom je životinja uginula na licu mjesta, te da kritičnom prilikom nije bilo zlostavljanja odnosno mučenja životinje. U nastavku odgovora se navodi da je Dežurnoj službi CB Nikšić dana 31. decembra 2015. u 22.10h prijavljena saobraćajna nezgoda na magistralnom putu R-11 Dragalj - Grahovo u kojoj je prema navodima vozač L.D. sa privatnim motornim vozilom marke ostvario kontakt sa divljom životinjom – vukom kojim povodom je saobraćajna patrola CB Nikšić izašla na lice mjesta i sačinila zapisnik o uviđaju saobraćajne nezgode broj 4**/15. Savjet je informisan da je sa navodima predmetne prijave i prikupljenim obavještenjima upoznata Zamjenica Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Kotoru koja je naložila da joj se spisi predmeta dostave na ocjenu i mišljenje da li u konkretnom slučaju postoje elementi bića krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

U nastavku obrade predmeta, načelnik CB Nikšić informisao je Savjet da su policijski službenici povodom predmetnog slučaja, preduzeli mjere i radnje iz svoje nadležnosti kojima su izvršene provjere u evidencijama ove organizacije cjeline kojima je konstatovano da se dana 30. decembra 2015. u mjestu Grahovo dogodila saobraćajna nezgoda, kojom prilikom je lice L.D. (1993) iz Nikšića upravljajući putničkim motornim vozilom „Passat“ došao u kontakt sa divljom životinjom-vukom i istog usmrtio. Policijski službenici CB Nikšić su izašli na lice mjesta i izvršili uviđaj saobraćajne nezgode, o čemu su sačinili zapisnik i foto-elaborat, te da su policijski službenici CB Nikšić sa događajem i sadržajem prijave Savjeta upoznali zamjenicu ODT u Nikšiću, koja je naložila da joj se kompletni spisi predmeta dostave na ocjenu i mišljenje. U zaključnici odgovora dostavljenog Savjetu se navodi da će nakon izjašnjenja tužioca o navedenom događaju policijski službenici CB Nikšić, shodno nalogu, preduzeti dalje mjere i radnje, o čemu će Savjet biti blagovremeno obaviješten. ODT u Nikšiću obavjestilo je Savet 5. jula 2016. da je ovaj tužilac odbacio krivičnu prijavu podnijetu 11. januara 2016. protiv M.I. i D.L., zbog krivičnog djela ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovih staništa iz člana 309 st.1 KZ CG, zbog nepostojanja osnovane sumnje da su počinili predmetno krivično djelo niti bilo koje djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Savjet je na ispoljeni način testirao postupanje policijskih službenika OB Kotor i OB Nikšić i konstatovao punu profesionalnu posvećenost tamošnjih policijskih službenika. Informacija je objavljena na sajtu Savjeta a dokumentacija u vezi sa slučajem je dostavljena i na upoznavanje NVO „Arka Montenegro“.

Granična policija prekoračila ovlašćenja u slučaju građanina M.Đ. iz Podgorice

Punomoćnik građanina M.Đ iz Podgorice, advokat Božo V. Milonjić iz Podgorice, obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom na rad službenika Granične policije i službenika kriminalističke policije Centra bezbjednosti (CB) Podgorica, ukazujući na, kako je naveo, nezakonito upisanu oznaku “bezbjedonosno interesantno lice”, u aplikaciji koju policija posjeduje na graničnim prelazima za njegovog klijenta građanina M.Đ. Ovom prilikom, podnosilac je napomenuo da je imenovani osuđivan pravosnažnom presudom Višeg suda u Podgorici 2003. godine na kaznu zatvora u trajanju od pet godina, koja kazna mu je po donošenju Zakona o amnestiji smanjena na tri godine i 10 mjeseci, a istu je izdržao 2006. godine. U nastavku pritužbe je navedeno i da građanin M.Đ. više nije pravosnažno osuđivan ni za jedno krivično djelo niti se sada protiv njega vodi bilo koji krivični postupak pred nadležnim sudovima u Crnoj Gori ali da se imenovani u evidenciji policije na svim graničnim prelazima vodi pod oznakom “bezbjedonosno interesantno lice” a za koju mjeru je građanin M.Đ. saznao nekoliko dana prije obraćanja Savjetu, kojom prilikom je, kako je navedeno, u više navrata bio šikaniran i maltretiran od strane pripadnika granične policije Crne Gore na zvaničnim državnim prelazima između Crne Gore i Srbije, Dobrakovo i Ilino brdo. U navedenim prilikama policija je informisala njegovog klijenta građanina M.Đ. da je “bezbjedonosno interesantno lice” i da su ga dužni prilikom svakog prelaska državne granice detaljno pretresti i kontrolisati. U svom obraćanju Savjetu, podnosilac pritužbe od Savjeta je zatražio da u najkraćem roku preduzme sve što je u nadležnosti Savjeta i pokrene postupak preispitivanja ko je i po čijem nalogu izvršio pomenutu zabilježbu u evidenciji na graničnim prelazima. Savjet je ovom prilikom obaviješten i da građanin M.Đ. od 2003. nije osuđivan, da je otac dvoje djece i da njegova supruga već duži niz godina boluje od dijabetesa, zbog čega je prinuđen često putovati za Srbiju radi pribavljanja adekvatnih lijekova i vršenja kontrola. U pritužbi je navedeno i da je imenovani zaposlen kao vozač autobusa u jednoj firmi u Podgorici koja se bavi prevozom putnika i to organizovanih izleta, gdje često vozi službenike zaposlene u državnim institucijama, koji prisustvuju nemilim scenama na prelazima. U nastavku obraćanja je izijeto da se građanin M.Đ. prije godinu dana pisanim putem obraćao ministru u cilju brisanja pomenute oznaka iz evidencije, što je tadašnji službenik Sektora za Potrage Z.S. i učinio, međutim, početkom ove godine, po ocjeni podnosioca, opet je neko na nezakonit način izvršio njen upis. Punomoćnik građanina M.Đ. ovom prilikom se zapitao i kako neko može biti bezbjedonosno interesantan ako od 2003. nije osuđivan, ako se protiv njega ne vodi krivični niti bilo koji drugi po-

stupak, ako je socijalizovan, porodičan čovjek i radno angažovan, i naveo da je njegov klijent u saznanju da mu je od strane pripadnika Sektora kriminalističke policije stavljena pomenuta oznaka te da ista, uprkos podnijetom zahtjevu, nije izbrisana. Punomoćnik građanina M.Đ. je naveo i da je, obzirom da pomenuta oznaka nije predviđena važećim Zakonom o krivičnom postupku Crne Gore, niti je bilo koji sud u Cmoj Gori izdao neku drugu mjeru nad njegovim klijentom, potrebno pokrenuti postupak preispitivanja ko je i na osnovu kog zakona izvršio upis, kao i da zabrinjava činjenica da je neko po drugi put samovoljno upisao neke mjere u evidenciji Uprave policije.

Savjet je predmetnu pritužbu uzeo u rad i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom da informiše o slučaju.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je detaljno informisala o proceduri prilikom pojave lica i motomih vozila na graničnim prelazima tokom koje se pristupa prvoj liniji graničnih provjera, odnosno minimalnoj graničnoj provjeri, shodno članu 36 Zakona o graničnoj kontroli, a nakon toga, ako se utvrdi da se lice vodi u evidencijama kao bezbjedonosno interesantno, ili kao lice za koje postoje osnovi sumnje da može ugroziti bezbjednost državne granice, javnu bezbjednost, javni poredak i javno zdravlje, ili ako ovlašćeni policijski službenici na graničnom prelazu procijene da je potrebno izvršiti detaljnu kontrolu pristupaju drugoj liniji graničnih provjera, odnosno detaljnoj graničnoj kontroli shodno članu 37 Zakona o graničnoj kontroli i to na način da se lice i motomo vozilo izdvoje na posebnu traku na graničnom prelazu, koje nije mjesto na kojem se vrši granična provjera svih lica, gdje se lice obavještava o svrsi i postupku iste. Tokom minimalne granične kontrole ako je lice poznato službenicima isti obavezno utvrđuju rok važenja njegove putne isprave, kao i rok važenja saobraćajne i vozačke dozvole ako lice upravlja vozilom a ako lice nije poznato službenicima, a aplikacija „Granica” ga registruje kao BIL-lice, vrši se upoređivanje lika lica i njegovih karakterističnih obilježja sa fotografijom u putnoj i vozačkoj ispravi, navodi se u odgovoru Uprave policije. Takođe, ukoliko ovlašćeni policijski službenici profilacijom lica na samom graničnom prelazu odluče da je potrebno izvršiti detaljnu kontrolu, lice se izdvaja na posebno mjesto na području graničnog prelaza gdje se odmah vrši njegov lični pregled kako bi se utvrdilo da li lice posjeduje neko oruđe ili oružje i obavještava se da se prema njemu sprovode mjere detaljne granične kontrole, a potom se pristupa pregledu njegovog vozila kako u unutrašnjoj kabini vozila tako i u prostoru motora i prtljažnom prostoru, a vrši se i pregled podvozja vozila pri čemu se koristi i specijalno ogledalo namijenjeno za tu svrhu, kao i uređaj „Buster”. Ovom prilikom Savjet je informisan da se izuzetno, u slučaju da se prilikom pregleda ustanovi da postoje prepravke i skrivena mjesta, pristupa i pretresanju vozila na način što se rastavljaju djelovi vozila o čemu se sačinjava zapisnik kao i da su kompletan prtljag i druge stvari koje se

pronađu u vozilu podvrgnute pregledu. Takođe, na drugoj liniji provjera vrši se pregled putnih isprava vozačke i saobraćajne dozvole uz upotrebu pomagala tj. uređaja sa lupom, kosim i ultra-violentnim svjetlom radi utvrđivanja eventualnih znakova falsifikovanja, dok se u pogledu vozila vrši provjera kroz aplikaciju „EU-VID” gdje se gleda broj šasije na karakterističnim mjestima na motomom vozilu i isto upoređuje sa brojem u saobraćajnoj dozvoli, a ukoliko se procijeni za potrebno detaljan pregled motomog vozila i lica se može izvršiti upotrebom službenog psa sa obučanim vodičem. Dalje se navodi I da se sa licem obavlja razgovor na okolnosti svrhe putovanja kao i mjesta odakle polazne i krajnje destinacije.

U kontekstu iznijete pritužbe, direktor Uprave policije povodom predmetnog slučaja je obavijestio da je građanin M.Đ. kontrolisan 21. januara 2016. u vremenskom intervalu od 13,20-15,20h, a shodno izvršenoj profilaciji ovlašćenih policijskih službenika koji su izvršili graničnu kontrolu na graničnom prelazu “Ilino brdo”. Prilikom kontrole licu nije saopštavano da li se ili ne vodi u evidencijama kao “bezjedonosno interesantno lice” već je samo obavješten da će biti izvršena detaljna granična kontrola, shodno članu 31 Zakona o graničnoj kontroli gdje je predviđeno da se granična kontrola može vršiti u trajanju do 6 časova, dok su ovlašćeni policijski službenici lice kontrolisali do završetka propisanih službenih radnji, odnosno u trajanju od 2 časa. Direktor Uprave policije je tvrdnju da je građanin M.Đ. tokom kontrole “šikaniran i maltretiran” ocijenio netačnom i istakao da su ovlašćeni policijski službenici na graničnom prelazu “Ilino brdo” postupali u skladu sa Zakonom utvrđenim nadležnostima.

U postupku dalje obrade slučaja, Savjet je predmetni odgovor Uprave policije, u cilju izjašnjenja, prosljedio punomoćniku građanina M.Đ. koji je istakao da podnijetom pritužbom od Uprave policije nije traženo da dostavi prepis Zakona o graničnoj kontroli niti podatke kada je njegov klijent M.Đ. prelazio državnu granicu i na kojim prelazima, već odgovore na pitanja: (1) Ko je i po čijem nalogu imenovanom građaninu u januaru mjesecu tekuće godine u bazi podataka koju vodi Uprava policije, a koja se nalazi na svim graničnim prelazima Crne Gore, stavio oznaku BIL (bezbjedonosno interesantna ličnost), i (2) Zašto je oznaka stavljena i na osnovu kojeg zakona? Ovom prilikom punomoćnik građanina M.Đ. je napomenuo da je njegov klijent lice koje je samo jedan put osuđivano i to prije više od 10 godina te da od tada do dana upućivanja dopisa Savjetu nije, kao i da je prošle godine ova oznaka stavljena protivzakonito, potom na njegov zahtjev brisana da bi početkom tekuće godine ista bila vraćena. Ukazao je i da je M.Đ. zaposlen kao profesionalni vozač u firmi koja se bavi prevozom turista u toku sezone, da mu svako zadržavanje i maltretiranje koje preživljava od strane naše policije predstavlja veliki problem te da takvo ponašanje granične policije narušava ugled firme u kojoj radi i njega lično.

Uprava policije, na temelju izjašnjenja punomoćnika, informisala je da je utvrđeno je da je u toku 2016. građanin M.Đ. na prelasku državne granice evidentiran 28 puta i to na dolasku u Crnu Goru 13 puta i odlasku jednom, da je državnu granicu prelazio na graničnim prelazima: Vračenovići jednom, Kula četiri, Ilino Brdo dva puta, granični prelaz Dračenovac dva, Dobrakovo dva, Božaj četiri puta i Aerodrom Podgorica devet puta. U odgovoru se dalje navodi da shodno članu 24 Zakona o graničnoj kontroli, ("Sl. list CG", br. 72/09, 2011, 40/11 i 39/13) čl. 31, u vršenju poslova granične kontrole policijski službenik primjenjuje ovlašćenja utvrđena zakonom, kojima se sa najmanje štetnih posledica postiže cilj, dok prema odredbi člana 30 istog zakona poslovi granične provjere obuhvataju provjeru: lica, stvari i saobraćajnog sredstva, dok je shodno članu 31 istog zakona, prilikom vršenja granične provjere lica, policijski službenik ovlašćen da: 1) vrši uvid u putne ili druge isprave propisane za prelazak državne granice i uzima podatke iz putnih i drugih isprava; 2) utvrđuje identitet lica koja prelaze državnu granicu i vrši provjere u evidencijama koje vodi Policija, Ministarstvo i drugi organi državne uprave, kao i međunarodne organizacije; 3) uzima otiske prstiju i članova lica i druge biometrijske podatke ako postoji sumnja u identitet, odnosno vjerodostojnost putne ili druge isprave propisane za prelazak državne granice; 4) provjerava da li lice ispunjava uslove za ulazak u Crnu Goru, odnosno izlazak iz Crne Gore; 5) ovjerava prelazak državne granice, odnosno unosi u putnu ili drugu ispravu propisanu za prelazak državne granice podatke o ulasku i izlasku, kao i podatke o zabrani ulaska u zemlju, podatke o unošenju i prenošenju vatrenog oružja i minicije i druge podatke od značaja za granične provjere; 7) provjerava svrhu putovanja; 8) vrši pregled i pretres lica koji ne obuhvata pregled tjelesnih šupljina, ukoliko na drugi način nije moguće obaviti provjere lica; 8) zadrži lice za vrijeme koje je neophodno za vršenje provjere, a najduže šest časova. Dalje se navodi da odredba člana 37 Zakona o graničnoj kontroli predviđa da se prilikom detaljne provjere lica koje se provjerava na drugoj liniji provjere, obavještava se o svrsi i postupku te provjere, tj. da se detaljna granična provjera obavlja u cilju kontrole zakonitog ulaska-izlaska u Crnu Goru, te da postupak granične provjere obuhvata provjere iz člana 38 i 39 Zakona o graničnoj kontroli. U dopisu Uprave policije je navedeno i da su službenici granične policije prilikom obavljanja policijskih poslova u obavezi da se pridržavaju odredaba važećih zakona i da obezbijede pravilno, nesmetano i brzo odvijanje granične provjere, da je prilikom vršenja granične provjere lica policijski službenik ovlašćen da zadrži lice za vrijeme koje je neophodno za vršenje provjere, a najduže šest časova, da se obavljanje policijskih poslova, pa tako i poslova graničnih provjera, zasniva na načelima zakonitosti, profesionalizma, srazmjernosti u primjeni ovlašćenja, efikasnosti, nediskriminacije i blagovremenosti. U zaključnici odgovora Uprave policije je navedeno da se M.Đ. ne nalazi u evidencijama Uprave policije za koje se vodi operativna zbirka podataka.

Predmetni odgovor Savjet je proslijedio punomoćniku građanina M.Đ. advokatu Božu Milonjiću na upoznavanje sa sadržinom i izjašnjenje, a građanina saglasno odluci sa 6. sjednice ovog tijela na odredbu člana 96 Sudskog poslovnika („Službeni list Crne Gore“, br.26/11; 44/12; 02/14) radi pribavljanja uvjerenja da li se protiv njega vodi krivični postupak kao i na odredbu člana 18 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost (“Službeni list Republike Crne Gore”, br. 028/05, „Službeni list Crne Gore”, br. 086/09; 073/10; 020/11; 008/15) radi pribavljanja informacije da li su prema imenovanom građaninu preduzimane mjere prikupljanja podataka i da li Agencija vodi evidenciju njegovih ličnih podataka.

U nastavku pribavljanja relevante dokumentacije o slučaju punomoćnik građanina M.Đ. je obavijestio da je povodom predmetnog slučaja i sprovedenog postupka pred Savjetom za građansku kontrolu rada policije kontaktiran od strane načelnika Sektora granične policije i obaviješten o skidanju oznake iz baze ličnih podataka na ime ovog građanina, koja činjenica je potvrđena prilikom prelaska državne granice realizovanog u kratkom roku. Ovom prilikom, punomoćnik građanina M.Đ. pohvalio je ostvarenu saradnju i istakao efikasnost rada Savjeta za građansku kontrolu rada policije u konkretnom slučaju.

Savjet je predmet ponovo razmatrao na svojoj novembarskoj sjednici 2016. godine. Imajući u vidu činjenicu da je tek nakon preduzetih aktivnosti Savjeta građaninu M.Đ. skinuta oznaka “bezbjedonosno interesantno lice” (u aplikaciji koju policija posjeduje na graničnim prelazima), isti je na temelju pribavljene dokumentacije i rasprave koja je uslijedila povodom predmetnog slučaja zaključio da je došlo do prekoračenja policijskih ovlašćenja službenika Granične policije Crne Gore i službenika kriminalističke policije CB Podgorica, prilikom kontrola imenovanog lica na graničnim prelazima.

Neprofesionalno postupanje policije prema građanima V.D, Lj.S. i V.V. Gumenu municiju staviti van upotrebe

Savjet za građansku kontrolu rada policije, na 4. sjednici održanoj 15. aprila 2016, razmatrao je, ponovo, po sopstvenoj inicijativi, upotrebu sredstava prinude od strane policije tokom građanskih protesta u Podgorici u oktobru 2015.³⁵

Početkom marta 2016. nezavisni dnevnik “Vijesti” objavio je tekst “Policija gumenim mecima pucala na građane” u kojem je predstavljen dokument Ministarstva unutrašnjih poslova upućen Savjetu Evrope. Savjet je od direktora

³⁵ Inicijativa predsjednika Savjeta mr Aleksandra Saše Zekovića.

Uprave policije zatražio dostavu kopije izvještaja - odgovora koji je povodom upotrebe sredstava prinude, tokom građanskih protesta u Podgorici, u oktobru 2015, dostavljen Savjetu Evrope. Direktor Uprave policije informisao je Savjet, dopis 45 broj 050/16-18837 od 29. marta 2016, da je odgovor Savjetu Evrope upućen od strane Direktorata za međunarodnu saradnju Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore. Savjet se tim povodom obratio ovom Direktoratu MUP Crne Gore.

Direktorat za međunarodnu saradnju MUP Crne Gore, dopis 06 broj 226/16-19354/2 od 1. aprila 2016, dostavio je Savjetu "Elemente korišćene za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope za promovisanje zaštite novinarstva i sigurnosti novinara", koji su aktom broj 050/16-3319/2 od 3. februara 2016, upućeni Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija na dalju nadležnost. Savjet je taj odgovor MUP Crne Gore objavio na svom sajtu zbog upoznavanja s istim šire zainteresovane javnosti. Savjet je od nadležnog državnog organa zatražio integralni odgovor koji je Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija kreiralo povodom navedene Platforme Savjeta Evrope.

U dokumentu MUP Crne Gore - "Elementi korišćeni za koncipiranje odgovora na navode sadržane u Platformi Savjeta Evrope", strana 2, navedeno je, između ostalog, sledeće: "Ministarstvo unutrašnjih poslova smatra da je neophodno napraviti jasnu diferencijaciju dvije dimenzije sagledavanja stvari, kako bi se imala objektivna slika dešavanja u Podgorici 24. oktobra 2015. i postupanja Uprave policije u konkretnim situacijama. Iste su predmet istrage i analize nadležnih državnih organa, dok unutrašnji mehanizmi kontrole i nadzora Uprave policije sagledavaju korišćenje pomoćnih sredstava za razbijanje nasilja (suzavac, gumeni meci) i u dosadašnjem postupku dominiraju ocjene da su takva sredstva korišćena na način da se izbjegne direktan kontakt i fizički sukob sa demonstrantima".

Savjet je u svom zaključku, broj 26/10-16, konstatovao da je to prvi put da se saznaje za eventualnu upotrebu gumenog metka kao sredstva prinude tokom opozicionih i građanskih protesta u oktobru 2015. u Podgorici. U službenoj komunikaciji između Uprave policije i MUP Crne Gore i ovog Savjeta upotreba tog sredstva prinude nikada nije pomenuta na bilo koji način. Takođe, eksplicitna upotreba gumenog metka kao sredstva prinude nije navedena u Izvještaju Komisije za utvrđivanje okolnosti upotrebe sredstava prinude koji je Savjetu, kompletan, dostavljen, 4. novembra 2015, od direktora Uprave policije. Izvještaj je javno objavljen od strane ovog Savjeta. Povodom izdatih ocjena primjene policijskih ovlašćenja i usvojenih zaključaka Savjeta za građansku kontrolu policije Ministar unutrašnjih poslova, i pored brojnih urgencija, do razriješenja sa dužnosti, nije dostavio izjašnjenja što je značajno ograničilo dalje pristupe građanske javnosti.

Savjet je ocjenio da je u interesu policije i njenog kredibiliteta, da se svi podaci o upotrebi sredstava prinude dostavljaju blagovremeno i detaljno na upoznavanje prvenstveno nacionalnim mehanizmima nadzora nad radom policije i domaćoj javnosti.

Savjet je preko nevladinih organizacija "Građanska Alijansa" i "Inicijativa mladih za ljudska prava" primio određenih broj pritužbi građana koji su uz prezentovanje primjedbi na postupanje policije dostavili i medicinsku dokumentaciju koja ukazuje na postojanje određenih povreda koje nisu mogle biti nastati usled primjene sredstava prinude o čijoj je upotrebi izvijestila Uprava policije. Savjet podsjeća da je još ranije konstatovao, zaključujući rad po pritužbi građanina V.L., da je Uprava policije pojasnila da tom prilikom nisu upotrijebljena sredstva prinude od kojih bi mogle nastupiti povrede koje je V.L. opisao u obraćanju Savjetu. Savjet je takođe konstatovao da se uz građanina V.L. javio određeni broj građana, takođe učesnika protesta, koji su ukazali na postojanje sličnih povreda, što je potvrđeno medicinskom dokumentacijom.

Savjet je i ovom prilikom konstatovao da Uprava policije nije pružila informacije da je intervencija prema građanima V.D, Lj.S. i V.V. na bilo koji način bila nužna i opravdana, niti da su isti dovedeni u vezu sa izvršenjem nekog prekršajnog ili krivičnog djela. Savjet zato ocjenjuje da u postupanju policijskih službenika, prema imenovanim građanima - V.D, Lj.S. i V.V. - došlo do neprofesionalnog postupanja i povrede prava.

Savjet je povodom protesta u oktobru 2015. radio na više desetina slučajeva u kojima je je primjetio da je postupanje policije, posebno prema građanima starije dobi, bilo zabrinjavajuće. Gore imenovani građani su koristili ustavna prava na mirno okupljanje i slobodu izražavanja i nisu učestvovali u narušavanju javnog reda i mira. To potvrđuje i zvanični policijski izvještaj. Primjetno je da policijski službenici koji su intervenisali nisu pravili razliku između građana koji su namjeravali mirno napustiti skup odnosno lokaciju na kojoj su se zadesili i onih koji su stvarno narušavali, u većem obimu, javni red i mir. Tim licima, uz obazriv pristup, trebalo je, uz razumno vrijeme, pružiti potrebnu pomoć i uputiti ih kako da bezbjedno napuste lokaciju na kojoj je došlo do narušavanja javnog reda i mira.

Savjet je ocijenio da je izuzetno otežano, prvenstveno zbog kulture ćutanja koja je i dalje dominantna u policijskoj organizaciji, utvrditi brojne nepravilnosti u vezi sa upotrebom sredstva prinude, pa i gumene municije, i eventualanu odgovornost onih koji su je ispaljivali. Upotreba ovog sredstva prinude prilikom tenzičnih situacija i uspostavljanja javnog reda i mira može biti, u slučaju odsutva profesionalnosti i koncentracije, dodatno rizična sa tragičnim posledicama.

Savjet je konačno preporučio Ministarstvu unutrašnjih poslova da se upotreba gumene municije kao sredstva prinude do daljnjeg stavi van upotrebe

a da se do ponovnog eventualnog povratka istog u funkciju preciznije propišu načini upotrebe ovog sredstva prinude, unaprijedi pažnja i profesionalnost onih koji je opravdano primjenjuju pri primjeni policijskih ovlašćenja kao i da se unaprijedi postupak i ovlašćenja za izdavanje naredbe za upotrebu ovog sredstva prinude.

Građanin A.T. osjeća se ugroženim i nezaštićenim

Savjetu za građansku kontrolu policije obratio se građanin A.T., ruski državljanin sa urednim boravkom i privatnim biznisom u Crnoj Gori, koji je ukazao na ozbiljne probleme u domenu poslovanja kao i na ugroženost lične i bezbjednosti porodice, jer je već duži period, prema navodima, izložen reketiranju, maltretiranju, ponižavanju, vrijeđanju i prijetnjama bezbjednosno interesantnog lica koje je prijavio Centru bezbjednosti (CB) Podgorica. Saopštio je i da se postupanje građanina M.Š. nastavilo i nakon prijavljivanja predmetnog slučaja policiji, uslijed čega se zaposleni u restoranu koji vodi, toliko plaše za svoju bezbjednost da on više nad njima nema bilo kakav profesionalni autoritet.

Savjet se obratio CB Podgorica u cilju pružanja detaljne informacije o svim radnjama koje su, povodom prijave građanina A.T., preduzete od strane službenika ovog Centra i viđenja na koji način imenovani građanin može osigurati ličnu i porodičnu bezbjednost i sigurnost svog poslovanja. U vezi sa predmetnim slučajem i preduzetim radnjama Savjet je upoznao Ambasadu Ruske Federacije u Crnoj Gori.

CB Podgorica dostavio je Savjetu detaljnu Informaciju u vezi sa postupanjem službenika CB Podgorica povodom prijave građanina A.T., suvlasnika "Wasabi" restorana u Podgorici od 21. marta 2016. CB Podgorica informisao je Savjet da je istog dana sa podnijetom prijavom u potpunosti upoznat postupajući državni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) Podgorica V.R. koji se 22. marta 2016. izjasnio da iz sadržine prijave koju je podnio građanin A.T. ne proističe da je počinjeno krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti. Dodatno, nakon izjašnjenja državnog tužioca po prijavi službenici policije CB Podgorica su obavili razgovor sa građaninom A.T. i poslovođom navedenog restorana A.Č. od kojih su prikupljena obavještenja u svojstvu građanina o čemu su sačinjeni zapisnici. U svojoj izjavi građanin A.T. je ponovio sve navode iz prijave, tom prilikom dopunjujući istu sa navodom da je isti pre izvjesnog vremena putem telefona kontakirao M.Š. sa kojim je dogovorio sastanak u trgovinskom centru "Delta" gdje je istom predložio da mu oprost dug koji je ovaj prouzrokovao u restoranu "Wasabi" i da više ne dolazi u isti. Tom prilikom M.Š. je tražio od A.T. da mu isplati 3.000 eura i da mu oprost dug u restoranu u iznosu od 2.500

eura i da više neće imati problema sa njim. Kako je A.T. to odbio, pristajući samo da oprost dug koji je imao u restoranu M.Š. je nastavio da dolazi u restoran i dalje ne plaćajući račune. U svojoj izjavi, poslovođa A.Č. je naveo da M.Š. dolazi u restoran "Wasabi" gdje naručuje da jede i pije, nakon čega ne izmiruje prouzrokovane račune. CB Podgorica je naveo u odgovoru Savjetu da ostali zaposleni radnici u restoranu nisu pozivani radi prikupljanja obavještenja u svojstvu građanina zbog stava oštećenog i poslovođe A.Č. da to neće da se preduzima, obzirom da bi radnici iz restorana prenijeli M.Š. da su davali izjavu policiji što bi dodatno revoltiralo prijavljenog. Nakon prikupljenih obavještenja od ovih građana CB Podgorica je upoznao državnog tužioca u ODT u Podgorici koji je ostao pri prethodno izjavljenoj kvalifikaciji predmetne prijave. Viši policijski inspektor u Informaciji za Savjet je precizirao da je u međuvremenu kopija spisa predmeta, formiranog povodom prijave građanina A.T., dostavljena na uvid i rukovodiocu ODT u Podgorici Lj.K. Informacija CB Podgorica dostavljena je na upoznavanje podnosiocu pritužbe. Savjet je ocijenio da je postupanje službenika Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica u konkretnom slučaju bilo blagovremeno i profesionalno.

Provjera postupanja policije po prijavi zbog nesavjesnog držanja dva psa

Nevladina organizacija (NVO) "Arka Montenegro", sa sjedištem u Budvi, podnijela je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu policije interesujući se za primjenu policijskih ovlašćenja, i postupanje policije, povodom prijave od 12. januara 2016. protiv građanina A.B. i ostalih lica iz Podgorice, zbog nesavjesnog držanja i napuštanja dva psa. Savjetu je dostavljena detaljna obimna dokumentacija, uključujući fotografije i video materijal u cilju provjere službenih radnji preduzetih od strane Uprave policije.

Direktor Uprave policije MUP Crne Gore, dopisom 465 broj 08/16-8142/3 od 31. marta 2016, povratno je informisao Savjet o mjerama i radnjama koje su preduzete od strane Centra bezbjednosti (CB) Podgorica. Od Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, D.I.Đ., dobijen je zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja od građana A.B. iz Podgorice i D.Lj., izvršne direktorke NVO "Arka Montenegro", iz Budve. Službenici Stanice policije (SP) za javni red i mir (JRM) CB Podgorica su u više navrata išli na adresu gdje je nastanjen A.B., ali istog nisu uspjeli pronaći. Operativnim putem došlo se do saznanja da je A.B. napustio Crnu Goru, odnosno da se nalazi u Srbiji, tako da od istog policija nije uspjela prikupiti obavještenja. Telegramom od 16.02.2016. CB Budvi je naloženo da prikupi obavještenja od D.Lj. na tražene okolnosti. Od službenika CB Budva dobijena

je i izjava na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanke D.Lj. Službenici SP za JRM CB Podgorica su dana 12. marta 2016. prosljedili zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanke D.Lj. državnoj tužiteljki i ista je upoznata da se lice A.B. ne nalazi u zemlji. Službenici SP za JRM CB Podgorica preduzimaju mjere i radnje u cilju pronalaska A.B. i uzimanja izjave na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina koji stoji na kraju obavještenja Uprave policije. Odgovor Uprave policije dostavljen je na upoznavanje i izjašnjenje podnosiocu pritužbe NVO "Arka Montenegro". Savjet se, na sjednici od 15. aprila 2016, upoznao sa do sada preduzetim radnjama od strane policijskih službenika CB Podgorica i CB Budva i zaključio da će nastaviti da prati postupanje policije u konkretnom slučaju.

Građanska kontrola provjerila postupanje policije prema članovima vjerske zajednice "Aleph"

Savjet za građansku kontrolu rada policije razmatrao je, po sopstvenoj inicijativi, postupanje policije prema 58 stranih državljana koji su boravili u hotelu "Perjanik" u opštini Danilovgrad a kojima je otkazan boravak u Crnoj Gori.³⁶ Mediji su izvijestili, u više navrata, da je Uprava policije kroz akciju Posebne jedinice policije (PJP) uhapsila veću grupu stranih državljana koji su, na području opština Podgorica i Danilovgrad, boravili u hotelskom smještaju, a kojima je kasnije otkazan boravak u Crnoj Gori. Savjet je od Uprave policije zatražio detaljnu informaciju o ovom slučaju, policijskoj akciji, preduzetim mjerama i radnjama s tim u vezi, prirodi i motivu boravaka u našoj zemlji. Savjet se, kod direktora Uprave policije, takođe interesovao da li je Uprava policije ovim povodom angažovala odgovarajuće prevodioce prilikom uzimanja izjava u svojstvu građanina od svih tih lica, da li je obezbijeđen pristup pravnom zastupniku i da li je došlo do povrede, u bilo kojem smislu, osnovnih prava i sloboda prilikom primjene policijskih ovlašćenja prema svim tim licima. Savjet se, konačno, interesovao da li su konkretnim povodom kontaktirane ambasade Carevine Japan i Ruske Federacije.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu, broj 240/16-19161/22 od 4. aprila 2016, je informisala da su policijski službenici Sektora kriminalističke policije iz sjedišta i Centra bezbjednosti (CB) Podgorica, 25. marta 2016, u saradnji sa službenicima PJP, postupili po naredbi sudije za istragu Višeg suda u Podgorici i izvršili pretres dvije hotelske sobe u hotelu „Ramada” u Podgorici i svih smještajnih kapaciteta i pratećih prostorija hotela „Perjanik” u Danilovgradu. S obzirom da je naredba sudije za istragu Višeg suda izdata na predlog Specijalnog državnog tužilaštva, navodi se u odgovoru direktora Uprave policije, o ulasku

³⁶ Inicijativa predsjednika Savjeta mr Aleksandra Saše Zekovića.

u navedene prostore, početku pretresa i zatečenom stanju obaviješten je Specijalni državni tužilac. Kako je naredbom sudije za istragu i određeno, privremeno su oduzeti određeni elektronski uređaji koji će, po naredbi Specijalnog državnog tužilaštva, biti predmet vještačenja u Forenzičkom centru u Danilovgradu. Pretres je, kako je navedeno u odgovoru, izvršen u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, uz poštovanje ličnosti i dostojanstva lica, u prisustvu svjedoka, prevodilaca i vlasnika hotela i uz sačinjavanje zapisnika. U odgovoru direktora Uprave policije je navedeno i da su, u službenim prostorijama CB Podgorica od 54 državljanina Ruske Federacije i država sa prostora bivšeg SSSR-a i četiri državljana Japana, uz učešće prevodilaca za ruski i japanski jezik, prikupljena obavještenja na zapisnik na okolnosti njihovog boravka u Crnoj Gori i pripadnosti tj. njihovom članstvu u vjerskoj organizaciji „Aleph” i da je o svim prikupljenim obavještenjima upoznat Specijalni državni tužilac. Istom tužilaštvu je dostavljena cjelokupna dokumentacija o izvršenom pretresu i prikupljenim obavještenjima (zapisnici o pretresu, potvrde o privremeno oduzetim predmetima, zapisnici o prikupljenim obavještenjima). Po prikupljanju obavještenja, od ukupno 58 lica, u konsultaciji sa Specijalnim državnim tužiocem, provjeru boravka ovih lica u Crnoj Gori su izvršili službenici Sektora granične policije koji su, preduzimajući mjere i radnje iz svoje nadležnosti i po dobijanju mišljenja i drugih državnih organa, za svih 58 lica donijeli rešenje o otkazu boravka ovim licima u Crnoj Gori i zabrani ulaska u zemlju na godinu dana.

Uprava policije je, ovom prilikom, u kontekstu konstatacije Savjeta da su mediji izvijestili da su pripadnici policije „uhapsili” veću grupu stranih državljana, napomenula da su tokom preduzimanja svih mjera i radnji po naredbi sudije za istragu Višeg suda u Podgorici, ova lica imala status građanina i ni jedno lice nije lišeno slobode te da je imajući u vidu da se radilo o stranim državljanima, policijskim službenicima naloženo da se prije sprovođenja aktivnosti, sa posebnom pažnjom i senzibilitetom odnose prema ovim licima u postupku. U završnom dijelu odgovora direktora Uprave policije se navodi i da je u toku sprovođenja ovih aktivnosti svih 58 lica sa druge strane, iskazalo poštovanje prema policijskim službenicima, da ni sa čim nisu narušili javni red i mir, bezbjednost policijskih službenika, drugih lica i imovine u hotelskim kapacitetima i službenim prostorijama Uprave policije kao i da je nakon uručenih rješenja o otkazu boravka svim licima obezbijeđen prevoz do njihovih hotelskih soba i da su, u komunikaciji sa službenicima odgovarajućih diplomatskih predstavništava u Crnoj Gori, saglasno roku predviđenom u rješenjima Uprave policije, ova lica napustila teritoriju Crne Gore.

Savjet je predmetno, citirano, obavještenje Uprave policije integralno objavio na svom sajtu zbog informisanja zainteresovane javnosti. Savjet je na osnovu dostupnih i raspoloživih informacija ocijenio da je u konkretnom slu-

čaju postupanje službenika Sektora kriminalističke policije, službenika Sektora granične policije, službenika CB Podgorica i službenika PJP bilo blagovremeno i profesionalno.

Prijem kod ministra unutrašnjih poslova: Definisane zajedničke aktivnosti

Ministar unutrašnjih poslova Goran Danilović i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije mr Aleksandar Saša Zeković održali su 26. maja 2016. radni sastanak na kojem su definisani prioriteti buduće saradnje.

Detaljno je razgovarano o inkluzivnosti policije i MUP Crne Gore. Ministar unutrašnjih poslova Goran Danilović je najavio da će MUP Crne Gore u najkraćem mogućem roku ispuniti zakonske i tehničke uslove kako bi osobe sa invaliditetom (OSI) dobile odgovarajuća radna mjesta u Upravi policije i MUP. Predsjednik Savjeta je istakao da zbog određenih zakonskih i drugih ograničenja OSI ne mogu obavljati klasične policijske poslove ali mogu niz drugih poslova posebno iz domena jačanja kapaciteta policijske organizacije. Zeković je podsjetio na tekovine rada Savjeta u vezi sa ovom materijom i na zaključke sa konferencije "Policija i OSI". Ministar unutrašnjih poslova Danilović je obećao da će institucija na čijem je čelu istovremeno raditi na oglasima, tenderima i tehničkoj opremljenosti zgrade kako bi se stekli uslovi za nesmetan rad OSI. "U najkraćem mogućem roku omogućićemo OSI rad u Ministarstvu unutrašnjih poslova, područnim jedinicama i filijalama. Založiću se da, shodno sistematizaciji, jedno mjesto u kabinetu ministra takođe pripadne licu sa invaliditetom. Moramo imati razumijevanja i pružiti punu podršku inkluzivnosti, potencijalno smo svi lica sa invaliditetom", kazao je ministar Danilović.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije je ukazao i na potrebu upotrebe senzitivnog jezika policijskih službenika prema OSI, najavljujući zajedničku publikaciju MUP i Savjeta sa tom tematikom koja će dodatno unaprijediti pristup i kapacitete policije. Poseban fokus rada Ministarstva i Savjeta biće i poštovanje preporuka Komiteta protiv torture Savjeta Evrope koji, prema riječima Zekovića, godinama Crnoj Gori, u vezi vidljivosti policijskih službenika u određenim operacijama, upućuje iste preporuke, a koje do sada nisu usvojene a što otežava, i dalje, identifikaciju policijskih službenika koji su izvršioc i drugih djela. Predsjednik Savjeta se založio, podsjećajući na preporuke građanske kontrole policije, da ministar unutrašnjih poslova do daljnjeg naloži stavljanje van upotrebe gumene municije. „Komitet protiv torture, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i naš Savjet godinama ukazuju na to da određene policijske jedinice, poput Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ), u opravdanim slučajevima potrebe

zaštite identiteta u javnosti, ipak moraju na osvojenim uniformama imati određena obilježja na osnovu kojih je, radi zakonom predviđenih postupaka, naknadno moguća njihova identifikacija. To je i praksa u mnogo starijim demokratijama", kazao je Zeković. Predsjednik Savjeta je podsjetio i na objektivnu odgovornost komandanta SAJ tokom oktobarskih opozicionih i građanskih okupljanja ako ne zbog ničega drugog onda i zbog nespornih propusta u pripremu i dostavljanju izvještaja o upotrebi sredstava prinude. Zeković je podsjetio da komandant SAJ-a još uvijek nije dostavio izvještaj u skladu sa zakonom, a koji se odnosi na učestvovanje jedinice kojom rukovodi tokom protesta u oktobru.

„Za vrijeme mog ministarskog mandata učiniću sve što mogu da se utvrdi rukovodna, odnosno komandna odgovornost zbog dešavanja te večeri“, rekao je ministar unutrašnjih poslova Danilović.

Na sastanku je bilo riječi i o načinu njegovanja sjećanja na izbjeglice iz Bosne i Hercegovine, bošnjačke i srpske nacionalnosti, a koje su maja 1992. godine, deportovane iz Crne Gore, od kojih je najveći dio smrtno stradao a jedan dio upućen u vojne jedinice. Razgovarano je i o finansiranju rada Savjeta za građansku kontrolu policije i daljem, zakonskom, osnaživanju njegovog rada.³⁷

Rasistički incident u Podgorici: Praćenje rada i ocjena postupanja policije

Savjet za građansku kontrolu policije pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlašćenja povodom slučaja, o kojem su informisali mediji, konkretno portal "Vijesti" od 17. maja 2016, u tekstu "Dva muškarca brutalno izudarala romskog mladića, policija ispituje slučaj". Savjet je predmetni slučaj uzeo u rad, isti, shodno redovnoj proceduri, dodijelio članu na obradu i obratio se Upravi policije da izvjesti o događaju. Istim povodom Savjetu se obratila i NVO "Mladi Romi" prosljedivši obraćanje Upravi policije uz molbu da Savjet prati slučaj. U prilogu obraćanja dostavljen je video snimak događaja koji je ova NVO objavila na Internetu pošto im je elektronskom poštom anonimno dostavljen od građana. Savjetu je dostavljen i tekst saopštenja za javnost veće grupe relevantnih NVO.

Uprava policije, u odgovoru Savjetu, informisala je da su postupajući po saznanju da je na više medijskih portala na Internetu, kao i na društvenim mrežama postavljen video snimak na kojem se vidi da dva nepoznata lica fizički zlostavljaju maloljetnog dječaka romske nacionalnosti, 17. maja 2016, policijski

³⁷ Zvanično saopštenje MUP Crne Gore povodom predmetnog radnog sastanka možete pogledati ovdje: <http://www.mup.gov.me/vijesti/161502/Odgovornost-policije-tokom-protesta-i-zaposljavanje-lica-sa-invaliditetom-bice-fokus-zajednickog-rada-MUP-a-i-SGKP.html>

službenici Centra bezbjednosti (CB) Podgorica obavijestili Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Podgorici, koji je naložio da se nakon identifikacije lice ponovo kontaktira. Preduzimajući operativne mjere i radnje policijski službenici su 18. maja 2016, pronašli oštećeno lice - B.S. i istog uputili u CB Podgorica na prikupljanje obavještenja u vezi sa događajem koji je, u prisustvu oca, dao izjavu da ne poznaje lica koja su ga kritičnom prilikom napala. Daljim mjerama i radnjama, 19. maja 2016. Uprava policije je identifikovala napadače i to R.P. i S.K. Na osnovu operativnih saznanja, izjave oštećenog i prijavljenih R.P. i S.K, koji su priznali izvršenje djela i opisali način izvršenja, došlo se do saznanja da se navedeni događaj desio dana 12. maja 2016. oko 10h u ulici Vasa Raičkovića u blizini trgovinske radnje «Martinović», da je navedeni događaj mobilnim telefonom snimio Z.S. i isti poslao svojim prijateljima na Facebook stranici, što je i potvrdio u prostorijama CB Podgorica, saopšteno je Savjetu iz Uprave policije. Uprava policije je navela da je 19. maja 2016. sa iznijetim upoznat ODT u Podgorici koji je naložio da se R.P. i S.K. liše slobode zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili krivično djelo iz čl. 166 a KZ CG — zlostavljanje, na štetu maloljetnog B.S. iz Podgorice a istog dana u 16.30 časova navedena lica su, uz poseban izvještaj privedena u ODT, kao i da se Tužilac izjasnio da u odnosu na Z.S. u ovom slučaju nema elemenata da je počinio krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Savjet je ocjenio da je postupanje policije odnosno službenika CB Podgorice u konkretnom slučaju bilo blagovremeno i profesionalno a efikasna reakcija policije je rezultirala brzom identifikacijom i procesuiranjem izvršioca krivičnog djela. Savjet pohvaljuje i pozdravlja takav pristup službenika CB Podgorica ali i građana i građanskih udruženja koji su pomogli izvršavanje policijskog posla.

Konkretni incident ukazuje na potrebu da Uprava policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore razviju posebne pristupe i politike za bezbjednosne izazove romske zajednice u Crnoj Gori, posebno zato što oni često mogu biti žrtve zločina iz mržnje, rasne diskriminacije i nasilja. Posebno je važno za uspješan rad policije da se nastavi razvoj kvalitetne komunikacije, saradnje i odnosa povjerenja sa svim strukturama romske zajednice. Savjet je u svom zaključenju rada po ovom predmetu podsjetio da su prvi kontakti i saradnja Uprave policije sa romskim organizacionim strukturama uspostavljeni na osnovu preporuka i angažovanja građanske kontrole policije, u prvom sazivu, na osnovu kojih su trojica građana romske nacionalnosti svojevremeno radno angažovani u crnogorskoj policiji. Bezbjednost romke zajednice u Crnoj Gori, efikasniji rad Uprave policije i organizacionih jedinica Uprave policije, prevencija izvršenja krivičnih i drugih djela, izgradnja povjerenja i otklanjanje straha i distance, komunikacija uz otklanjanje jezičkih barijera, između ostalog, mogu biti unaprijeđeni i poboljšani i kroz zapošljavanje kvalifikovanih kadrova sa dobrim poznavanjem romskog, albanskog i službenog jezika. S tim u vezi Savjet snažno podržava mje-

re afirmativne akcije pri upisu polaznika_ca na Policijsku akademiju i zapošljavanje u MUP Crne Gore.

Pritužba građanina R.Š. iz Nikšića protiv policijskog službenika B.V.

Savjetu za građansku kontrolu policije obratio se građanin R.Š. iz Nikšića, koji je podnio prijavu Centru bezbjednosti (CB) Nikšić protiv policijskog službenika B.V. koji mu je zabranio korišćenja puta navodeći da je put navodno njegovo vlasništvo. Građanin R.Š. u opisu događaja je naveo da mu je policijski službenik saopštio “da se vozi helikopterom”. Građanin R.Š. je podnio prijavu 5. aprila 2016. godine Stanici policije CB Nikšić kod dežurnog policijskog službenika S. koji mu je rekao da nema ništa sporno ni u prekršajnom ni krivično pravnom smislu, iako je sa konfliktima ovakve prirode upoznat jer posjećuje njegovog komšiju, izbjeglicu iz Hrvatske, koji je kupio plac od osobe kojoj je policijski službenik B.V. pravio probleme iste vrste. Ovom prilikom, policijski službenik S. ga je uputio na obraćanje Komunalnoj policiji gdje je istog dana obavio razgovor na ovu temu sa dežurnim policajcem M. te da je prisustvovao telefonskom razgovoru tokom kojeg policijski službenik B.V. potvrdio da je ulica u državnom vlasništvu ali da on ne da se koristi. Građanin R.Š. je potom tražio da Komunalna policija izađe na lice mjesta kako su i postupili 27. aprila 2016. godine, nakon više odlaganja, i s tim u vezi Savjetu je dostavio Zapisnik. Potom, 16. maja 2016. godine pozvao ga je zamjenik komandira B. i, na bazi konsultacija povodom kritičnog događaja, obavijestio da nema elemenata niti krivične niti prekršajne prijave. Građanin R.Š. ovim povodom je obavijestio Savjet da posjeduje valjanu dokumentaciju, da su ga pripadnici Komunalne policije uputili na policiju, da je Sekretarijat za saobraćaj obavijestio da je predmetni slučaj stvar policije kao i da je od advokata D.K. informisan o postojanju prekršajne odgovornosti. U zaključnom dijelu obraćanja Savjetu, građanin R.Š. je iznio da smatra da su mu zbog bahatosti policijskog službenika B.V. i neprofesionalnog rada pojedinih službenika policije ugrožena prava, te da sprovođenje postupaka bazira na činjenici da se opisano ponašanje uslijed nečinjenja državnih organa ponavlja. U prilogu pritužbe građanin R.Š. je dostavio Zapisnik Komunalne policije br.54 od 27. aprila 2016. godine i Prepis Posjedovnog lista 145 KO Ozrinići od 11. aprila 2016. godine.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u rad, zadužio člana Savjeta dr Vladimira Dobričanina za obrađivača i obratio se direktoru Uprave policije zahtjevom za inicijalnim izjašnjenjem načelnika CB Nikšić o samom postupanju imenovanog policijskog službenika prema građaninu R.Š. Istom prilikom Savjet je izdao preporuku da se na odgovarajućem starješinskom nivou organizuje prijem gra-

đanina R.Š. i učini sve da se nesporazum između njega i policijskog službenika pozitivno riješi i uspostavi komunikacija koja promoviše i čuva integritet i ugled policije.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je obavijestila da je dana 5. aprila 2016. godine građanin R.Š. prijavio da komšija J.B. osporava prolazak radnih mašina do njegovog imanja putem u naselju Ozrinići. S tim u vezi, policijski službenici su obavili razgovor sa građaninom R.Š. i uputili da imovinsko-pravne odnose reguliše preko nadležnih opštinskih institucija kao i da svoja prava može ostvariti pokretanjem privatne tužbe pred nadležnim sudom obzirom da u sadržaju prijave nije bilo elemenata krivičnog djela ni prekršaja. U dopisu policije Savjetu se navodi i da su, iznijetim povodom, policijski službenici obavili razgovor i sa prijavljenim B.V., inače policijskim službenikom CB Nikšić, koji je takođe upućen na način ostvarivanja svojih prava.

U daljem opisu toka postupanja službenika policije je navedeno da je dana 9. maja 2016. godine R.Š., radi obavljanja razgovora na okolnosti prijave od 5. aprila 2016. godine i izlaska Komunalne policije na lice mjesta, primio zamjenik komandira Stanice policije CB Nikšić S.B., kojom prilikom je takođe ukazao na način ostvarivanja prava a sa navodima obavljenog razgovora i prijave upoznat je zamjenik Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Nikšiću koji je istakao da u navodima prijave nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. Ovom prilikom zamjenik ODT je istakao da je prethodno imao susret sa građaninom R.Š. i da ga je uputio da se u cilju ostvarivanja svojih prava obrati Zaštitniku imovinskih interesa, jer mu je pokazao zapisnik Komunalne policije o izlasku na lice mjesta. U dopisu Uprave policije je navedeno i da je R.Š. obaviješten da u navodima njegove prijave nema elemenata krivične ni prekršajne odgovornosti za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti i još jednom predočeno da svoja prava može ostvariti putem privatne tužbe pred nadležnim sudskim organima. U zaključnici odgovora Uprave policije je navedeno da je prilikom obavljanja razgovora sa građaninom R.Š. zamjenik komandira S.B. imao krajnje profesionalan i korektan odnos, kao i policijski službenici koji su ovom prilikom postupali po prijavi - vođe bezbjednog sektora M.S., B.R. i B.Z..

Naknadnim dopisom Uprava policije je obavijestila Savjet da su nadležni službenici CB Nikšić, postupili po preporuci Savjeta te da je zamjenik komandira Stanice policije CB Nikšić u službenim prostorijama primio građanina R.Š., obavio razgovor na okolnosti nesporazuma i organizovanja sastanka sa policajcem B.V. koji je tom prilikom izjavio da ne želi da se sastaje sa njim, a isti stav je po ovom pitanju imao i policijski službenik B.V.

Savjet je konstatovao intenzivan rad na ovom slučaju u sklopu kojeg su prikupljena potrebna obavještenja.

Savjet je podsjetio da je još kroz inicijalno obraćanje načelniku CB Nikšić pokušao doprinijeti konstruktivnom prevazilaženju date situacije upućujući preporuku da se na odgovarajućem starješinskom nivou organizuje prijem građanina R.Š. i uspostavi komunikacija koja promoviše i čuva integritet i ugled policije.

Savjet je konstatovao da je CB Nikšić ispoštovao izdatu preporuku ovog Savjeta ali je za Savjet zabrinjavajuće što je takav pristup, imajući u vidu društveni značaj policijske profesije, odbio policijski službenik B.V.

Savjet je ocijenio važnim, i stoga pokrenuo odgovarajuću inicijativu, da se u kontekstu zaštite ugleda, član 6., i profesionalizma, član 7., Kodeksa policijske etike ovaj slučaj razmotri pred Etičkim odborom Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore. Savjet je zaključio da građanina R.Š. treba upoznati sa svim radnjama preduzetim u sklopu postupka građanske kontrole policije.

Građanin Ž.Đ. prijavio policijske službenike da borave u kafani

Savjetu se pritužbom obratio građanin Ž.Đ. iz Podgorice koji je ukazao na, kako je naveo, neprimjereno ponašanje policijskih službenika tokom obavljanja službene dužnosti ističući njihov boravak u kafani i konzumaciju alkohola, što je potkrijepio sa dvije fotografije. Savjet je, shodno redovnoj proceduri, predmet uzeo u rad, isti dodjelio članu na obradu, dr Branislavu Raduloviću, i obratio se Upravi policije kako bi ispitala iznijete navode i o istom povratno obavijestila ovo tijelo.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je informisala da je u kontestu iznijetih navoda i na bazi detaljnih provjera, komandir Jedinice policije Konik informisao da su dana 4. marta 2016. godine oko 12 časova, policijski službenici P.B. i V.R., bili zaustavljeni u ulici Radoja Domanovića, preko puta Osnovne škole (OŠ) „Pavle Rovinski”, u Podgorici, na zemljanoj površini ispred burekdžinice “Plavi Jadran”, te da su od njih uzete izjave na zapisnik u kojima je kao nesporno navedeno da su se navedenog dana nalazili na pomenutoj lokaciji, radi postupanja po konkretnom zadatku iz patrolnog lista i obilaska OŠ “Pavle Rovinski”.

U odgovoru je dalje navedeno da su imenovani službenici nakon završenog obilaska škole, prilikom kretanja prema patrolnom vozilu, primjetili vozilo Mercedes sive boje, reg.ozn. PG-BP-6**, iz kojeg su tom prilikom izašla dva njima nepoznata lica, od kojih je jedno telefonom fotografisalo patrolno vozilo da bi se potom udaljili u nepoznatom pravcu. U nastavku izjave, policijski službenici su naveli da prema ovim licima nisu preduzimali nikakve mjere i radnje, već su

se uputili u obližnju burekđinicu gdje su iskoristili pauzu za doručak, a nakon desetak minuta se vratili u dvorište škole sa zadatkom da proprate završetak nastave i razilazak učenika prve smjene koji je trajao do 13.15 časova, a potom su napustili pomenutu lokaciju. U nastavku odgovora Uprave policije dostavljenom Savjetu se navodi konstatacija da je uvidom u patrolni list izdat imenovanim policijskim službenicima konkretan zadatak za obilazak OŠ "Pavle Rovinski" kao i drugih škola na patrolnom reonu bio preciziran kao i da su isti u svojim izjavama bili decidni u pogledu kretanja u konkretnom periodu, negirajući da su se nalazili u obližnjem ugostiteljskom objektu gdje su, po pritužbi građanina Ž.Đ. iz Podgorice, konzumirali alkohol. U zaključnici odgovora Uprave policije se navodi i da se detaljnim uvidom u sadržinu pritužbe i pregledom fotografija koje su dostavljene s tim u vezi da utvrditi da ni na jednoj od dostavljenih fotografija nije prikazan objekat u kojem policijski službenici, kako je navedeno, sjede i konzumiraju alkohol, te da navedenu pritužbu smatraju neosnovanom.

Savjet je predmetni odgovor Uprave policije na pritužbu dostavio podnosiocu građaninu Ž.Đ. na upoznavanje i izjašnjenje koji nije iskoristio mogućnost dodatnog izjašnjenja i dostavljanja dodatnih informacija. Takođe, Savjet je inicirao i postupak pred Etičkim odborom Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova koji je ocijenio da nema dovoljno elemenata za utvrđivanje povrede Kodeksa policijske etike.

Na osnovu raspoložive dokumentacione osnove Savjet nije mogao utvrditi neprofesionalno postupanje imenovanih policijskih službenika.

Utvrđena povreda prava građanina Sanela Tiganja iz Bara

Građanin Sanel Tiganj iz Bara obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom na rad Uprave policije ukazujući da mu je iz nepoznatih razloga ograničeno pravo na slobodu kretanja te uskraćeno pravo na rad. U pritužbi je saopšteno da od januara 2016. godine komunicira sa Upravom policije tražeći razrješenje date situacije zbog koje je onemogućen da putuje po Evropi i u Sjedinjene Američke Države. Podnosilac pritužbe je inače pomorac i te okolnosti se negativno održavaju na život i standard porodice.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u rad i isti shodno redovnoj proceduri dodijelio članu Savjeta na obradu.

Uprava policije je informisala Savjet da građaninu Sanelu Tiganju od strane Uprave policije, obzirom da se ne potražuje na nacionalnom ili međunarodnom novu, odnosno za imenovanim po zahtjevu crnogorskih pravosudnih organa nije raspisana kako nacionalna tako ni međunarodna potjernica u cilju

lišavanja slobode, niti mu je izrečena mjera nadzora ili oduzimanje putne isprave, nije ograničena sloboda kretanja i putovanja, iz kojeg razloga se zahtjev imenovanog građanina smatra neosnovanim.

U nastavku obrade predmeta Savjet je odgovor Uprave policije prosljedio podnosiocu pritužbe na upoznavanje sa sadržinom a obratio se Upravi policije informišući da odgovor na žalost ne samo što ne zadovoljava podnosioca pritužbe već neresava, što je za Savjet primarno važno, njegov problem i situaciju zbog koje se i obratio građanskoj kontroli policije, jer mu je iz nepoznatih razloga zabranjen ulazak u treće zemlje uz uvijek isti odgovor da se njegovo ime nalazi u sistemu sa zabranom ulaska, u zemlje u Schengen zoni ali i zemljama susjedstva. S tim u vezi, Savjet je od direktora Uprave policije zatražio da naloži sve dodatne provjere u cilju pružanja zajedničkog doprinosa rješavanju problema u što kraćem roku i nastavka redovnog, normalnog života i porodičnih obaveza imenovanog građanina, da se izvrši provjera da li se njegovi podaci greškom nalaze u sistemu kao i da se kroz komunikaciju sa stranim policijskim i graničnim službama ovo pitanje riješi. Savjet je direktoru Uprave policije posebno ukazao na važnost neposrednog prijema građanina Tiganja na razgovor u cilju pružanja dodatnih pojašnjenja i konsultacija u vezi sa predmetnim slučajem.

Podnosilac pritužbe dostavio je Savjetu i pisano izjašnjenje na odgovor Uprave policije. Istakao je da odgovor policije nije zadovoljavajući i ne doprinosi rješavanju situacije čije posledice trpi godinu i po dana.

I pored činjenice što je Savjet zahtijevao hitnost u postupanju, i preporučio neposrednu komunikaciju sa podnosiocem pritužbe, Uprava policije nije postupila po preporukama Savjeta ni nakon brojnih urgencija.

Ustav Crne Gore garantuje da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda a takođe jemči se sloboda kretanja kao i pravo napuštanja Crne Gore. Sloboda kretanja, nastanjivanja i napuštanja Crne Gore može se ograničiti ako je to potrebno za vođenje krivičnog postupka, sprječavanja širenja zaraznih bolesti ili iz razloga bezbjednosti Crne Gore. Nijedan od navedenih razloga do sada nije zvanično saopšten podnosiocu pritužbe građaninu Tiganju.

Savjet je pozvao podnosioca pritužbe da ostvari i neposrednu komunikaciju sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost (ANB). Savjet je odlučio da o odnosu Uprave policije prema građanskoj kontroli policije i sa slučajem građanina Tiganja upozna ministra unutrašnjih poslova i, shodno Poslovniku o radu, predsjednika Skupštine Crne Gore.

Zaključak Savjeta dostavljen je i direktoru ANB iz koje su profesionalno reagovali i inicirali radni sastanak sa predsjednikom Savjeta i građaninom Sanelom Tiganjom. Tom prilikom rukovodioci u ANB saopštili su da na osnovu svih izvršenih provjera za ANB građanin Tiganj nije bio ni ranije ni sada bezbjedno-

sno interesantna osoba i da smetnje koje ima po pitanju kretanja i putovanja u inostranstvo na bilo koji način nisu proizvod aktivnosti ANB.

Povodom usvojenog zaključka Savjeta za građansku kontrolu policije Savjet je zatražio i neposredni sastanak sa ministrom unutrašnjih poslova. Detaljno je razgovarano o mogućnostima kako da se građaninu podnosiocu pritužbe pruži adekvatna zaštita odnosno odgovarajuće informacije ukoliko je predmet interesovanja bezbjednosnih struktura izvan Crne Gore. Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije se založio da Ministar unutrašnjih poslova naloži Upravi policije da ispoštuje izdate ocjene i preporuke građanske kontrole policije. I pored brojnih urgencija, nakon sastanka, Ministar unutrašnjih poslova se nije izjasnio povodom usvojene ocjene građanske kontrole policije.

Savjet za građansku kontrolu policije ponovo je uzeo u rad slučaj građanina Sanela Tiganja na sjednici održanoj 4. oktobra 2016. godine. Konstatovao je da i pored brojnih urgencija, u kontekstu implementacije Zaključka br.32/10 od 6. jula 2016, nije pristigao odgovor direktora Uprave policije i Nacionalnog biroa Interpola u Podgorici.

Savjet je konstatovao da je dana 28. avgusta 2016, predsjednik Savjeta, mr Aleksandar Saša Zeković, sproveo situaciono testiranje koje je potpuno potvrdilo navode građanina Sanela Tiganja u vezi sa njegovim tretmanom prilikom prelaska državne granice, kojom prilikom je predsjedniku Savjeta, od strane službenika albanske granične policije, potvrđeno da se imenovani građanin nalazi u Interpol bazi po zahtjevu iz Podgorice i da se prema njemu primjenjuje tzv. plava potjernica. Ranije je Uprava policije Savjetu saopštila da se građanin Sanel Tiganj ne nalazi u evidenciji Interpola.

Povodom ovog slučaja održana je, krajem septembra 2016. godine, i neposredna konsultacija Savjeta sa Kabinetom direktora Uprave policije ali i dalje nisu uvažene preporuke Savjeta niti su građaninu saopštene sve činjenice u vezi njegovog tretmana.

Povodom pritužbe i slučaja građanina Sanela Tiganja, iz Bara, koji i dalje traje i ozbiljno narušava njegova prava i slobode, Savjet je usvojio dodatni zaključak: Na osnovu raspoložive i dostupne dokumentacije Uprave policije, dostavljene Savjetu, u vezi sa predmetnim slučajem, Savjet nije mogao utvrditi poseban tretman građanina Sanela Tiganja prilikom prelaska državne granice dok je sa druge strane, na osnovu neposrednog uvida i sprovedenog situacionog testiranja, prilikom prelaska državne granice, dana 28. avgusta 2016. godine, Savjet uočio potpuno drugačije stanje. S tim u vezi, Savjet je pozvao Upravu policije da građaninu Sanelu Tiganju saopšti, u okvirima zakona, potrebne činjenice u vezi sa njegovom evidentiranjem i tretmanom.

Dodatni zaključak Savjet je dostavio ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije, podnosiocu pritužbe građaninu Sanelu Tiganju a kopiju

cjelokupnog predmeta, uz saglasnost i insistiranje podnosioca, Savjet je dostavio nevladinoj organizaciji "Akcija za ljudska prava" i Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

U vezi sa ovim predmetom Savjet je intenzivno radio i pokazao punu posvećenost da se otkloni povreda prava odnosno da se građaninu napokon saopšte činjenice, istiniti podaci, u vezi sa njegovim tretmanom u Upravi policije. Uprava policije nije postupila po usvojenim preporukama niti je realizovala usvojeni zaključak Savjeta. Umjesto toga opredijelila se za potpuno ignorisanje komunikacije kako sa građaninom podnosiocem pritužbe tako i sa građanskom kontrolom policije. Ministar unutrašnjih poslova, iako to nalaže zakon, nije povratno informisao Savjet o preduzetim radnjama povodom nalaza Savjeta za građansku kontrolu policije.

Na osnovu usvojenih ocjena Savjet za građansku kontrolu rada policije pozvao je, sredinom novembra 2016. godine, direktora Uprave policije da naloži odgovarajuće radnje kako bi se navedeno lice, građanin Sanel Tiganj, izbrisalo iz evidencija u kojima se vodi kao bezbjedonosno interesantno ili kao lice za koje postoje osnovi sumnje da može ugroziti bezbjednost državne granice, javnu bezbjednost, javni poredak i javno zdravlje kao i da se, posredstvom Interpola, isti izbriše iz tamošnje evidencije jer je evidentno da granične policije drugih zemalja postupaju prema navedenom građaninu na osnovu zahtjeva Uprave policije MUP Crne Gore i podgoričke kancelarije Interpola.

Utvrđena teža povreda službene dužnosti

Programski direktor NVO "Građanska alijansa", B.R., obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom kojom je ukazao na slučaj postupanja policijskog službenika Sektora granične policije, raspoređenog na graničnom prelazu Dobrakovo, koji je informacije iz domena službene tajne i privatnosti građana, prenio rođenom bratu a ovaj je dalje, kako je navedeno, putem društvene mreže "Facebook", iznio uvrede na račun poslanika Skupštine Crne Gore, Slavena Radunovića, i njegove porodice.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u rad, zadužio člana Savjeta kao obrađivača predmeta i obratio se Upravi policije, Etičkom odboru i Odjeljenju za unutrašnju kontrolu rada policije da izvijeste o rezultatima sprovedenih postupaka povodom opisanog događaja.

Etički odbor Uprave policije, povodom razmatranja predmetnog slučaja, Savjetu je dostavio Mišljenje kojim se izjasnio da je prijavu potrebno uputiti Sektoru granične policije da formira predmet i povratno dostavi Odboru na mišljenje, te da će nakon dobijanja povratnih informacija od Sektora granične po-

licije, Odbor razmatrati predmet, donijeti mišljenje i povratno informisati Savjet o ishodu.

Odjeljenje za unutrašnju kontrolu rada policije Savjetu je vratilo dopis upućen povodom predmetnog slučaja obavještavajući da ne postoji zakonski osnov za postupanje unutrašnje kontrole policije jer se očigledno radi o pritužbi koja je, osim rukovodiocu Sektora granične policije u Upravi policije, dostavljena i Savjetu za građansku kontrolu policije. Obzirom na prethodno navedene činjenice, rukovodilac Odjeljenja ocijenio je nespornim da postoji zakonska obaveza nadležnog rukovodioca organizacione jedinice Uprave policije da po predmetnoj pritužbi postupi na način utvrđen Pravilnikom o načinu postupanja po pritužbama na rad policije i da nakon utvrđenog činjeničnog stanja, podnosioca pritužbe obavijesti u roku koji je utvrđen u članu 16 Zakona o unutrašnjim poslovima. Rukovodilac Odjeljenja je uputio na Upravu policije, i istakao da cijeni nespornim da su zakonom ustanovljeni mehanizmi kontrole nad radom policije dužni da u ostvarivanju svojih funkcija postupaju isključivo u skladu sa zakonom utvrđenim ovlašćenjima i na taj način doprinesu snaženju ustanovljenog sistema nezavisnih kontrolnih mehanizama nad radom policije, uz međusobno uvažavanje mjesta i uloge u tom sistemu. Savjet je odgovor šefa unutrašnje kontrole policije dostavio podnosiocu pritužbe na upoznavanje sa sadržinom.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je obavijestila da je tokom provjera pritužbe programskog direktora NVO "Građanska Alijansa", koja je podnijeta protiv policijskog službenika Regionalnog centra granične policije "Sjever" - Stanice granične policije Bijelo Polje, koji radne poslove i zadatke obavlja na graničnom prelazu "Dobrakovo", u vezi davanja podataka o poslaniku Slavenu Radunoviću i njegovim saputnicima, izvršen je uvid u elektronsku evidenciju prelaska državne granice i patrolni list br. 91* od 20. maja 2016, i da su 09. juna 2016, uzete pismene izjave od policijskog službenika Ž.P. i njegovog brata, D.P. Nakon uzetih izjava utvrđeno je da je D.P. došao do podataka, koje je iznio preko društvene mreže "Facebook", na način što ih je dobio od svog brata, policijskog službenika SGP Bijelo Polje, Ž.P. a, koji je 20. maja 2016. izvršio granične provjere poslanika Slavena Radunovića i njegovih saputnika. Dalje se navodi da su policijski službenik Ž.P. i D.P., rođena braća, čime se potvrđuju navodi komentara D.P. koje je dao preko društvene mreže i da je tačna tvrdnja D.P. da njegov brat "radi na graničnom prelazu Dobrakovo" i to uvidom u patrolni list br. 91* od 20. maja 2016. U svojoj izjavi policijski službenik Ž.P. je priznao da je za vrijeme porodičnog ručka članovima svoje porodice: bratu D.P, majci, supruzi i maloljetnoj djeci ispričao da je kontrolisao poslanika Radunovića, ali da nije davao druge podatke o njemu, osim da ga je upoznao i iznio da nisu tačni navodi iz postova sa "Facebook" profila njegovog brata. D.P. je potvrdio da je korisnik "Facebook" naloga sa koga su iznijeti sporni komentari navedeni u pritužbi, ali ne priznaje da je za podatke o

ispravama saznao od brata Ž.P, osim da je pomenuo da ga je upoznao, već da je za podatke o pasošima saznao prateći elektronske portale političkog sadržaja, tj. tekstove napisane od strane D.D. U odgovoru Uprave policije se navodi i da je na kraju svoje izjave D.P. naveo da je zbog ostalih koji prate pisanja na njegovom profilu, napisao da mu je sve to rekao brat koji radi na graničnom prelazu "Dobrakovo", a sve kako bi isti bili uvjereniji u istinitost izrečenih navoda. Konstatovano je nespornim da je policijski službenik Ž.P. sa podatkom da je Slaven Radunovic prešao državnu granicu, do kojeg je došao tokom vršenja policijskih poslova na graničnom prelazu "Dobrakovo", upoznao neovlašćeno lice, svog brata D.P. i druge članove porodice, a nebitnim za odlučivanje po pritužbi ocijenjena je tvrdnja Ž.P. da smatra da se ne radi o povjerljivim podacima jer isti nije smio lične podatke Slavena Radunovića davati neovlašćenim licima, bliskim članovima porodice. Uprava policije je ocijenila da je policijski službenik Ž.P., svom bratu D.P. dao i podatke koji se odnose na vrstu pasoša, koje su koristili poslanik Radunović i njegovi saputnici. U zaključnici odgovora Uprave policije se navodi da će zbog osnova sumnje da je počinio težu povredu službene dužnosti iz člana 106 stav 1 tačka 1 Zakona o unutrašnjim poslovima (davanje podataka neovlašćenim licima), protiv imenovanog službenika, od strane neposrednog rukovodioca komandira Stanice granične policije Bijelo Polje, u zakonom propisanom roku, disciplinskom tužiocu biti podniet predlog za pokretanje disciplinskog postupka. Savjet je podnosioca pritužbe upoznao sa predmetnim odgovorom Uprave policije i ocijenio da je u konkretnom slučaju Uprava policije preduzela mjere iz svoje nadležnosti te da će u disciplinskom postupku utvrditi odgovornost imenovanog policijskog službenika.

Slučaj nestanka maloljetne osobe u Podgorici

Savjet za građansku kontrolu policije razmatrao je, po sopstvenoj inicijativi, postupanje policijskih službenika Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore po prijavi za nestalu maloljetnu osobu O.R. iz Podgorice i usvojio, nakon pribavljenih informacija i izjašnjenja, obavljenih konsultacija sa stručnjacima i civilnim društvom, provedenog postupka i obavljene rasprave, odgovarajući zaključak.³⁸

Savjet je zatražio od direktora Uprave policije detaljnu informaciju o svim radnjama preduzetim povodom prijave o nestanku maloljetnog O.R. iz Podgorice. Savjet je s posebnom pažnjom pratio aktivnosti nadležnih državnih organa. Takođe, putem medija, a posebno preko stranice na društvenoj mreži "Facebook" - "Pronađimo Ogija" - Savjet je redovno pratio i aktivnosti građana.

Uprava policije, na traženje Savjeta, dostavila je Informaciju o postupanjima policijskih službenika Uprave policije sačinjenju od strane neposrednog

38 Zaključak broj 33/4-16 od 6. jula 2016. godine. Dostupno na www.kontrolapolicije.me

rukovodioca Tima za postupanje po prijavi za nestalo lice maloljetnog O.R. iz Podgorice. U prijavi roditelja precizirano je da se radi o "autističnoj osobi koja nema sposobnost sporazumijevanja".

U Informaciji su detaljno navedene sve aktivnosti policije koje su sprovedene od 4. maja 2016. do 15. maja 2016. kada je, oko 19,30 sati, lovočubar Nacionalnog parka Skadarsko jezero, na ušću rijeke Morače u Skadarsko jezero, u mjestu Manastirski vrbiš, pronašao beživotno tijelo dječaka koji je svojim karakteristikama odgovarao nestalom O.R. Tijelo utopljenika je prebačeno na Odjeljenje za Patologiju Kliničkog centra Crne Gore gdje je, dana 16. maja 2016, izvršeno prepoznavanje od strane roditelja a istog dana od strane patologa, dr D.Č., izvršena je obdukcija koja je pokazala da je uzrok smrti utopljenje i da je tijelo boravilo u vodi od 10-14 dana kao i da prilikom obdukcije na tijelu nisu primijećeni tragovi nasilja.

U policijskoj informaciji navedeno je da je izvršen uviđaj na licu mjesta i pregled prostorija kuće u kojoj živi porodica nestale osobe, sačinjene fotografije i izuzeti tragovi papiranih linija sa prozora kroz koji se prema izjavi majke maloljetnik udaljio. Sa prijavom o nestanku osobe upoznati su Osnovno i Više državno tužilaštvo u Podgorici i raspisane su potrage za nestalim licem kao i Interpolova tzv. "žuta" potjernica koja se odnosi na potragu za nestalim licima na međunarodnom planu. Na okolnosti nestanka maloljetne osobe prikupljena su obavještenja od njegovih roditelja u kojima su se isti izjasnili o navikama koje je nestala osoba imala, osobenostima njegove bolesti, osobama sa kojima je mogao ostvariti makar mali vid komunikacije i mjestima koja je posjećivao. U Informaciji je navedeno da je izvršena pretraga terena u koju je bio uključen kompletan sastav CB Podgorica a koja je bila usmjerena u pravcima u kojima se maloljetnik mogao udaljiti i pravcima u kojima je imao naviku da se kreće. U pretragu su, kako je navedeno u Informaciji, bili uključeni i ostali resursi Uprave policije - Posebna jedinica policije, vođiči službenih pasa, Tim policije sa konjima i Ronilačka jedinica iz sastava Specijalne antiterorističke jedinice. Osim službi i jedinica iz sastava Uprave policije, posredstvom Direktorata za vanredne situacije MUP Crne Gore angažovani su i Helikopterska jedinica MUP-a, Regionalni centar za ronjenje iz Bijele kao i kajakaški klubovi "Podgorica" i "Svetionik".

Uprava policije je informisala da se pretrazi terena, koja se odvijala kako u dnevnim tako i u noćnim satima, samoinicijativno priključio i veliki broj građana čije je učešće bilo usmjeravano i koordinisano od strane policijskih službenika pod čijim vođstvom je i vršena pretraga. Zahvaljujući angažovanju velikog broja pripadnika Uprave policije, područje užeg gradskog jezgra kao i prigradska naselja su detaljno pretraženi više puta, a brdo Gorica, navodi se u policijskoj informaciji, je pretraženo i desetak puta. Radi pretraživanja šireg područja kao i područja koje je od grada udaljeno i desetina kilometara angažovani su pripad-

nici Vojske Crne Gore koji su osim pješadije angažovali helikopter i Ronilačku jedinicu koja je bila uključena i u pretragu korita rijeke Morače. Osim činjenice da se radilo o nestanku lica, navedeno je u nastavku odgovora Uprave policije, provjeravale su se i ostale mogućnosti koje su se mogle dovesti u vezu sa nestankom lica a dotadašnja istraga i preduzete mjere i radnje su ukazivale da se radilo o samovoljnom udaljenju iz kuće. Tokom postupanja po prijavi za nestalo lice izvršena je provjera i oko stotinu informacija tzv. dojava koje su pristigle na telefone Dežurne službe CB Podgorica, po kojima je blagovremeno postupano a svaka od njih je nakon provjere eliminisana kao neistinita. U Informaciji dostavljenoj Savjetu posebno je naglašeno da od momenta nestanka lica nije postojala validna i istinita informacija da je nestalo lice bilo gdje primijećeno. Rukovodeći kadar CB Podgorica bio je u svakodnevnoj komunikaciji sa roditeljima maloljetnog O.R. sa kojima je razmjenjivao prikupljena saznanja.

Na društvenoj mreži "Facebok", na stranici "Pronađimo Ogija", Savjet je registrovao i značajan broj konstruktivnih komentara i pristupa kojima je Savjet posvetio dodatnu pažnju. Uspostavljena je komunikacija i obavljene konsultacije sa određenim brojem građana i referentnih stručnjaka. Savjet je posebno zahvalan na komunikaciji i saradnji nevladinoj organizaciji (NVO) "Naša akcija" i direktorki ove NVO građanki Patriciji Pobrić.

NVO "Naša akcija" pripremila je, za Savjet, kvalitetan i sažet dokument koji je kreiran i u saradnji sa građanima koji su aktivno učestvovali u potrazi ili su koordinirali radom volontera i s drugim aspektima potrage. Prilikom izrade dokumenta koji je upućen Savjetu izvršena je i uporedna analiza sa operativnim procedurama u policijskim servisima drugih zemalja, posebno u Sjedinjenim Američkim Državama.

Savjet je razmotrio dostupne informacije i dokumente. Uzeo je u obzir, pored policijskih informacija, i stavove građana koji su neposredno uzeli učešće u potrazi. Oni su iznijeli ozbiljne primjedbe na dostupnost opreme, brzinu djelovanja i komunikaciju - sadržinu i kvalitet - policije s javnošću i medijima, odsustvo jasne strategije, nedovoljnu informisanost policijskih službenika na terenu, nepostajanje protokola o postupanju u slučajevima nestanka osoba sa autizmom, nepružanja stalne podrške prema samoj porodici nestale osobe od strane policijskih i stručnjaka iz pomažućih profesija, neadekvatne procjene, dostupnost telefonskih linija. Značajan broj tih primjedbi je, po ocjeni ovog Savjeta, osnovan.

S tim u vezi Savjet je konstatovao da je neophodno osnažiti kapacitete policije za operacije ove vrste. Posebno je važno unaprijediti sposobnosti policije da vodi kvalitetnu i kontinuiranu komunikaciju i koordinaciju sa većim brojem građana koji su zainteresovani da podrže napore policije i doprinesu uspješnim potragama. Od ključne važnosti je prisustvo, i koordinacija, policije u svim ak-

tivnostima na terenu koje se preduzimaju u vezi sa potragom. To je ujedno i način da se osigura veća uspješnost operacije ali i sprovodi prevencija određenih problema koji su se pojavili i prilikom konkretne potrage a koji su se odnosili na ugrožavanje života drugih lica, povredu imovine, širenje rasizma i slično. Savjet takođe cijeni da je neophodno osnažiti komunikaciju policije s medijima, upotrebu savremenih sredstava komunikacije i njeno prisustvo na društvenim mrežama i portalima - posebno u domenu prikupljanja informacija, objavljivanja obavještenja, upozorenja, instrukcija, koordiniranja volontera na terenu i slično.

Savjet je ocijenio potrebnim da Uprava policije izvrši evaluaciju svojih pristupa i kapaciteta u odnosu na konkretni slučaj uz participaciju zainteresovanih struktura posebno porodice nestale osobe, građana i NVO koji su podržali napore i aktivnosti policije. Konstruktivni dijalog i razmjena iskustava može doprinijeti potrebnim profesionalnim korekcijama, obrazovanju stanovništva i izradi odgovarajućih strategija u budućnosti.

Savjet je, kao krajnje pozitivnim, ocijenio izradu softverske aplikacije koja pomaže u lociranju nestalih osoba i pozvao je Upravu policije i MUP Crne Gore da podrže korišćenje takvih rješenja.

Savjet je pozvao Upravu policije i MUP da razmotre izradu unaprijeđenog nacionalnog protokola o izviđanju i organizovanju potraga za nestalom djecom, sa posebnim smjernicama u slučajevima nestanka djece sa autizmom i_ili ostalim stanjima odnosno oboljenjima i, s tim u vezi, da se unaprijede kapaciteti policije u pogledu obuka i osposobljenosti policijskih službenika, uz korišćenje dobre prakse stranih policijskih organizacija i povećanja broja službenih pasa i vodiča službenih pasa.

Punomoćnik građana B.B. iz Podgorica zbog postupka tražio dodatne informacije

Građanin B.B. iz Podgorice, kojeg zastupa advokat NVO "Akcija za ljudska prava", interesovao se kod Savjeta za građansku kontrolu policije, zbog aktuelnog postupka, za broj i vrstu policijskih vozila angažovanih na prevozu lica B.B. i M.R. u službene prostorije policije. Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu je obavijestila da su 9. oktobra 2015. građani B.B. i M.R. zbog remećenja javnog reda i mira policijski službenici patrolnim vozilom policije marke „Opel astra“ priveli imenovana lica u CB Podgorica. Odgovor Uprave policije je dostavljen punomoćniku građanina B.B. Daliboru Tomoviću na upoznavanje.³⁹

³⁹ Povodom ovog slučaja Savjet je ocijenio da primjena policijskih ovlaštenja od strane više službenika policije nije bila adekvatna, primjerena i efikasna odnosno bila je prekomjerna prema građaninu B.B. Pogledati detaljnije o slučaju u knjizi "Policija i primjedbe javnosti: Problemi, praksa i perspektive" autori Aleksandar Saša Zeković i Zorana Bačović, Savjet za građansku kontrolu policije, Podgorica, 2016. Dostupno na www.kontrolapolicije.me rubrika "Publikacije".

Pritužba građanina S.K. povodom medijskih navoda o odnosu policije prema nastavnicu u Podgorici

Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbom se obratio građanin S.K. iz Podgorice, građanski i politički aktivista, i član Komisije za ljudska prava SDP Crne Gore, ukazavši na slučaj predstavljen u tekstu pod nazivom „Službenik MUP-a bez razloga vukao i gurao nastavnicu?“⁴⁰, u kojem se navodi da je nastavnica podgoričke osnovne škole N. P. (64) optužila NN službenika MUP za fizički napad kod Višeg suda u Podgorici, kojim povodom je protiv nepoznatog službenika MUP-a, podnijela prijavu u podgoričkom Centru bezbjednosti (CB).

U opisu događaja N.P. je navela da je kritičnom prilikom pješačila ulicom i da su joj pošto je stigla na ugao Njegoševe i Karađorđeve ulice i naslonila se na ogradu kod Višeg suda kako bi se odmorila, prišla dva policajca i saopštila da mora da se pomjeri sa ograde, što ih nije poslušala. Kako se u opisu događaja dalje navodi građanka N.P. je sačekala nekoliko trenutaka, kada se pojavio bahati službenik MUP-a u tamnom kombinezonu, uputio joj neprimjerene riječi, krenuo da je tjera sa ograde i nekoliko puta joj rekao "Aj mrš" na šta mu je verbalno odgovorila ali da se na tome nije završilo jer je nastavio da je vrijeđa, jako je uhvatio za nadlakticu i počeo da gura od čega je pala preko jednog motocikla. Potom, građanka N.P. je navela da je odmah pozvala 122, da je policija poslala patrolu kod Višeg suda i da je sa njom obavljen razgovor tokom kojeg su je uputili da incident prijavi u CB Podgorica kako je i postupila, kao i da se policijski službenik MUP-a koji ju je napao ponašao krajnje neprofesionalno i bahato. Povodom predmetnog događaja, građanka N.P. je istakla da kroz policijskog službenika, protiv kojeg je podnijela krivičnu prijavu, gleda svu policiju te da nema izuzetaka.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se direktoru Uprave policije koji je informisao da su policijski službenici Sektora za obezbjeđenje ličnosti i objekata, Odsjeka za obezbjeđenje objekata i diplomatsko konzularnih predstavništva, Grupe za obezbjeđenje objekata, na osnovu člana 7 Zakona o unutrašnjim poslovima i člana 7 Vladine Odluke o određivanju lica i objekata čiju zaštitu vrši Uprava policije, a na osnovu bezbjednosne procjene i pisanog Plana zaštite bezbjednosti, 10. maja 2016. preduzimali mjere i radnje vanrednog obezbjeđenja šticeh objekata: zgrade Skupštine Crne Gore, zgrade Ustavnog suda Crne Gore, zgrade Predsjednika Crne Gore, zgrade u kojoj je sjedište i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, zgrade Vlade Crne Gore i

⁴⁰ <http://www.vijesti.me/vijesti/sluzbenik-mup-a-bez-razloga-vukao-i-gurao-nastavnicu-87467>

zgrade u kojoj je sjedište Višeg suda u Podgorici i Vrhovnog i Apelacionog suda Crne Gore. U nastavku odgovora Uprave policije se navodi da su u cilju ograničavanja kretanja lica i stvaranja bezbjednosne restriktivne zone područja u kojem se nalaze prethodno navedeni objekti, policijski službenici kritičnom prilikom postavili mobilnu metalnu zaštitnu ogradu i na taj način kontrolisali ulazak svih lica u taj štićeni prostor, te da je planom bilo predviđeno da se u štićeni prostor, uz prethodno utvrđivanje osnova boravka u istom, može ulaziti na tri mjesta - kontrolna punkta, i to: na raskrsnici Bulevara Stanka Dragojevića i Ulice Karađorđeve, na raskrsnici ulica Karađorđeve i Njegoševe i Njegoševe i Bulevara Svetog Petra Cetinjskog (kod Ustavnog suda) a na svakom od navedena tri kontrolna punkta bio je raspoređen određeni broj policijskih službenika.

Na ovaj način, na kontrolnom punktu ispred Višeg suda u Podgorici, odnosno na raskrsnici Ulice Karađorđeve i Ulice Njegoševe, između ostalih policijskih službenika, u periodu od 7 do 16 sati radno su bili angažovani i policijski službenici S.V. i M.M., dok je njihovim radom koordinirao stariji policajac prve klase u Grupi za obezbjeđenje objekata V.M. U opisu događaja stoji da je oko 15:45 časova, dana 10. 05. 2016, dok su se policijski službenici S.V. i M.M. nalazili na kontrolnom punktu i u trenutku kada su isti pomjerali, tačnije otvarali mobilnu metalnu zaštitnu ogradu da bi omogućili motornom vozilu službene pratnje predsjednika Skupštine Crne Gore, marke Audi registarskih oznaka PG MN 620 da napusti štićeni prostor i udalji se, iz pravca Ulice Karađorđeve ulice naišla je njima nepoznata osoba ženskog pola i stala na kolovoznu površine Ulice Njegoševe, ispred zaštitne ograde, na taj način onemogućavajući prolaz navedenom vozilu. U tom trenutku, na licu mjesta se zatekao i policijski službenik V.M, koji je uočivši navedenu situaciju, u namjeri da omogući nesmetan prolazak vozila pratnje, prišao ovoj ženskoj osobi i istoj se obratio riječima: "Gospođo, molim Vas, sklonite se sa ulice na dio trotoara, jer ometate prolazak vozila!", nakon čega se ona, uz negodovanje, pomjerala na trotoar, istovremeno izgovarajući pogrdne riječi upućene na račun crnogorske političke partije - Pozitivne Crne Gore, i to: «Puštite me, hoću da ih sačekam, da im j... mater!».

U nastavku odgovora je navedeno da je, navedenom prilikom, policijski službenik V.M. građanki saopštio da može da stoji na trotoarnoj površini i čeka koga ona hoće i želi, ali i da ne može da stoji na kolovoznoj površini i na taj način ometa odvijanje saobraćaja, da bi nakon par minuta, građanka odustala od čekanja nailaska poslanika Pozitivne Crne Gore i uz negodovanje i odmahivanje rukama se uputila u nepoznatom pravcu Karađorđevom ulicom. Direktor Uprave policije u predmetnom dopisu dostavljenom Savjetu je istakao da ne stoje navodi da su, prilikom navedenog događaja, prema ovom licu upotrijebljena sredstva prinude - fizička snaga, odnosno da je policijski službenik V.M. građanku gurao i vukao, usled čega je navodno pala preko motocikla, kao ni da je verbalno vrije-

đao. Napomenuo je i da policijski službenici ovom prilikom, nijesu preduzimali mjere i radnje utvrđivanja identiteta građanke, jer je policijski službenik V.M. od ranije znao da se radi o N.P., nastanjenoj u Ulici Vuka Karadžića xx, kojoj je u ranijem periodu, kao policijski službenik - pozornik, izdavao upozorenja za nedolično i konfliktno ponašanje i odnosa prema komšijama i drugim licima, iz kojeg razloga je kritičnom prilikom postupao krajnje profesionalno i uz maksimalno poštovanje njene ličnosti, ne želeći da zbog njene želje da javno iskaže svoje mišljenje prema određenim nosiocima političke funkcije istu nasilno udalji i preduzme represivnije mjere u odnosu na onu koju je preduzeo tom prilikom, a to je upozorenje i naređenje da se pomjeri sa kolovozne površine. Ovom prilikom Uprava policije je obavijestila Savjet da je iznijeto činjenično stanje utvrđeno na osnovu službenih zabilješki sačinjenih od strane policijskih službenika, svjedoka događaja, V.M, M.M. i S.V, uz napomenu da je V.M. službenik koji je u prethodnom periodu od strane pretpostavljenih starješina ocjenjivan sa najvišom godišnjom ocjenom rada i koji je zbog svog profesionalnog rada i zalaganja prilikom vršenja poslova obezbjeđenja objekata Viši sud u Podgorici dobijao pohvale od strane najviših nosilaca sudske vlasti, kao i od strane novinara više štampanih medija iz Crne Gore. U kontekstu dalje obrade predmeta, Savjet je predmetni odgovor Uprave policije dostavio podnosiocu pritužbe građaninu S.K. na upoznavanje.

Savjet je zaključio, nakon pribavljene dokumentacije i obavljanje rasprave, da se na temelju raspoložive dokumentacione osnove nije moglo utvrditi da se policijski službenik MUP-a, kritičnom prilikom, ponašao neprofesionalno i bahato prema nastavnici podgoričke osnovne škole N. P. Zaključak je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije i podnosiocu pritužbe građaninu S.K, na upoznavanje sa sadržinom.

Pritužba građanina I.Z. iz Sutomora na policijskog službenika Ž.Dž.

Građanin I.Z. iz Sutomora obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije informacijom da je dana 10. novembra 2015. u 12 sati, u svojstvu oštećenog lica i izvršnog direktora MAS-MC-LLOYD, posjetio Centar bezbjednosti (CB) Budva radi dobijanja tačnih informacija o radnom angažmanu policijskog službenika Ž.Dž, gdje je nakon uctivog prijema i ljubaznog razgovora sa načelnikom CB i načelnikom Kriminalističke policije, saznao da je imenovani policijski službenik u radnom odnosu u Upravi policije. Građanin I.Z. navedenu činjenicu je ocijenio uznemiravajućom i zabrinjavajućom za svakog građanina, jer je kako je naveo neshvatljivo da policijski organi nijesu suspendovali policijskog kriminalca kakav

je navodno Ž.Dž. koji, prema navodima, otima, reketira i otuđuje stvari od građana već duži niz godina. U pritužbi Savjetu dalje je navedeno da je najnovija policijska tortura protiv građana u Cmoj Cori, koja se odigrala u noći 24. oktobra 2015. u Podgorici, ponovo pokazala i potvrdila da u cmogorskoj policiji još uvijek rade i djeluju policijski kriminalci i lopovi tipa Ž.Dž, koji je, kako se između ostalog navodi, u noći torture 24. oktobra 2015. pucao na građane iz hemijsko - kancerogenih patrona i gumenih metaka a koji već dugi niz godina na krajnje banditski i kriminalan način pljačka građane Crne Gore, nekažnjeno radi, službeno napreduje i privatno profitira u okviru i pod okriljem Uprave policije, kao i uz neposrednu podršku odgovornih pojedinaca u Upravi policije. U kontekstu iznietog podnosilac pritužbe je uputio molbu nadležnim u Upravi polciije da u interesu kredibiliteta policije i autoriteta institucija sistema Crne Gore, koja pretenduje evropskim i evroatlantskim integracijama, što prije suspenduju policijskog službenika Ž.Dž, koji predstavlja otvorenu i brutalnu degradaciju autoriteta policije i države Cme Gore, kao i da pisano obavijeste o svim preduzetim radnjama i mjerama u vezi ovdje prijavljenog i procesuiranog slučaja.⁴¹

Savjet je pritužbu uzeo u razmatranje, obratio se Upravi policije koja je izvjestila da je povodom predmetnog slučaja, na bazi sprovedenog postupka provjere, načelnik Regionalnog centra granične policije "Jug" dostavio izvještaj koji sadrži navode o utvrđenom činjeničnom stanju i mišljenje o osnovanosti navoda iznietih u pritužbi, u kojem se navodi da je utvrđeno da je policijski službenik Ž.Dž. bio angažovan sa jedinicom službenika policije iz CB Budva u noći 24. oktobra 2015. godine na obezbjeđenju protestnog skupa u Podgorici i da u postupanju Ž.Dž. i policijskih službenika kojima je rukovodio nije bilo prekoračenja ovlašćenja i prekoračenja upotrebe sredstava prinude. Takođe, u odgovoru Uprave policije stoji i da je povodom predmetnog slučaja utvrđeno da su sve krivične prijave, podnijete od strane I.Z. ODT u Baru protiv policijskih službenika odbačene kao neosnovane. U zaključnom dijelu odgovora, Uprava policije je izvjestila Savjet da je, nakon izvršenih provjera, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i zaštitu zakonitosti MUP Crne Gore, po pritužbi građanina I.Z. protiv policijskog službenika Ž.Dž. i drugih policijskih službenika, utvrđeno da nije bilo elemenata disciplinske ili druge odgovonosti.

Podnosilac pritužbe građanin I.Z. u izjašnjenju na odgovor koji je Uprava policije dostavila Savjetu je istakao da je istim razočaran i obeshrabren, kako on tako i članovi udruženja, jer je deprimirajuće tim prije što se sa procesuiranjem i suspenzijom kontraverznog i kriminogenog policajca Ž.Dž. koji je u međuvreme-

⁴¹ Podnosilac pritužbe građanin I.Z. u prilogu pritužbe Savjetu je dostavio kopiju krivične prijave od 11.09.2013. upućene MUP i Upravi policije; Ministarstvu pravde; Vrhovnom državnom tužilaštvu; Agenciji za nacionalnu bezbjednost; Skupštinskom Odboru za bezbjednost i odbranu; ambasadama i konzulatima država Evropske unije i Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori; Odgovor Uprave policije CB Bar 71 broj.01-229/13-706/2 od 5.07.2013. i novinski tekst pod naslovom "Komandiri mu ukrali sirenu" (rukom napisano da je izvor teksta dnevni list "Dan" od 19.08.2013).

nu sa mjesta komandira policije u Budvi prebačen u Sektor granične policije na području Ulcinja, a ove činjenice, kako je naveo, krajnje uznemiravaju i zabrinjavaju svakog građanina Crne Gore, jer je neshvatljivo da policijski organi nijesu suspendovali policijskog kriminalca kakav je Ž.Dž. (koji otima i otuđuje stvari i reketira građane već dugi niz godina) već su mu omogućili još veću privilegiju i bolju poziciju da na graničnom prelazu Cme Gore i Albanije nesmetano nastavi da krade, pljačka, reketira i da obavlja trafiking građana, izbjeglica, emigranata i svih drugih ljudi - prolaznika kroz teritoriju Cme Gore. U izjašnjenju građanina I.Z. je navedeno i da je nevjerovatno da ni policijska tortura protiv građana koji su učestvovali u opozicionim protestima u Cmoj Gori, koja se odigrala u noći 24. oktobra 2015. u Podgorici, nije bila dovoljna da Uprava policije suspenduje ovog policijskog kriminalca kojem je na očigled crnogorske javnosti ponovo omogućeno da još uvijek radi i djeluje kao zaslužni policijski kriminalac koji je dugi niz godina poznat kao klasičan lopov i koji na krajnje banditski i kriminalan način pljačka građane Crne Gore, a iznad svega nekažnjeno radi, zločinački djeluje, službeno napreduje i privatno profitira u okviru i pod okriljem Uprave policije, a to najgore njegovo kriminalno djelovanje se ostvaruje uz neposrednu podršku odgovornih pojedinaca u Upravi policije, koji ovog "glibavog i smrdljivog policijskog uljeza i šljama" kakav je Ž.Dž. otvoreno i bestidno čuvaju, tolerišu i favorizuju u crnogorskoj policiji.

U nastavku odgovora građanin I.Z. je istakao i da su od predsjednika Savjeta očekivali da tačno ispita istinu i činjenice potkrijepljene dokazima dostavljenim 13. novembra 2015. i pruži konkretnu pomoć u predmetnoj stvari a dostavljen im je, kako je navedeno, fingiran i fiktivan izvještaj broj: 45-086/16-25868, od 27. aprila 2016, sa kojim Uprava policije priča svoju priču, dok je on dostavio relevantan dokument koji nedvosmisleno govori da mu je policijski kriminalac Ž.Dž., dok je bio Komandir Policije u Baru (6. septembra 2008) oduzeo i otuđio privatnu svirenu neprocjenljive vrijednosti imajući u vidu njen antikvitetni karakter, stvarnu vrijednost i uspomenički značaj. Tražio je od Policije da mu stvar vrati ili da Ž.Dž. odgovara za nesavjesan i kriminalan rad i djelovanje u policijskoj službi i umjesto konkretnih inicijativa i afirmativne akcije Savjeta dostavljen mu je, kako je naveo, sraman, bestidan, bizaran i morbidan izvještaj Uprave Policije. U zaključnici izjašnjenja na odgovor Uprave policije dostavljen Savjetu za građansku kontrolu rada policije podnosilac pritužbe građanin I.Z. je istakao da prigovorom koji je dostavio istovremeno traži i očekuje da cijelu stvar još jednom preispita i o rezultatima ga obavijesti u pisanoj formi, kao i da ga obavijesti u slučaju da se njegovo izričito traženje i očekivanje ne prihvataju.

Nakon pribavljenih informacija, provedenog postupka i obavljene rasprave, na temelju raspoložive dokumentacione osnove Savjet nije mogao utvrditi da li je u radnjama policijskog službenika Ž.Dž. i drugih policijskih službenika bilo

elemenata disciplinske ili druge odgovornosti. Zaključak je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije i podnosiocu pritužbe.

Slučaj građanskog aktiviste E.B. iz Podgorice - pritužba zbog nesavjesnog i nekolegijalnog postupka policijskih službenika

Na inicijativu svog predsjednika Savjet za građansku kontrolu policije pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlaštenja povodom slučaja mladog romskog aktiviste E.B. koji je građanskoj kontroli policije ukazao na odnos neidentifikovanog policijskog službenika u Centru bezbjednosti (CB) Podgorica sa kojim slučajem se Savjet upoznao i neposredno.

Naime, u pritužbi građanina E.B. se navodi da je 20. jula 2016. prijavio slučaj ugovaranja i sklapanja maloljetničkog braka između J.H. (14) iz Nikšića i F.Š. (19) iz Podgorice, te da je student kriminalistike na završnoj godini osnovnih studija na Pravnom fakultetu i član Tima za podršku romskoj zajednici, koji je funkcionise pri CB Podgorica. Kao član pomenutog tima a po saznanju da je ugovoren brak sa djetetom postupio je profesionalno i prijavio slučaj na način što je poslao elektronsko obavještenje (mail) članovima Tima za koje je smatrao da mogu na operativan način postupiti po predmetu. Međutim, ubrzo nakon podnošenja prijave, porodice koje su ugovorile brak su saznale da je slučaj prijavio E.B. i ostvarili su potpuni uvid u mejl poslat članovima Tima sa njegovim ličnim podacima. U pritužbi se dalje navodi da je D.H, stric djevojčice koja je prodana u Podgorici, kontaktirao aktivistkinju F.D. iz Nikšića saznajući da je i ona bila među adresama na koju je poslata prijava kako bi se informisao o građaninu E.B. i tom prilikom je aktivistkinji F.D. saopštio da su se obratili I.G., predsjedniku Nacionalnog savjeta Roma, koji je preko svojih veza zajedno sa M.Š. (rođak mladog) kontaktirao nekoga iz podgoričke policije i imao puni uvid na sadržaj mejla i u njegove lične podatke na bazi čega su porodice obje strane saznale ko je prijavio predmetni slučaj. Navodi se dalje u pritužbi da je građanin D.H. tokom telefonskog razgovora sa F.D. istu zamolio da mu prenese da "čuva glavu on i njegova porodica, i da su ljudi spremni na sve, pa čak i da ga fizički ugroze". Građanin E.B. u nastavku pritužbe je naveo da je suština u tome da se školuje i da godinama unazad ulaže napore kako bi se obrazovao i kako bi stao na put ovim negativnim pojavama u romskoj zajednici, a koje su istovremeno jako štetne za romsku djecu i godinama usporavaju integraciju romske zajednice. "Na tom putu sam očekivao da se može računati na podršku jednog državnog aparata kao što je MUP odnosno Uprava policije kojoj je takođe u interesu da se ovakve negativne pojave suzbiju" kazao je aktivista E.B. u pritužbi. Prema daljim

navodima iz pritužbe nesavjesnim postupanjem nepoznatog policijskog službenika ugrožena je lična i bezbjednost njegove porodice i poslata loša poruka svima onima koji žele da prijave protivzakonite radnje koje se dešavaju u romskoj i široj zajednici, navodi se u obraćanju E.B. Savjetu. Istakao je da je višegodišnje povjerenje i kredibilitet koje je stekao u zajednici jednim nesavjesnim potezom policijskog službenika porušeno. U zaključnici obraćanja Savjetu podnosilac pritužbe je naveo da je zbog upućenih prijetnji i upozorenja od D.H. preko F.D, noć ranije u kasnim satima oko 23.45h zatražio ličnu zaštitu za sebe i porodicu te da mu je rečeno da mu ne mogu pomoći zato što su mi pretnje upućene preko trećeg lica ali da se javi na broj 122 ukoliko primjeti bilo šta sumnjivo.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije odnosno načelniku CB Podgorica sa zahtjevom da naloži: (1) utvrđivanje činjenica, (2) upućivanje starješine odgovarajućeg nivoa u prijavljenu porodicu kako bi se preventivno spriječili dalji negativni koraci prema E.B. i njegovoj porodici, (3) utvrđivanje odgovornosti postupajućeg službenika i upućivanje odgovarajućeg izvinjenja i pojašnjenja građaninu E.B; (4) prijem podnosioca pritužbe i prijave, E.B., u cilju nastavka ukupne saradnje i spriječavanja gubitka povjerenja u policiju i CB Podgorica. Ovom prilikom, Savjet je konstatovao da je dodatno zabrinjavajuće što je građanin E.B. dobrovoljno prihvatio i angažman u odgovarajućem timu CB Podgorica koji je posvećen suzbijanju i blagovremenom registrovanju krivičnih djela iz ove materije te da sve njegove aktivnosti potvrđuju da je tom mandatu bio izuzetno posvećen ali da upravo zbog toga, znači odgovornog odnosa i želje da se spriječe rani i protivzakoniti brakovi, on lično i njegova porodica se suočavaju sa ozbiljnim prijetnjama zbog čega su zatražili i policijsku zaštitu.

CB Podgorica u odgovoru na inicijalni dopis Savjeta informisao je da je dana 20. jula 2016. u 18,41h od strane E.B. na pet e-mail adresa upućena prijava u vezi sa ugovorenim brakom između maloljetne J.H. i punoljetnog F.Š. a istog dana u 20,23h na iste e-mail adrese poslat je odgovor od strane S.M, službenika CB Nikšić u kome tvrdi da je na terenu potvrđena informacija koju je E.B. dostavio. Zatim je uslijedio poziv E.B. dežurnoj službenici u Jedinici kriminalističke policije za suzbijanje maloljetničke delinkvencije, E.H, koju je telefonskim putem obavijestio o slučaju. Preduzete su mjere iz nadležnosti policije, službenici CB Podgorica su izašli na lice mjesta i ustanovili da nije bezbjedno da se slavlje prekida jer je na istom bilo okupljeno oko 200 građana, stoga su organizatori slavlja pozvani da se jave narednog dana u CB Podgorica kako bi se prikupila potrebna obavještenja od građanina i nastavio dalji rad po predmetnoj prijavi.

U nastavku odgovora Uprave policije se navodi da je u 22,54h E.B. pozvao službenicu CB Podgorica D.I., koja je takođe koordinatorka Tima za podršku RE populaciji, i zamolio je da sledećeg dana sazove vanredni sastanak Tima, navodeći da se osjeća ugroženo jer mu je od strane F.D. prenijeto da je porodica

maloljetnice upoznata da je upravo on prijavio slučaj. S tim u vezi, D.I. ga je uputila da se obrati službenicima u CB Podgorica, što je on i uradio, gdje je sa istim obavljen razgovor.

Potom, dana 21. jula 2016. sazvan je vanredni sastanak Tima za podršku RE populacije, tokom kojeg je usvojen zaključak da se obezbijedi obilazak kuće E.B. od strane policijskih službenika, a u toku dana komandir JP Konik, Ž.R. pozvao je E.B. i obavio razgovor sa njim, potvrdivši mu da će policijske patrole vršiti obilazak kuće u kojoj E.B. stanuje. Istoga dana, preduzete su sljedeće mjere u vezi sa predmetnom prijavom: prikupljena su potrebna obavještenja od građana, upoznat nadležni tužilac, koji se izjasnio da u predmetnom događaju nema elemenata bića krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti. Licima obuhvaćenim predmetnom prijavom saopštene su zakonske odredbe u vezi sa sklapanjem vanbračne zajednicom sa maloljetnikom. Upoznati su i službenici Centra za socijalni rad Podgorica koji su preduzeli dalje službene radnje iz svoje nadležnosti.

Ovom prilikom Savjet je informisan da su dana 22. jula 2016. u službenim prostorijama CB Podgorica Načelnik Odjeljenja kriminalističke policije i načelnik Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici obavili razgovor sa podnosiocem pritužbe E.B., tokom kojeg ih je obavijestio da je poslao e-mail na pet adresa i da je jedan sat nakon toga telefonskim putem dobio informaciju da je porodica maloljetnice upoznata sa njegovom prijavom i sa činjenicom da je upravo on podnosilac prijave. Takođe, prilikom pomenutog telefonskog razgovora, E.B. je upitan je za razloge prijavljivanja istog, i ukazano mu je da, ukoliko za to postoji potreba, može direktno pozvati načelnika Stanice kriminalističke policije, koji mu je ustupio svoj kontakt telefon.

Načelnik CB Podgorica je povodom predmetne pritužbe zatražio i dodatnu konsultaciju sa predsjednikom Savjeta koji je posjetio CB Podgorica i uvjerio se u potpuno profesionalno postupanje policijskih službenika ovog centra.

Na temelju razmotrene pribavljene dokumentacione osnove i obavljenih konsultacija, sa menadžmentom CB Podgorica i podnosiocem pritužbe građaninom E.B. i obavljene rasprave Savjet je zaključio da je načelnik CB Podgorica u potpunosti postupio po inicijalno izdatim preporukama. Savjet je konstatovao da je dobio detaljno izjašnjenje i da je s tim u vezi na inicijativu policije, organizovan i poseban konsultativni sastanak predsjednika Savjeta sa načelnikom CB Podgorica i načelnikom kriminalistike. Savjet je konstatovao da je održana i konsultacija u CB Podgorica sa podnosiocem pritužbe kako je i zatražio Savjet; Savjet je na osnovu neposredne komunikacije sa podnosiocem pritužbe zaključio da podnosilac pritužbe nije imao dalje primjedbe na postupanje službenika CB Podgorica. Konačno, Savjet je konstatovao da su službenici CB Podgorica profesionalno i blagovremeno postupali i da su preduzete sve potrebne preven-

tivne radnje kako sigurnost romskog aktiviste ne bi bila ugrožena i kako bi se lica, na čije je ponašanje ukazao, upoznala sa zakonskim procedurama. Savjet je zaključio da je neophodno raditi na jačanju kapaciteta a posebno povjerenja između članova Tima za suzbijanje ranih brakova kako se ne bi dešavale okolnosti s kojima je nekorektno bio suočen romski aktivista. Zaključak je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije, rukovodiocu CB Podgorica i građaninu E.B. na upoznavanje sa sadržinom.

Pritužba građanina R.T. zbog postupanja službenika policije u nekoliko organizacionih jedinice policije

Građanin R.T. iz Budve obratio se, elektronskom poštom 1. septembra 2016., pritužbom Savjetu za građansku kontrolu policije ukazavši da je, kako je naveo, razočaran postupanjem pojedinih pripadnika policije angažovanim na Cetinju, u Budvi i Kotoru jer nije mogao ostvariti osnovna prava i ono što mu pripada po Ustavu. Građanin je u pritužbi naveo da pojedinci u pomenutim odjeljenjima rade ponekad diskriminatorski te da on nije nasilnik.

Savjet je u cilju procesuiranja predmetnog slučaja od podnosioca pritužbe zatražio da upotpuni i konkretizuje iznijete tvrdnje na rad službenika policije. Na osnovu člana 10 stav 2 Poslovnika o radu Savjeta, sekretarka ovog tijela ostvarila je telefonsku komunikaciju sa podnosiocem u cilju dopune prijave zavedene pod djelovodnim brojem 47-16, o čemu je sačinjena Službena zabilješka br.47/1-16 od 2. septembra 2016. Savjet je na prvoj narednoj redovnoj sjednici konstatovao da građanin R.T. nije iskoristio mogućnost koja mu je predočena da izvrši dopunu pritužbe koju je podnio ovom tijelu pa je iz tog razloga obustavljen dalji rad na ovom predmetu.

Interesovanje građanske kontrole policije u vezi sa graničnim prelazom Sukobin - Murićani

U pogledu iznijetih primjedbi i sugestija NVO "Breznica" i "Centar za razvoj Durmitora", Savjet za građansku kontrolu policije je Upravu policije upoznao sa istima i posebno iskazao interesovanje u vezi sa zajedničkim graničnim prelazom između Crne Gore i Albanije - Sukobin - Murićani. Sa tim u vezi Savjet je zatražio od Uprave policije i Granične policije (1) detaljnu informaciju o stanju objekta i uslovima za rad policijskih službenika u istom, jer prema saznanjima Savjeta uslovi za boravak i rad ovlašćenih policijskih službenika (OPS) nisu zadovo-

ljavajući i prema najnovim podacima posebno je izražen problem u sanitarnim prostorijama i plavljenjem objekta na što se žale OPS; (2) u pogledu koruptivnog ponašanja službenika albanske granične policije koji su, prema navodima, skloni koruptivnom ponašanju što često registruju i žale se na isto granični službenici Uprave policije.

Na navedeni zahtjev Savjeta Uprava policije je informisala da je: (1) dana 17. januara 2007. u Ulcinju je potpisan Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza Sukobin - Murićan, između Crne Gore i Republike Albanije, u mjestu Murićan. Dana 18. juna 2008. je potpisan Protokol između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vršenju aktivnosti zajedničke granične kontrole na Zajedničkom graničnom prelazu Murićan-Sukobin od kada funkcioniše ovaj zajednički granični prelaz. U januaru 2011. potpisan je Protokol između MUP Crne Gore i Ministarstva finansija Republike Albanije o plaćanju troškova nastalih u radu zajedničkog graničnog prelaza Sukobin – Murićan. U odgovoru se navodi i da na zajedničkom graničnom prelazu “Sukobin-Murićan” od državnih organa stalno radne poslove i zadatke obavljaju službenici Sektora granične policije Uprave policije MUP i službenici Uprave Carina te da je koordinacija rada između službi stalna i definisana zaključcima koordinacionih timova za integrisano upravljanje granicom na regionalnom i lokalnom nivou. Na osnovu Protokola između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o vršenju aktivnosti zajedničke granične kontrole na zajedničkom graničnom prelazu Murićan - Sukobin predviđeno je da održavanje infrastrukture na ovom graničnom prelazu vrše nadležni državni organi Republike Albanije. Uprava policije u nastavku odgovora je informisala da se na zajedničkim sastancima predstavnika crnogorske granične policije i granične policije Albanije, stalno vrši analiza i ukazuje na lošu infrastrukturu, o čemu su nadležni državni organi Albanije upoznati, i više puta diplomatskim putem, te da su nezvanično u saznanju da Albanija radi na izradi glavnog projekta za rekonstrukciju zajedničkog graničnog prelaza Sukobin - Murićan. U zaključnici ovog pitanja je istaknuto da uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkog graničnog prelaza predstavlja primjer dobre prakse na zapadnom Balkanu; (2) U odgovori na ovo pitanje predsjednika Savjeta Uprava policije je informisala da crnogorska granična policija nema informacija o koruptivnom ponašanju službenika granične policije na zajedničkom graničnom prelazu Sukobin-Murićan te da će crnogorska granična policija sa informacijama iznijetim na sastanku u Skupštini Crne Gore, upoznati rukovodstvo granične policije Skadar na zajedničkim sastancima. Savjet je sa odgovorom Uprave policije upoznao NVO inicijatore ovih pitanja.

Interesavanje građanske kontrole policije u vezi sa graničnim prelazom Debeli brijeg

U vezi sa graničnim prelazom Debeli brijeg Savjet za građansku kontrolu policije, na osnovu saradnje sa NVO “Breznica” i “Centar za razvoj Durmitora”, zatražena je informacija o kapacitetima konkretnog graničnog prelaza, imajući u vidu da se, posebno ljeti, dešava da se na graničnom prelazu zadesi veliki broj vozila koji prevoze naftne derivate i druge opasne stvari (ponekad parkirano bude između 15-20 cisterni). Na navedeni zahtjev Savjeta Uprava policije je informisala da preko graničnog prelaza Debeli Brijeg u Crnu Goru ulaze vozila koja prevoze naftne derivate tokom cijele godine te da se prilikom ulaska u Crnu Goru, zadržavaju u carinskom terminalu do završetka carinskih i špediterskih procedura i da ovi poslovi ne prouzrokuju velika zadržavanja. U informaciji stoji i da je tokom ljetnje turističke sezone, tačnije od 01.07.2016 do 01.09.2016 godine, na snazi zabrana za teretni saobraćaj u vremenskom interval od 17 do 22 sata i da vozila koja prevoze naftne derivate, nisu izuzeta od ove zabrane kako je bilo i tokom prethodnih turističkih sezona. U ovom periodu se na graničnom prelazu skupi određen broj vozila koja prevoze naftne derivate, ali ne u broju 15 - 20 vozila, već mnogo manje, pogotovo što sva vozila ne dolaze istovremeno a tokom zabrane vozači ovih vozila završavaju procedure kod carinskih i špediterskih službi, i nakon zabrane odmah napuštaju prostor graničnog prelaza. U zaključnici odgovora po ovom pitanju Uprave policije je navela da su vozila za vrijeme boravka na prelazu obezbijeđena, pored lične protivpožarne zaštite i sa dva velika protivpožarna aparata koji se nalaze na platou graničnog prelaza, te da postoji mogućnost korišćenja hidranata na samom prelazu. Savjetu je tokom trajanja sezone nekoliko građana dostavljalo fotografije s lica mjesta koje potvrđuju navode iz NVO sektora.

Interesovanje građanske kontrole policije u vezi sa graničnim prelazom Krstac - Krstac

U vezi sa graničnim prelazom Krstac - Krstac, na putnom pravcu Nikšić – Gacko, imajući u vidu primjedbe da postojeća signalizacija nije adekvatna i odgovarajuća, Savjet za građansku kontrolu policije od Uprave policije je zatražio informaciju da li je neophodno izvršiti dopunu putne signalizacije kako bi građani adekvatnije bili informisani i tako se spriječilo nepotrebno maltretiranje ali i nesporazumi na graničnom prelazu. U dijelu odgovora na ovaj segment upita Savjeta Uprava policije je informisala da je u vezi iznijetih primjedbi sa funkci-

onisanjem graničnog prelaza Krstac - Krstac, na putnom pravcu Nikšić - Gacko, VIada Crne Gore i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u namjeri da stanovništvu, nastanjenom u pograničnom području, olakšaju kretanje između pograničnih područja i prelaženja preko zajedničke granice, u namjeri da razviju u unaprijede privrednu, obrazovnu, zdravstvenu, kulturnu, sportsku i druge vidove saradnje između susjednih država, i svjesne da je saradnja između stanovništva pograničnih područja osnov dobre saradnje između susjednih država potpisale su 7. oktobra 2010. Sporazum o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj. Na ovaj način pogranični saobraćaj se odvija na graničnim prelazima određenim između strana potpisnica za pogranični saobraćaj i dozvoljen je imaocima pograničnih prospusnica, a ovim Sporazumom granični prelaz Krstac- Krstac na putnom pravcu Nikšić - Gacko je granični prelaz kategorizovan za pogranični saobraćaj.

Provjera postupanja policije povodom napada na maloljetnog E.E. iz Podgorice

Nevladina organizacija (NVO) "Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore" (UMHCG) uputila je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu policije povodom slučaja nasilja nad korisnikom usluga ove NVO maloljetnim E.E. a nakon obraćanja njegove porodice i informacije iz dnevnog lista "Dan" od 5. septembra 2016. godine. Naime, porodica E.E., čija dokumentacija je Savjetu prosljeđena u prilogu pritužbe, se požalila na postupanje policije u slučaju procesuiranja lica koje je počinilo nasilje nad njihovim maloljetnim sinom koji je i sam identifikovao napadača i isto naveo u izjavi datoj policiji. Međutim prema navodima iz pritužbe policija uprkos tome nije procesuirala napadača. Ovom prilikom, kako je navedeno, i sami službenici Uprave policije su potvrdili da znaju ko je počini-lac jer je isti, kako je navela porodica E.E., korisnik psihoaktivnih supstanci. Ova NVO uputila je Savjetu zamolnicu da shvati i prihvati način njihovog reagovanja elektronskim putem, radi brze komunikacije, vjerujući da ćete ovo tijelo u skladu s nadležnostima postupiti u konkretnom slučaju, posebno imajući u vidu da dječak ima kombinovani invaliditet i da svaki udarac koji zadobije može izazvati ogromne posledice, te da je vrlo važno adekvatno procesuirati i time i zaustaviti svaki vid nasilja. U zaključnici obraćanja NVO UMHCG navedeno je da je posebno važno da službenici Uprave policije u ovoj i sličnim situacijama adekvatno postupaju.⁴²

42 U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena je detaljna dokumentacija izdata od strane JU Centar za socijalni rad za opštine Podgorica, Cetinje, Danilovgrad i Kolašin, Sekretarijat za kulturu i sport Glavnog grada Podgorice, CB Podgorica, JZU Kliničkog centra Crne Gore i novinski članak iz dnevnog lista „Dan“ pod naslovom „Pretukao dijete sa posebnim potrebama“.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u rad i obratio se Upravi policije da informiše o slučaju kao i rukovodiocu Centra bezbjednosti (CB) Podgorica sa konkretnim preporukama. CB Podgorica - Odjeljenje bezbjednosti kriminalističke policije - Stanica kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici, dostavio je Savjetu Informaciju o preduzetim mjerama i radnjama povodom predmetnog slučaja u kojoj se navodi da su dana 31. avgusta 2016. policijski službenici Stanice za dežurstvo CB Podgorica zaprimili obavještenje da je maloljetno lice E.E. (2002) fizički napadnut od strane maloljetnog J.L. (2000). Postupajući po predmetnom događaju linijski inspektor Jedinice za suzbijanje maloljetničke delinkvencije i nasilja u porodici, preduzimajući mjere i radnje iz svoje nadležnosti, izašao je na lice mjesta radi pronalaženja izvršioca djela, u Urgentnom bloku KCCG prikupljena su potrebna obavještenja od ljekara u vezi povreda prisutnih kod oštećenog lica kao i ljekarska dokumentacija dok su u prostorijama CB Podgorica prikupljena odgovarajuća obavještenja od oštećenog i očevidaca događaja o čemu su sačinjeni odgovarajući zapisnici. U Informaciji se dalje navodi da je obzirom da izvršilac djela, maloljetni J.L, nije bio dostupan policijskim službenicima, za istim je 31. avgusta 2016. raspisana lokalna potjernica i postupajući po istoj, dana 6. septembra 2016. J.L. je od strane policijskih službenika Stanice za JRM pronađen, lišen slobode i doveden u prostorije CB Podgorica. U zaključnici odgovora Uprave policije se navodi da su sve navedene mjere i radnje preduzimate su u skladu sa instrukcijama i nalogima od strane nadležnog ODT u Podgorici koja je konkretni događaj kvalifikovala kao KD iz čl. 241 Razbojnička krađa, shodno čemu je dana 6. septembra 2016. protiv osumnjičenog J.L. podnijeta krivična prijava uz koju je imenovani priveden nadležnom tužiocu.

Detaljan odgovor CB Podgorica dostavljen je podnosiocu pritužbe, NVO UMHCG, na upoznavanje i dodatno izjašnjenje. S tim u vezi, izvršna direktorica NVO UMHCG Marina Vujačić informisala je Savjet da je potpuno zadovoljna reakcijom i radnjama Savjeta kao i policije do sada, te da su se osnovne pritužbe odnosile na način komunikacije službenika sa porodicom. S tim u vezi, uputila je inicijativu da se uspostavi neka vrsta „nadzora“ porodice od strane službenika policije angažovanih na tom terenu, tj. dodatna pažnja posebno imajući u vidu teško materijalno stanje u kojem žive.

Na bazi pribavljene dokumentacione osnove i rasprave koja je uslijedila Savjet je konstatovao da je primjena policijskih ovlašćenja u konkretnom slučaju bila profesionalna i blagovremena te da je pravovremeno obavještenje o incidentu prema Savjetu pomoglo da se osigura potpuna profesionalna i efikasna reakcija policije. Savjet je i u ovom slučaju konstatovao da su u potpunosti uvažene izdate preporuke prema CB Podgorica. Zaključak je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije, načelniku CB Podgorica i NVO UMHCG.

Građanin Ž.L. javno p(r)ozvao građansku kontrolu da reaguje

Na osnovu javnog p(r)oziva građanina Ž.L. iz Kolašina Savjet za građansku kontrolu policije pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlašćenja sa ciljem zaštite ljudskih prava i sloboda u vezi sa postupanjem kolašinske policije tokom privođenja imenovanog građanina dana 13. jula 2016. U cilju pribavljanja relevantnih informacija o događaju, Savjet je istog dana kada se ovom tijelu obratio građanin Ž.L. uputio inicijalne dopise načelniku Odjeljenja bezbjednosti (OB) Kolašin, načelniku Centra bezbjednosti (CB) Podgorica i direktoru Uprave policije, sa zahtjevom da, po hitnom postupku, dostave detaljnu informaciju o incidentu i svim službenim radnjama preduzetim s tim u vezi, kao i kopiju kompletne službene dokumentacije koja se odnosi na ovaj slučaj.

U opisu događaja Ž.L. je novinarima ispričao da ga je tog dana u centru grada tukao i prijetio mu policajac M.B, na očigled desetak sugrađana i dvojice policajaca i pojasnio da je dva sata prije toga imao konflikt sa sugrađaninom, koji ga je prijavio policiji. Prolazio je pored kafića "Selekt" kada ga je pozvao policajac R.R. i tražio da krene sa njim u stanicu, kako bi dao izjavu zbog svađe, i istakao da je znao o čemu je riječ te da je namjeravao sam da pođe bez svađe ili odupiranja. Prišao je R.R., ali se odnekud pojavio M.B. koga je pitao šta je to opet uradio i koji je građanina Ž.L. navodno počeo da udara. Za njim je išao i policajac koji mu je bio poznat kao G.Ž. Policajac M.B. ga je, kako je naveo, udario dva puta šakom u potiljak, onda mu je G.Ž. zavrnuo ruku, a M.B. ga je još jednom udario u potiljak, pa i nogom u stomak. U novinskom tekstu objavljenom u dnevniku „Vijesti” se navodi da su u policiji kazali da je uvidom u izjavu građanina Ž.L. utvrđeno da nije navedena ni jedna primjedba na rad službenika OB Kolašin, a potom je građanin Ž.L. demantovao navode iz policije da ih nije obavijestio o ponašanju policajca, tvrdeći da je tokom davanja izjave policajcima rekao da je dobio batine i da mu je njihov kolega prijetio. Podnosilac pritužbe je istakao i da je načelnik OB Kolašin narednog dana u razgovoru sa njim bio izuzetno korektan i profesionalan, i napomenuo da nije kazao, kako su rekli 'Vijestima' iz policije, da voli M.B, već da ga ne mrzi, jer nikoga ne mrzi, a načelnik OB mu je, kako je naveo, dao riječ da ga niko od policajaca više ne smije udariti i da će se sa njim postupati u skladu sa propisima i kao sa ostalim građanima. Građanin Ž.L. je ovom prilikom istakao i da mu je nekoliko sugrađana prenijelo prijetnje za koje ne zna da li su tačne, da ga je strah, da je i ranije doživljavao torturu od nekih bivših policijskih službenika, da je sam u gradu i da ne može da se brani.

Vršilac dužnosti načelnika OB Kolašin, povodom predmetnog slučaja, dostavio je odgovor Savjetu na medijske navode po kazivanju građanina Ž.L. iz Kolašina, sa detaljnom dokumentacijom u prilogu.⁴³

Na temelju pribavljene dokumentacije i sprovedene rasprave, Savjet je konstatovao da je u postupku pribavljanja relevantne dokumentacije koja prati predmetni slučaj, OB Kolašin dostavilo izuzetno detaljan odgovor sa pratećom dokumentacijom i pohvalio napore i sveukupnu komunikaciju koju ovo OB u kontinuitetu ostvaruje sa građanskom kontrolom policije. Ovom prilikom Savjet je zaključio da je u konkretnom slučaju primjena policijskih ovlašćenja bila u skladu sa zakonom. Zaključak je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije, i rukovodiocima CB Podgorica i OB Kolaši a isti je objavljen i na sajtu građanske kontrole policije.

Provjera postupanje policije povodom napada na građanina M.N. iz Podgorice

Na inicijativu svog predsjednika Savjet za građansku kontrolu policije pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlašćenja povodom slučaja napada na građanina M.N, u noći između 2. i 3. jula 2016, oko ponoći, na adresi zgrada JKP na Starom Aerodromu, u Podgorici, u kojem je grupa napadača, njih trojica, imenovanog građanina pretukla metalnim šipkama. Građanin M.N. se iste noći obratio za ljekarsku pomoć u Kliničkom centru. Savjet je predmetni slučaj uzeo u rad i obratio se Upravi policije da informiše da li je lice iz nasilja registrovano od strane dežurnog policijskog službenika u Kliničkom centru kao i o policijskim saznanjima o incidentu, motivima napada i svim službenim radnjama preduzetim s tim u vezi.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu informisala je da je građanin M.N. 3. jula 2016. u 11, 20h podnio pismenu prijavu protiv tri NN muška lica zbog fizičkog napada. U opisu kritičnog događaja se navodi da je imenovani građanin navedenog dana oko 00,30 časova prilazeći zgradi na adresi gdje stanuje ul. Zmaj Jovina ** primijetio tri NN muška lica kako stoje ispred njegovog ulaza, i kada je prišao ulazu primijetio je da ova tri NN lica trče u njegovom pravcu nakon čega ga jedno od ovih lica udara predmetom za koji M.N. nije siguran da li je u pitanju metalna ili drvena šipka. Nakon udarca predmetom M.N. uspijeva da pobjegne u ulaz zgrade gdje živi, ali ga ispred stana gdje živi sustižu NN

43 Službena zabilješka policijskih službenika OB Kolašin, Službena zabilješka Načelnika OB Kolašin na okolnosti razgovora sa licem Ž.L, Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina P.M, Izjave policijskih službenika D.Ž., M.B. i R.R., Služb. zabilješka krim tehničara, Dopis Centru za socijalni rad Kolašin, Odgovor Centra za socijalni rad i novinski tekstovi iz tri dnevna lista pod naslovom: „Policajac me tukao bez razloga”, „Policajac me je šamarao i prijetio” i „Sugrađaninu prijetio sjekiro, pa se žalio na postupak policajca”.

lica od kojih je jedno ponovo koristilo metalnu ili drvenu šipku, a ostala lica napadaju ga zatvorenim šakama - pesnicarna zadajući mu pritom više udaraca po tijelu. Kako se sve odigravalo ispred ulaza stana M.N, galamu je čuo njegov brat N.N. i kada je otvorio vrata da vidi o čemu se radi, NN lica su se udaljila u nepoznatom pravcu. Potom, navodi se u odgovoru Uprave policije, oko 1,45 časova po saznanju medicinskog osoblja da je u Urgentni blok pristiglo lice iz nasilja M.N, upućena je patrola "M-58" kako bi propratila povrede M.N. i sa istim obavila razgovor na okolnosti događaja. Nakon završenog ljekarskog pregleda M.N. su konstatovane lake tjelesne povrede a od strane policijskih službenika upućen je na podnošenje pismene prijave u prostorije CB Podgorica, što je i učinio u 11,20 časova. Odmah po podnošenju prijave, dežurni vođa bezbjednosnog sektora obavio je razgovor sa M.N. i njegovim bratom N.N. na okolnosti događaja, a sa istim je upoznat Osnovni državni tužilac u Podgorici D.I.Đ., koja se nije izjasnila i kvalifikovala djelo, već je naložila da je ponovo kontaktiraju ukoliko se pronađu napadači. U daljem postupanju policije dežurni VSS je uputio patrolu "M-64" na lice mjesta, tačnije kod predsjednika kućnog savjeta zgrade gdje stanuje M.N, jer po izjavi M.N. na ulazu zgrade postoji video nadzor, ali isti kako je saopštila predsjednica kućnog savjeta ne radi već duži vremenski period, a o obavljenom razgovoru dostavljena je službena zabilješka od strane policijskih službenika. Postupajući dalje po predmetnom događaju policijski službenici su obišli objekte koji se nalaze u blizini zgrade u kojoj živi M.N. u cilju prikupljanja informacija i izuzimanja video nadzora sa obližnjih objekata i tom prilikom obišli objekte: (1) market "Aroma" koji se nalazi odmah do zgrade gdje živi M.N. i tom prilikom je od strane krim.tehničara konstatovana neispravnost resivera - da ne pamti događaje tj. zapis; (2) poslovni prostor "SK Baubedarf DOO", od vlasnice je pribavljena informacija o neispravnosti video nadzora na poslovnom objektu; (3) ugostiteljski objekat "Izvor" nije posjedovao video nadzor. U zaključnici odgovora Uprave policije se navodi da uzimajući u obzir da je M.N. napadnut u kasnim večernjim časovima i da je ulaz od zgrade gdje živi okrenut i zaklonjen marketom "Aroma", po izjavi samog M.N. kada je prilazio ulazu nije primijetio nekog prolaznika, koji bi eventualno mogao biti svjedok napada, kao i da službenici CB Podgorica i dalje preduzimaju operativne radnje i mjere u cilju otkrivanja i identifikacije počinioca napada na štetu M.N. Odgovor je prosljeđen građaninu M.N. na upoznavanje sa sadržinom i eventualno izjašnjenje. Na temelju pribavljene dokumentacije i obavljene rasprave Savjet je zaključio da je primjena policijskih ovlašćenja, u konkretnom slučaju, bila profesionalna i blagovremena. Zaključak je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije, i građaninu M.N. na upoznavanje sa sadržinom.

Provjera u vezi sa dostojnosti u obavljanju policijskog posla

Savjet za građansku kontrolu policije postupajući po sopstvenoj inicijativi a uzimajući u obzir javne navode građanina V.D., aktiviste "Demos", i pominjanje u medijima i na društvenim mrežama u izrazito negativnom kontekstu policijskog službenika izvjesnog V.R. interesovao se kod direktora Uprave policije za radni status imenovanog obzirom da se dovodi u vezu sa određenim incidentnima koji ukazuju i na kompromitovano ponašanje. Uprava policije je informisala Savjet da u evidenciji zaposlenih nije evidentiran službenik pod navedenim imenom i prezime-nom. Odgovor Uprave policije Savjet je dostavio građaninu V.D. na upoznavanje.

Provjera postupanja policije povodom prijave za napad na mladog fudbalera

Građanin S. R. sa sinom maloljetnim R.D. obratio se Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom zbog, kako je navedeno, slučaja torture koju je doživio maloljetni R.D. dana 21. avgusta 2016. godine oko 19 sati ispred kapije fudbalskog stadiona na Starom Aerodromu u Podgorici.

U opisu događaja se navodi da se napad desio po završetku utakmice poslije izlaska igrača sa stadiona, kada je otac D.B, igrača „Budućnosti”, B.B. napao maloljetnog R.D, uzrasta 16 godina i 9 mjeseci, igrača protivničkog mladog tima "Mladost" Podgorica. Igrači se prethodno nisu poznavali, B.B. mu je prišao, udario glavom o glavu kada je R.D. pao na zemlju. Potom ga je B.B. još jednom udario nogom u predjelu leđa nakon čega se napadu pridružio i njegov sin D.B. koji je R.D. udario nogama više puta. Sa njim je bilo još nekoliko mladića koji su ga takođe udarali. Događaju su se pridružili drugarica i drug maloljetnog R.D. kako bi mu pomogli i napadače odvratili od daljeg udaranja i malteretiranja. U pomoć mu je pritekao D.P, koji ga je ubacio u svoje auto i odvezao u Centar bezbjednosti (CB) Podgorica gdje je R.D. događaj iznio pred ovlašćene službenike policije i podnio krivičnu prijavu. U zaključnici obraćanja se navodi da je podnosilac trenutno u saznanju, koje još ne može potvrditi, da je čovjek koji ga je napao i počeo torturu nad nad R.D.u stvari B.B., otac D.B, koji je policijski inspektor. Podnosioci pritužbe nisu bili sigurni na koji se način postupa po njihovoj prijavi te da im nije poznat motiv napada, posebno zbog činjenice što tokom fudbalske utakmice, kao protivnički igrači, nisu imali bilo kakav verbalni ili fizički kontakt.⁴⁴

⁴⁴ U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena sljedeća dokumentacija: Prijava CB Podgorica - Ekspozituri za dežurstva br.110**/2016 od 21.08.2016; Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina Stanice policije za javni red i mir od 23.08.2016; Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici CB Podgorica od 23.08.2016; Izvještaj ljekara specijaliste Ortopeda JZU Klinički centar Crne Gore – Urgentni centar od 21.08.2016; Izvještaj ljekara specijaliste Hirurga JZU Klinički centar Crne Gore – Urgentni centar od 21.08.2016 i Izvještaj ljekara specijaliste Hirurga JZU Klinički centar Crne Gore – Urgentni centar od 22.08.2016.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije i CB Podgorica da informišu o slučaju.

U odgovoru Uprave policije je navedeno da je dana 21. avgusta 2016. godine u CB Podgorica pristupio S.D. i podnio pismenu prijavu u ime maloljetnog sina R.D. za fizički napad od strane D.B, njegovog oca B.B. i još tri NN maloljetna lica te da je po prijavi postupio Vođa sektora I.M. tako što je sa istom upoznao Osnovnog Državnog Tužioca (ODT) u Podgorici koja je naložila da se od lica B.B. uzme izjava na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina a za ostale učesnike dalje radnje preduzme inspektor za maloljetničku delikvenciju, koji je dužan da upozna Tužioca za maloljetnike i postupi shodno njegovim upustvima po predmetnom događaju.

Dana 21. avgusta 2016. godine inspektorka za maloljetničku delikvenciju E.H. upozнала je ODT za maloljetnike koji se izjasnio da u predmetnoj prijavi nema elemenata bića krivičnog djela, ni elemenata prekršaja u odnosu na maloljetnog D.B. tj. da nema dovoljno dokaza da su D.B. i tri NN lica fizički napali maloljetnog R.D. te da je nakon uzetih izjava od B.B. i njegovog maloljetnog sina D.B, svjedoka D.P. i maloljetnih lica O.V. i M.R. komplet predmet sa spisima dostavljen ODT u Podgorici dana 22. septembra 2016. na ocjenu i dalje odlučivanje. Uprava policije je obavijestila da se do dana upućivanja odgovora Savjetu ODT nije izjasnilo o kvalifikaciji ovog djela. Savjet je sa odgovorom CB Podgorica upoznao podnosioca pritužbe i iskazao interesovanje kod ODT u pogledu kvalifikacije djela.

Savjet se u Stanici kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici, kod službenice E.H, interesovao da li je uzela u obzir navode iz prijave građanina S.D. koji je ukazao da su dalji napad dvojice B. i ostalih na njegovog sina R.D. prekinuli odnosno spriječili njegov drug i drugarica te da je pomoć pružio, odvozeći ga u službene prostorije CB, građanin D.P. Savjet se konkretno interesovao da li je pristupila identifikaciji tih lica i da li je od njih uzela odgovarajuće izjave kako bi na osnovu kompletnog predmeta mogla obezbijediti kvalitetno i objektivno konsultovanje ODT za maloljetnike. Savjet je od načelnika Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica zatražio da dostavi komplet kopiju predmeta spisa zbog daljeg rada po ovoj pritužbi a kod direktora Uprave policije interesovao se da li je u radnom statusu u Ministarstvu unutrašnjih poslova - Uprava policije izvjesni B.B., koji je njegov radni status i na kojim je poslovima/zadacima isti raspoređen.⁴⁵

Savjet se interesovao kod generalnog sekretara Fudbalskog saveza Crne Gore (FSCG) - obzirom da je slučaj prijavljen policiji, i da je u incidentu učestvovalo više lica od kojih i nekoliko igrača protivničkih timova - da li je nadležnim

⁴⁵ Uprava policije u dostavljenom odgovoru je informisala da je B.B. u stalnom radnom odnosu u Upravi policije – Forenzicki centar Danilovgrad, na službeničko mjesto - viši policijski inspektor I klase, rukovodilac Grupe za balistička ispitivanja.

organima FSCG, i konkretnih klubova, poznato za ovaj događaj i da li su se isti bavili incidentom na bilo koji način.

Četvorica službenika Uprave policije predložena za godišnju nagradu

Povodom Dana Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore, i dodjele godišnjih nagrada policijskim i službenicima MUP Crne Gore, Savjet za građansku kontrolu policije uputio je odgovarajući predlog Ministru unutrašnjih poslova, za četvoricu službenika Uprave policije, koji je utemeljen na stvarnim profesionalnim i društvenim promjenama koje su ostvarene u minulih godinu dana.

Poseban napredak, izuzetno vrijedan profesionalne pažnje i valorizacije, ostvaren je u domenu zaštite od nasilja u porodici i to u Centru bezbjednosti (CB) Podgorica. U CB Podgorica, na osnovu zaključaka i preporuka Savjeta za građansku kontrolu policije, uspostavljen je poseban mehanizam - Konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici koju kontinuirano organizuju CB Podgorica i Savjet za građansku kontrolu policije uz prisustvo svih aktivnih i vodećih ženskih grupa/organizacija sa sjedištem u Podgorici. Konferencija predstavlja realizaciju zaključaka i preporuka građanske kontrole policije u vezi sa unapređenjem primjene policijskih ovlašćenja kod problematike nasilja u porodici uz organizovanje fokusiranog dijaloga sa grupama koje rade sa žrtvama nasilja u porodici. Zaključke i preporuke Savjet je usvojio na osnovu brojnih pritužbi i inicijativa ženskih NVO, posebno "Centra za ženska prava" iz Podgorice. Do sada, u periodu od oktobra 2015. do novembra 2016, organizovano je ukupno pet konferencija koje su ostvarile svoj puni uspjeh i sa zadovoljstvom možemo konstatovati da je postala stalna, održiva, aktivnost CB Podgorica. Efekat ovog mehanizma nije samo poboljšanje informisanosti stručne i zainteresovane javnosti o postupanju policije u konkretnoj predmetnoj problematici, već unapređenje razumijevanja policijskog posla i kontakata i saradnje i posebno povjerenja CB sa zajednicom kojoj služi. Takođe, kroz ovu aktivnost prate se aktuelni slučajevi i poboljšava profesionalizam, zaštita žrtva nasilja u porodici, blagovremeno identifikuju izazovi, slobosti i propusti u policijskom postupanju i isti otklanjaju. Konferencija je postala i dobar mehanizam za evaluaciju uspješnosti i senzibiliteta policijskih službenika koji su radno angažovani na ovoj problematici i u tom domenu može se konstatovati, kroz više primjera, evidentan napredak CB Podgorica i angažovanja onih službenika koji imaju nespornan integritet, znanje i senzibilitet za ovako ozbiljnu materiju. Konačno, za razliku od ranijeg perioda, gdje je građanska kontrola policije, na godišnjem nivou, registrovala po više de-

setina primjedbi na policijsko postupanje u vezi sa zaštitom od nasilja u porodici sada možemo konstatovati da u proteklih godinu dana nije podnijeta nijedna pritužba. S tim u vezi, kao posebno, odlučujuće, zaslužne pojednice, za uspostavljanje, uspjeh, održivost i kontinuitet ove aktivnosti, koja je i ponos kompletne policijske organizacije, i koju treba kao model dobre prakse razvijati i u drugim organizacionim jedinicima Uprave policije, Savjet je predložio policijske službenike: Jovicu Rečevića, načelnika CB Podgorica (1), Sinišu Stojkovića, načelnika Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica (2) i Radovana Stijovića, načelnika Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici CB Podgorica (3).

Povodom Dana MUP-a, građanska kontrola policije, zakonski oblik kontrole i nadzora nad radom policije, takođe je Ministru unutrašnjih poslova uputila predlog da se godišnja nagrada dodijeli i policijskom službeniku CB Nikšić Slavku Miliću (4) koji je i ranije, ali u proteklih godinu dana naročito, pokazao posebnu profesionalnu i stručnu posvećenost prema marginalizovanim društvenim grupama. Imenovani policijski službenik je uzeo učešće u programskim aktivnostima građanske kontrole policije, što je rijetkost, i svojim profesionalnim i stručnim doprinosom pomogao kreiranje nacionalne stručne literature, neophodne za dalji razvoj i postupanje policije, o pristupu policije prema osjetljivim društvenim grupama. S tim u vezi, Milić je kroz autorske tekstove, pomogao da se kreiraju visoko kvalitetne publikacije, koje imaju dugoročni profesionalni, društveni i obrazovni značaj. Savjet je napomenuo da nije bio u prilici nijednog autora knjiga u svom izdanju plati za stručni doprinos.

Ministar unutrašnjih poslova je uvažio detaljno obrazložen predlog građanske kontrole policije i godišnjom nagradom MUP, koja podrazumijeva i novčani iznos, nagrađeni su službenici policije Siniša Stojković, Radovan Stijović i Slavko Milić.

Nevladine organizacije sa sjevera Crne Gore zatražile da građanska kontrola policije provjeri više primjera policijskog postupanja

Građani Milorad Mitrović, predstavnik NVO "Breznica", i Darko Stijepović, iz NVO "Centra za razvoj Durmitora", obratili su se Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom ukazujući na eskalaciju neodgovarajućih reagovanja službenika policije u nekoliko zadnjih mjeseci koja govore o postupku gubitka civilne kontrole nad radom organizacije sa monopolom nasilja, navodeći da je: 1. Upotreba specijalnih jedinica na protestima 2015. eskalirala u nasilje prema građanima koji su se slučajno zatekli na raznim mjestima po gradu; 2. Upotreba poli-

cijskih resursa bez opravdanja u skladu sa zakonom kao što je bilo na skijalištu Savin Kuk kada je policija intervenisala a da nije imala zahtjev niti je proveden postupak ocjene i potrebe za reagovanjem; 3. Likvidiranje lica osumnjičenog za ubistvo u Pljevljima od strane SAJ a da nijesu sprovedene sve moguće radnje koje bi dovele do lišavanja slobode pomenutog lica i utvrđivanja činjenica pred sudom. U okviru ove tačke je navedeno da u Izraelu, koji je u stanju permanentnog konflikta i tenzije, osoba koja je ubila desetine ljudi u kafiću nije likvidirana već je lišena slobode, u Norveškoj, osoba koja je ubila stotine ljudi nije ubijena već predata sudu, u Francuskoj je osoba osumnjičena za terorizam, koja je ubila mnogo ljudi na koncertu, nije likvidirana već je predata sudu. Podnosioci navode da niko nema pravo da drugoga liši života a smrtna kazna je ukinuta. Naređenje za likvidaciju opasnog lica jeste odluka o izvršenju smrtne kazne koja je u pravnom sistemu ostavljena samo za najekstremnije situacije. Ova mjera se mora najrestriktivnije koristiti i takve mjere moraju biti pod najstrožijim nadzorom. Lica koja ih izriču moraju biti posebno edukovana i spremna na najrigoroznije procjenjivanje njihovih postupaka i potpuni uvid javnosti u razloge za izricanje smrtne kazne. Navodi se i da je u našem pravnom sistemu, u redovnim okolnostima, ostavljeno samo nekoliko slučajeva mogućnosti primjene sile koja može lišiti građanina života, kao i da svi službenici policije koji nose oružje a naročito lice u specijalnoj jedinici koje ima ovlašćenje da lišava građane života mora biti pod kontrolom tih istih građana. To se vrši potpunom transparentnošću rada ovih organa i njihovoj saradnji sa građanima; 4. Izlazak SAJ, pod punom ratnom opremom, na ulice Kotora pokazuje militarizaciju društva i militaristički duh a ne realnu pomoć građanima da se oslobode kriminala. Ovaj postupak govori o krahu policijskog rada jer očigledno nijesu bili sposobni da obezbijede sigurnost građana i njihove imovine. Ovakvi fenomeni svrstavaju Crnu Goru u afričke ili latinoameričke zemlje gdje ne postoji civilna kontrola društvenih procesa. Podnosioci pritužbe smatraju da su se stekli uslovi da se započne proces vrednovanja uloge organa sa monopolom nasilja i da je potrebno razmotriti i samu društvenu situaciju koja je dovela građane u poziciju da se osjećaju nesigurno za svoj život od prekomjerne i neodgovarajuće upotrebe nasilja od organa kojima su monopol sile povjerili. Na drugoj strani evidentno je eskaliranje protivzakonitih postupaka lica iz kriminalnog miljea u njihovim međusobnim obračunima što znači da su oni zauzeli značajan dio društvenog prostora. Oni više nijesu margina i socijalni eksces već su zauzeli prostor državnog djelovanja i policijske nadležnosti. Policija svojim načinom rada prepušta prostor za instaliranje parapolicijske sile u uređenju socijalnog života. Parapolicijska sila svojim načinom djelovanja kroz video nadzor, kao u Kotoru a i po drugim gradovima, i kroz sofisticiranu organizaciju preuzima mogućnost da utiče na procese koji određuju način ostvarivanja slobode građana u crnogorskom društvu.

U iznijetom smislu, podnosioci predstavke građani M.M. i D.S. predložili su održavanje sastanka sa predsjednikom Savjeta na kojem bi se razmotrile inicijative koje bi osnažile građansku kontrolu rada policije i omogućile da organ sa monopolom sile zakonito postupi kao i da se ograniči djelovanje grupa koje praktično preuzimaju u svoje ruke monopol da silom rješavaju konfliktne situacije. U Skupštini Crne Gore je odmah po upoznavanju članova Savjeta sa ovom pritužbom održan konsultativni radni sastanak podnosioca pritužbe sa predsjednikom Savjeta. Na samom sastanku je odgovoreno na brojna postavljena pitanja iz pritužbe a zajednički je definisano da Savjet povodom događaja u Pljevljima zatraži od direktora Uprave policije detaljan izvještaj. Detaljnije o sastanku u sekciji "Komunikacija sa zajednicom".

Provjera postupanja policije prema pokojnom G.D. iz Pljevalja

Postupajući po inicijativi NVO "Breznica" i "Centar za razvoj Durmitora" Savjet za građansku kontrolu policije pozvao je Upravu policije da dostavi na upoznavanje kompletnu raspoloživu dokumentaciju koja se odnosi na postupanje policijskih službenika CB Pljevlja i službenika SAJ prilikom likvidacije građanina G.D. iz Pljevalja, osumnjičenog za dvostruko ubistvo. Savjet je takođe zatražio i dostavu Izvještaja o upotrebi sredstava prinude. Ni nakon urgencije Uprava policije nije postupila po zahtjevu.

Konsultacija sa Upravom policije povodom implementacije zaključaka i preporuka građanske kontrole policije

Krajem septembra 2016. u sjedištu Uprave policije, u Kabinetu direktora, održan je konsultativni sastanak povodom implementacije usvojenih ocjena i preporuka Savjeta za građansku kontrolu policije. Razmijenjena su mišljenja o predmetima a diskutovano je i o čestim urgencijama Savjeta zbog neblagovremenih odgovora Uprave policije sa povratnim informacijama.

POLITIČKI MOTIVISANI INCIDENTI: PRAĆENJE POSTUPANJA POLICIJE

Savjet je posebnom pažnjom pratio postupanje policije tokom parlamentarnih i lokalnih izbora koji su održani 16. oktobra 2016. Savjet je posebno

pratio implementaciju svojih ranijih tekovina kojima se snaži profesionalni, depolitizovani i servisni koncept crnogorske policije. U obzir su uzeta i saopštenja političkih partija i medijski navodi o određenom broju incidenata povodom kojih je Savjet pratio postupanje policije. Tako je formirano nekoliko predmeta koje u nastavku predstavljamo. Dodatno, u cilju prikupljanja informacija i o ostalim eventualnim incidentima Savjet je pozvao nevladine organizacije koje su posmatrale izbore, da informišu, ukoliko su u prilici, o svim incidentima tokom izbornog procesa i samog izbornog dana u kojima je došlo do nasilja i narušavanja javnog reda i mira a u kojima je bilo potrebno postupanje policije. Savjetu je pristigao detaljan izvještaj iz "Centra za monitoring i istraživanja" (CEMI) zbog čega je Savjet ovoj NVO posebno zahvalan.

Berane: Napad na gradonačelnika

Savjet se iz medija upoznao i sa incidentom u kojem je narušen integritet i dostojanstvo predsjednika opštine Berane Dragoslava Ščekića. Povodom politički motivisanog nasilja u opštini Berane Savjet je zatražio, od rukovodioca Centra bezbjednosti (CB), detaljnu informaciju o incidentu i svim preduzetim radnjama od strane službenika policije.

Savjet je osudio incident i pozvao predsjednika opštine da, ukoliko je u mogućnosti, podijeli svoje viđenje i doživljaj komunikacije sa policijom, postupanja ovlašćenih policijskih službenika kako pri samoj prijavi incidenta, izlasku na lice mjesta i svim radnjama koje su kasnije s tim u vezi preduzete i koje se trenutno preduzimaju.

Predsjednik opštine Berane u svom dopisu je iskazao zahvalnost na ukazanoj pažnji Savjeta prema incidentu čija je pozadina, kako je naveo, političke prirode. U kontekstu postupanja pripadnika policije povodom predmetnog slučaja Ščekić je naveo da je, nakon privođenja, jedno od lica koje ga je napalo uspješno pobjeći iz zgrade CB Berane, nakon čega je pronađeno i privedeno, te da s tim u vezi ima pravo da sumnja da se radi o propustu ili nečem drugom a posebno imajući u vidu da u vrijeme privođenja u zgradi CB Berane nije bilo drugih privedenih lica i da istu nije bilo teško obezbijediti. Predsjednik opštine Berane se zapitao da li je ugrožena njegova bezbjednost ili je bezbjednost njegove djece dovedena u pitanja uz konstataciju da isto ne može procjeniti. Ovom prilikom Ščekić je informisao Savjet da je izjavu u Tužilaštvu dao 26. septembra 2016. te da vjeruje da će organi svoj posao odraditi profesionalno jer je, kritičnom prilikom, narušen integritet institucije predsjednika opštine Berane, a ne samo njegov lični.

Uprava policije u odgovoru koji je dostavila Savjetu je, povodom predmetnog događaja, obavijestila da je 25. septembra 2016. oko 00,15 časova u

dežurnu službu CB Berane pristupio Dragoslav Šćekić, predsjednik Opštine Berane, koji je prijavio da ga je, prilikom ulaska u ugostiteljski objekat "Evropa" u Beranama, nepoznato lice gađalo mobilnim telefonom i pogodilo u predjelu glave. Policijski službenici CB Berane, ovim povodom, zaprimili su zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina D.Š, V.Š, M.Š, D.S, N.J i M.D, a po zaprimljenim zapisnicima je utvrđeno da je V.R, koji je bio u društvu V.Š, D.Š. gađao mobilnim telefonom a koji je tom prilikom zadobio laku tjelesnu povredu. Policijski službenici CB Berane postupajući po predmetnoj prijavi pronašli su i priveli V.R. i V.Š, a uslijed nepažnje policijskih službenika V.R. se samovoljno udaljio iz prostorija CB Berane, te je nakon pribavljanja naredbe sudije za istragu Osnovnog suda u Beranama izvršen pretres njegove porodične kuće gdje je i pronađen. O pomenutom događaju obaviješten je ODT u Beranama, koja se izjasnila u pravcu podnošenja krivične prijave za krivično djelo "Laka tjelesna povreda" iz čl. 152 Krivičnog zakonika protiv V.R, istom je određeno zadržavanje u trajanju ne dužem od 72 časa, a ovom događaju je upoznat i sudija za prekršaje Bijelo Polje - Odjeljenje Berane, koji se izjasnio da se protiv V.R. i V.Š. podnese prekršajna prijava iz čl.10 st.2 Zakona o javnom redu i miru, te su od strane policijskih službenika CB Berane privedeni sudiji za prekršaje u Beranama. Uprava policije je navela da će zbog propusta u obavljanju službene dužnosti protiv policijskih službenika CB Berane, nakon utvrđivanja činjeničnog stanja, biti sproveden disciplinski postupak.

Savjet je ocijenio da su službenici CB Berane postupali profesionalno i efikasno po prijavi predsjednika opštine Berane. Takođe, Savjet je konstatovao da se u službenim prostorijama policije dogodio ozbiljan propust u obezbjeđenju usled čega je prijavljeno lice samovoljno napustilo zgradu CB Berane. Savjet je tim povodom ocijenio da policijski službenici CB Berane, čiji identitet Savjetu nije saopšten, nisu profesionalno obavljali službenu dužnost pa je uslijed njihove nepažnje prijavljeno lice napustilo službene prostorije policije zbog čega je bilo neophodno preduzeti dodatne službene radnje kako bi se osiguralo njegovo prisustvo. Savjet će pratiti tok i ishod disciplinskog postupka protiv odgovornih policijskih službenika.

Nikšić: Politički motivisano nasilje u Humcima

Prema pisanju medija u Nikšiću, u mjesnoj zajednici Humci, došlo je do konflikta između aktivista političkih partija koje su učestvovala na parlamentarnim izborima, oktobar 2016. godine. Slučaj je, po sopstvenoj inicijativi, Savjet uzeo u rad kako bi se pratila i ocijenila primjena policijskih ovlašćenja i postupanje policije. Od rukovodioca Centra bezbjednosti (CB) Nikšić Savjet je zatražio

detaljnu informaciju o incidentu i svim preduzetim radnjama od strane službenika policije.

CB Nikšić je informisao Savjet da je 24. septembra 2016. u 10,40h policijskim službenicima dežurne službe CB Nikšić građanin Z.Đ. prijavio da ga je neposredno prije prijavljivanja, dok se nalazio ispred kuće, fizički napalo nepoznato muško lice, pri tome ga udarivši sa obje ruke, tačnije otvorenim šakama u predjelu glave tj. lijeve i desne strane lica, kao i da je napadač na lice mjesta došao sa grupom mladih lica koja su na sebi imala majice sa natpisom "Mi ili on". Ovom prilikom Z.Đ. je zadobio lake tjelesne povrede koje su konstatovane u Izvještaju ljekara specijaliste. U odgovoru Uprave policije je navedeno da ovom prilikom sa Z.Đ. obavljen razgovor na navedene okolnosti te da je o događaju obaviješten državni tužilac u Nikšiću, koji se izjasnio da u opisanim radnjama nema elementa krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. Preduzimajući mjere i radnje u cilju identifikacije lica koje je Z.Đ. nanijelo tjelesne povrede policijski službenici su istog dana operativnim putem došli do saznanja da se radi o R.V. iz Nikšića koga na adresi stanovanja nijesu pronašli ostavivši navednom prilikom obrazac poziva građaninu, sa naznakom da se javi u službene prostorije CB Nikšić. U nastavku odgovora je navedeno da je imenovani građanin pristupio u službene prostorije CB Nikšić dana 26. septembra 2016. u 20,20h, te da je sa njim na okolnosti prijave obavljen razgovor, kojom prilikom je lišen slobode do privoda dežurnom sudiji za prekršaje, zbog počinjenog prekršaja iz čl. 10 st.2 ZJRM-a (fizički napad) i isti je uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka u 22,00 h priveden sudiji Suda za prekršaje Podgorica - Odjeljenje u Nikšiću.

Savjet je, na redovnoj sjednici, razmotrio slučaj i pristigli odgovor i odlučio da od CB Nikšić zatraži i kopiju dokumentacije koja se odnosi na izjavu građanina R.V. (obzirom da ranije dostavljena dokumentacija sadrži samo navode građanina Z.Đ.) i dokumentaciju koja uključuje i njegov tretman tokom zadržavanja u CB Nikšić do privođenja u Sud za prekršaje.

Savjet je informisan da građani Z.Đ. i R.V, nisu davali izjave u pisanoj formi obzirom da se radi o prekršajnom postupku tj. da u predmetnom događaju nema elemenata krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti kako se izjasnio državni tužilac u Nikšiću.⁴⁶

Savjet je konstatovao da u dostavljenoj dokumentaciji CB Nikšić nije priložena izjava građanina R.V. odnosno zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina jer isti nije ni sačinjen što je drugačije od prakse koju Savjet registruje

⁴⁶ U prilogu predmetnog dopisa Savjetu je dostavljena prijava građanina Z.Đ. od 24.09.2016; prijava za prekršaj Stanice za JRM podnijete protiv građanina R.V. od 24.09.2016. i zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Stanice policije protiv građanina R.V. od 24.09.2016; Dokumentacija Savjeta

kod drugih centara bezbjednosti.⁴⁷Savjet je konstatovao, na osnovu dokumentacije CB Nikšić, da je protiv građanina R.V. podnijet zahtjev za vođenje prekršajnog postupka istog dana kada je protiv njega građanin Z.Đ. podnio i prijavu. Na prijavljene okolnosti građanin se tek izjasnio dva dana kasnije a Savjetu nije dodatno argumentovana hitnost u postupanju. Na osnovu raspoloživih informacija i dokumentacije Savjet nije mogao izdati konačnu ocjenu o primjeni policijskih ovlašćenja.

Petnjica: Politički motivisana svađa između građana

Povodom informacije koju su prenijeli mediji da se u opštini Petnjica desio incident koji bi se mogao tretirati u zoni politički motivisanog nasilja, Savjet za građansku kontrolu policije je iskazao interesovanje kod Uprave policije vezano za predmetni slučaj uz dostavu prateće dokumentacije.

Kolašin: Vrijeđanje volonterki iz "Demokratske Crne Gore"

Savjet za građansku kontrolu policije se upoznao sa saopštenjem političke partije "Demokratska Crna Gora" povodom incidenta u Kolašinu u kojem je, kako je navedeno, grupa mladića, od kojih su neki i poznatog identiteta, napala volonterke ove političke partije i onemogućila ih u distribuciji promotivnog materijala. Tim povodom od Odjeljenja bezbjednosti (OB) Kolašin Savjet je zatražio detaljnu informaciju o postupanju policije.

Savjet je informisan da je 26. septembra 2016. po najavi vlasnika kompanije "Arnn" organizovana svečanost na platou ispred hotela povodom novih investicija u hotelske sadržaje Kolašina, te da su, imajući u vidu da je svečanosti prisustvovao predsjednik Vlade Crne Gore, štice ličnosti i drugi zvaničnici, službenici OB Kolašin preduzeli sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti kako bi navedeni skup protekao u najboljem redu. Vršilac dužnosti načelnika OB Kolašin, neposredno prije početka skupa, informisan je o grupi aktivista političke partije "Demokrate Crne Gore" koji namjeravaju izvođenje preformansa na Trgu Boraca uz napomenu da o ovom događaju OB Kolašin nije informisan u bilo kojoj formi, iako organizatori nisu bili ni obavezni to učiniti obzirom da je po njegovim

⁴⁷ To potvrđuje, na primjer službena dokumentacija CB Bijelo Polje, koja prati postupanje policije u predmetima koji su tretirani, takođe kao prekršaj po osnovu Zakona o javnom redu i miru, a za koje je građanska kontrola policije iskazala interesovanje u sklopu praćenja postupanja policije u slučajevima politički motivisanog nasilja.

informacijama na trgu bilo 13-14 aktivista, niti da je OB navedenim povodom podnijeta prijava o bilo kakvoj vrsti konflikta. V.d. načelnika OB Kolašin ne naveo da je o predmetnom događaju informisan iz medija te da je i naknadna provjera u dežurnoj službi OB Kolašin potvrdila da ni u u međuvremenu, povodom predmetnog događaja, nije pristigla bilo kakva prijava.

U dopuni odgovora koji je v.d. načelnika OB Kolašin dostavio Savjetu za građansku kontrolu rada policije je navedeno da je samo dan nakon upućivanja ranijeg odgovora Savjeta ovom OB dostavljen dopis Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Kolašinu, Kt.br.39/16 od 30. septembra 2016, koji se odnosi na prikupljanje obavještenja na okolnosti održavanja performansa koji je organizovao podmladak "Demokratske Crne Gore" u Kolašinu. Savjet je informisan da je ODT naložilo identifikaciju lica koja se sumnjiče za verbalni napad prema aktivistima te da se od istih prikupe potrebna obavještenja na okolnosti predmetnog događaja. U prilogu navedenog odgovora Savjetu su dostavljene kopije zapisnika prikupljena od građana_ki: P.B., B.M., D.P., S.Š., M.M., I.P. i S.Š. Iz izjave građanina P.B., predsjednika Opštinskog odbora "Demokratske Crne Gore" zaključuje se da je na nivou ovog političkog subjekta odlučeno da se događaj ne prijavi OB Kolašin već da se izda zvanično saopštenje za medije. Iz izjava građanina B.M. i građanki D.P. i S.Š. zaključuje se da je došlo do incidenta u kojem je nekoliko mladića ispred kafe bara "Mistik" u Kolašinu, ulica IV Proleterske brigade, pokušalo da ograniči i onemogući njihovo dalje kretanje nakon završenog političkog događaja a da je građanki D.P. dodatno upućeno i više uvreda. Građani M.M., I.P. i S.Š. negirali su sve te navode iznoseći da su ova lica pokušala sa bilbodom direktno da idu na njih iako su imali prostora da ih zaobiđu.

Savjet je ocijenio da je postupanje policije, u konkretnom slučaju, bilo profesionalno i zakonito. Savjet je odlučio da nastavi da prati slučaj ukoliko se zainteresovana lica odluče za podnošenje prijave ili službenim putem bude podnijet zahtjev za vođenje prekršajnog postupka.

Mojkovac: Uništavanje predizbornih plakata DPS Crne Gore

Povodom medijski predstavljenog slučaja u Mojkovcu, od 3. oktobra 2016, Savjet za građansku kontrolu policije je od strane Odjeljenja bezbjednosti (OB) Mojkovac informisan da je policijski službenik ovog OB M.P. vršeci redovne poslove i zadatke na pozorničko patrolnom reonu primjetio da je na Trgu Ljubomira Bakoča i u Njegoševoj ulici u Mojkovcu, grupa građana, odjevena u majice sa obilježjima političke asocijacije "Demokratski front", drvenim motkama skidala plakate sa panoa u gradu sa obilježjima "Demokratske partije socijalista

Crne Gore”. Prema istima je, kako je navedeno, preduzeta mjera upozorenja a nedugo zatim lica su identifikovana ličnim zapažanjem, a neka legitimisanjem. Bilo ih je preko 20 u grupi bez prethodno dostavljenog zahtjeva o prijavi javnog okupljanja OB Mojkovac. O ovom događaju telefonskim putem obaviješteno je Osnovno državno tužilaštvo u Bijelom Polju koje je naložilo preduzimanje određenih, Savjetu nepreciziranih, operativnih mjera i radnji i izjasnilo se da će naknadno kvalifikovati ovo djelo. U informaciji dostavljenoj Savjetu je navedeno da je operativna obrada s timu vezi u toku. Savjet je konstatovao da je, na osnovu raspoloživih informacija i dokumentacije, postupanje policije, u konkretnom slučaju bilo zakonito. Sa ocjenom Savjeta su, između ostalih, upoznati Ministar unutrašnjih poslova i direktor Uprave policije.

Podgorica - Slučaj porodice H. sa Karabuškog polja: Reakcija policije nije bila profesionalna

Građanska kontrole policije, postupajući po sopstvenoj inicijativi, zatražila je od Uprave policije detaljnu informaciju o incidentu na Karabuškom polju u Podgorici i svim radnjama policije koje su preduzete s tim u vezi. Naime, mediji su sredinom septembra 2016. izvijestili o incidentu do kojeg je došlo povodom bajramske posjete čelnika opozicionog “Pokreta za promjene” i “Demokratskog Fronta” (DF) porodici H. na Karabuškom polju u Podgorici.

U komunikaciji sa Upravom policije Savjet je posebno ukazao na navode da se ova porodica nalazi i dalje pod intenzivnim pritiscima i mogućem strahu za svoju sigurnost kao i da su prilikom samog incidenta registrovana brojna vrijeđanja i omalovažavanja kao i prijetnje prema ovoj porodici. Savjet je izdao preporuku da starešine Uprave policije i Centra bezbjednosti (CB) Podgorica obave neposredan razgovor sa članovima porodice H, neposredno ih upoznaju o svim radnjama koje su preduzete i koje se i dalje preduzimaju, da im se pruže potrebni savjeti u vezi prevencije daljih mogućih, ozbiljnijih, konflikata te saopšti odlučnost da će biti sankcionisano svako ugrožavanje bezbjednosti i kršenje drugih zakonskih propisa.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije u obavještenju prema Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT), ukazao je da u video materijalu koji su objavile političke partije povodom ovog incidenta postoji osnovana sumnja da je posrijedi izvršenje više krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti. Komunikacija sa ODT u Podgorici nastavljena je i dalje na osnovu kasnijih obraćanja građanina M.H.

Direktor Uprave policije dostavio je Informaciju koju je za Savjet sačinio komandir stanice za javni red i mir CB Podgorica. U Informaciji je navedeno da

je 14. septembra 2016. građanin M.H. prijavio Jedinici policije Tuzi da se ispred njegove kuće u naselju “Karabuško polje” okupio veći broj građana i da je došlo do prepirke. Prema navodima policije odmah je upućena patrola koja je na licu mjesta obavila razgovor sa M.H. i koji je tom prilikom izjavio da je dobio unuku i da je isti predstavnik političkog subjekta “DF” za Karabuško polje. Dalje je, prema navodima policije, naveo da su na čestitku došli partijski prijatelji i da su na kući istakli državnu zastavu i zastavu DF, što je izazvalo negodovanje određenog broja mještana koji su se okupili ispred njegove kuće na ulici i gdje je došlo do prepirke između njih. Nakon što je policija, stoji u informaciji, na licu mjesta upozorila sve građane na poštovanje javnog reda i mira, porodica H. je uklonila pomenute zastave, a nakon par minuta građani su se mirno razišli. Građanin M.H, stoji u policijskoj informaciji, je upoznat sa mogućnošću podnošenja pismene prijave na gore navedeni događaj. U Informaciji se dalje kaže da je dana 18. septembra 2016. građanin M.H. preko arhive CB Podgorica, podnio pismenu prijavu protiv A.K. iz naselja “Karabuško polje”, za upućene uvrede i prijetnje putem društvene mreže “Facebook”. Isti je naveo u prijavi da sumnja da uvrede i prijetnje od strane A.K. imaju političku konotaciju. Po navedenoj prijavi službenici CB Podgorica su odmah postupili i sa sadržinom prijave upoznali ODT u Podgorici iz kojeg je naloženo da im se proslijedi prijava, što je i učinjeno. Uzeta je izjava od A.K., koja je takođe proslijeđena ODT u Podgorici iz kojeg se nisu izjasnili da li u radnjama A.K. ima elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti već će, stoji u informaciji Uprave policije, to uraditi naknadno. Službenici CB Podgorica, stoji na kraju Informacije dostavljene Savjetu, rade na procjeni ugroženosti porodice H. Savjet dalje po ovom pitanju nije informisan.

Savjet je od CB Podgorica zatražio dopunu predmetne informacije obzirom da su u njoj detaljno navedeni navodi građanina M.H. ali ne i građanina A.K. protiv kojeg je i podnijeta prijava. Dodatno, Savjet je pozvao građanina M.H. da se upozna i eventualno izjasni na navode iz CB Podgorica.

U nastavku obrade predmeta, građanin M.H, je osporio određene navode Uprave policije. Iznio je primjedbu u vezi sa opisivanjem događaja od 14. septembra 2016, kada su mu u kućnu posjetu došli funkcioneri DF. Građanin je precizirao da se odmah po njihovom dolasku stvorila organizovana grupa mještana, njih oko pedesetak, koja je izazvala verbalne incidente, iznosila grube uvrede i neistine i pozivala funkcionere DF da izađu na ulicu kako bi se fizički obračunali sa njima, u čemu je prednjačila građanka S.S, vičući na glas: „Ovdje su Muslimani i Bošnjaci! Šta vi radite ovdje?! Mrš odavde!“. Građanin M.H. je, navodi se dalje u njegovom obraćanju Savjetu, po izbijanju incidenta pozvao policiju koja je odmah uputila patrolu od dva policajca. Čim je policija došla gosti i ukućani su ušli u kuću, računajući da su od tog trenutka bezbjedni. U međuvremenu su, na glavni put došla još tri policijska džipa. Građanin M.H. je

istakao da je u suprotnom nerazumljivo zašto ta specijalna policijska patrola nije reagovala prema onima koji izazivaju incidente i koji su došli pred njegov kućni prag da na organizovan način pozivaju na obračun, ugrožavaju mir i bezbjednost njegove porodice, prijatelja i gostiju. Građanin M.H. je takođe naveo da nije tačan navod da su se razišli kada je makao zastave sa kuće već da je istina da su tu, na organizovan način, stajali puna tri sata i da su blokirali ulazak na njegov posjed, zbog čega niko iz kuće nije mogao da izađe. Građanin je građanskoj kontroli policije naveo da su bili pod organizovanom opsadom i blokadom, što policija nije spriječila a tek nakon 19 sati organizovana grupa se razišla, a on je nakon toga organizovao evakuaciju prijatelja i gostiju na način što su u koloni otišli sa lica mjesta. Naveo je i da policija nije ostala da obezbijedi funkcionere DF-a niti njegovu kuću od napada ovih lica, već da su ranije otišli oko 18:30 sati, te da su se, i nakon ovoga incidenta, napadi i ugrožavanje sigurnosti nastavili. Građanin M.H. u izjašnjenju koje je dostavio Savjetu je istakao da je zbog ugrožene bezbjednosti porodice zatražio zaštitu Policije i pozvao se na ustavno pravo o slobodi političkog udruživanja i djelovanja. U zaključnom dijelu dopisa Savjetu građanin M.H. je istakao da im je mir narušen do te mjere da se u sredini u kojoj žive cijeli život, njegova porodica i on ne mogu osjećati sigurno i da cjelodnevno brine za sigurnost djece.

U dopuni Informacije koju je dostavila CB Podgorica je navedeno da je, po prijavi M.H. u službene prostorije po pozivu pristupio A.K. koga je vođa bezbjednosnog sektora upoznao sa razlogom pozivanja i tom prilikom se na zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina pismeno izjasnio na navode iz prijave M.H. U prikupljenom obavještenju, negirao je navode podnosioca prijave da je istom prijetio, obrazlažući da je tog jutra tj. 16. septembra 2016. oko 7 sati kada se probudio i pripremao za odlazak na posao, na "Facebook"-u, koji je postavio M.H., pročitao uvredljivi tekstualni sadržaj na ličnost njegove majke, iz kog razloga je sa istim razmijenio na otvorenom portalu više tekstualnih poruka kojom prilikom su se međusobno vrijeđali. Dalje, u obavještenju je naveo da je nakon toga krenuo sa svojim privatnim motornim vozilom na posao u fabriku eloksirane bravarije koja se nalazi u Karabuškom polju na oko 500 metara od njegove kuće, na kom putu se nalazi i kuća H, gdje se prilikom prolaska uslijed nepostojanja asfaltne podloge, podigla prašina od suvog makadamskog puta, što je M.H. shvatio kao provokaciju. Takođe, se izjasnio da porodici H. ne prijete nikakva opasnost od njega i njegove porodice, obrazlažući da su oni komšije i da će nastojati da prevaziđu nastale nesuglasice kako bi živjeli u mirnim međukomšijskim odnosima. U zaključnici dopisa Uprave policije je navedeno da je nakon prikupljenog obavještenja vođa bezbjednosnog sektora upozorio na ponašanje i postupke A.K. i istog upoznao sa eventualnom posljedicama.

Građanin M.H. je Savjetu za građansku kontrolu rada policije uputio molbu (ukazavši na događaj od 7. oktobra 2016. kada je na poziv policijskih

službenika u cilju dostave materijalnih dokaza policijskog službenika čekao sat vremena a kako se ovaj do tada nije pojavio napustio CB Podgorica) da CD sa snimkom napada od 14. septembra 2016. godine i dopis ministru unutrašnjih poslova za 24 časovnu zaštitu proslijedi državnom tužilaštvu. S tim u vezi, Savjet je uz konstataciju da postoji nedostatak povjerenja i saradnje između građanina M.H. s jedne i policijskih službenika CB Podgorica, ODT prosljedio molbu građanina sa pratećom dokumentacijom i istakao vjeru da navedeno ne smije i ne može da se odrazi na kvalitet i efikasnost pokrenutih postupaka. Takođe, Savjet je starješini CB Podgorica uputio Preporuku u pravcu unaprijeđenja senzibiliteta policijskih službenika prema imenovanom građaninu i uvažavanja njegovog dostojanstva ali i ukupnih prilika kojima je poslednjih sedmica bio izložen.

Savjet ima u cjelini izuzetno pozitivno iskustvo i kvalitetnu komunikaciju i saradnju sa CB Podgorica ali je ocijenio da je u konkretnom slučaju odnos prema izdatim preporukama trebao biti odgovorniji i da je slučaj građanina M.H. zasluživao pojačanu profesionalnu pažnju i senzibilisaniji pristup starješina. Savjet je pažljivo radio na slučaju i učinio sve što je mogao da se unaprijedi međusobna komunikacija i uspostavi povjerenje između policije i građanina M.H. i njegove porodice.

Na osnovu raspoložive dokumentacije i pregledom video materijala Savjet je utvrdio da se ispred privatne kuće porodice H. okupio značajan broj građana a da to okupljanje, obzirom broj okupljenih, nije bilo prijavljeno. Kod određenog broja građana primjetno je nepristojno i drsko ponašanje kao i vrijeđanje i pristup kojim se bitno ograničava autonomija jednog pojedinca, njegov građanski identitet i građanske slobode koje su nužne za svaku demokratiju. Savjet je ocijenio da je došlo do narušavanja javnog reda i mira a da sa druge strane nije pružena informacija o podnijetim zahtjevima za vođenje prekršajnog postupka. U konkretnom slučaju prema porodici H. i njenim gostima na njihovom, privatnom, posjedu upućene su brojne prijetnje (riječima, gestovima i stavom tijela) kao i uvrede što je kod istih moglo i jeste proizvelo osjećaj uznemirenosti, ugrožene sigurnosti i poniženja. Savjet je ocijenio da u konkretnom slučaju trenutna ali i kasnija reakcija policije i primjena policijskih ovlašćenja, i preduzete mjere, nisu profesionalne i dovoljne. Savjet je podsjetio da se policijski poslovi obavljaju sa ciljem da se obezbijedi jednaka zaštita bezbjednosti, prava i sloboda, primijeni zakon i obezbijedi vladavina prava. Savjet cijeni da incidenti poput ovog i zakonito i profesionalno obavljanje policijskih poslova s tim u vezi u bitnom definišu ukupan kredibilitet policije i povjerenje javnosti u njen rad.

Bijelo Polje: Privođenja građana zbog političkog promotivnog skupa

Savjet za građansku kontrolu rada policije, postupajući po sopstvenoj inicijativi, pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlašćenja u cilju zaštite ljudskih prava i sloboda, u vezi sa informacijom, koju su prenijeli mediji, da je povodom promotivnog skupa političke partije "Demokratska partija socijalista Crne Gore" u Bijelom Polju navodno došlo do brojnih hapšenja. Ovim povodom Savjetu se se obratili građani i aktivisti civilnog društva iz Bijelog Polja, putem društvene mreže "Facebook", tražeći istraživanje slučaja, te je Savjet od Uprave policije zatražio detaljnu informaciju o kompletnim postupcima policije i dostavu spisa predmeta, uključujući i izjave, koja se odnosi na lišavanje slobode svih lica.

Uprava policije je Savjetu dostavila Informaciju o postupanjima policijskih službenika Centra bezbjednosti (CB) Bijelo Polje sa kopijom prateće dokumentacije za svaki konkretan slučaj u uvid. Načelnik CB Bijelo Polje informisao je da su dana 8. oktobra 2016. u 19,30h policijski službenici CB Bijelo Polje priveli građane R.L. i P.M. iz Bijelog Polja jer su oko 18,30h u više navrata izlazili ispred ugostiteljskog objekta "Darkwod" u Tršovoj ulici u Bijelom Polju, zaustavljali vozila koja su se kretala u koloni u pravcu sportske hale u Nikoljcu gdje se održavao predizborni skup "Sigurnim korakom - Milo Đukanović". U Informaciji je dalje navedeno da su imenovana lica zaustavljala putnička motorna vozila koja su nosila stranačka obilježja DPS i državne zastave Crne Gore i sa podignuta dva prsta u obliku slova "L" izgovarali više puta: "Milo lopove ... vi što idete na taj skup da znate da je taj lopov" na koji način su, kako je navedeno, izazvali uznemirenost i negodovanje građana. Nakon toga, a prilikom operativne obrade opisanog događaja u službenim prostorijama CB Bijelo Polje ova lica su nastavila sa izgovaranjem naglašenih uvreda, i vikom, galamom i pokušajima da bez odobrenja napuste prostorije CB ometala rad policijskih službenika. Sa predmetnim događajem upoznat je dežurni Osnovni državni tužilac (ODT) u Bijelom Polju a nakon konsultacije sa njim i operativne obrade prijave, policijski službenici CB Bijelo Polje podnijeli su Zahtjev za pokretanje prekršajne prijave iz zakona o JRM-u u skraćenom postupku protiv lica: P.M. i R.L. jer su drskim ponašanjem izazvali negodovanje i uznemirenost građana a nakon toga, istog dana, oko 19,55h u službenim prostorijama CB Bijelo Polje ometali policijske službenike CB Bijelo Polje u vršenju službenih radnji kao i sumnje da su opisanim radnjama počinili prekršaj iz čl. 5 i čl. 11 Zakona o javnom redu i miru. Ovim povodom, kako stoji u Informaciji, P.M. i R.L. su lišeni slobode i na osnovu Zakona o prekršajima iz čl.166 st.4 uz Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka privedeni su u Sud

za prekršaje u Bijelom Polju. Imenovana lica su, kako je navedeno, odbila alkotestiranje.

U Informaciji je dalje navedeno da su istog dana, oko 20 sati, u ulici 3. januara, prilikom redovne kontrole saobraćaja, policijski službenici CB Bijelo Polje kontrolisali putničko motorno vozilo marke "Audi" reg. oznaka BP-BD 1** kojim je u momentu kontrole upravljao vozač Đ.R. iz Bijelog Polja i tom prilikom je nakon alkotestiranja utvrđeno prisustvo alkohola u krvi od 1,68 g/kg o čemu je sačinjen zapisnik. S tim u vezi, policijski službenici CB Bijelo Polje na osnovu Zakona o prekršajima lišili su slobode Đ.R. za počinjeni prekršaj iz čl. 318 st. 1 tačka 6, nakon čega je imenovani u zakonskom roku priveden sudiji za prekršaje.

Savjet je takođe informisan i da su uslijed neposjedovanja identifikacionih dokumenata a prilikom kontrole lica M.J. i S.V, oba iz Bijelog Polja, oko 19,30h imenovana lica privedena u prostorije CB Bijelo Polje radi utvrđivanja identiteta, nakon čega su puštena kući.

U obraćanju Savjetu, direktor Uprave policije je zaključio da aktivnosti o kojima je informisao smatra preduzetim u skladu sa zakonom utvrđenim ovlašćenjima policije.

Savjet je konstatovao da je u prilogu Informacije načelnika CB Bijelo Polje direktor Uprave policije dostavio kompletnu traženu dokumentaciju. Savjet je pozdravio takav pristup starešine policije. Uvid u dokumentaciju pruža mogućnost da se Savjet upozna i sa tretmanom zadržanih lica u službenim prostorijama i njihovim primjedbama u vezi sa postupanjem policijskih službenika prema njima. Transparentnost te vrste snaži kredibilitet policije.

Građanin P.M. (1979) u zapisniku o obavještenju prikupljenom od građanina naveo je da je oko 16 sati pozdravljao kolonu motornih vozila sa uzdignutim prstima u obliku slova "L" prepoznatljivim znakom nekadašnjeg Liberalnog saveza Crne Gore. "Kada bi me oni otpozdravili odgovorio bih im da nisam njihov i da je taj kojem idu na skup lopov i da mi je ukrao dostojanstvo i da me je sramota da kažem da sam Crnogorac" naveo je građanin u izjavi. Dalje je naveo da ga je oko 19 sati policija lišila slobode ne saopštavajući mu razloge zbog čega je zatražio, od dežurnog starešine, ustupanje njihovih podataka. U izjavi je napomenuo da mu je u ugostiteljskom objektu ostala jakna sa novčanikom i značajnim novcem u njemu kao i mobilni telefon. Građanin je tražio kopiju zapisnika i ista mu je izdata.

Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina R.L. nije bio dostupan u dostavljenoj dokumentaciji.

Savjet je konstatovao, uvidom u zapisnike o izvršenoj kontroli alkohola u organizmu, da su građani R.L. i P.M. odbili testiranje.

Povodom navoda iz CB Bijelo Polje da su građani R.L. i P.M. uznemiravali i zaustavljali građane i učesnike u saobraćaju, izazivali negodovanje građana,

Savjet u priloženoj dokumentaciji nije mogao pronaći prijave odnosno izjave građana ili učesnika u saobraćaju koji potvrđuju iste već su ti navodi samo potkrijepljeni izjavama policijskih službenika. U pojedinim službenim zabilješkama, poput one koje potpisuje policijski službenik V.L, navodi se da je ovlašćeni policijski službenik posredno saznao da izvršenje prekršaja - "da su počinili taj prekršaj saopštio mi je i pomoćnik komandira za javni red i mir". U službenoj zabilješci koju potpisuje policijski službenici Ve.L, E.Š. i M.L, navodi se da su vršili obilazak grada i prigradskih naselja i da su dobili obavještenje od starešina, A.R. i D.B. da "dva lica u ulici Tršovoj narušavaju javni red i mir vikom i galamom provocirajući tom prilikom pristalice DPS koji ulicom prolaze na promotivni skup" te da su "pošli na lice mjesta i ispred ugostiteljskog objekta "Tajm" zatekli R.L. i P.M. u vidno alkoholisanom stanju". Navedeno je da su ih priveli i predali dežurnoj službi i da, tokom privođenja, nije bilo upotrebe sredstava prinude. U zabilješci se ne navode radnje i postupci imenovanih lica a koje im se kao prekršaj stavljaju na teret.⁴⁸ U zabilješci službenika S.J. navodi se da je "vidio i čuo kako obojica (građana) viču i galame govoreći pritom "Mil(k)o lopove" ponavljajući to više puta".⁴⁹

U službenoj zabilješci koju zajedno potpisuju A.R. i D.B. navodi se da ih je šef Opšteg kriminaliteta CB Bijelo Polje D.D. poslao da izvrše provjeru informacije kako neka lica upućuju pogrđne riječi u pravcu kolone vozila. "Nakon dolaska ispred ugostiteljskog objekta "Tajm" susreli smo se sa pomoćnikom komandira D.J. koji je rekao A.R. da ga pozove telefonom, što je A.R. i učinio. Tom prilikom mu je D.J. saopštio da pokušaju da identifikovati lica koja izlaze iz "Tajma" i koja upućuju pogrđne riječi prema licima koja se kreću vozilima". Za Savjet je nejasno zašto D.J. ukazuje A.R. da ga isti pozove telefonom kada su obojica starešina, prema zabilješci, prisutni na licu mjesta. U zabilješci se dalje kaže "U momentu dok smo stajali u neposrednoj blizini "Tajma", primijetili smo lice P.M. da izlazi iz ugostiteljskog objekta i da govori više puta "Milo lopove" podižući ruke u vis. Nakon toga telefonom obavještavamo D.J. da smo identifikovali lice i da se isto nalazi ispred ugostiteljskog objekta "Tajm". Isti dolazi sa intervetnom grupom i privodi ga u CB Bijelo Polje" stoji na kraju zabilješke. Savjet je konstatovao da se u ovoj zabilješci ne pominju postupci građanina R.L. i službene radnje preduzete prema njemu.⁵⁰

Savjet se, uvidom u dokumentaciju, koja, primjećuje, obiluje službenim zabilješkama policijskih službenika, upoznao da su građani R.L. i P.M. ometali policijske službenike u vršenju službenih radnji na način što su više puta kretali da izađu iz stanice "ne dajući nam priliku da im objasnimo razloge privođenja."⁵¹

Službene zabilješke policijskih službenika Dž.I, S.M. i M.S. ukazuju da su građani R.L. i P.M. po privođenju u službene prostorije "vikali i drali se čime su

48 Službena zabilješka PS V.e.L., E.Š. i M.L. od 8.10.2016; Dokumentacija Savjeta

49 Službena zabilješka PS S.J. od 8.10.2016; Dokumentacija Savjeta

50 Službena zabilješka koju su sačinili A.R. i D.B. od 8.10.2016; Dokumentacija Savjeta

51 Službena zabilješka PS V.L. od 8.10.2016; Dokumentacija Savjeta

ometali policijske službenike u obavljanju svakodnevnih obaveza i zadataka" kao i da su, bez odobrenja, pokušali da izađu iz zgrade.⁵²

Savjet primjećuje da u priloženim službenim zabilješkama imenovani građani nisu upozoreni zbog ponašanja, kako na ulici tokom navodnog izvršenja prekršaja tako i tokom boravka u službenim prostorijama policije, a na što se ukazuje u zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka.

CB Bijelo Polje je Sudu za prekršaje Bijelo Polje podnio Zahtjev, broj 148/1 od 8. oktobra 2016, za pokretanje prekršajnog postupka protiv P.M. i R.L. zbog prekršaja iz člana 5 i člana 11 st.1 Zakona o javnom redu i miru.

Imajući u vidu već iznijeta zapažanja i konstatacije za Savjet je ostao upitan kvalitet i opravdanost primjene policijskih ovlašćenja u konkretnom slučaju posebno imajući u vidu činjenicu da nijedan građanin ili učesnik u saobraćaju nije podnio prijavu na okolnosti koje se zbog uznemiravanja i negodavanja građana licima P.M. i R. L. stavljaju na teret.

Prilikom razmatranja ovog predmeta Savjet je uzeo u obzir i postupanje policijskih službenika CB Podgorica povodom prijave građanina M.H. iz Podgorice i konstatovao da u tom slučaju je izostalo preduzimanje službenih radnji po osnovu Zakona o javnom redu i miru a što se u ovom događaju čini na osnovu isključivo iskaza policijskih službenika.

Savjet konstatuje, uvidom u službenu dokumentaciju koja uključuje i zapisnik o izvršenoj kontroli učesnika u saobraćaju i vozila i zapisnik o izvršenoj kontroli prisustva alkohola u organizmu, da je postupanje službenika CB Bijelo Polje prema građaninu R.Đ. (1976) bilo profesionalno i u skladu sa zakonom.

Savjet konstatuje, uvidom u službenu dokumentaciju koja uključuje i zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina, da je postupanje službenika CB Bijelo Polje prema građanima M.J. (1986) i S.V.(1991) bilo profesionalno i u skladu sa zakonom.

Zaključak Savjeta je dostavljen ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije, načelniku CB Bijelo Polje, predsjedniku Suda za prekršaje Bijelo polje i građanima P.M. i R.L.

Saopštenje građanske kontrole policije na dan parlamentarnih izbora

Predsjednik i članovi Savjeta za građansku kontrolu rada policije povodom aktivnosti Uprave policije obavili su međusobnu konsultaciju i zaključili da se pažljivo prati ukupno postupanje policije i konstatovali da će građanska kontrola policije postupati u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima i zadacima

52 Sležbena zabiljaška PS Dž.I. i Službena zabilješka S.M. i M.S. od 8.10.2016; Dokumentacija Savjeta.

na polju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda i promovisanja policijskog integriteta. Savjet za građansku kontrolu policije i skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima pratiće i ocjenjivati sva postupanja Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore u cjelini. Nakon ovog saopštenja zvanični sajt građanske kontrole policije je napadnut i potpuno uništen.⁵³

Pritužba građanina P.G. iz Berana

Građanin P.G. iz Berana obratio se pritužbom Savjetu za građansku kontrolu policije ukazavši na događaj od 23. februara 2016. kojom prilikom su, kako je naveo, policijski službenici Centra bezbjednosti (CB) Berane u 7 sati ujutro, nezakonito, bez naloga ušli i izvršili pretres stana koji se vodi na njegovu majku ne obezbjeđivši pri tom prisustvo dva svjedoka tokom vršenja službene radnje. Ovom prilikom, navedeno je u pritužbi, oni su navodno u sobi ispod njegovog jastuka našli 2,4 grama marihuane a majka kao nosilac stanarskog prava nije mogla biti prisutna u sobi u kojoj su prvo vršili pretres, a primjetila je da su tada uzeli papire i flajere sa njegovog radnog stola. Navedenom prilikom građanin P.G. je lišen slobode i protiv njega je podignuta optužnica - na teret mu je stavljeno omogućavanje i prodaja 0,9 grama opojne droge marihuana. Građanin je ukazao da su se oba krivična djela, prema optužnici, desila u dva dana tj. 21. februara 2016. omogućavanje a 22. februara 2016. godine prodaja marihuane istom licu, a optužnica je zasnovana na izjavi građanina A.Š. kojem je, prema navoidma iz pritužbe, 21. februara 2016. život bio ugrožen da bi dan nakon toga, kako se navodi, kupio spornih 0,9 grama opojne droge marihuana. Građanin P.G. u pritužbi je naveo i da se iz nekog razloga odvojeno vodi sudski postupci za omogućavanje uživanja opojne droge marihuana i za prodaju, te da je ključni svjedok tokom sudskog postupka, više puta, mijenjao izjavu, rekavši prvobitno da je 21. februara 2016. u Urgentnom centru pod pritiskom imao dogovor sa inspektorom M.P. koji mu je predložio i dao novac da kupi drogu a prilikom sučeljavanja na glavnom pretresu je iskaz promijenio i naveo da je sve izmislio. Građanin P.G. je, ovom prilikom, ustvrdio i da je čitav niz događaja koje je iznio smatra izrežiranim te da bi volio da se izvrši uvid u sve spise, izjave, službene zabilješke, dokaze (marihuana koja je navodno nađena kod njega, marihuana koja je nađena kod Š.) i predložio da se protiv policijskih službenika koji su postupali kritičnom prilikom pokrene disciplinski postupak zapitavši se pri tome na osnovu čega su nasilno i bez rješenja oni ušli u stan njegove majke M.G. i zašto joj nije dozvoljeno da bude prisutna prilikom pretresa sobe u kojoj je nađena sporna količina marihuane te kakav je dogovor A.Š. imao sa inspektorom M.P. Građanin

⁵³ Ministar unutrašnjih poslova, Goran Danilović, podržao je molbu Savjeta pa je Ministarstvo unutrašnjih poslova pomoglo rekonstrukciju i obnovu internetskog sajta građanske kontrole policije.

P.G. je istakao i da nikada nije imao problema sa zakonom, niti bio osuđen ili predmet krivičnog postupka kao i da ne osporava činjenicu da je bivši zavisnik i da je liječen u Retro centru u Danilovgradu, nakon čega je osnovao nevladinu organizaciju "Bum" i tako pomagao ljudima sa sličnim problemom. Istakao je i da je ova NVO od 2011. godine uspješno realizovala tri projekta za pomoć zavisnicima, da ne zna koji je motiv navedenog postupanja ali i da za očigledno smatra da je nekome veoma smetao njegov i rad NVO "Bum".

Povodom predmetne predstavke Savjet se građaninu P.G. najsrdačnije zahvalio na povjerenju i ukazao da ovo tijelo postupa po osnovu Zakona o unutrašnjim poslovima te da član 10. Poslovnika o radu kaže da Savjet postupa po predstavkama koje se odnose na događaje koji su nastupili najkasnije šest mjeseci prije dana podnošenja predstavke, i podsjetio da se sporni događaj odigrao dana 23. februara 2016. godine. Ovom prilikom, građanin P.G. je obavješten da saglasno navedenom Savjet nije u mogućnosti uzeti u rad niti postupati po iznijetoj pritužbi, ali da je svojim profesionalnim kapacitetima otvoren za saradnju i pružanju pomoći u cilju zaštite prava građana, popravljavanja policijske prakse i spriječavanja eventualnih zloupotreba u samoj policiji ukoliko je u konkretnom slučaju to posrijedi.

Zatvorenik zatražio posjetu građanske kontrole policije

Građanin S.O. iz Bara, koji je na izdržavanju kratke kazne zatvora u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija obratio se sa Savjetu za građansku kontrolu policije molbom za posjetu zbog kršenja ljudskih prava. U kratkoj i nekonkretno molbi, preko načelnika Zatvora za kratke kazne zatvora, zamolio je za posjetu i precizirao da je već tri dana u štrajku glađu. Kako je nadležnost Savjeta praćenje i ocjena rada policije molbi ovog lica nije moglo biti udovoljeno. Savjet je s molbom upoznao Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i uglednu NVO "Građanska alijansa" i pozvao ih da razmotre mogućnost hitne posjete.

Građanin Ž.Š. iz Podgorice prijavio govor mržnje na Internetu

Građanin Ž.Š. iz Podgorice podnio je, početkom novembra 2016, Centru bezbjednosti (CB) Podgorica prijavu zbog javnog promovisanja netrpeljivosti i govora mržnje prema jevrejskoj, romskoj i srpskoj zajednici. Građanin je prijavu podnio protiv građanke A.B.R. zbog javnog širenja rasne mržnje i nacional-

ne netrpeljivosti putem društvene mreže "Facebook" o čemu je priložio policiji odgovarajuću dokumentaciju. "Imenovana je javno pod punim identitom, iako svjesna da djeluje u javnom prostoru, iznijela nekoliko neprihvatljivih i neprimjerenih komentara na račun jevrejske, romske i srpske zajednice u Crnoj Gori" pa je takav "njen javni istup protivan ustavnim vrijednostima Crne Gore i direktno promoviše povredu ravnopravnosti i netoleranciju koje predstavljaju najveće vrijednosti Crne Gore" stoji u prijavi građanina Ž.Š. Pojasnio je da je prijavljena politička aktivistkinja "čime njen javni istup i ispoljeni govor mržnje stvara dodatnu zabrinutost i strah". Građanin je u prijavi naveo da ga je govor mržnje lično pogodio "zbog čega je osjetio strah i zabrinutost za svoj status, integritet i svoj život" zbog čega je osjetio i uznemirenost. Građanska kontrola policije je pozvana da prati postupanje policije povodom podnijete prijave.

Od direktora Uprave policije i načelnika CB Podgorica Savjet je zatražio detaljnu informaciju o preduzetim radnjama i postupanju policijskih službenika u konkretnom slučaju. Savjet je, zbog pažnje javnosti i brojnih reakcija na društvenim mrežama, ovom slučaju posvetio punu pažnju. Savjet se kod Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Podgorici interesovao da li je CB Podgorica konsultovao ODT povodom ove prijave i koje su konkretne radnje od strane ODT tim povodom preduzete.

Istim povodom, Savjetu su se obratili i građanka B.J., NVO aktivistkinja, i R.C., izvršni direktor NVO "Likud Montenegro", koja je punopravni član "World Zionist Organization" ukazujući da su i oni podnijeli prijavu i da od Savjeta traže da prati i ocijeni postupanje policije.

CB Podgorica je saopštio da su policijski službenici Stanice policije za javni red i mir (SP JRM) odmah postupili po prijavi. U prostorije CB Podgorica, 8. novembra 2016, pristupila je i A.R.B. i podnijela pisanu prijavu protiv NN lica zbog hakovanja njenog Facebook profila. Takođe je navela da je, s tim u vezi, NN lice postavilo na Internet njenu fotografiju na kojoj se nalazi zajedno sa Premijerom Crne Gore ispod koje je stajalo "Đukanović pozira sa elitom DPS koja bi da spali Srbe, Rome i Jevreje". U nastavku odgovora je navedeno da su postupajući po podnijetim prijavama dana 14. novembra 2016. službenici SP JRM putem telefona, upoznali Osnovnog Državnog Tužioca (ODT) sa navodima prethodno podnijetih prijava, koji je nakon upoznavanja naložio da se sa sadržajem istih upozna Viša Državna Tužiteljka, kako je i učinjeno istog dana, koja se izjasnila da u navedenom događaju nema elemenata bića krivičnog djela iz člana 370 Krivičnog Zakonika Crne Gore, izazivanje vjerske nacionalne rasne netrpeljivosti. U dogovoru sa ODT navedene prijave prosljeđene su Sektoru Kriminalističke policije, na dalje postupanje, i s tim u vezi od A.B.R. uzeta je na zapisnik izjava o obavještenju prikupljenom od građanke u kojoj je imenovana negirala navode prijave a potom je pristupila davanju daljih obavještenja. Postupajući inspektor

dao je povratnu informaciju da je obavio razgovor sa A.B.R. kojom prilikom joj je objasnio da njen Facebook profil nije hakovan već da je NN lice neovlašćeno i bez njenog odobrenja i znanja isti zloupotrijebilo, montirao njene fotografije i postavio svoje komentare te da se radi o krivičnom djelu koje se goni po privatnoj tužbi i uputio je na privatnu parnicu. U zaključnici odgovora Uprave policije je navedeno da su u vezi obavljenih razgovora sa Osnovnim i Višim državnim tužiocem kao i o postupanju po navedenim prijavama sačinjene službene za bilješke, te da su dana 17. novembra 2016. postupajući po usmenom zahtjevu ODT formirani spisi predmeta službenom poštom prosljeđeni ODT na ocjenu i odlučivanje. Savjet se kod načelnika CB Podgorica interesovao da li su povodom konkretnih prijava policijski službenici podnijeli zahtjev za vođenje prekršajnog postupka posebno imajući u vidu kako je policija uobičajeno postupala pri prijavama govora mržnje i najave nasilja prema LGBT osobama.

Pritužba građanke S.J. zbog odnosa policijskih službenika

Građanka S.J, rođena u Nikšiću, obratila se Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbom ukazujući na slučaj od 19. jula 2016. kada je iz Srbije, čije državljanstvo posjeduje, ušla u Crnu Goru kojom prilikom je zbog saobraćajnog prekršaja zaustavila policija. Ovom prilikom policijski službenici su je, kako je navela, tretirali kao stranog državljanina, tražili joj novac i na kraju u svojstvu stranca odveli na prekršajni sud iako je tvrdila da je građanka Crne Gore i da ima državljanstvo. U nastavku opisa događaja se navodi da su joj napisali prijavu za omalovažavanje na osnovu čega je kažnjena sa 300 eura, a kako nije imala kod sebe novac izrečena kazna joj je zamijenjena zatvorskom u trajanju od 12 dana (sedam dana samice). Po izlasku sa izdržavanja kazne je, kako je navela, izvadila pasoš i potvrdila da je građanka Crne Gore ali navedenu činjenicu niko nije htio provjeriti a mogao je, kako je navedeno, predstavnik policije jer je danas sve transparentno. Građanka S.J. u nastavku pritužbe je istakla da je napred iznijeto potvrdilo njene optužbe za mito koje su joj policijski službenici B.B. i R.R. tražili jer su htjeli da je zaplaše i pogrešno odrade posao da bi joj dali do znanja kako su moćni. Podnositeljka pritužbe je u prilogu pritužbe dostavila kopiju pasoša, i od Savjeta, kao posrednika, zatražila materijalno potraživanje za grešku koju je policija počinila.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i u cilju pribavljanja relevantne dokumentacije koja prati slučaj obratio se Upravi policije da informiše o slučaju i uputio zamolnicu predsjednici Prekršajnog suda u Podgorici da dostavi kopiju rješenja iz prekršajnog postupka vođenog protiv imenovane građanke ovim povodom.

Sud za prekršaje dostavio je rješenje kojim je okrivljena S.J. oglašena krivom zbog počinjenog prekršaja iz čl. 11 st. 1 Zakona o javnom redu i miru zato što je omalovažavala službenike policije R.R. i B.B. na način što im je uputila ove riječi "Koliko je vaše da sam pogriješila toliko je moje da nisam, to ne možete da dokažete, kao ni to da ja vama nisam dala novac, ovo je korupcionaška država i po tome je policija poznata, vi ste ljudi sa kojima treba da se govori posebnim jezikom, ja sam inače poznata kao hodajući problem i kunem vam se da ćete zbog toga žaliti, ako ste oženjeni da Bog da se razveli a ako niste da Bog da se nikad ne ženili, mislite ako ste obukli uniforme da možete da se kurčite i uživljavate, sram vas bilo pišite mi kaznu zašto vam nisam dala mito". Sud za prekršaje je istu tretirao kao lice koje nema prebivalište u Crnoj Gori zbog čega joj je novčana kazna od 300 eura, koju je bila obavezna da plati prije pravosnažnosti, zamijenjena kaznom od 12 dana zatvora. Viši sud za prekršaje je odbio uloženu žalbu. Uvidom u navode odbrane okrivljene S.J. zaključuje se da ista ni pred sudom nije saopštila činjenicu da je državljanka Crne Gore odnosno da ima ostvareno stalno prebivalište.⁵⁴ Savjet se interesovao kod podnositeljke pritužbe da li joj omogućen kontakt i pravna pomoć diplomatsko-konzularnog predstavništva Republike Srbije a kod MUP za prijavu stalnog prebivališta. Savjet je, imajući u vidu da je postupanje policijskih službenika u konkretnoj situaciji, prije svega definisano nespornom činjenicom da građanka S.J. nije imala prijavljeno prebivalište na teritoriji Crne Gore i da za primjenu policijskih ovlašćenja, u konkretnoj prilici, nije od važnosti podatak o eventualnom (ne)posjedovanju crnogorskog državljanstva. Iz tih razloga Savjet je ocijenio da je postupanje policijskih službenika bilo profesionalno i zakonito.

Pritužba bivšeg policijskog službenika N.K. zbog odnosa policijskog službenika CB Podgorica

Savjetu za građansku kontrolu policije pritužbom se obratio građanin N.K. iz Podgorice, bivši prekršajni sudija i službenik Uprave policije, ukazujući na povredu prava u vezi sa postupanjem policijskog službenika Centra bezbjednosti (CB) Podgorica M.B. U opisu predmetnog slučaja, podnosilac pritužbe je, između ostalog, detaljno iznio pozadinu događaja koju Savjet ovdje ne želi da iznosi ni u pogledu inicijala osoba koje se u pritužbi navode. Uglavnom, podnosilac pritužbe živio je u vanbračnoj zajednici iz koje su se razišli zbog određenih intimnih i emotivnih pitanja. Nakon toga, bivši partneri su počeli da primaju emotivna pisma koja su sadržala i određene moralne poruke. Podnosilac pritužbe, N.K. je o nevedenom, istog dana, tekstualnom porukom informisao bivšu partnerku, a

⁵⁴ Kopije rešenja iz prekršajnog postupka vođenog protiv S.J.; Dopis predsjednice Suda za prekršaje Su V roj 4057/16 od 9.11.2016; Dokumentacija Savjeta

ona ga je obavijestila da se i ona nadobijala pisama, da isto ignoriše, da će vjerovatno, protiv NN izvršioca podnijeti prijavu za uznemiravanje a da je po stilu pisanja pisma pisala ista osoba. Krajem maja 2016. podnosioca pritužbe je pozvao inspektor M.B. sa obavještenjem da je njegova bivša partnerka podnijela prijavu protiv NN lica za pisanje nekih pisama, koja je uznemiravaju, a da mu je on prvi osumnjičeni što je podnosilac pritužbe, građanin N.K. ocijenio kao vrlo pogrešnu upotrebu termina od strane ovlašćenog policijskog službenika, isto negirao i naveo da je i on, nedavno, dobio anonimno pismo, koja okolnost inspektora nije interesovala niti je reagovao. Predmetni razgovor, prema navodima, je završen rečenicom policijskog službenika M.B. da on treba da shvati da je njihov zajednički život završen i da ostavi tu ženu na miru. Podnosilac pritužbe ovom prilikom posebno je naglasio da policijski službenik ovom prilikom pomenuto pismo, kao još jedan dokaz, nije tražio niti mu je bilo bitno da li isto njega uznemirava, a za bivšu partnerku je postupio odmah, što je njemu u smislu odnosa, navedeno je u pritužbi, postalo sumnjivo. Dalje, dana 1. jula 2016. u 13,25 h, pozvan je od strane inspektora M.B. radi uzimanja izjave jer je stiglo novo pismo i dopuna prijave od strane njegove bivše partnerke a on je opet, kako je naveo, taj NN, iako je navedeno u prethodnom razgovoru po istom osnovu već jasno negirao, te da mu navedenom prilikom nije saopšteno ništa konkretno, zašto daje izjavu, odnosno na koje okolnosti treba da se izjasni, već samo da dođe pa će saznati. Inspektor je u razgovoru naveo da zna da se on nalazi u selu Nedajno na Durmitoru i da je, prije par dana, bio u Podgorici. Ovom prilikom podnosiocu pritužbe građaninu N.K. je upućen poziv da u službene prostorije CB Podgorica dođe za četiri dana tj. 4. jula 2016. u 23 sata, van vremena u kojem se mogu pozivati građani, osim u slučajevima hitnosti, što očigledno nije bio slučaj jer je poziv upućen četiri dana ranije. U daljem opisu hronologije događaja podnosilac pritužbe uočava postojanje "specijalnog" odnosa inspektora prema njegovoj bivšoj partnerki. U svom obraćanju Savjetu građanin N.K. je naveo i da je početkom avgusta 2016. podnio i krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, broj predmeta Kt. br. 988/16, protiv imenovanog policijskog službenika i saučesnika kao pomagača, za krivično djelo Zloupotreba službenog položaja, prekoračenjem i krivično djelo Iznuđivanje iskaza, da je početkom oktobra kod ODT provjerio šta se sa predmetom dešava i od tužiteljke dobio informaciju da je isti upućen policiji radi izviđanja, ali da nakon provjera u policiji, do dana podnošenja pritužbe Savjetu, i u Upravi i u CB Podgorica, ovaj predmet kao da nije stigao na označenu adresu, o čemu će, kako je naveo, obavijestiti tužioca. Građanin N.K. je istakao da se predmetni događaj desio 20. juna 2016. a da je prijava "oštećene" podnijeta 1. avgusta 2016. tj. 40 dana kasnije, iz čega se vidi, kako je naveo, da se radi o pokušaju osvete i pritiska na njega, zbog podnijetih pritužbi i prijave te da CB Podgorica, gdje prijavljeni policajac radi, Zahtjev za pokretanje prekršajnog po-

stupka podnosi 6. septembra 2016. godine tj. nakon 36 dana poslije, da zvanično nema dokaza o mjestu i radnji za koju ga terete, te da sud, bez dopune Zahtjeva i priloženih dokaza, pokreće postupak i zakazuje ročište.⁵⁵

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje, isti dodijelio članu na obradu i na temelju obavještenja iz Kabineta Ministra unutrašnjih poslova da je Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije Etičkom odboru dostavilo odgovarajući izvještaj kako bi se vidjelo da li je postupanje imenovanog policijskog službenika bilo u skladu sa Kodeksom policijske etike, obratio se Etičkom odboru u cilju upoznavanja sa Mišljenjem povodom predmetnog slučaja.

Predsjednik Savjeta, mr Aleksandar Saša Zeković, je dana 15. novembra 2016. godine, u Skupštini Crne Gore, zakazao dodatnu konsultaciju podnosioca pritužbe građanina N.K. sa obrađivačem predmeta advokatom Zoranom Čelebićem kako bi se dodatno razmotrila određena pitanja iz pritužbe i predstavili drugi dokazi. Podnosilac pritužbe je, tom prilikom, odgovorio na dodatna interesovanja Zekovića i Čelebića.

Nekoliko dana kasnije građaninu N.K. Savjet je prosljedio dostavljeno mišljenje Etičkog odbora koji se izjasnio da u postupanju službenika M.B. nema elemenata za donošenje mišljenja o kršenju Kodeksa policijske etike.

Provjera postupanja policije prema građaninu B.V. iz Nikšića

Na inicijativu svog predsjednika Savjet za građansku kontrolu policije pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlašćenja povodom slučaja građanina B.V. iz Nikšića koji je preko društvenih mreža ukazao na postupanje policijskih službenika Centra bezbjednosti (CB) Nikšić dana 21. juna 2016, u ranim jutarnjim satima. Kritičnom prilikom, prema iznijetim navodima, građanin je s dvojicom prijatelja sjedio u novootvorenom kafiću u Nikšiću kada su se policijski službenici, prilikom pražnjenja lokala, neprimjereno ophodili prema njemu. Na navedenu činjenicu građanin je ukazao policijskim službenicima i pitao zašto ga guraju nakon čega je priveden u službene prostorije i tom prilikom i lakše povrijeđen zadobivši modrice po tijelu uz ugruvano rebro.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije da informiše o incidentu i uputio poziv da se u cilju razvijanja kvalitetnog

⁵⁵ U prilogu pritužbe Savjetu je dostavljena sljedeća dokumentacija: Prijava za protivzakonito i neprofesionalno postupanje sa elementima krivičnih djela Ministarstvu unutrašnjih poslova od 22.07.2016; Izjava građanina Odeljenju za unutrašnju kontrolu od 03.08.2016; Dopis MUP br.086/16-47488/3 od 27.09.2016; Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka CB Pogdorica Stanice policije za JRM Upisni broj 10117/2016 od 05.09.2016; Izjava Kriminalističkoj policiji CB Podgorica od 9.08.2016; Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina CB Podgorica od 8.08.2016; poziv Suda za prekršaje u Podgorici, PP broj 7013/16-27 od 18.10.2016.

odnosa sa lokalnom javnošću iskaže spremnost za prijemom građanina B.V. na neposredan razgovor.

Uprava policije u odgovoru dostavljenom Savjetu informisala da je 21. juna 2016. godine oko 02,30h dežurna služba CB Nikšić obaviještena je da je ispred lokala „Džek bar“ koji se nalazi u ulici Njegoševoj, u Nikšiću, došlo do narušavanja javnog reda i mira, tačnije do svađe između više lica. Na lice mjesta upućena je interventna jedinica, koja je dolaskom zatekla više lica koja su se međusobno raspravljala i gurala. Policijski službenici interventne jedinice prisutnim građanima izdali su naređenje da prekinu sa svađom i da se udalje sa pomenu-tog mjesta, što su svi učinili, osim tri lica: V.B, B.V i A.M. Tom prilikom je lice V.B. policijskim službenicima uputio riječi omalovažavanja, zbog čega je isti smješten u službeno vozilo radi dovođenja u CB Nikšić zbog preduzimanja službenih radnji. Takođe, zbog nepostupanja po jasno izdatoj naredbi o udaljenju sa lica mjesta u službeno vozilo su smještena lica B.V. i A.M. Prilikom dovođenja navedenih lica u CB Nikšić, službenici interventne jedinice nijesu upotrijebili sredstva prinude prema ovim licima, već su isti dobrovoljno ušli u službeno vozilo, što je konstatovano u Informaciji dežurnog starješine Stanice policije M.D. U nastavku odgovora Uprave policije se navodi da su policijski službenici intrerventne jedinice na navedene okolnosti sačinili su službenu zabilješku, i istu na dalje postupanje predali dežurnom vođi bezbjednosnog sektora M.M, koji je o svemu upoznao zamjenika Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Nikšiću - D.K, koji se izjasnio da u radnjama koje su počinila privedena lica nema elemenata krivičnog djela. Dežurni vođa bezbjednosnog sektora je obavio razgovor sa licima B.V. i A.M. i iste upozorio na ponašanje, nakon čega su isti pušteni, dok je lice V.B. lišeno slobode do privoda dežurnom sudiji za prekršaje, zbog počinjenog prekršaja iz čl. 11 ZJRM-a (ometanje i omalovažavanje policijskog službenika). Lice je uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka privedeno Odjeljenju za prekršaje u Nikšiću, gdje je isti priznao prekršaj koji mu je stavljen na teret. Prilikom obavljanja razgovora sa licima B.V. i A.M. od strane dežurnog vođe bezbjednosnog sektora, ista se nisu žalila na postupke policijskih službenika ka njima, odnosno nisu se žalili na eventualne povrede niti su zahtijevali ukazivanje medicinske pomoći. U odnosu na navode V.B. iznijete u medijima na okolnosti njegovog povređivanja od strane policijskih službenika, u CB Nikšić je povodom navedenog formiran predmet. U cilju utvrđivanja činjeničnog stanja kompletni spis predmeta: službena zabilješka interventne jedinice, službena zabilješka vođe bezbjednosnog sektora, informacija dežurnog starješine, snimci video nadzora iz službenih prostorija, izvod iz dnevnog biltena, kopija prekršajne prijave podnijete protiv V.B. i službena zabilješka o lišenju slobode za lice V.B. predati su službeniku Odjeljenja za unutrašnju kontrolu policije T.G. U odgovoru Uprave policije je navedeno da je službenik Odjeljenja za unutrašnju kontrolu upoznat sa podacima o svim

učesnicima i očevicima navedenog događaja, koji će preduzeti zakonske mjere iz svoje nadležnosti u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja. U dopisu je dalje navedeno da gore navedena lica u prostorijama CB Nikšić nisu imali primjedbi na postupke policijskih službenika ka njima, niti su se žalili na eventualne povrede, ni zahtijevali medicinsku pomoć. O fotografiji povrede, koju je građanin B.V. postavio na svom facebook profilu, a za koju je imenovani tvrdio da je zadobio prilikom preduzimanja mjera i radnjih od strane policijskih službenika CB Nikšić, Uprava policije je, kako se navodi, saznala preko medija koji su istu preuzeli na svojim portalima. U zaključnici odgovora Uprava policije je navela da obzirom da građanin B.V. CB Nikšić zvanično nije podnio nikakvu prijavu koja se odnosi na postupanje policijskih službenika prema njemu, ovaj CB je formirao predmet povodom predmetnog događaja i isti prosljedio na dalju nadležnost Odjeljenju za unutrašnju kontrolu policije.

U postupku pribavljanja relevantne dokumentacije Savjet je obaviješten da je Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije sprovelo postupak kontrole zakonitosti postupanja i preduzimanja službenih mjera i radnji od strane policijskih službenika SP CB Nikšić povodom medijskih navoda u kojima je prenijeta izjava građanina B.V. iz Podgorice, da je 21. juna 2016. bezrazložno priveden iz jednog nikšićkog kafića u policiju kojom prilikom je povrijeđen u predjelu lijevog rebra i ruke. Shodno činjeničnom stanju utvrđenom u sprovedenom postupku unutrašnje kontrole, konstatovano je da u ovom postupku nijesu utvrđene činjenice i dokazi koji bi nesporno ukazivali na postojanje osnova za pokretanje postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti policijskih službenika SP CB Nikšić zbog načina postupanja i preduzimanja službenih mjera i radnji u predmetnom slučaju. I pored toga, uzimajući u obzir činjenicu da je građanin B.V. tvrdio da je u predmetnom događaju zadobio tjelesne povrede i da su mu iste nanijeli policijski službenici, Izvještaj o izvršenoj kontroli, sa spisima predmeta, je dostavljen ODT u Nikšiću, na dalji postupak, konačnu ocjenu i mišljenje da li u radnjama i postupanju policijskih službenika CB Nikšić prema imenovanom građaninu ima elemenata bića krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti. Ovom prilikom, Savjet za građansku kontrolu rada policije je obaviješten da je ODT u Nikšiću, aktom Ktr.br.218116 od 28. septembra 2016, obavijestilo Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije da povodom navoda B.V. nije utvrdilo postojanje zakonskog osnova za pokretanje krivičnog postupka protiv bilo kog lica za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti. Savjet je sa odgovorom Uprave policije upoznao građanina B.V. iz Nikšića i od istog nije primio dodatno izjašnjenje. Na osnovu raspoložive dokumentacije osnove Savjet nije mogao utvrditi prekoračenje policijskih ovlašćenja u konkretnom slučaju.

Uznemiravanje pravoslavnog sveštenika: Provjera postupanja policije

Na inicijativu svog predsjednika Savjet za građansku kontrolu policije pokrenuo je postupak ocjene primjene policijskih ovlašćenja povodom slučaja napada na sveštenika Mitropolije Crnogorske primorske protojereja stavrofora dr B. B. B, krajem juna 2016, i od direktora Uprave policije MUP Crne Gore zatražio je informaciju o incidentu i svim službenim radnjama preduzetim s tim u vezi.⁵⁶

Uprava policije je informisala Savjet da je B.B. dana 23. juna 2016. Dežurnoj službi CB Podgorica prijavio da mu je NN lice lupalo na vratima stana koji se nalazi u ul. Mihaila Lalića br.* i da su s tim u vezi odmah po zaprimljenom događaju na lice mjesta upućeni službenici policije koji su obavili razgovor sa B.B. i saznali da je oko 18.40 časova na vratima svog stana pronašao papir sa natpisom uvrijedljive sadržine, koji je kasnije bacio. Dalje je naveo da je, oko 22.15 časova dok se nalazio u stanu, čuo da NN lice više puta udara u ulazna vrata stana, ali da nikog nije primijetio u hodniku zgrade, a Uprava policije je konstatovala u dopisu da službenici policije na ulaznim vratima stana B.B. nisu primijetili vidna oštećenja. Nakon obavljenog razgovora, službenici policije B.B. su uputili na podnošenje pismene prijave, a B.B. je istu podnio sutradan 24. juna 2016. Odmah po zaprimljenoj prijavi službenici policije postupili su po istoj, izašli na lice mjesta, obavili razgovor sa oštećenim, i tom su prilikom od oštećenog saznali da na zgradi u kojoj stanuje na ulazima postoje sigurnosne kamere, da u zgradi ima 15 ulaza i sa svakog ulaza se može izaći na šesti sprat, da u podzemnoj garaži nema video nadzora tako da se pomenuta garaža ne snima kao i da na spratovima zgrade, odnosno u hodnicima, ne postoji video nadzor. U dopisu Uprave policije je navedeno i da je narednih dana i noći u više navrata upućivana patrola policije radi obilaska pomenute lokacije posebno unutrašnjosti zgrade te da tom prilikom nije primijećeno nijedno sumnjivo lice, kao i da je u posljednjem periodu u više navrata putem telefona kontaktiran dr B. B. B od strane službenika policije, koji je izjavio da od tog događaja do dana današnjega nije imao više nikakvih neprijatnosti. Takođe je izjavio da u blizini zgrade iz svog stana nije primijetio sumnjiva lica, te da ne sumnja ni u koga jer ni sa kim nije u zavađi i konfliktu. Po njegovoj izjavi najvjerovatnije se radi o grešci, odnosno, moguće je da ga je neko zamijenio sa drugim licem, navodi se u odgovoru Uprave policije. Sa ovim događajem, nakon zaprimljene prijave, upoznat je ODT u Podgorici koji je zatražio da se ustanovi da li postoji video nadzor i da se ako postoji pregledaju sigurnosne kamere. S tim u vezi, Uprava policije je informisala Savjet da s obzirom da zgrada ima 15 ulaza i da se sa svakog može doći na šesti sprat, nisu bili u mogućnosti da preko video nadzora identifikuju lice koje je postavilo papir sa natpisom i lupalo na vratima a da identifikaciju

⁵⁶ Savjet za građansku kontrolu policije, kroz neposredno obraćanje, arhiepiskopu cetinjskom Mitropolitu Crnogorsko primorskom g. Amfilohiju najoštrije je osudio napad na sveštenika Mitropolije.

počinioca otežava i okolnost što oštećeni ne zna vrijeme kada je poruka ostavljena. U zaključnici odgovora Uprave policije stoji da je sa iznijetim navodima i izjavom oštećenog upoznat ODT I.M. koji se izjasnio da u predmetnom događaju nema elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

U postupku dalje obrade ovog slučaja član Savjeta Dr Vladimir Dobričanin, obrađivač predmeta, kroz neposredni kontakt upoznao je protojereja stavrofora dr B. B. B sa svim radnjama koje je Savjet preduzeo u vezi slučaja kao i o svim aktivnostima policije. Protojerej stavrofor dr B. B. B je pred Savjetom izjavio da je veoma zadovoljan preduzetim radnjama kako od strane Savjeta tako i ostalih organa i da odustaje od daljeg interesovanja za slučaj. S tim u vezi, na temelju pribavljenih informacija, izjašnjenja, provedenog postupka i obavljene rasprave, Savjet je uz konstataciju da je u konkretnom slučaju svojom inicijativom unaprijedio rad i postupanje policije te kod protojereja stavrofora dr B. B. B unaprijedio osjećaj lične sigurnosti i njegovog povjerenja u policijski servis, usvojio ocjenu da je primjena policijskih ovlašćenja u konkretnom slučaju bila profesionalna i blagovremena. Zaključak je dostavljen Ministru unutrašnjih poslova, direktoru Uprave policije i protojereju stavroforu dr B. B. B.

Gradani zbog komentarisanja izbora i (ne) priznavanja rezultata pozivani na informativne razgovore

Građanska kontrola policije u Crnoj Gori putem medija, internetskih mreža i kroz neposredno kontaktiranje od strana građana i novinara saznala je da policija postupa prema određenom broju građana na način što ih poziva na informativne razgovore čak i zbog komentara objavljenih na "Facebook"-u a odnose se na navode o planiranom državnom udaru i (ne)priznavanju izbornih rezultata. Zato se Savjet za građansku kontrolu policije obratio direktoru Uprave policije, 19. oktobra 2016, zahtjevom da detaljno informiše o tim aktivnostima kao i da li se te radnje odražavaju, obzirom na ukupne kapacitete policije, na redovan rad i prioritete na drugim poljima. Ni nakon urgencije Uprava policije nije postupila po zahtjevu.

Slučaj bivšeg službenika MUP Crne Gore dr C.P. iz Bara

Savjetu za građansku kontrolu policije obratio se bivši službenik MUP Crne Gore dr C.P. iz Bara s molbom da se Savjet zainteresuje za njegov slučaj i urgira kod Ministra unutrašnjih poslova da se odgovarajuća dokumentacija koja

se odnosi na njegov rad u MUP Crne Gore za period 1983-88 dostavi Fondu PIO Crne Gore. Savjet u cjelini je, 3. novembra 2016, pozvao Ministra unutrašnjih poslova da se bez odlaganja konačno riješi ovaj predmet. Šefica službe za pravne, kadrovske i finasijske poslove MUP informisala je Savjet 18. novembra 2016. da je Fondu PIO Crne Gore - Područna jedinica Bar dostavljeni uredno popunjeni M-4 obrasci i uvjerenje o penzijskom stažu. Podnosilac pritužbe se zahvalio Savjetu na postupanju i pruženoj pomoći.

Pritužba NVO "SOS telefon za djecu i žene žrtve nasilja" protiv policijske službenice CB Nikšić

Nevladina organizacija (NVO) "SOS telefon za djecu i žene žrtve nasilja Nikšić" obratila se Savjetu za građansku kontrolu rada policije pritužbom na rad službenice Centra bezbjednosti (CB) Nikšić, Ž.N., zbog neprofesionalnog odnosa prilikom davanja svjedočkog iskaza pred Osnovnim sudom u Baru dana 09. septembra 2016. godine u predmetu K.br.269/15 za postupak Nasilje u porodici i porodičnoj zajednici, čl. 220 KZCG, koji se vodi protiv D.N. po prijavi oštećene A.N.

U obrazloženju pritužbe se navodi da je imenovana inspektorka CB Nikšić -Referat za porodično nasilje i maloljetničku delinkvenciju - bila svjedokinja na predlog oštećene A.N. zbog direktne uključenosti u predmetni slučaj, jer je službenica policije Ž.N. dana 18. juna 2016. godine od oštećene zaprimila prijavu za porodično nasilje zbog brutalnog nasilja od strane supruga D.N. i slučaj procesuirala nadležnom tužiocu, kojom prilikom je kako se u pritužbi navodi konstatovala da „ništa monstruoznije nije vidjela“.

U opisu slučaja dalje stoji da je u svjedočkom iskazu Ž.N., ne vodeći računa o etici i odgovornosti" izjavila da se, između ostalih povreda, ne sjeća povrede koju je oštećena zadobila a koja je zahvatala cijelu lijevu nadlakticu i bila vidljiva više od pola godine nakon događaja. NVO koja je podnijela pritužbu ovom prilikom je konstatovala da ostaje nejasno kako se imenovana službenica policije koja je vodila predmet ne sjeća povrede a iste se sjećaju službenice Centra za socijalni rad (CSR) Nikšić, koje su na poziv inspektorke prisustvovala zaprimanju prijave kao i druge osobe koje su u kontaktu sa oštećenom A.N.

U obraćanju Savjetu navedeno je i da je ovom prilikom inspektorka u svjedočkom iskazu zamenarila obavezu odlučnog, pravičnog i profesionalnog postupanja u predmetu koji je lično vodila, minimalizujući navode žrtve o pretrpljenom nasilju i izražavajući nepovjerenje, govoreći da je „žrtva tako izjavila“, da „ne zna šta se tu dešavalo jer nije bila sa njima u autu“, iznoseći za predmetnu prijavu nerelevantne činjenice da se „oni stalno prijavljuju“ i „sigurno je otišla prijava za nasilje u porodici i protiv A.N.“, kao i da se tokom davanja svje-

dočkog iskaza inspektorka pravdala optuženom D.N., inače bivšem policijskom službeniku CB Nikšić i CB Bar, navodeći da je krivičnu prijavu podnio CB Bar a ne CB Nikšić. Ova NVO je navela i da navedenim postupcima inspektorka urušava rezultate višegodišnjih napora u cilju bolje zaštite žrtava nasilja u porodici te da posebno zabrinjava činjenica da inspektorka Ž.N. dolazi iz CB Nikšić koji je na nacionalnom i regionalnom nivou prepoznat kao pozitivan primjer u rješavanju problema nasilja u porodici, te stoga ova NVO upućuje zamolnicu da Savjet preduzme sve aktivnosti iz svoje nadležnosti radi otklanjanja neprofesionalnog postupanja službenice policije u cilju zaštite prava i sloboda građana i djelotvornije primjene Zakona o unutrašnjim poslovima.

Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije inicijalnim dopisom koja je dostavila Informaciju o preduzetim mjerama i radnjama ovlašćenih policijskih službenika CB Nikšić u svim postupanjima u odnosu na bivše supružnike N. Ovom prilikom Uprava policije je poseban osvrt učinila na izjavu policijske službenice koju je ocijenila kao postupanje u skladu sa zakonom utvrđenim ovlašćenjima. S tim u vezi, Savjet je obaviješten da su službenici CB Nikšić - Stanice kriminalističke policije više puta postupali po prijavama bivših supružnika D. i A.N. kao i da su dosadašnji prigovori na rad službenika policije koji su podnošeni MUP Crne Gore - Unutrašnjoj kontroli rada policije bili neosnovani, te da su u dosadašnjim brojnim postupanjima u odnosu na ovu porodicu, policijski službenici pružali neophodnu pomoć i zaštitu A.N. kroz smještaj u Sklonište za žene i djecu žrtve nasilja, savjetodavni rad u cilju bezbjednosti žrtve i djece, blagovremeno dostavljanje svih predmeta na ocjenu i mišljenje mjesno nadležnim organima i podnošenje predloga mjera za izricanje mjera zaštite i njihovo praćenje. Dalje se navodi da, obzirom da je Planom sigurnosti konstatovano da se najvjerovatnije radi o trajno poremećenim porodičnim odnosima koji su rezultirali neslaganjem oko roditeljskih dužnosti u odnosu na malodobnu djecu, često obostrano prijavljeni događaji i dugotrajni pravni postupci, doveli su do dublje poremećenih odnosa bivših supružnika, kao i da do upućivanja predmetnog odgovora Savjetu od strane Suda u Baru nije bilo moguće izvršiti privremene mjere u izvršnom postupku a A.N. biva uskraćena za staranje o djeci. U veoma dobroj saradnji sa NVO "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja" službenici policije su u ovom ali i u drugim događajima koordinirali saradnjom sa nadležnim CSR i drugim relevantnim institucijama, upozoravajući na ozbiljnost poremećenih porodičnih odnosa, navedeno je u dopisu Uprave policije. Precizirano je da se tokom 2016. godine, problem dodatno usložio jer je D.N. promijenio boravište u Baru, tako je i mjesna nadležnost u brojnim postupcima kod nadležnih sudova bila relativno duža, što je dodatno uticalo na stvaranje jaza između bivših supružnika, gdje je u ovoj fazi u toku izvršni postupak usmjeren protiv D.N. koji ne želi da preda malodobnu djecu, kako bi se starateljske dužnosti prenijele

na A.N, privremenom pravosnažnom odlukom Osnovnog suda u Nikšiću.

U odgovoru Uprave policije se dalje navodi da nakon što su u usmenoj korespondenciji aktivistkinje NVO "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja" iz Nikšića sa Samostalnim policijskim inspektorom za nasilje u porodici S.M. izrazile nezadovoljstvo svjedočkim iskazom mlađe inspektorke za nasilje u porodici Ž.N. koja je na poziv Osnovnog suda u Baru dana 09. septembra 2016. godine imala dužnost svjedočenja o relevantnim saznanjima za konkretni događaj od 18. juna 2015. godine, imenovana je sačinila pisani akt u vidu službene zabilješke broj: 242/16-9495 od dana 03. oktobra 2016. godine a u cilju nastavka dotadašnje vrlo profesionalne saradnje sa predstavnicama NVO "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja" iz Nikšića, u prostorijama CB Nikšić organizovan je zajednički radni sastanak koji je održan dana 07. oktobra 2016. godine kojem su prisustvovali načelnik CB Nikšić M.Ž., Rukovodilac Referata za nasilje u porodici S.M. i predstavnice NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja N.M. i I.P. Sastanak je organizovan, kako je navedeno, u cilju sagledavanja modela nastavka kvalitetne saradnje na zaštiti žrtava porodičnog nasilja a jedna od tema je bila i postupanje službenika kriminalističke policije. Zajednički zaključak sastanka je bio da se poveća stepen informisanja žrtava nasilja kroz flajere koje će dostaviti predstavnice ove organizacije, a kako je navedeno u službenoj zabilješci, svjedočenje u ovom predmetu započeto je nakon petnaest mjeseci od dana događaja koji se dogodio 18. juna 2015. godine, nakon značajnog proteka vremena, pa se službenica policije nije mogla sjetiti svih povreda koje je A.N. zadobila kritičnom prilikom. Dalje se navodi da je policijska službenica Ž.N., ovom prilikom, navela da se sjeća određenog broja povreda, koje je opisala na zahtjev sudećeg Sudije, međutim na konkretno pitanje A.N. za povredu koju je zadobila na lijevoj ruci, imenovana se tom prilikom nije mogla sjetiti, ali je naglasila da su sve povrede opisane u izvještaju ljekara specijaliste, što Sud može provjeriti uvidom u navedeni izvještaj što ne može dovesti u pitanje dalji tok krivičnog postupka. Ovom prilikom, Uprava policije je istakla da smatra da je policijska službenica Ž.N. time što je predočila povrede kojih se sjetila prilikom davanja svjedočkog iskaza, kao i činjenice da je nadležni Sud u Baru, uputila na Izvještaj ljekara specijaliste u kome su opisane sve povrede koje je kritičnom prilikom A.N. zadobila, postupila u skladu sa svojim ovlašćenjima.

Savjet je na redovnoj sjednici razmatrao odgovor Uprave policije koji je dostavljen na izjašnjenje NVO koja je pokrenula postupak građanske kontrole. Odlučeno je da se zatraži kompletna službena dokumentacija koja se odnosi na zaprimanje ove prijave dana 18. juna 2016. CB Nikšić dostavio je Službenu zabilješku koju je, kako je navedeno u propratnom aktu, sačinila mlađa policijska inspektorka Ž.N. broj: 242-16-9495 od 3. novembra 2016, dok je u samom aktu naveden datum 03. oktobar 2016. Savjet je ukazao da nije tražio zabilješku sa

suđenja već spise predmeta koje se odnose na prijavljeni slučaj zbog kojeg je, kasnije, inspektorka Ž.N. svjedočila.

NVO "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić" izjašnjenje Uprave policije CB Nikšić ocijenila je uopštenim i osvrnula se argumentovanim komentarima na iskaze iz CB Nikšić. Cijenili smo važnim da ih ovdje objavimo jer vjerujemo da je to u pravcu korekcije primjene policijskih ovlašćenja i prevencije budućih mogućih sličnih situacija.

Ukazano je na činjenicu da se u predmetnom dopisu koriste rodno neutralne definicije u vezi prijava, za prekršajna ili krivična djela, pa tako ostaje nejasno (sakriveno) ko je žrtva nasilja u porodici, a ko je nasilnik i u kojim uslovima. "Znači, dopisom dominira manir koji ukazuje da odgovorni u policiji nisu jasno naveli: ko je u partnerskom odnosu nasilnik, a ko žrtva, ko je i zbog čega do sada podnosio prigovore na rad i o kom vremenskom periodu se izvještava po ovoj stvari. Izostaje konkretna informacija koje je mjere policija preduzela kako bi zaštitila žrtvu nasilja u porodici u riziku.⁵⁷ NVO je postavila pitanje da li ovo ukazuje na propuste u evidenciji i prikupljanju podataka, koje je policija trebalo da prikupi i posjeduje, te na osnovu toga da pruži adekvatnu analizu u skladu sa konceptom dužne pažnje, što je u ovom slučaju izostalo.

U dopisu CB Nikšić prema Savjetu se pominju brojna postupanja i izostaju podaci o vrstama i broju mjera, usluga i intervencija koje je policija preduzela radi zaštite žrtve, kao i informacija o vremenskoj dinamici. Postavljeno je i pitanje da li „brojna postupanja“ (kako kažu u nikšićkoj policiji) potvrđuje činjenicu da je A.N. skoro dvije godine zatočena u spirali nasilja?⁵⁸ U kontekstu preduzetih mjera izostaje informacija o stepenu rizika. Policija je dužna da zna i procijeni da li postoji stvaran i neposredni rizik da život žrtve nasilja u porodici bude ugrožen. Međutim, u dopisu sa ambivalentnim izjavama ostaje neimenovano ko je žrtva nasilja i sledstveno tome izostaju informacije o tome ko je vršio procjenu rizika za žrtvu i kakvi su rezultati procjene. "Naglašavamo da je policija znala ili morala znati za rizik, i da je morala preduzeti mjere iz svoje nadležnosti" saopštili su Savjetu iz NVO "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić".

Ova NVO se osvnila i na tvrdnje iz CB Nikšić da se policijska službenica zbog protoka vremena nije mogla sjetiti svih povreda. Policijska službenica je imala specifične obaveze: da primi i evidentira prijave žrtve, da vodi propisnu evidenciju o svim telefonskim pozivima, dopisima policiji, operativnim sazna-

57 U dopisu CB Nikšić se između ostalog kaže „...da su službenici CB Nikšić – Stanice kriminalističke policije više puta postupali po prijavama bivših supružnika D.N. i A.N. kao i da su dosadašnji prigovori na rad službenika policije koji su podnešeni Unutrašnjoj kontroli rada policije bili neosnovani...“

58 U dopisu CB Nikšić se između ostalog kaže "U dosadašnjim brojnim postupanjima u odnosu na ovu porodicu, policijski službenici su pružali neophodnu pomoć i zaštitu A.N. kroz smještaj u Sklonište za žene i djecu žrtve nasilja, savjetodavni rad u vidu bezbjednosti žrtve i djece, blagovremeno dostavljanje svih predmeta na ocjenu i mišljenje mjesnonadležnim organima i podnošenje predloga mjera za izricanje zaštite i njihovo praćenje."

njima, da prosljedi informacije narednoj smjeni o situaciji, kao i da preduzme akciju u vezi sa prijavama za nasilje, da preduzme mjere radi zaštite prava na život, da obavještava tužioca i obavlja istragu, da učestvuje u uspostavljanju odgovarajućeg policijsko-sudskog sistema prevencije, suzbijanja i kažnjavanja. Radi se visoko rizičnom slučaju nasilja u porodici koji je, nesmanjenim intezitetom, prisutan u praksi ovog CB od marta 2015. Savjet je povodom ove pritužbe obavio konsultaciju sa policijskim službenicima iz drugim CB i zaključio da je uobičajena praksa da se prije ročišta ostvari uvid u spise predmeta i isti zbog potrebe svjedočkog iskaza ponesu sa sobom.

U ovoj NVO su bili mišljenja da policijska službenica, Ž.N, nije ispunila svoje profesionalne obaveze u skladu sa standardom dužne pažnje posebno imajući u vidu mjesto i ulogu policije u sistemu zaštite. Zato, istaknuto je u SOS Nikšić, odgovor CB Nikšić ukazuje na značajna ograničenja i ne doprinosi korekciji uočenog stanja. "Ovo ne možemo nazvati omaškom, već se prije radi o tendenciji „prihvatanja“ nečinjenja odgovorne policijske službenice u Nikšiću" stoji na kraju izjašnjenja koordinatorke ove NVO N.M.

Savjet je konstatovao da se radi o visoko rizičnom slučaju nasilja u porodici koji je, nesmanjenim intezitetom, prisutan u praksi ovog CB od marta 2015. Savjet je povodom ove pritužbe obavio konsultaciju sa starešinama i policijskim službenicima drugih CB i zaključio da je uobičajena praksa da se prije ročišta ostvari uvid u spise predmeta i isti zbog potrebe svjedočkog iskaza ponesu sa sobom. Na osnovu svega iznijetog, Savjet je mišljenja da policijska službenica Ž.N nije ispunila u potpunosti svoje profesionalne obaveze u skladu sa standardom dužne pažnje, posebno imajući u vidu mjesto i ulogu policije u sistemu zaštite. Stoga su u postupanju pomenute službenice prisutna značajna ograničenja koja ukazuju na praksu rada u oblasti porodičnog nasilja koja ne doprinosi korekciji uočenog stanja. Takva nedostatna postupanja, ne samo da ne idu u prilog smanjenju slučajeva porodičnog nasilja i nijesu ohrabrujući za njegove žrtve, već iste trajno dovodi u rizik po fizičko zdravlje, pa i sam život, jer nije mali broj slučajeva u kojima je nakon slučajnog ili namjernog minimiziranja i relativizovanja intenziteta nasilja, došlo i do fatalnog ishoda po žrtve nasilja.

Slučaj bivšeg policijskog službenika Ž.B. iz Berana

Bivši policijski službenik Ž.B. u pritužbi podnijetoj Savjetu za građansku kontrolu policije ukazao je na događaj, koji je u prethodnom periodu bio predmet razmatranja pred Savjetom, a koji se desio u noći 16/17. decembra 2008. kada je sa kolegom A.K, kako je naveo, uz prethodnu saglasnost rukovodioca,

izvodio akciju praćenja i pokrivanja lokalnog narkodilera pok. M.Š. iz Berana u svojstvu inspektora u Filijali za suzbijanje narkotika u CB Berane. U trenutku privođenja dva lica, B.V. i M.Š., i pregleda vozila vlasnika M.Š. pronađena je manja količina opojne droge – heroina, a ulaskom u Stanicu policije isti je istrčao iz zgrade i dao se u bijeg. Podnosilac pritužbe dalje je naveo da su privedena lica na kratko uvedena u Stanicu policije radi upisa u Dežurnu službu te da su od tog trenutka bila obaveza kolega iz nadležne službe, a da je on nakon pregleda vozila izašao da isto zaključa. Pošto je u zgradu ulazio posljednji, vidjevši da se pok. M.Š. udaljava u pravcu grada potrčao je za njim nekih 200-300m uzvikujući više puta »Stoj policija« ali bilo je bezuspješno. Lice je u trku skinuvši jaknu sa sebe pobjeglo u mrak u pravcu buvlje pijace i rijeke Lim gdje mu se izgubio svaki trag a dolaskom kolega koje je pozivao par puta u toku potjere nakon par sekundi te pretragom terena lice nije pronađeno do kraja smjene, navodi se u obraćanju Savjetu. Nakon dva do tri dana, beživotno tijelo pok. M.Š. pronađeno je u rijeci Lim 17 km nizvodno u pravcu Bijelog Polja, od kojeg dana, kako je navedeno, počinje golgota podnosioca pritužbe jer je radio svoj posao. Službene zabilješke A.K. i Ž.B., izjave, ostali spisi, zabilješke o kontaktima sa dežurnim tužiocem, sudijom, šefom, dežurnom službom, kolegama te večeri, telefonski pozivi itd predati su Osnovnoj državnoj tužiteljki u Beranama na dalje postupanje, koja je konstatovala da u postupanju nema elemenata za gonjenje. Nakon nekoliko dana, navodi podnosilac pritužbe, porodica pok. M.Š. tražeći navodnog krivca proziva policiju, podnosi krivičnu prijavu Višem tužiocu koji je bio dežurni tužilac kritične večeri, koji je dalje naložio da se drugo lice sasluša, pusti bez zadržavanja, i koji je 2009. odbacio prijavu porodice kao neosnovanu da bi četiri godine kasnije, zbog svakodnevnih prozivki po novinama od strane oca pok. M.Š. i drugih osoba iz kriminalnog miljea i nekih političara pokrenuo istragu. Navedenom je doprinijela reobdukcija dr M.Š. kojeg je angažovala porodica a čiji nalaz se razlikovao od nalaza dr D.Č. koja je neposrednom obdukcijom ustanovila da je smrt nastupila utopljenjem, što je potvrdila i na ponovnom suđenju te da su povrede na tijelu pokojnika nastale u vodi ali joj nije bilo dozvoljeno da sve izloži. Dalje se navodi da je dr M.Š. u svom nalazu potvrdio da je smrt pokojnika nastupila utopljenjem ali da su povrede nastale navodno tupinom oruđa. Podnosilac pritužbe također navodi da je u prethodnom periodu dr M.Š. prozivan od strane kolega da je korumpiran kao i da se nalazi gore imenovanih sudskih vještataka medicinske struke nikada ne slažu. Dio nalaza dr M.Š. potvrdili su u Beogradu a da nisu ni znali da je tijelo pronađeno 17 km nizvodno u rijeci Lim dok su dr Z.S. i akademik D.D. potvrdili nalaz dr D.Č. U svojoj pritužbi bivši policijski službenik podnosilac pritužbe Ž.B. posebno je istakao da se kritičnom prilikom pok. M.Š. nije ni primakao koja činjenica je, kako je naveo, na sudu i dokazana a kamoli da ga je sustigao (od mjesta gdje je skinuo jaknu do rijeke Lim ima 98m) ili udario.

Dana 19. novembra 2012. policijski službenici A.K. i Ž.B. lišeni su slobode i u Istražnom zatvoru u Bijelom Polju su proveli 12 dana. Na sudu su, kako je dalje navedeno, dokazali da pok. M.Š. nijesu ni pipnuli, da je Ž.B. potrčao za odbjelim licem ali da ga nije sustigao, da su se u Stanicu policije vratili u 3,40h a pok. M.Š. je po riječima njegovog oca V. u 4,08h pozvao inspektora I.B. koji je na ročištu iznio i potvrdio ali da se na telefonski poziv nije javio, koju činjenicu je bilo lako potvrditi listingom komunikacija, ali je isti nestao. Takođe, vještačenjem u Danilovgradu je utvrđeno da tragova DNK goreoznačenih policijskih službenika na jakni pokojnika nema iako su optuživani da su pokojnika udarali i da je krv pljuštala. Na završnom ročištu oslobođeni su optužbe za ubistvo pok. M.Š. a ali je podnosiocu pritužbe Ž.B. izrečena kazna zatvora u trajanju od 18 mjeseci zbog udaranja pištoljem pokojnika i tjeranja da skoči u rijeku Lim. Dalje se navodi i da je predmetnu odluku Višeg suda ukinuo Apelacioni sud i vratio na ponovno suđenje. Nakon iznijetih detalja slučaja podnosilac pritužbe uputio je molbu Savjetu da potvrdi iznijete navode za koje je kako je istakao spreman ljudski i krivično da odgovara. U prilogu obraćanja bivši policijski službenik Ž.B. Savjetu je dostavio obimnu dokumentaciju koja uključuje školske - obrazovne isprave, akte CB Berane, ODT Berane, VDT Bijelo Polje i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, izvode iz štampe, odgovarajuće zapisnike, obavještenja telekomunikacionih kompanija, obdukcioni zapisnik, žalbe i dr. Predsjednik Savjeta je informisao da su Uprava policije i bivši policijski službenik Ž.B. na traženje, dostavili kopiju rješenja o prestanku radnog donosa 01 Broj: 119/13-12361 od 18. aprila 2013. godine, te da je Uprava policije kao razlog okončanja istog navela prestanak potrebe službe za daljim angažovanjem imenovanog, kao i da je Uprava policije dostavila kopiju personalnog dosijea bivšeg policijskog službenika Ž.B. Potom je predsjednik Savjeta obavijestio da je građanin Ž.B. dostavio obavještenje i zahvalnicu u pogledu nesebičnog zalaganja obrađivača predmeta dr Branislava Radulovića i informisanju o postupku obrade predmeta, i informisao o, kako je naveo, novim momentima u predmetu i to ponovljenom postupku kod Višeg suda u Bijelom Polju. S tim u vezi, građanin Ž.B. je zamolio da Savjet do okončanja navedenog sudskog postupka predmet ostavi otvorenim. Na bazi sprovedene rasprave a uvažavajući iznijetu molbu podnosioca pritužbe, Savjet je donio odluku da raspravu o predmetu nastavi po okončanju postupka.

U postupku pribavljanja relevantne dokumentacije, Ž.B. je Savjetu dostavio i kopije nalaza Sudsko medicinskog odjeljenja Medicinskog fakulteta u Novom Sadu od 4. oktobra 2015. i žalbe Apelacionom sudu na presudu Višeg suda u Bijelom Polju, K.br.35/14-13 od 15. januara 2016. Naknadno je obavijestio Savjet da je 22. septembra 2016., nakon dvije ukinute presude Višeg suda u B.Polju, održano ročište u Apelacionom sudu Crne Gore gdje

je, Vijeću sudija kojim je predsjedavao sudija Z.S, prezentovao i dao na uvid originalni dopis neposrednog starješine G.B. br. 03/3-5044 od 17. decembra 2008. Istakao je ovom prilikom da je dopis Upravi policije, OKC-u, Sektoru kriminalističke policije i drugima zvanični telegram obavještenja o događaju koji se odigrao na dan 16/17. decembra 2008. kada je pok. M.Š. pobjegao iz Stanice policije nakon čega mu se gubi svaki trag te da je u istom navedeno da je akcija trajala od 18:00-03:40h a nesporna činjenica je da se isti javio inspektoru I.B. u 04:08h. Nakon uvida u sadržinu telegrama, kako je naveo, isti su bili frapirani činjenicom da je dopis takve sadržine bio nedostupan sudovima cijelo ovo vrijeme kojom prilikom su se kritički osvrnuli na radnje tužilaca koje je u tom trenutku zastupala zamjenica VDT. Takođe su se osvrnuli i na nestanak listinga odlazno - dolaznih poziva koji bi nesumnjivo potvrdio njegove tvrdnje od ranije a koje su tek sada dokazane pomenutim dopisom. U zapisniku o uviđaju istražnog sudije A.A. stoji da će sastavni dio spisa biti listing odlazno - dolaznih poziva za broj mobilnog telefona koji je pok. M.Š. koristio u gore pomenuto vrijeme. Nakon što su izvršili uvid u pomenuti dopis koji je kako je naveo dao Savjetu na uvid i izvještaj događaja dežurne službe za dan 16/17 decembar 2008. potpisan od strane vođe dežurne službe P.J. Berane M.M. gdje stoji obavještenje o događaju i zavedeni gore pomenuti telegram broj 03/3-5044, čime se djelimično potvrđuju autentičnost i sadržaj telegrama jer je izvještaj koji je dostavio sudu kopija. U daljem opisu toka, građanin Ž.B. je informisao Savjet da pošto je Sud nakon pauze od 30 minuta nastavio sa radom učesnike informisao o odlaganju suđenja za 3. novembar 2016. godine u cilju pribavljanja originalnog izvještaja dežurne službe od PJ Berane nakon čega će izreći presudu. Ovom prilikom istakao je vjeru da će presuda biti povoljna po njega, odnosno oslobađajuća jer je apsolutno do svakog detalja dokazao da je nevin, da kritičnom prilikom pok. M.Š. nije ni sustigao iako je potrčao za njim u odnosu na optužnicu i ranije presude gdje se neosnovano tvrdilo da ga je sustigao i više puta udario drškom pištolja a nakon toga natjerao da skoči u rijeku Lim. Ovom prilikom, informisao je Savjet i da je na prethodnom ročištu u Apelacionom sudu, u julu 2016, predstavnik Sudsko medicinskog odbora iz Beograda promijenio svoj nalaz i isti usaglasio sa nalazom Sudsko medicinskog odjeljenja Medicinskog fakulteta u Novom Sadu kojim je konstatovano da su sve povrede na tijelu pok. M.Š. mogle nastati i prilikom kontakta sa dnom korita rijeke Lim, kao i preprekama u vodi, dok su u ranijem nalazu bili decidni da je isti udaren tupotvrdim predmetom. U zaključnici obavještenja, Ž.B. je uputio zamolnicu da Savjet predmetni slučaj ne zatvara do konačnog presuđenja što je Savjet uvažio.

Pritužba građanke P.P. povodom pozivanja u CB Podgorica zbog statusa na svom Facebook profilu

Nevladina organizacija (NVO) "Akcija za ljudska prava" (HRA) podnijela je pritužbu Savjetu za građansku kontrolu policije povodom postupanja policijskih službenika prema građanki P.P. Naime, građanka P.P. obratila se ovoj NVO pitanjem da li su službenici Uprave policije prema njoj postupili u skladu sa pravilima službe prilikom informativnog razgovora, na koji je bila pozvana 17. oktobra 2016, a u vezi sa statusom koji je objavila na svojoj Facebook stranici. Građanka je ovoj NVO ispričala sledeće (prenosimo integralni iskaz):

"Dana 17. oktobra 2016, oko podne, telefonom sam pozvana na informativni razgovor u Centru bezbjednosti Podgorica. Na pitanje sa kim razgovaram rečeno mi je sa „službenikom iz Tužilaštva“ i da je potrebno da dođem na informativni razgovor u Policiju zbog sumnje da ugrožavam ustavni poredak. Nisam obavještena o tome da imam pravo da na razgovor povedem i advokata. Odazvala sam se pozivu istog dana i u Policiju došla u 18 sati. Zgradu Policije sam napustila malo nakon 21:00h, na lični zahtjev, inače je razgovor po želji službenika Policije koji su sa mnom razgovarali mogao i duže da traje. Dakle, u Policiji sam provela puna tri sata. Nakon isteka trećeg sata sam ustala i rekla da je sada vrijeme da idem kući, da ne želim više da odgovaram na stalno ista pitanja. Pozvana sam zbog statusa na Facebook-u koji sam objavila 16. oktobra 2016. u popodnevnim časovima, a koji je u suštini pozivao moje prijatelje na Facebook-u na proteste zbog toga što je u sred izbornog dana proglašen državni udar. Službenici su me obavijestili da sam pozvana zbog provjeravanja da li je to, zapravo, napad na ustavno uređenje. Pitali su me da li me za taj status platila neka politička stranka, CIA ili neko treći i 'kako živim' kad znaju da od juna više nisam zaposlena. Tu sam zastala i kazala im da je moja lična stvar kako i od čega živim i da o tome ne želim da razgovaram, na šta je jedan od službenika rekao da na ovo moram da odgovorim jer postoji sumnja da dobijam pare od političkih i drugih organizacija. Najviše me uznemirilo to što su znali ime sportskog trenera moje ćerke i da se ona u tom trenutku nalazila na treningu, posle koga sam rekla da moram da je pokupim. Na kraju su me zamolili da potpišem zapisnik, na šta sam odgovorila da ću potpisati ako mi daju kopiju tog zapisnika. Rekli su mi da kopiju ne mogu i neću dobiti pa sam odbila da potpišem. Tražila sam i da mi saopšte imena službenika Policije koji su me ispitivali. Međutim, nisam dobila ni jednu ni drugu informaciju. Službenik mi je preteći rekao: "Možemo mi da vas zadržimo i preko noći", na šta sam ja onda odgovorila da onda tražim da pozovem advokata i američku ambasadu, jer imam državljanstvo SAD. Onda su me pustili

da idem. Posle svega, smatram da razlog razgovora nije bio samo prikupljanje informacija već i neka vrsta zastrašivanja insistiranjem na pitanjima za koga to radim, komentarisanjem mog privatnog života itd. Napominjem da sam sa dva službenika Policije razgovarala u prostoriji sa 3 radna mjesta na 1. spratu, sa mnom je razgovarao mlađi službenik, a razgovoru je prisustvovao i jedan stariji, koji je sve vrijeme ćutao“ navedeno je u pritužbi.

HRA je pozvala Savjet, da shodno svemu navedenom, uzme u obzir razmatranje ove pritužbe, posebno imajući u vidu da, prema tvrdnjama građanke P.P. službenici CB Podgorica nisu postupili u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku, članom 259 Zakonika o krivičnom postupku (ZKP) "Prikupljanje obavještenja od građana". U tom članu je jasno definisano da se „...u pozivu mora naznačiti razlog pozivanja i da građanin ima pravo da u prostorije Policije dođe zajedno sa advokatom (stav 1)", i da će se „...službena zabilješka ili zapisnik o datom obavještenju pročitati licu koje je obavještenje dalo... Kopija službene zabilješke ili zapisnika o datom obavještenju izdaće se građaninu, ako to zahtijeva (stav 5)." Gospođa P.P. kaže da nije obavještena o pravu da na razgovor dođe sa advokatom, kao i da joj na njen izričit zahtjev nije data kopija zapisnika, niti joj je rečeno i ko su osobe s kojima je razgovarala, navedeno je u pritužbi HRA. Takođe, u stavu 2 tog člana stoji da "(2) Prikupljanje obavještenja od strane policije od istog lica može trajati onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje, a najduže šest sati", pa smatramo da je potrebno ispitati i da li je zaista bilo neophodno da građanka P.P. u policiji provede puna tri časa da bi odgovorila na nekoliko pitanja. Takođe, imajući u vidu da je građanki P.P. predočeno da Policija zna da njena djeca treniraju džudo i ko su im treneri HRA jer pozvala Savjet da ispita kako je Policija došla do ovih informacija, da li to znači da je građanka P.P. i njena djeca na nekim mjerama nadzora? Imajući u vidu da je zabranjeno prikupljanje obavještenja od građana shodno čl. 259 ZKP uz bilo kakav vid prinude, obmane ili iscrpljivanje, smatramo da je neophodno da se od Uprave policije dobije odgovor na to pitanje i da se ukupno ponašanje njenih službenika tokom informativnog razgovora ispita navodi se na kraju pritužbe NVO HRA koju je potpisala izvršna direktorka mr Tea Gorjanc Prelević.

Savjet je pritužbu uzeo u rad i kod Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Podgorici se interesovao da li su policijski službenici u konkretnom slučaju postupali po nalogu ODT u Podgorici i da li je službenik ODT u Podgorici kontaktirao navedenog dana imenovanu građanku.

Načelnik CB Podgorica je pozvan da Savjet za građansku kontrolu policije detaljno informiše o svim radnjama i kompletnoj primjeni policijskih ovlašćenja ovlašćenih policijskih službenika kritičnog dana prema imenovanoj građanki kao i da se izjasne o navodima iz pritužbe. Savjet je zatražio i kopiju zapisnika o obavještenju prikupljenom od građanke P.P. Načelnik CB Podgorica obavijestio

je 24. novembra 2016, da je zahtjev građanske kontrole policije povodom pritužbe na rad policijskih službenika dostavio na dalje postupanje Odsjeku za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije - Sektor kriminalističke policije, jer je slučaj u njihovoj nadležnosti.

CB Podgorica prosljedio je odgovor pomoćnika direktora Uprave policije - rukovodioca Sektora kriminalističke policije kojim je informisao da su službenici Odsjeka za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije operativnim putem došli do saznanja da je 17. oktobra 2016. na "Facebook" profilu P.P. postavljen ovaj komentar: "Šta je opozicijo???? Priznajete izbore? Niste hteli bojkot, niste hteli svi zajedno, znate šta se desilo, i kako. Ćutite i dajte legitimitet, priznajete, i sad nećete na ulice. Sve pogrešno. Sad odgovornost - ostavke ili ulica. Dosta više borbe u bijelim rukavicama i izbegavanje konflikata. Ništa ovde nije bilo ni fer ni slobodno. Samo nemiri mogu promjeniti stvari. Prestanite maći diktatora civilizovano. Hoćemo li sad ćutati i trpiti prestolonaslednika? Sramota. Hajdemo ljudi, pa i bez lidera i partija. Na ulice u 7 večeras. Evo žena vas poziva, ne partija. Svi".

U vezi sa iznijetim, rukovodilac Sektora kriminalističke policije je istakao da su postojali osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz člana 362 Protivpravno rušenje ustavnog poretka te da je o navedenim prikupljenim saznanjima odmah upoznat nadležni tužilac Višeg državnog tužilaštva u Podgorici T.B. koja je naložila da se od P.P. prikupe neophodna obavještenja na navedene okolnosti. Građanka P.P. je telefonskim putem kontaktirana, kojom prilikom joj se službenik Odsjeka za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije uredno predstavio punim imenom i prezimenom i zvanjem u Upravi policije i ujedno joj saopštio da poziva po Zahtjevu zamjenika Višeg državnog tužilaštva iz Podgorice kako bi, ako može, imenovana došla u Stanicu policije u cilju uzimanja Zapisnika u svojstvu građanina, što ona nije mogla jer se u tom trenutku nalazila na brdu Gorica, nego je zahtijevala da, kada završi obaveze, dođe u Stanicu policije u 18 sati. Građanka P.P. je pitala da li je uhapšena, da li da dođe sa svojim advokatom, na šta joj je rečeno da nije uhapšena, da je neophodno da dođe u prostorije CB Podgorica kako bi u dala izjavu za Zapisnik u svojstvu građanina te da je njeno zakonsko pravo da dovede advokata ukoliko to želi.

U precizirano vrijeme u prostorije CB Podgorica je pristupila P.P. od koje je uzet detaljan zapisnik na svaki dio njenog objavljenog komentara a koji nika-ko nije mogao trajati kraće od 150 minuta, zbog kompleksnosti i dužine izjave. Nakon završenog i otkucanog zapisnika i potpisivanja istog od strane policijskih službenika, građanka P.P. prema navodima policije, nije željela da potpiše zapisnik, jer ju je telefonskim putem tako instruisao njen advokat B.M. a na upit policijskih službenika da li je u Zapisnik unijeto nešto što nije htjela da kaže, P.P. je rekla da su u Zapisniku sve njene riječi ali da neće da potpiše, jer ga takođe nije potpisala kada je dala izjavu u predmetu "Ramada". O novonastalim okolnosti-

ma, odmah je upoznat VDT koja je naložila da se u Zapisniku konstatuje odbijanje potpisivanja i da se o navedenom događaju napravi službena zabilješka te da nisu u obavezi stranci dati Zapisnik koji nije željela da potpiše, kako je i učinjeno, navodi se u odgovoru dostavljenom Savjetu. Sva prikupljena dokumentacija dana 18. oktobra 2016. dostavljena je VDT T.B. na ocjenu i mišljenje te davanje instrukcija za dalji rad. Vezano za navode P.P. da službenici Uprave policije prate njenu djecu i nju, je navedeno da je P.P. u razgovoru sama spomenula da joj se djeca bave sportom i da su se u trenutku davanje njene izjave nalazila na treningu u džudo klubu, te da o navedenom praćenju od strane službenika ovog Odsjeka nema ni govora. Policija je obavijestila da predmetni Zapisnik u svojstvu građanina nisu u mogućnosti dostaviti Savjetu iz razloga što je, na dalju nadležnost, prosljeđen nadležnom tužiocu. Odgovor Uprave policije Savjet je dostavio HRA na upoznavanje sa sadržinom i izjašnjenje.

Nasilje u porodici: Krivične prijave protiv službenica CB Bar i CB Berane

Nevladina organizacija (NVO) "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić" upoznala je, krajem novembra 2016, Savjet za građansku kontrolu policije da su protiv službenica Uprave policije podnijete krivične prijave zbog krivičnog djela (KD) zloupotreba službenog položaja i krivičnog djela nesavjestan rad u službi.

Naime grupa NVO je podnijela krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru, zbog navedenih KD, protiv službenice CB Bar, B.M., i službenice CB Berane, G.B., ali i drugih, neimenovanih službenika koji rade po liniji nasilje u porodici, zato je u slučaju O.DŽ. i dvoje njene malodobne djece, inače žrtava nasilja u porodici, došlo do ozbiljnih propusta u postupanju policije. U prijavama je navedeno da je nesporna činjenica da su CB Berane, CB Bar i CB Nikšić u slučaju žrtava porodičnog nasilja O.DŽ. i njeno dvoje maloljetne bili blagovremeno informisani o kretanju, prijetnjama, porukama, posjedovanju oružja, bombi, dinamita i svemu vezanom za V.DŽ, kao i o svim drugim relevantnim činjenicama, ali da zbog njihovog neprofesionalnog postupanja nije spriječena katastrofalna posledica.⁵⁹

Dužnost prijavljivanja nasilja u porodici imaju sve institucije koje se u okviru svojih ovlašćenja bave zaštitom od istoga, kao i svako ko pri vršenju služ-

⁵⁹ Evropski sud za ljudska prava naglasio je da čl. 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama ustanovljava pozitivnu obavezu države da preduzme odgovarajuće preventivne mjere da sačuva život ljudi koji se nalaze u njenoj nadležnosti. Dakle, obaveza države je da djeluje preventivno, inače će biti odgovorna za kršenje prava na život, ako njeni organi propuste da preduzmu mjere u njihovoj nadležnosti, koje su prema razumnoj procjeni mogle da spriječe taj rizik (slučaj Branko Tomašić i drugi protiv Hrvatske, Paul i Andrey protiv Velike Britanije i dr.) navedeno je u krivičnoj prijavi grupe NVO; Dokumentacija Savjeta

bene dužnosti sazna za učinjeno nasilje (čl.9 st.2 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici). Prema viđenju NVO u izloženom slučaju je bilo dovoljno pokazatelja da je oštećenoj, njenoj malodobnoj djeci, ocu i bratu bila ugrožena sigurnost, usled vrlo ozbiljnih, jasnih i direktnih prijetnji koje je izreklo lice koje posjeduje oružje, (koje policija nije uspjela pronaći tokom pretresa). Pored toga, nadležnim institucijama je bilo poznato i prijavljeno nasilje počinioca prema supruzi i djeci i visoki rizik slučaja, kao i činjenica da je pomenuto lice osuđivano za nasilničko ponašanje, ali ipak nisu preduzele neophodne mjere za zaštitu oštećene, njene djece i njene porodice, niti su postupale po principu dužne pažnje kako to propisuje pravno obavezujuća Konvencija Savjeta Evrope za suzbijanje nasilja u porodici i nasilja nad ženama. "Službenice policije ne samo da nisu postupale sa neophodnom pažnjom i profesionalnošću, već su pasivnim odnosom prema ozbiljnim prijetnjama po živote žrtava propustili da spriječe tragičan ishod nasilja u kojem je smrtno stradao B.A, a umalo stradale O.DŽ, njena majka I.A. i dvoje maloljetne djece" navedeno je u krivičnoj prijavi. NVO koje su podnijele prijavu - "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja" Nikšić, "Centar za ženska prava" i "Sigurna ženska kuća", obije sa sjedištem u Podgorici, kroz podnošenje konkretnih krivičnih prijava su željele da zaustave lošu praksu u postupanju nadležnih institucija prilikom svih budućih prijava nasilja u porodici i nasilja nad ženama i doprinesu uspostavljanju sistema profesionalne odgovornosti koji do sada nije postojao u praksi, uprkos uspostavljenim zakonskim i institucionalnim mehanizmima.

Savjet se kod Vrhovnog državnog tužilaštva (VDT) interesovao za status navedenih krivičnih prijava. Ubrzo je iz VDT stigao detaljan odgovor kojim je Savjet obavješten da su predmeti u fazi izviđaja i da su zakazana prva saslušanja osumnjičenih policijskih službenica.

Ministar unutrašnjih poslova inicirao postupak građanske kontrole policije

Ministar unutrašnjih poslova dostavio je na dalji postupak predmet građanina Ž.D. iz Nikšića dostavljajući kopiju predmeta spisa Unutrašnje kontrole policije. U konkretnom slučaju ODT Pljevlja se izjasnilo da nije našlo da u bilo čijoj radnji postoji osnovana sumnja da je počinjeno krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti. Ovo je prvi slučaj da Ministar unutrašnjih poslova inicira postupak građanske kontrole policije.

IZVJEŠTAJ O POSJETI OKRIVLJENIM PRITVORENIM LICIMA⁶⁰

Uvod

Određeni mediji su 16. oktobra 2016. godine objavili infomaciju da je policija spriječila terorističko djelovanje planirano u večernjim satima. Tog dana, 16. oktobra 2016. godine, u Crnoj Gori su održani redovni parlamentarni izbori a u pojedinim opštinama i izbori za lokalne skupštine. Opozicione partije su pokušaj terorističkog djelovanja i aktivnosti policije na njegovom suzbijanju prepoznale i kao činjenicu koja utiče na izbornu volju dok su iz Vlade i vladajuće partije saopštili da pokušaj udara na sistem ne treba dovoditi u kontekst izbornog procesa i da aktivnosti nadležnih državnih organa nisu uticale na rezultat izbora.

Policijske i aktivnosti državnotužilačke organizacije

Istog dana, oko 13 sati, zvanično se oglašio i starešina policijske organizacije. Saopšteno je da je Uprava policije u saradnji sa Agencijom za nacionalnu bezbjednost i uz koordinaciju i po nalogu Specijalnog državnog tužilaštva, a postupajući shodno operativnim i obavještajnim podacima kojima je raspolagala, lišila slobode, 16. oktobra 2016. godine, dvadeset (20) lica, državljana Republike Srbije (RS), dok se za jednim licem, takođe državljaninom RS, traga. Ova lica su, prema izjavi direktora Uprave policije od 16. oktobra 2016, osumnjičena da su na teritoriji Crne Gore počinila krivična djela stvaranje kriminalne organizacije i terorizam. Oni su, kako se sumnja, ušli u Crnu Goru i imali namjeru da prvo preuzmu automatsko oružje a potom da 16. oktobra 2016, u večernjim satima, izvrše napade na institucije sistema, policiju i predstavnike državnih organa, ne iskušujući mogućnost napada na visoke državne zvaničnike.⁶¹

Ministar unutrašnjih poslova saopštio je, istog dana, da nije zvanično informisan od Uprave policije o lišavanju slobode grupe lica i da nezvanične

⁶⁰ Izvještaj broj 60/7-16 dostavljen je 23. oktobra 2016. predsjedniku i potpredsjedniku Vlade Crne Gore, ministru unutrašnjih poslova, Vrhovnom državnom tužiocu Crne Gore, Delegaciji EU u Podgorici, Misiji OEBS u Crnoj Gori i Ambasadi SAD u Podgorici. Isti je dostavljen svim medijima i objavljen na sajtu Savjeta, www.kontrolapolicije.me

⁶¹ <http://www.mup.gov.me/upravapolicije/vijesti/166066/Izjava-direktora-Uprave-policije-MUP-a-Slavka-Stojanovica-povodom-akcije-u-kojoj-je-liseno-slobode-20-lica-iz-Srbije-dok-se-za-j.html>

informacije koje posjeduje neće javno iznositi. Izrazio je zabrinutost zbog neobavještavanja od strane Uprave policije.⁶²

Dana 17. oktobra 2016. zvanično se oglašilo Vrhovno državno tužilaštvo (VDT) Crne Gore. Saopšteno je da je u prostorijama Specijalnog državnog tužilaštva saslušano 20 osoba koje su lišene slobode zbog postojanja osnova sumnje da su izvršile krivična djela – stvaranje kriminalne organizacije u sticaju sa krivičnim djelom terorizam. Nakon saslušanja za 14 osoba je donijeto rješenje o zadržavanju do 72 sata dok je 6 lica pušteno na slobodu. Iz VDT Crne Gore je saopšteno da se osnovano sumnja da je početkom oktobra u Srbiji i Crnoj Gori formirana kriminalna organizacija, s ciljem uticaja na zakonodavnu i izvršnu vlast u Crnoj Gori. “Sumnja se da je plan ove organizacije bio da u vrijeme proglašenja rezultata parlamentarnih izbora, uz upotrebu oružja, napadne okupljene građane ispred Skupštine Crne Gore i službenike Uprave policije, a da potom zauzmu prostorije Skupštine, s namjerom da proglašaju izbornu pobjedu određenih političkih partija. Takođe se sumnja da je plan kriminalne organizacije bilo lišavanje slobode Premijera Crne Gore. U toku postupka utvrđeno je da su kriminalnu organizaciju, osim lica koja su lišena slobode, činila i lica na čijoj se identifikaciji i lišavanju slobode i dalje intenzivno radi”.⁶³

Aktivnosti građanske kontrole policije

Savjet za građansku kontrolu policije oglašio se takođe 16. oktobra 2016, nakon izvršene konsultacije svih članova, konstatujući potrebu da se pažljivo prati ukupno postupanje policije uz poruku javnosti da će građanska kontrola policije postupati u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima i zadacima na polju zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda i promovisanja policijskog integriteta.

Savjet za građansku kontrolu rada policije podnio je Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore zahtjev za posjetu licima za koje je donijeto rješenje o zadržavanju do 72 sata.

Kada je istražni sudija Višeg suda u Podgorici donio rješenje o jednomjesečnom pritvoru Savjet je podnio zahtjev predsjedniku Višeg suda za posjetu pritvorenim licima u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS).

Na zahtjev Savjeta predsjednik Višeg suda je odgovorio istog dana odobravajući posjetu svim pritvorenim licima (14).

U ime Savjeta posjetu je izvršio predsjednik mr Aleksandar Saša Zeković.

Savjet se zahvalio na ažurnom odnosu Suda i pohvalio efikasnost sudske vlasti cijeneći da je ispoljeni pristup u funkciji zaštite prava pritvorenih lica,

⁶² <http://www.mup.gov.me/vijesti/166071/Ministar-unutrasnjih-poslova-Goran-Danilovic-dao-izjavu-za-medije.html>

⁶³ <http://www.tuzilastvog.me>

privrženosti države Crne Gore zaštiti od mučenja i nečovječnih i ponižavajućih postupka i da počiva na principu povjerljivosti i saradnje.

Posjeta pritvorenim licima u ZIKS - Zatvor Podgorica

Predstavnik Savjeta za građansku kontrolu rada policije, mr Aleksandar Saša Zeković, predsjednik Savjeta, 21. oktobra 2016. godine posjetio je shodno vanrednoj dozvoli predsjednika Višeg suda u Podgorici, lica kojima je istražni sudija ovog Suda odredio pritvor zbog postojanja osnova sumnje da su izvršili krivična djela – stvaranje kriminalne organizacije u sticaju sa krivičnim djelom terorizam.⁶⁴

Posjeta je izvršena navedenog dana u intervalu od 9.30 do 14.15 sati.

Razgovor je obavljen sa ukupno trinaest (13) pritvorenih lica i to ovim redom: B.D. (1), P.A. (2), D.S. (3), S.Ć. (4), M.D. (5), A.Č. (6), S.Đ. (7), I.M. (8), D.M. (9), M.A. (10), N.Đ. (11), B.M.(12) i K.H.(13). Iz Savjetu nepoznatih razloga razgovor nije realizovan sa pritvorenikom A.A. zbog čega će Savjet zatražiti ponovo, kod Višeg Suda, vanrednu dozvolu za posjetu Zatvoru Podgorica.

Tokom posjete, prilikom razgovora sa prvim pritvorenim licem, dva službenika zatvorske policije su bila prisutna u istoj prostoriji na način što su sjedjeli na klupi odmah uz pritvoreno okrivljeno lice. Predstavnik Savjeta je skrenuo pažnju na odgovorajući standard i zamolio da svom neposrednom starešini ukažu na to. Saopštili su da im je tako naredeno na šta je predstavnik Savjeta saopštio da je posjetilac i da će u potpunosti poštovati naređenja zatvorske uprave ali da je u konkretnom slučaju dovoljno osigurati vizuelni nadzor bez neposrednog prisustva zatvorske straže u istoj prostoriji sa pritvorenim licem obzirom da se razgovora o poštovanju ljudskih prava.

Pri samom kraju razgovora sa prvim pritvorenim okrivljenim licem predstavnik ZIKS-a je obavijestio predsjednika Savjeta da je uvažena sugestija i da će se službenici ZIKS-a, zaduženi za obezbjeđenje, nalaziti ispred prostorije uz otvorena vrata.

Nakon toga svi naredni razgovori realizovani su na opisani način i protekli su bez primjedbi i problema bilo koje vrste.

Poštovanje prava lica lišenih slobode odnosno lica u pritvoru

Poseban značaj tokom posjete Savjet je pridao sledećim pravima lica zadržanim i pritvorenim od strane policije: (1) pravo da o svom zadržavanju i pritvaranju

⁶⁴ Viši sud u Podgorici V - Su 7/2016-107 od 20.10.2016. godine Vanredna dozvola za predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije da posjeti ukupno 14 okrivljenih lica.

obavijesti lice po svom izboru, (2) pravo na usluge advokata i (3) pravo na medicinski pregled.

- (1) Savjet za građansku kontrolu policije ne može sa potpunom sigurnošću potvrditi da je kod osoba lišenih slobode a sa kojima su zatvorske vlasti omogućile kontakt (sa njih ukupno 13 je razgovarao predstavnik Savjeta) ispoštovana zakonska obaveza policije da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od časa lišenja slobode, obavijeste porodicu osobe lišene slobode. Sva lica s kojima je razgovarano su se pohvalno izrazila na postupanje nadležnog tužioca po pitanju obavještanja njihovih porodica.
- (2) Sva lica, sem jedne osobe, su slabog imovnog stanja i dodijeljen im je branilac po službenoj dužnosti prilikom prvog saslušanja kod tužioca. Samo jedna pritvorena osoba imala je eksplicitne primjedbe da joj policija nije omogućila pristup advokatu. Predstavniku Savjeta je kazala da joj je policija saopštila da će joj biti omogućen pristup advokatu prilikom prvog saslušanja kod tužioca. Međutim, interesantno je da ista osoba tada nije zahtijevala advokata "smatrajući da joj neće trebati jer je nevinna". Neka pritvorena lica su otkazala usluge dodijeljenih advokata, zbog nedovoljnog povjerenja ali i zbog nepoznavanja i nerazumijevanja funkcionisanja sudskih procedura. Jedno pritvoreno lice pozitivno je prepoznao postupak branioca po službenoj dužnosti koji je na njegov račun u zatvorskoj kantini uplatio određeni novčani iznos. Predstavnik Savjeta prilikom posjete je primjetio da je takav gest advokata okrivljenoj pritvorenoj osobi naročito značio. Predsjednik Savjeta se dodatno obratio diplomatskom predstavništvu Republike Srbije u Crnoj Gori s apelom da se veća pažnja, zbog ukupnih, izuzetno loših, imovinskih prilika pritvorenih lica i njihovih porodica obrati kvalitetu njihove pravne zaštite i pravne pomoći.
- (3) Savjet konstatuje da je svim zadržanim i pritvorenim licima omogućena odgovorajuća zdravstvena njega a ekipa Zavoda za hitnu medicinsku pomoć je više puta intervenisala tokom boravka ovih lica u prostorijama za zadržavanje Centra bezbjednosti (CB) Podgorica. Sva lica su se veoma pohvalno izrazila na postupanje policijskih službenika u vezi sa njihovim zahtjevima za pregled ljekara. Saopštili su da su policijski službenici profesionalno i brzo reagovali a da se medicinska ekipa u prostorijama za zadržavanje pojavila u roku ne dužem od 15 minuta. Savjet konstatuje da pritvorena lica nisu imale primjedbe na način i tok sprovođenja ljekarskog pregleda i isti su realizovani bez prisustva (dometa) policijskih službenika. Nije bilo konkretnih primjedbi na dostupnost medicinske dokumentacije sem u jednom slučaju na način što je pritvoreno lice objasnilo da nije dobilo izvještaj sa pregleda ali da "ne sumnja da je taj izvještaj dostupan i u posjedu njegovog advokata".

Savjet za građansku kontrolu policije konstatuje da tokom obezbjeđenja lica lišenih slobode i trajanja tužilačkog zadržavanja u prostorijama CB Podgorica u potpunosti je ispoštovano dostojanstvo svih zadržanih i pritvorenih osoba i kod istih, na bilo koji način, nije evidentirano vrijeđanje ličnosti ili omalovažavanje. To potvrđuju iskazi svih 13 osoba koje je Savjet posjetio dana 21. oktobra 2016. godine u Zatvoru Podgorica ZIKS-a.

Savjetu nije saopštena nijedna primjedba, bilo koje vrste, povodom načina i toka saslušanja ili o postojanju bilo kakvih pritisaka policijskih službenika prema zadržanim odnosno pritvorenim licima. Nije evidentirana ni jedna primjedba po dolasku u službene prostorije policije o postojanju prekoračenja ovlašćenja, mučenju i drugom neprofesionalnom postupanju. Imajući u vidu ove činjenice, i sve detalje obavljenih razgovora tokom posjete, Savjet se nije interesovao kod Uprave policije za dodatne garancije protiv zlostavljanja jer na to nije ukazalo ni jedno pritvoreno lice.

Iako to nije u njegovoj nadležnosti Savjet je registrovao, tokom posjete, da su sva pritvorena lica veoma pohvalno izrazila na odnos i postupanje osoblja istražnog zatvora i zatvorske policije. Pohvalno su se izjasnili po pitanju kvaliteta ishrane, medicinske pomoći i odnosa ostalih pritvorenih lica (cimeri_ki) prema njima. Jedno pritvoreno lice je ukazalo na nedostatak jastuka i ćebeta što je pozitivno riješeno tokom same posjete predstavnika Savjeta odnosno tokom nastavka razgovora sa ostalim pritvorenim licima. Cimeri_ke su pomogli okrivljenim pritvorenim licima iz ove grupe u obezbjeđenju adekvatne garderobe (čiste i tople) obzirom da su lične stvari, kod najvećeg broja njih, prilikom lišavanja slobode, ostale na licu mjesta (motel "Venecija").

Savjet je registrovao u određenom broju slučajeva navode lica lišenih slobode da su i pored potpune saradnje sa policijskim službenicima bili predmet mogućeg prekoračenja ovlašćenja i nepotrebnog ponižavajućeg tretmana. Na osnovu raspoložive dokumentacije u koju je Savjet imao uvid kod nijednog lica nisu registrovane ozbilnije posebno teže tjelesne povrede. Savjet je ukazao na mogućnost pokretanja odgovarajućih postupaka pred unutrašnjom i građanskom kontrolom policije što pritvorena okrivljena lica koja imaju opisano iskustvo nisu prihvatila. Tokom posjete i nakon nje, Savjet je posebno imao u vidu zapažanje da poznavanje zakonskih procedura a posebno standarda u postupanju policije i njenoj obavezi poštovanja ljudskih prava nije zadovoljavajuće kod pritvorenih okrivljenih lica. S tim u vezi je i obraćanje diplomatskom predstavništvu Republike Srbije u Crnoj Gori kao i realizovana posjeta Savjeta koja je u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima i u funkciji zaštite prava pritvorenih lica. Pritvorena lica koja su ukazala na pojedinačno postupanje službenika policije bila su kategorična da ne žele da se sprovedu postupci protiv istih smatrajući da razumiju njihov početni pristup i "grubost" obzirom da su

primjenjivali policijska ovlašćenja prema licima koja se dovode u vezi sa najozbiljnijim kriminalnim aktivnostima. Imajući u vidu lično profesionalno iskustvo predstavnika Savjeta (radio je i na slučaju utvrđivanja prekoračenja ovlašćenja u policijskoj operaciji "Orlov let") ali i ukupnu dokumentaciju Savjeta tim povodom kao i ranije tekovine u radu, Savjet konstatuje da je unaprijeđen kapacitet i postupanje policije u operacijama visokog rizika a posebno prema građanima koji se dovode u vezi sa izvršavanjem najtežih krivičnih djela. Prostora za dalje unapređenje ima i na to ukazuju individualne izjave pritvorenih lica (pogledati dalje).

Policajska operacija: Neposredna zapažanja zadržanih i pritvorenih lica

K.H. (1977), iz Beograda, diplomirana scenografkinja za TV, pozorište i film, nije imala primjedbi na postupanje policije tokom lišavanja slobode i zadržavanja u prostorijama za obezbjeđenje. Napomenula je da nije izvršen njen lični pretres a da je pretres njene torbice obavio muškarac.

B.M. (1955), iz Novog Sada, građevinska tehničarka u penziji, lišena je slobode u hostelu. Kaže da su policijski službenici naredili da pokupe svoje stvari iz sobe i pođu sa njima u stanicu. Odmah su im, u sobi, oduzeli telefone. Njima iz sobe nisu vezane ruke prilikom odvođenja. Kaže da je kasnije protestovala zbog uzimanja DNK kao i da je sve vrijeme tražila kontakt sa advokatom. Na listu papira u kancelariji je napisala sve primjedbe koje je imala u vezi sa postupanjem policije. Tražila je da se to zvanično zavede. Inspektor je uputio da sve primjedbe u vezi postupanja policije saopšti tužiocu prilikom razgovora sa njim. Naglasila je da je u Crnu Goru došla da bi dogovorila promociju knjige i susrela se sa "legendarnim četničkim vojvodom Č.D. koji je preživio strašna stradanja". Kaže da je htjela da kontaktira "svedoke istorije" D.V. i Č.D. Ističe da je aktivna u Svečetničkom Srpskom pokretu.

N.Đ. (1982) iz Šabca, rukovalac građevinskih mašina, ističe da nije pružio otpor pri lišavanju slobode ali ga je policajac udario nekoliko puta, po leđima, dok je stajao okrenut glavom ka zidu. Ističe da ne želi da to prijavljuje jer razumije da policija treba biti gruba prema onima za koje misle da su teroristi. "Verovatno su imali dojavu da smo naoružani do zuba i bili su grubi. Posle, kad su videli da smo bezopasni, bili su ljubazni i korektni". Ističe da je simaptizer ravnogorske ideje i da je to u Srbiji dozvoljena aktivnost i da zbog toga ne bi trebalo da odgovara.

M.A. (1990), iz Šabca, poljoprivrednik i taksi vozač kaže da je policija pri upadu u sobu u motelu "Venecija" bila gruba "što se dalo za očekivati kada su

mislili da smo teroristi”. Kaže da su kasnije bili korektni i atmosfera i ponašanje prema njima su bili normalni. “Naredili su da stojim uza zid. Počeo sam da drhtim jer ne mogu puno da stojim na nogama. Policijac mi je tada prišao i rekao “Šta drhtiš pičkice”, “uplašio si se a”. Tada me je udario nekoliko puta čizmom u koleno i po listu gde imam tetovažu kao i pesnicom u leđa. Zbolelo me je i skoro da sam pao” kazao je ovaj pritvorenik predstavniku Savjeta za građansku kontrolu policije. “Inspektor u civilu je bio ljubazan. Donio mi je patike da obujem jer sam mu prethodno objasnio koje su moje. Patike su, to se sećam, ne znam kako i zašto, bile ispljuvane”. Rekao je da je u Crnu Goru došao zbog posjete manastiru i da je simpatizer četnika. “Moj pradeda Milan je nosilac Albanske spomenice i mi njegujemo na taj način tu tradiciju. Uvek kad mogu obilazim i idem na četničke skupove. Najčešće pomažemo radom po manastirima”. U prostorijama za zadržavanje policijski službenici su bili, istakao je ovaj pritvorenik, ljubazni i profesionalni.

D.M. (1966), iz Grocke, keramičar, nema primjedbi na postupanje policije. “Inspektor u civilu držao me je za ruku, drugi iza njega, čitao je naglas imena ljudi sa spiska i potvrdio sam kada je pročitao moje ime”. Pohvalio je odnos policijskih službenika tokom zadržavanja i istakao da je medicinska pomoć, koju je tražio nekoliko puta, zbog problema sa pritiskom koje ima, bila brza i besprekorna.

I.M. (1980), iz Šabca, građevinski radnik, nema ličnih primjedbi na postupanje policije ali je “čuo udarce kada su policijaci udarali druge u sobi”. Kaže da je napeta atmosfera trajala nekoliko minuta i da je popustila pošto je policija izvršila pretres sobe. Policijski službenici prema kazivanju ovog protvorenog lica su nakon toga bili ljubazni i korektni - “Pitali su nas da li nas stežu lisice i ko bi se požalio oni bi popustili. Kome je bilo hladno dozvolili su da se obuče. Posle kad smo saznali za što nas optužuju razumeo sam postupak policije”. Ističe da je simpatizer ravnogorske ideje i da je u Crnu Goru doputovao zbog pohoda manastira Ostrog.

S.Đ. (1964), iz Grocke, krojač, ističe da je slobode lišen u hostelu. Nije kaže bio vezan već su mu tražena dokumenta, dao ih je na uvid a potom je ljubazno zamoljen da pođe u policijsku stanicu. Kaže da mu je preminula kćerka i da ne propušta priliku da posjeti manastir Ostrog. Mogućnost za putovanje ponudio mu je D.A. koji mu je i dao novac za smještaj. “Sramota me je što sam ovoliko potresao svoju porodicu. Ništa o ovome ne znam. Ne mogu da shvatim, stalno razmišljam, kako sam došao u vezu sa ovim” kazao je ovaj pritvorenik prilikom posjete građanske kontrole policije.

A.Č. (1983) iz Šabca, vozač saniteta u Opštoj bolnici, ističe da je u Crnu Goru došao iz vjerskih razloga. Slobode je lišen u motelu “Venecija”. “Upala je policija, tražila je oružje. Neke od nas su bacili na pod i vezali. Prije nego sam

vezan udarili su me pendrekom po leđima. Nisam pružao otpor. Samo smo odgovarali na njihova pitanja. Policajac koji je stajao iznad mene udario me je pištoljem u lice” (pokazuje lijevu jagodicu). Predstavniku Savjeta za građansku kontrolu policije je saopštio da štrajkuje glađu i da je odbio infuziju. Ističe da mu je žao što je tražio promjenu advokata: “Bio sam ljut na njega, rekao mi je da će doći u sredu, a došao je tek danas. Objasnio je da nije imao dozvolu. Sada razumem, i na osnovu razgovora sa Vama, da sam pogrešio. Pokušaću da povučem taj zahtev”.

M.D. (1957), iz Grocke, bravar po zanimanju. Naglasio je da je dijabetičar i da je policija sve vrijeme odnosa prema njemu to poštovala. Nema primjedbi na postupanje policije koja ga je lišila slobode u hostelu. Pohvaljuje odnos ljekara. Istakao je da je simpatizer četničkog pokreta i da mu je mogućnost da putuje pružio D.A. “Dva puta sam bio u Srbiji na slične skupove. Priča se o Draži i pevaju pesme. To mi se dopalo.” Pohvaljuje odnos i postupanje prema njemu u tužilaštvu. Kaže da je bez novca i da je to rekao advokatu dodijeljenom po službenoj dužnosti. Nakon toga advokat je na njegov račun u zatvorskoj kantini uplatio 50 eura. Kažu da su ga u sobi cimeri odlično primili. “Svi su dobri ljudi, posebno novinar sa naočarima” kazao je on.

S.Č. (1979), iz Šabca, muzičar - gitarista, lišen je slobode u motelu “Venecija”. Pritisli su me (policija) uz zid i vezali ruke. Vikali su “Gde je oružje, gde je oružje” i “Zapamticete vi Crnu Goru”. Ne znam čime, nisam smeo da gledam sem u zid, ali udarili su me nekoliko puta, mislim ukupno tri, po glavi. Momka pored mene, M.A, maltretirali su zbog tetovaže. Udarali su ga. Čuo sam i druge udarce i jauke. Kada su pretresli naše stvari i sobu potpuno su se promenili. Šalili su se sa nama. Mom bratu od ujaka Ivici su rekli “Ivica sad će ti doći Marica”. Ističe da je prvu izjavu dao bez prisustva advokata i da je rekao da nema novaca da ga plati.

D.S. (1974) iz Šabca, ribar, nema primjedbi na postupanje policije. Pohvaljuje odnos i posvećenost dodijeljene advokaticice. Prilikom posjete predstavnice Ambasade Republike Srbije, u istražnom zatvoru, dao je kontakte svojih roditelja da budu obaviješteni da je u pritvoru. Kaže da mu je ranije inspektor ponudio da mu on pozove roditelje. Objasnio je da su stariji ljudi i da ne želi da ih policija o hapšenju obavještava tako kasno. “Zamolio sam da to urade sutra. Međutim to mi više niko nije ponudio”. Ističe da je član Ravnogorskog pokreta i da u Srbiji nisu imali problema nikada zbog toga.

P.A. (1977) iz Šabca, keramičar, pri lišavanju slobode spavao je u sobi, sa još tri cimera, u motelu “Venecija”. “Vikali su gde je oružje, i bili su grubi ali čim su videli da nema ništa popustili su i bili dobri prema nama. Sve vreme nakon toga bili su korektni. Nisam pružao nikakav otpor. Kad su upali okrenuli su me licem ka podu, i vezali. Tada me je neki policijac pritisnuo čizmom ili koljenom

na desnu stranu leđa. Osjećao sam pritisak na rebra. Odgovorio sam da nemam oružje. Udarili su me u glavu pištoljem najmanje četiri puta. Nisam se protivio udarcima već sam bio miran i odgovarao na pitanja. Tužiocu sam se požalio i odmah je naredio da me odvedu u Urgentni centar. Imao sam oguljotine po licu i nosu. Lekar sam odgovorio na sva pitanja u vezi povreda. Uneo je to u izveštaj. "Da sam na njihovom mestu (misli na policiju) možda bih isto postupio kada vidim da imam posla sa nekim ko je terorista. Ovo ne govorim da bih audio nekom iz policije već samo kažem kako je tačno bilo" kategoričan je bio pritvo-renik u razgovoru sa građanskom kontrolom policije. Pohvaljuje tužioca koji mu je dao spisak advokata da sam odredi koga da pozovu. Advokat pred istražnim sudijom otkazao mi je saradnju jer nije želio da me besplatno zastupa. Ne znam šta će dalje biti, da li će odrediti nekog drugog, ali nemam novca. Kaže da ne zna zašto je doveden u vezi sa ovim i da je u Crnu Goru navodno doputovao samo zbog posjete manastiru Ostrog. Ističe da je u telefonskom imeniku imao broj telefona od S. sa kojim je uspostavio kontakt preko mreže "Facebook" i sa kojim je bio u kontaktu povodom filma o Ravnogorskom pokretu.

B.D. (1970), bivši komandant Žandarmerije, specijalne jedinice unutar Direkcije policije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, nema primjedbi na postupanje uniformisane policije i zatvorske policije. Ističe da su profesionalni za razliku od policije u civilu. Pojasnio je da mu je prilikom lišavanja slobode, pošto je vezan, službenik u civilu, oko 52-3 godine, sijede kose, visine 1,85-90, navodno više puta rekao "Hoćeš li da te zalijepim". Kaže da mu nisu saopštena prava i da zato nije potpisao dokument koji se na to odnosi. Imao je primjedbe na sadržaj zapisnika oduzetih predmeta i stvari ali ih, na interesovanje Savjeta, nije unio u isti već je čak, i pored navodnih primjedbi, isti potpisao. Imao je primjedbu oko ključeva i telefona koji su mu kako kaže podmetnuti od strane policijskog saradnika. Taj telefon je, prema navodima, dobio ispred "Delta city"-ja neposredno pred hapšenje a ključeve je u auto ubacio policijski saradnik prilikom napuštanja motornog vozila nakog čega je uslijedilo momentalno hapšenje. "Poziv da popijemo rakiju u kuću nisam prihvatio i tako verovatno izbegao mogućnost da budem uhapšen u objektu u kojem je dopremljeno oružje". Ističe da je od prvog trenutka insistirao da se uradi detaljan telefonski listing i da mu se omogući poligrafsko testiranje. Ističe da je protiv četničkih grupacija a "kamoli da se dovodi u vezu sa njima". Naglašava da je aktivan u Patriotskom pokretu Srbije i da se ne osjeća bezbjedno te da mu sigurnost može biti ugrožena zbog njegovog ranijeg rada protiv albanskih terorista. Dodatno, tvrdi da mu se u istražnom zatvoru ne mogu osigurati uslovi adekvatni njegovom zdravstvenom stanju. Predstavniku Savjeta je saopštio da je osoba sa invaliditetom i da boluje od karcinoma.

ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI

Druga konferencija slučajeva o zaštiti od nasilja u porodici - U Centru bezbjednosti (CB) Podgorica krajem januara održana je Druga konferencija slučajeva o zaštiti od nasilja u porodici na kojoj se otvoreno i argumentovano diskutovalo o policijskoj praksi i primjeni policijskih ovlašćenja u domenu primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.⁶⁵ Konferencija, koju su zajednički organizovali Savjet za građansku kontrolu policije (Savjet) i CB Podgorica, predstavlja realizaciju ranijeg zaključka i preporuke Savjeta, kojima je ukazano na potrebu unapređenja primjene policijskih ovlašćenja u vezi sa zaštitom od nasilja u porodici i organizovanja fokusiranih diskusija ove vrste. Zaključke i preporuke Savjet je usvojio na osnovu brojnih pritužbi i inicijativa nevladine organizacije (NVO) "Centar za ženska prava". Druga Konferencija je okupila članove Savjeta, starješine i policijske službenike Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici i predstavnice i stručno osoblje (NVO) "Centar za ženska prava" i "Sigurna ženska kuća" koje rade na individualnim slučajevima nasilja u porodici. Na otvaranju konferencije su govorili mr Aleksandar Saša Zeković, advokat Zoran Čelebić i prof.dr Dražen Cerović, predsjednik i članovi Savjeta, koji su istakli važnost konstruktivne i stručne komunikacije zasnovane na povjerenju između policije, žrtava nasilja i grupa koje sa njima rade. Podsjetili su na ocjene Savjeta da se nasilju u porodici treba profesionalno pristupiti kao pitanju ukupne nacionalne bezbjednosti a nikako kao privatnom ili porodičnom i da policiju treba, pri profesionalnom postupanju, osloboditi ograničenja i rezervi bilo koje vrste. U dijalogu aktivno su učestvovali policijske starešine i inspektori na čelu sa Sinišom Stojkovićem kao i predstavnici grupa koje rade za žrtvama nasilja Maja Raičević, Ana Jaredić, Mira Saveljić i Ljiljana Raičević. Na konferenciji je predstavljena zvanična, izuzetno uredna, statistika CB Podgorica u vezi sa nasiljem u porodici za 2015. godine o kojoj je vođena diskusija. Diskutovano je o ukupno šest slučajeva nasilja u porodici. Policijski službenici su pozvani da iskazima žrtava pristupaju s punim povjerenjem, da imaju proaktivniji pristup u kontaktiranju nadležnih organa i institucija. Preporučeno je da se u konkretnim slu-

⁶⁵ Prva konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici organizovana je 28. novembra 2015. godine.

čajevima kvalitetnije pristupa procjeni rizika, zatraži produženje zaštitnih mjera, osnaži komunikacija sa Centrom za socijalni rad a posebno da se profesionalna pažnja službenika fokusira prema licima sa istorijom nasilja. Istaknut je primjer dobre prakse i Konferencija je pohvalila, na inicijativu Centra za ženska prava, profesionalni pristup, u tom slučaju, policijske službenice Ermile Hrvat. Dogovorene su i određene praktične obrazovne inicijative kako bi se terenski patrolni rad unaprijedio a poboljšala zaštita žrtava. Savjet je javno pohvalio CB Podgorica i Upravu policije zbog odnosa prema izdatim zaključcima i preporukama i podršci za uspostavljanje ovog mehanizma jedinstvenog u regiji.

Treća konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici - Treća konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici održana je 15. aprila 2016. godine i zajednički su je organizovali CB Podgorica i Savjet za građansku kontrolu policije.⁶⁶ Konferenciju je otvorio načelnik Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica koji je predstavio najvažnije aktivnosti CB Podgorica odnosno Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici u periodu između dvije konferencije. Posebno je ukazao na pojačane medijske aktivnosti kojima su dodatno predstavljeni rezultati rada po liniji rada zaštita od nasilja u porodici. On je predstavio i izvještaj o radu za prva tri mjeseca ove godine Jedinice kriminalističke policije za suzbijanje nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici. U prva tri mjeseca ove godine zadužen je ukupno 271 predmet, registrovano je ukupno šest krivičnih djela i podnijeto 118 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Preporučeno je da službenici za odnose sa javnošću MUP Crne Gore i Uprave policije dodatno konsultuju civilno društvo u vezi sa dobrim efikasnim medijskim nastupima policije u vezi sa tematikom nasilja u porodici. S tim su se složili i predstavnice civilnog društva iskazujući spremnost da se pomogne policiji s tim u vezi, iznoseći dobre primjere slične komunikacije i saradnje sa sudskom vlašću. Zaključeno je da je suština da svi medijski istupi MUP i policije u vezi nasilja u porodici budu objektivni i da imaju obrazovnu komponentu uz jasnu, odlučnu, poruku da nasilnici nemaju i neće imati nikada zaštitu i protekciju bilo koje vrste u policiji. Na konferenciji je diskutovano ukupno pet slučajeva. Predstavljen je i jedan slučaj visokog rizika koji obuhvata i prijetnje po život majke i djeteta sa smetnjama u razvoju. Iznijet je i slučaj nepostupanja po prijavama žrtve u dužem vremenskom periodu a diskutovano je i o brojnim primjerima lažnog prijavljivanja od strane muškog partnera (supruga) posebno tokom trajanja brakorazvodnog postupka i određivanja starateljstva na djecom.

⁶⁶ U radu konferencije učestvovali su načelnik Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica, načelnik Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici, kompletan sastav Jedinice kriminalističke policije za suzbijanje nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici, predsjednik i članovi Savjeta za građansku kontrolu policije, stručni timovi NVO "Centar za ženska prava" i "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica" na čelu sa izvršnim direktoricama ovih NVO.

Dogovoreno je da se NVO koje rade sa žrtavama nasilja u porodici pružaju informacije o poslovnim brojevima daljeg procesuiranja prijave kako bi se lakše pratila dalja sudska zaštita kao i da se u kancelarijama Stanice policije distribuiraju kontakt podaci, zainteresovanim strankama, NVO koje rade sa žrtvama nasilja.

Četvrta Konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici - U CB Podgorica, 12. jula 2016. godine, je održana Četvrta Konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici koju kontinuirano organizuju CB Podgorica i Savjet za građansku kontrolu policije.⁶⁷ Konferencija predstavlja realizaciju zaključaka i preporuka građanske kontrole policije u vezi sa unapređenjem postupanja policije kod problematike nasilja u porodici na osnovu brojnih pritužbi i inicijativa nevladine organizacije (NVO) "Centar za ženska prava" iz Podgorice. Konferenciju je otvorio Siniša Stojković, načelnik Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica. Predstavio je problematiku nasilja u porodici od aprila do juna 2016. Ukupno je bilo 357 predmeta koje je obrađivala policija od čega je 19 predmeta sa elementima krivičnog djela. U odnosu na te predmete, kada je riječ o izvršiocima tih krivičnih djela, šest (6) lica su povratnici što je prepoznato kao dodatan problem. Kada su u pitanju žrtve njih 4 su muškarci, 13 je žena žrtava nasilja u porodici koje je tretirano kao krivično djelo i dvoje žrtava koje su maloljetne osobe. Izvršiocima krivičnih djela su 18 muškaraca i u jednom predmetu je žena izvršiteljka krivičnog djela. Izvršenih prekršajnih djela je ukupno 128 i pokrenuto je prekršajnih postupaka protiv 136 osoba zbog nasilja nad ukupno 138 osoba. Žrtve su 86 žena, 44 muškaraca i troje djece. Muškarci su žrtve najčešće od muških članova svoje porodice (otac, sin, stric, sinovac). Izvršiocima prekršajnih djela su kod 110 predmeta muškarci, u 24 slučaja žene i maloljetnici u dva slučaja. Starosna dob žrtava je kod najvećeg broja žrtava (50) između 18 i 35 godina a 47 žrtava su starosne dobi od 35 do 55 godina. Završavajući predstavljanje tromjesečne statistike načelnik Stojković je istakao profesionalnu potrebu da policijski službenici ulože maksimum prilikom tretmana žrtava nasilja u porodici. Konferencija je pohvalila evidenciju CB Podgorica u vezi sa ovom materijom. Konstatovano je da je nastavljena dalja senzibilizacija policijskih službenika i dovođenje u rad u Jedinici profesiolanaca koji imaju punu sposobnost da se bave ovom tematikom. Taj pristup je dobio punu podršku Savjeta za građansku kontrolu policije i ženskih NVO posebno u kontekstu otklanjanja ranijih uočenih propusta u radu. Prepoznati su i problemi oko sistematizacije radnih mjesta i pozdravljeni su i podržani napori rukovodstva CB Podgorica, da se i pored ograničenja, unapri-

⁶⁷ U radu konferencije učestvovali su načelnik Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica Siniša Stojković, načelnik Stanice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici Radovan Stijević, kompletan sastav Jedinice kriminalističke policije za suzbijanje nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici, izvršne direktorke NVO "Centar za ženska prava" i "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica" Maja Raičević i Biljana Zeković i predsjednik Savjeta mr Aleksandar Saša Zeković.

jedi efikasnost u radu i praćenje ove materije. Detaljno je razgovarano o četiri aktuelna slučaja nasilja u porodici. Predstavnica NVO "Centar za prava žena" je istakla da policija zapostavlja priču o primarnom agresoru i da je to problem koji mora policija da riješi. Više mjeseci se ukazuje na probleme pojedinih građan-ki, posebno starije dobi, i da se stvara utisak nedovoljnog povjerenja policijskih službenika prema žrtavama, da se iste iscrpljuju prijavama i ostaju nezaštićene. Diskutovano je, veoma aktivno, o adekvatnoj zaštiti žrtve pri čemu je posebno istaknuto da je primarni standard utvrđivanje agresora. Dogovoreni su dalji konkretni koraci kako bi se unaprijedio dalji rad. S tim u vezi predloženo je, i jedinstveno prihvaćeno, da se zatraži konsultativni sastanak sa državnim tužilaštvom i pravosuđem u vezi sa nasiljem u porodici. Predstavnica "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica" konstatovala je značajan napredak u postupanju policije. Interesovala se da li se informacije i podaci u vezi sa nasiljem u porodici šalju Centru za socijalni rad što su predstavnici CB potvrdili da redovno rade. Ukazala je i na kvalitet prijave odnosno na način i sadržaj zaprimanja prijave. Ukazala je da opis činjeničnog stanja mora biti kvalitetniji i sadržajniji prenijet prilikom zaprimanja prijave od žrtve. Konferencija je konstatovala da ima i te kako prostora da se to ispravi prije nego se obavi konsultacija sa nadležnim tužiocem ili pri podnošenju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Zaključeno je da se izuzetno mali broj slučajeva nasilja u porodici rješava uz uključivanje multidisciplinarnih timova što suštinski utiče na kvalitet riješenih predmeta. Efikasan i blagovremen rad multidisciplinarnih timova je od strateške važnosti i ključan za sveobuhvatno sagledavanje situacije, izrade plana podrške prema žrtvi i precizno utvrđivanje i praćenje daljih koraka i rada sistemskih institucija. Konstatovana je potreba češćih konsultacija policije i tužilaštva i organizacija civilnog društva koje rade i zastupaju žrtve nasilja u porodici. Prepoznata je važnost daljih obuka policijskih službenika, a i date konkretne preporuke referentnih NVO u vezi sa postupanjem policijskih službenika prema žrtvama posebno u vezi postavljanja pitanja i iznošenja komentara. Policijskoj službenici, koja je radila ne jednom od slučaja, dostavljeno je na upoznavanje, na samoj Konferenciji, i pisano izjašnjenje jedne žrtve kako je doživjela kontakt sa njom. Policijski službenici iznijeli su i konkretne primjere potpuno neosnovanih primjedbi. Diskutovano je i o potrebi dalje senzibilizacije i smanjenja rizika u radu sa žrtvama zbog čega je važna dalja edukacija i prijem novih informacija. Dogovoreno je da se organizuje trening radionica. Razgovarano je, na bazi primjera, kako u praktičnom radu policije upoznati žrtvu sa institutom povjerljivog lica. Zaključeno je kako da se unaprijedi neposredna komunikacija između policije i NVO u vezi sa nasiljem u porodici i s tim u vezi buduću neposredniju komunikaciju vodiće Radovan Stijović, načelnik Stranice kriminalističke policije za suzbijanje krvnih delikata i nasilja u porodici, kako bi se otklanjali nepotrebni birokratski pristupi.

Konferencija je na osnovu pohvala i iskaza žrtvi nasilja u porodici pozdravila i pohvalila profesionalni pristup policijske službenice Marije Kaluđerović. Najavljene su i aktivnosti NVO "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica" u vezi sa monitoringom primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Peta Konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici - U CB Podgorica, 24. oktobra 2016. godine, održana je i Peta Konferencija slučajeva zaštite od nasilja u porodici. Na konferenciji je detaljno diskutovan i analiziran aktuelni slučaj porodičnog nasilja koji je, uključenjem konferencije, rezultirao unapređenjem primjene policijskih ovlašćenja i podnošenjem odgovorajuće prekršajne prijave u konkretnom slučaju. Predmet su predstavile aktivistkinje NVO "Centar za ženska prava" iz Podgorice. Razmijenje su informacije o još dva slučaja a načelnik Odjeljenja bezbjednosti kriminalističke policije CB Podgorica predstavio je detaljnu statistiku o radu CB Podgorica i konkretne Stanice policije u ovoj oblasti u periodu između dvije konferencije. Dogovorene su konkretne obrazovne aktivnosti.

Zaštita od rodno zasnovanog nasilja uslov za razvoj demokratije i vladavine prava - Savjet za građansku kontrolu policije zastupljen je u Savjetu istoimenog projekta koji uz podršku Evropske komisije realizuje nevladina organizacija "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica" u saradnji sa "SOS Berane" i "SOS Ulcinj". Oblast djelovanja projekta je zaštita žrtava nasilja u porodici dok je strateški cilj obezbjeđivanje adekvatne primjene zakona o zaštiti od nasilja u porodici i unaprijeđenje zaštite žrtava koje garantuje ovaj zakon. Definisano je više operativnih ciljeva među kojima je, s aspekta građanske kontrole policije, najvažniji bolji kvalitet zaštite žrtava nasilja u porodici u policijskim stanicama.

POLICIJA I RODNA PITANJA

Učešće žena u policiji

Savjet za građansku kontrolu policije kontinuirano, od svog osnivanja, interesuje se i prati pitanja rodne ravnopravnosti u crnogorskoj policiji. Od Uprave policije krajem januara 2016. zatraženi su odgovori na ova pitanja: (1) Koje su konkretno sve aktivnosti preduzete u Upravi policije u 2015. godini kada je riječ o rodnoj ravnopravnosti i većem učešću, i vidljivosti, žena u policijskoj organizaciji?; (2) Da li je Uprava policije, u međuvremenu, tokom 2015. godine, razvila i uspostavila strategiju za rješavanje tzv. rodnih pitanja i da li se razmišlja o tom pristupu?; (3) Da li je utvrđen vremenski rok do kojeg treba dostići određeni (i koji) procenat žena u policijskoj organizaciji?; (4) Da li je u 2015. uspostavljen kontakt i saradnja sa ženskim organizacijama u Crnoj Gori a u cilju diskusije o rodnoj politici i unapređenju rodnih pitanja u Upravi policije?; (5) Da li su se žene u Upravi Policije MUP Crne Gore, u međuvremenu, 2015., na bilo koji način samorganizovale odnosno udružile kroz određenu formu radi samoosnaživanja, samopomoći, pružanja uzajamne podrške, razmjene iskustva i stvaranja uslova za adekvatniji profesionalni razvoj?; (6) Da li su registrovani, i da li su Upravi policije, poznati, eventualni slučajevi diskriminacije žena u policiji?; (7) Da li si rađena, koja, i kada, istraživanja o statusu žena u policiji?; (8) Na koji način i koliko je aktivna Uprava policije u navedenoj Mreži žena policajaca Jugoistočne Evrope? Da li je ta Mreža uopšte više aktivna?; (9) Da li su sve organizacione jedinice Uprave policije dostupne ženama i muškarcima? Postoje li ograničenja bilo koje vrste u odnosu na žene?; (10) Koliko je tačno žena angažovano u sledećim organizacionim jedinicima Uprave policije MUP Crne Gore - Specijalna antiteroristička jedinica i Posebna jedinica policije? Kojeg su one obrazovanja, iskustva, starosti i na kojim tačno pozicijama rade?; (11) Na koji način se realizuje obuka aktivnog i aktuelnog sastava Uprave policije iz oblasti rodne ravnopravnosti i ženskih ljudskih ljudskih prava? Savjetu su početkom 2015. pruženi određeni odgovori na ova pitanja ali za 2016. nije pružen bilo kakav odgovor čime je Savjet onemogućen da prati rodno pitanje i eventualni napredak u 2015. u odnosu na 2014. godinu.

Konsultacija sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava oko rodne politike u policiji

U Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, 15. aprila 2016, je održan sastanak predstavnika Ministarstva sa predsjednikom Savjeta za građansku kontrolu policije.⁶⁸ Diskutovano je o politici i praksi ljudskih prava u Crnoj Gori u domenu rada policije. Tom prikom je konstatovana važnost samoorganizovanja i udruživanja žena u Upravi policije i MUP Crne Gore sa uvjerenjem da bi se to dodatno pozitivno odrazilo na njihov status, vidljivost i profesionalnu karijeru. Konstatovana je potreba da Uprava policije razvije strategiju za rješavanje rod-nih pitanja kao i da se utvrde vremenski okviri do kojih treba dostići određeni procenat žena u policiji. U tom domenu je važno pružiti pomoć i podršku Upravi policije i MUP Crne Gore. S tim u vezi najavljeno je da će Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i građanska kontrola rada policije zajednički raditi sa MUP Crne Gore, policijskim sindikatom, Odborom za rodnu ravnopravnost Crne Gore i ženskim pokretom kako bi se rodna politika učinila održivom, suštinskom i si-stemskom.

Međunarodni Dan žena: Unapređenje rod-nih pitanja i rodne politike u policije

Savjet za građansku kontrolu policije pozdravio je i podržao obilježava-nje Međunarodnog dana žena u Podgorici 2016, kroz Marš žena i konferenciju žena, koje su, pod motom “Socijalna pravda - nećemo odustati”, organizovale nevladine organizacije (NVO) Centar za žensko i mirovno obrazovanje “Anima” i “Centar za ženska prava”. Savjet za građansku kontrolu policije se pridružio naporima društva da se 8. mart afirmiše i obilježava kao politički praznik kako bi se, dosledno i argumentovano, ukazivalo na stvarni status žena.

Savjet je, ovom prilikom, pozvao Sindikat Uprave policije i sve policijske službenike da uzmu učešća i podrže ovu značajnu društvenu aktivnost čiji je cilj da se konstruktivno ukaže na status žena i stanje poštovanja ženskih ljud-skih prava u Crnoj Gori, kao i odgovorne starješine u Upravi policije da podrže i omoguće učešće svih zainteresovanih, posebno žena iz policijske organizacije, na manifestaciju koja promovise socijalnu pravdu i ravnopravnost i traži kvali-tetnije rešavanje svih rod-nih pitanja. Savjet za građansku kontrolu rada policije

⁶⁸ Na radnom sastanku učešće su uzeli Blanka Radošević Marović, generalna direktorka Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti Biljana Pejović, u ime Ministarstva, i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandar Saša Zeković; <http://www.mmp.gov.me/vijesti/160109/Sardanja-Ministarstva-za-ljudska-i-manjinska-prava-i-Savjeta-za-gradensku-kontrolu-rada-policije.html>

je podsjetio da od svog osnivanja prati pitanja rodne politike u policiji. Žene u Upravi policije MUP Crne Gore nisu na potreban način samoorganizovane i udružene što se i održava na njihov ukupan status i profesionalni tretman. Sa-vjet ima uspostavljen dijalog sa sindikalnim i organizacijama civilnog društva kojom prilikom se stalno ukazuje na pitanje učešća žena u crnogorskoj policiji. S tim u vezi Savjet je Upravi policije izdao određeni broj preporuka i usmjerenja. Savjet se zalaže da Uprava policije razvije strategiju za rješavanje rod-nih pitanja kao i da se napokon utvrdi vremenski rok do kojeg treba dostići određeni proce-nat žena u policijskoj organizaciji. Savjet je još ranije ocijenio da je zalaganje za uspostavljanje i razvijanje politika rodne ravnopravnosti u Upravi policije i dalje samo deklarativno a na suštinsko i sistemsko. Savjet je, koristeći ovaj povod, pozvao ženski pokret, i sve druge društvene strukture da intenziviraju komuni-kaciju i saradnju sa Upravom policije MUP Crne Gore i podrže njenu spremnost i otvorenost za razvijanje i punu implementaciju rod-nih pitanja i politike rodne ravnopravnosti.⁶⁹

⁶⁹ Predsjednik Sindikalne organizacije CB Nikšić je dostavio obavještenje u pravcu podrške saopštenju Savjeta izdatom povodom Međunarodnog dana žena.

POLICIJA I OSOBE S INVALIDITETOM (OSI)

Postupanje policije u vezi sa nasiljem nad OSI

Na inicijativu predstavnice NVO sektora, sa konsultativne konferencije sa organizacijama civilnog društva, Savjet za građansku kontrolu policije, februara 2016, interesovao kod Uprave policije za podatke koji se odnose na nasilje nad osobama sa invaliditetom (OSI). Nakon više urgencija, krajem novembra 2016. godine Savjetu je policija odgovorila da nije u mogućnosti da dostavi informaciju o broju prijava OSI ili NVO koje se bave zaštitom ljudskih prava za nasilje u porodici nad OSI kao i koliko je napada i fizičkog nasilja po osnovu invaliditeta registrovano u 2015. jer se ne vode evidencije po tom osnovu. Savjet je na poslednjoj sjednici u 2016. izdao preporuku da se, shodno pristupu prema drugim osjetljivim grupama, uvede evidencija i po ovom osnovu kako bi se lakše pratila ova materija.

OSI i fizička pristupačnost policije

Savjet za građansku kontrolu policije, kolektivno ombudsman tijelo posvećeno praćenju i ocjeni primjene policijskih ovlašćenja, od svog osnivanja zastupa koncept pune inkluzivnosti policijske organizacije. U tom pogledu realizovane su u ranijem periodu, upravo na osnovu inicijativa, zaključaka i preporuka Savjeta, određene aktivnosti - uglavnom edukativne prirode i prijem nacionalnog OSI pokreta u Upravi policije - koje su pomogle da se započne senzibilizacija policije. Međutim, to nije dovoljno i Savjet je želio osnažiti inicijative u Upravi policije i MUP kako bi osigurali punu pristupačnost i inkluzivnost. S tim u vezi kod Uprave policije Savjet se interesovao, upravo na osnovu sugestija OSI organizacija sa održane konsultativne konfrrencije sa civilnim društvom, o stanju pristupačnosti policijskih službenih objekata. Nakon brojnih urgencija Uprava policije je odgovor konačno dostavila elektronskim putem krajem marta 2016. godine. U odgovoru, koji je potpisao glavni policijski inspektor, R.Lj. iz Odjeljenja za analitiku, unapređenje rada i razvoj policije je precizirano sledeće:

U Centru bezbjednosti (CB) Podgorica (nova zgrada Uprave policije) sve službene prostorije fizički su dostupne za osobe sa invaliditetom: oba službena ulaza su opremljena sa prilazima (rampama) za lica sa invaliditetom; zgrada je opremljena sa dva funkcionalna lifta; svaki sprat sadrži po dva kompletno opremljena i pristupačna toaleta za lica sa invaliditetom; prostorije za pritvor su, takođe, opremljene sa toaletom za lica sa invaliditetom.

Objekat CB Nikšić na ulazu u zgradu posjeduje kosu rampu, namijenjenu za OSI i prizemlje zgrade je pristupačno pomenutim osobama. Međutim stručna služba Udruženja paraplegičara Nikšić procijenila je da kosa rampa na ulazu u zgradu ne ispunjava predviđene standarde u dijelu nagiba iste. S tim u vezi od strane CB upućen je dopis nadležnoj službi MUP u cilju rješavanja konkretnog. Službene prostorije koje se nalaze na I i II spratu zgrade sjedišta nisu dostupne za OSI.

Prostorije CB Herceg Novi su djelimično pristupačne OSI, odnosno pristupačno je prizemlje čime je omogućen nesmetan prilaz kancelarijama Stanice kriminalističke policije, kao i kancelariji za prijem stranaka u Stanici policije koju koriste vođe sektora i starješine Stanice policije radi prikupljanja obavještenja. Prijem OSI u kancelarijama rukovodilaca CB (načelnik, komandir stanice policije i načelnik stanice krim.policije) nije moguć, jer se iste nalaze na spratu, što, kako je navedeno u odgovoru, i ne predstavlja prepreku prilikom njihovog prijema, upravo iz razloga je im je omogućen pristup u prizemlju, te je rad moguće prilagoditi u pomenutim kancelarijama. Plan za ostvarivanje dostupnosti gornjeg djela zgrade nije sačinjen.

CB Bar, Budva, Berane Bijelo Polje i Pljevlja, stoji dalje u odgovoru Uprave policije, ne posjeduju rampu niti lift - hidrauličnu platformu na ulazima u zgradu i prizemlje. Planovi ostvarenja dostupnosti za OSI nijesu sačinjeni, stoji na kraju odgovora koji je upućen Savjetu za građansku kontrolu policije.

Savjet je dodatno pozvao Upravu policije - Odjeljenje za analitiku, unapređenje rada i razvoj policije - da dopuni svoj raniji odgovor sa traženim informacijama i za odjeljenja bezbjednosti u sklopu svih centara bezbjednosti.

Odgovor Uprave policije dostavljen je na upoznavanje svim nacionalnim strukturama - udruženjima i savezima - OSI uz molbu da se izjasne s odgovorajućim komentaram, ocjenom i predlogom za dalje postupanje. Odgovor Uprave policije (UP) dostavljen je i Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i Ministarstvu za rad i socijalno staranje s molbom da iznesu predloge za dalje postupanje te eventualnim mogućnostima i obavezama, posebno Ministarstva rada i socijalnog staranja, s tim u vezi. Savjet je sa odgovorom UP upoznao i Direktorat za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor MUP Crne Gore i zatražio da MUP predstavi plan i mogućnosti prilagođavanja i dostupnosti značajnog broja centara odnosno odjeljenja bezbjednosti.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava: Bez odlaganja zaštiti OSI od dalje diskriminacije

Ministar za ljudska i manjinska prava, dana 1. aprila 2016. godine, dopis broj 02-023-549/16-2, informisao je Savjet za građansku kontrolu policije da je novim Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom iz 2015. godine, u članu 2, data definicija lica sa invaliditetom. Navedena definicija, precizirao je Ministar za ljudska i manjinska prava, je važna, sa aspekta vrste invaliditeta, koju može imati lice sa invaliditetom kome treba obezbijediti uslove za nesmetan pristup, boravak i rad u prostorijama organa uprave.

Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata (Službeni list Crne Gore", br. 051/08, 040/10, 034/11, 040/11, 047/11, 035/13, 039/13, 033/14) u članu 73 propisano je da "Izgradnja objekata u javnoj upotrebi vrši se na način kojim se licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom obezbjeđuje nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad", na način sadržan u Pravilniku o bližim uslovima i načinom prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom ("Službeni list Crne Gore", br. 048/13 od 14.10.2013, 044/15 od 07.08.2015).

Ovim Pravilnikom je u članu 46 stav 1 tačka 4 propisano da objekti Vlada Crne Gore, Skupština Crne Gore, organi sudske vlasti, organi državne i lokalne uprave i sl. zavisno od svoje namjene sadrže elemente pristupačnosti iz 1. 17-ulazni prostor; 6.18- hodnici; 6.19-toalet; 1. 22-radni prostor; el.31-električne instalacije; čl.32 -kvake na vratima i prozorima; el. 36-oglasni pano; el.37-orientacioni plan kretanja; čl.40-parking mjesto. Ovim Pravilnikom je takodje propisano (čl. 49) koje elemente pristupačnosti treba sadržati objekat koji zapošljava lica sa invaliditetom, kao i objekti šalterskog tipa poslovanja, imajući u vidu saznanje da pojedini objekti Centra bezbjednosti sadrže šaltre za pružanje usluga građanima.

Stoga, stoji u odgovoru ministra za ljudska i manjinska prava, da bi se stvorili uslovi za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad OSI, bez obzira na vrstu invaliditeta, po principu jednakosti bez diskriminacije neophodno je ispoštovati standarde propisane tim Pravilnikom.

Osim toga, Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom (čl. 12) je propisana obaveza svih organa da za lica sa invaliditetom obezbijede natpis na Brajevom pismu i u lako razumljivim formatima u objektima u javnoj upotrebi i prostorima i površinama javne namjene u roku od 18 mjeseci u roku od stupanja na snagu ovog zakona.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pozdravilo je proces pune uključenosti lica sa invaliditetom, u društvo sa posebnim akcentom na zapošljavanje lica sa invaliditetom u organima državne uprave.

S tim u vezi ovo Ministarstvo je informisalo Savjet da je sprovelo istraživanje o broju zapošljenih lica sa invaliditetom u organima državne uprave.

Dopisom br. 01-118/16-7091/2 od 16.02.2016. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije je obavijestilo da je u ovom organu zapošljeno ukupno 35 službenika sa invaliditetom, od ukupno 4.911 službenika, to iznosi 0,712%. Od navedeng broja zapošljenih osoba sa invaliditetom u ovom organu, dva službenika zapošljena u Ministarstvu unutrašnjih poslova i 33 službenika sa invaliditetom u Upravi policije.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava smatra da će koncept pune inkluzivnosti koji Savjet zagovara, doprinijeti povećanju procenta zapošljenih lica sa invaliditetom, ne samo kad je u pitanju Uprava policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova nego i ostali državni organi, posebno imajući u vidu odredbe Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom koji definiše da na svakih 20 zaposlenih, mora biti zaposleno najmanje 1 lice sa invaliditetom, odnosno na 50 zaposlenih, najmanje 5% lica sa invaliditetom. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava će nastaviti da sprovodi politiku i aktivnosti u pravcu pune integracije lica sa invaliditetom i njihove zaštite od diskriminacije, što u potpunosti korenspondira i sa zalaganjima Savjeta za građansku kontrolu policije. U tom pravcu, ovo Ministarstvo ostaje otvoreno za saradnju i konsultacije sa ovim tijelom, navedeno je u odgovoru Ministra za ljudska i manjinska prava.

Angažovanje osoba s invaliditetom u policijskoj organizaciji

Pristup prema osobama sa invaliditetom (OSI), pristupačnost policije i zapošljavanje kvalifikovanih OSI u Upravi policije i Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) među prioritetima su napora i rada Savjeta za građansku kontrolu policije, kolektivnog ombudsman tijela posvećenog praćenju i ocjeni primjene policijskih ovlaštenja. Tokom 2015. i 2016. godine Savjet je obavio konsultacije sa svim relevantnim parlamentarnim tijelima koja su ovoj temi dala punu podršku. Intencija rada Savjeta u 2016. bila je da se osnaže inicijative kod Vlade Crne Gore kako bi se započeo proces obezbjeđenja pune, obrazovne i fizičke, pristupačnosti i inkluzivnosti. Savjet, s tim u vezi, posebno cijeni važnim da se pristupi zapošljavanju kvalifikovanih OSI u Upravi policije i Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Na radnom sastanku predsjednika Savjeta sa tadašnjim potpredsjednikom Vlade Crne Gore, Duškom Markovićem, koji je u tom trenutku koordinirao radom MUP, diskutovano je o ovoj temi. Potpredsjednik Vlade je podržao sve inicijative Savjeta.

Savjet je od direktorke Zavoda za zapošljavanje Crne Gore zatražio da se izjasni o mogućnostima i zakonskoj obavezi radnog angažovanja OSI u policijskoj organizaciji i MUP. "Savjet polazi od toga da policiju treba učiniti otvorenom i dostupnom za zapošljavanje OSI. Uprava policije i MUP podržavajuće gledaju na to i u tom pravcu su im potrebne odgovarajuće preporuke, sugestije i instrukcije zasnovane na zakonu" navedeno je iz građanske kontrole policije u obraćanju direktorki Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Nakon konsultacija sa potpredsjednikom Vlade Savjet za građansku kontrolu rada policije obratio se svim nacionalnim savezima osoba sa invaliditetom (OSI) kako bi predložili visokoobrazovane i kvalifikovane osobe zainteresovane za rad u MUP i Upravi policije a u cilju formiranja odgovarajuće liste koja bi, potom, bila dostavljena MUP na dalje moguće postupanje u skladu sa zakonskim rešenjima koje prepoznaju specifičnost i obavezu zapošljavanja OSI.

Savjet je i od Ministarstva rada i socijalnog staranja zatražio da se izjasne o mogućnostima i potrebi, i zakonskoj obavezi, učešća (radnog angažovanja) OSI u policijskoj i Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Savjet je uvjeren da početna zapošljavanja OSI u Upravi policije i MUP u cjelini unapređuju kredibilitet policije i povjerenje u javnosti ali i poboljšava kapacitete, posebno policije, za pristup i rad prema OSI.

Odgovor Ministarstva za ljudska i manjinska prava

Ministar za ljudska i manjinska prava, 1. aprila 2016, dopis broj 02-023-549/16-2, informisao je Savjet za građansku kontrolu policije da ovo Ministarstvo pozdravlja i podržava proces pune uključenosti OSI u društvo sa posebnim akcentom na zapošljavanje lica sa invaliditetom u organima državne uprave.

S tim u vezi ovo Ministarstvo je informisalo Savjet da je sprovelo istraživanje o broju zapošljenih lica sa invaliditetom u organima državne uprave.

Dopisom br. 01-118/16-7091/2 od 16.02.2016. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije je obavijestilo da je u ovom organu zapošljeno ukupno 35 službenika sa invaliditetom, od ukupno 4.911 službenika, to iznosi 0,712%. Od navedeng broja zapošljenih osoba sa invaliditetom u ovom organu, dva službenika zapošljena u Ministarstvu unutrašnjih poslova i 33 službenika sa invaliditetom u Upravi policije.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava smatra da će koncept pune inkluzivnosti koji Savjet zagovara, doprinijeti povećanju procenta zapošljenih OSI, ne samo kad je u pitanju Uprava policije i MUP nego i ostali državni organi, posebno imajući u vidu odredbe Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom koji definiše da na svakih 20 zaposlenih, mora

biti zaposleno najmanje jedno lice sa invaliditetom, odnosno na 50 zaposlenih, najmanje 5 % lica sa invaliditetom.

Inkluzivnost crnogorske policije: Zaključak Savjeta

Pristup policije prema OSI, pristupačnost policije - sveukupna dostupnost službenih objekata i prostorija, i zapošljavanje kvalifikovanih OSI u Upravi policije i MUP prioriteta su rada Savjeta.

Savjet cijeni potrebnim podstaći i osnažiti inicijative u Vladi Crne Gore kako bi osigurali punu pristupačnost i inkluzivnost MUP Crne Gore.

Savjet je obavio i konsultacije sa Savezom slijepih Crne Gore, Savezom udruženja paraplegičara Crne Gore, Udruženjem mladih sa hendikepom Crne Gore, Nacionalnom asocijacijom roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju Crne Gore i Savezom udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa" u vezi sa pristupačnošću i kapacitetima Uprave policije i MUP Crne Gore i povećanju učešća OSI u ovom državnom organu. Dodatno, Savjet je obavio konsultacije sa Upravom policije, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Zavodom za zapošljavanje Crne Gore. Sveukupno Savjet je dobio punu podršku i izuzetno kvalitetna zapažanja, komentare i predloge aktivnosti koji bi u budućem periodu trebale, sveobuhvatno, da unaprijede kvalitet rada, ukupnu pristupačnost i inkluzivnost Uprave policije i MUP Crne Gore.

Uprava policije pružila je, nakon nekoliko urgencija, određene informacije o fizičkoj pristupačnosti pojedinih organizacionih jedinica policije - centara bezbjednosti (CB). Te informacije su predstavljane ranije, na početku poglavlja.

Savjet je konstatovao da u organizacionim jedinicima Uprave policije - centrima i odjeljenjima bezbjednosti - nije omogućena pristupačnost za osobe oštećenog vida. U nijednoj zgradi CB i OB ne postoje taktilne trake i staze vodilje kao ni table sa natpisima na Brajevom pismu. Upitni su, kad najvećeg broja objekata, i ostali elementi pristupačnosti za osobe oštećenog vida. Savjet je konstatovao da su obaveze Uprave policije i MUP Crne Gore jasno utvrđene Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti. Međutim, pristupačnost organizacionih jedinica Uprave policije, i pored jasnih zakonskih usmjerenja i obaveza, još uvijek nije osigurana i ona kasni. To se negativno odražava na ukupan tretman, ravnopravnost i poštovanje prava OSI. Savjet je pozvao Upravu policije i MUP Crne Gore da u konsultaciji sa partnerima i OSI organizacijama, uz jasan plan i rokove, pristupi obezbjeđivanju, u svojim službenim objektima, nesmetanog pristupa, kretanja, boravka i rada za sve OSI, bez obzira na invaliditet.

Savjet je posebno ocijenio važnim da se pristupi zapošljavanju kvalifikovanih OSI u Upravi policije i MUP vjerujući da će to unaprijediti efikasnost rada ali i ukupan kredibilitet.

Savjet je konstatovao, na osnovu komunikacije sa partnerima, prvenstveno Zavodom za zapošljavanje, da u ovom trenutku, državni organi ne mogu koristiti podsticajne mjere za zapošljavanje OSI zbog negativnog mišljenja Ministarstva finansija. Savjet poziva predsjednika Vlade i ministra finansija da učine sve što je potrebno kako bi se ove zakonske mogućnosti, bez daljeg odlaganja, stavile na raspolaganje i državnim organima jer će to unaprijediti njihove kapacitete i kvalitet rada i povećati broj kvalifikovanih OSI u državnoj administraciji.

Savjet je obavio konsultaciju sa potpredsjednikom Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku koji je koordinirao radom MUP Crne Gore nakon razrešenja ranijeg ministra. Potpredsjednik Vlade je posebno podržao napore građanske kontrole policije za zaposlenjem kvalifikovanih OSI u MUP Crne Gore u skladu sa pozitivnim propisima. Savjet je prema MUP Crne Gore uputio i konkretnu, kadrovsku, preporuku, kreiranu na osnovu obavljenih konsultacija sa Pokretom OSI, kako bi se osnažila vidljivost OSI u policiji i MUP Crne Gore, uspostavio stalni sistemski i programski kontakt i dijalog ovog državnog organa sa Pokretom OSI i relevantnim međunarodnim organizacijama, pratila implementacija domaćih i međunarodnih standarda vezanih za pitanja OSI i kreirale analize, informacije i mišljenja s tim u vezi, pripremale informacije o obrazovnoj, fizičkoj i drugoj inkluzivnosti Uprave policije i MUP Crne Gore i, konačno, koncipirale i realizovale određene obrazovne aktivnosti zaposlenih u cilju unapređenja i jačanja kapaciteta Uprave policije i MUP.

MUP Crne Gore je uvažilo inicijativu i preporuku Savjeta da se organizuje zajednička konsultativna konferencija "Policija i osobe sa invaliditetom" kako bi se, kroz fokusirani dijalog svih aktera i partnera, podstakao proces unapređenja ukupne inkluzivnosti Uprave policije i MUP i otvorila diskusija o implementaciji aktuelnih zakonskih rešenja u vezi sa pristupačnošću i zapošljavanjem OSI i kreiraju mogućih rešenja, zaključaka i preporuka u vezi daljih koraka u budućnosti.⁷⁰

Konsultacija sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava oko inkluzije OSI u policijsku organizaciju

Sredinom aprila 2015. godine predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije posjetio je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. Posebna pažnja na radnom sastanku je posvećena inkluzivnosti policije prema osobama

70 Zaključak Savjeta broj 17/33-16 od 15.04.2016.

sa invaliditetom (OSI). Akcentovana je važnost dosledne primjene antidiskriminacionog zakonodavstva i unapređenja dostupnosti svih državnih organa. Podržani su zaključci i preporuke Savjeta u vezi sa obrazovnom i fizičkom dostupnošću kao i zapošljavanjem OSI u policiji. Savjet je pohvalio kapacitete Ministarstva za ljudska i manjinska prava u vezi sa radom na polju ljudskih prava OSI.⁷¹ Ocijenjeno je da je predstojeća konsultativna konferencija "Policija i osobe sa invaliditetom", koju zajednički organizuju MUP Crne Gore i Savjet, prilika da se osnaži dijalog svih aktera u vezi sa poboljšanjem pristupa i rada policije sa OSI. Razgovarano je i mogućnostima dodatne međusobne saradnje i jačanja kapaciteta policije u vezi sa njenim radom sa marginalizovanim društvenim grupama.

Pristup policije prema OSI: Konsultativna konferencija

Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore i Savjet za građansku kontrolu policije, krajem aprila 2016. godine, zajednički su organizovali konsultativnu konferenciju "Policija i osobe sa invaliditetom" u sjedištu Uprave policije. Konferencija je organizovana na osnovu ranije izdatih preporuka građanske kontrole policije. Konferencija je organizovana sa ciljem uspostavljanja fokusiranog dijaloga svih aktera i partnera kako bi se unaprijedila ukupna inkluzivnost Uprave policije i MUP u cjelini. Na konferenciji je diskutovano o trenutnom stanju i povećanju obrazovne i fizičke pristupačnosti policije za sve OSI, bez obzira na invaliditet, i zapošljavanju OSI u MUP Crne Gore.⁷²

Cilj realizovane aktivnosti je da se svi akteri procesa okupe na jednom mjestu, započnu dijalog o inkluzivnosti Uprave policije, otvori diskusija o implementaciji aktuelnih zakonskih rešenja u vezi sa dostupnošću i zapošljavanjem OSI i kreiraju moguća rešenja, zaključci i preporuke u vezi daljih koraka na ovom polju.

Izuzetno korisna, izlaganja imali su predstavnici_e svih nacionalnih OSI asocijacija, predstavnici Uprave policije i MUP-a, Savjeta, Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Uprave za kadrove Vlade Crne Gore.⁷³

⁷¹ Savjet u vezi te teme dobija izuzetno kvalitetne informacije i izvještaje. Upravo zapošljavanje kvalifikovanih OSI, što je uradilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, potvrda su i primjer, za sve državne organe i ustanove, da se tako postiže bolji kvalitet i efikasnost u radu.

⁷² Konsultativnu konferenciju su otvorili generalni direktor Direktorata za bezbjednosno zaštitne poslove MUP Crne Gore, doc. dr M.Vukčević, i predsjednik Savjeta mr A.S.Zeković.

⁷³ Detaljnija informacija o konferenciji dostupna je ovdje: <http://www.mup.gov.me/vijesti/160358/Odrzana-konsultativna-konferencija-Policija-i-osobe-sa-invaliditetom.html>

Pristup policije prema OSI: Konsultativna konferencija - Zaključci - Na konferenciji su usvojeni ovi zaključci, ocjene i preporuke:

- Iskazana je jedinstvena ocjena da organizovanje konsultativne konferencije predstavlja napredak u procesu obezbjeđenja pristupačnosti i inkluzivnosti Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore
- Međusobna komunikacija i saradnja trebaju biti dosledni i kontinuirani a odgovornost za to jednako snose organizacije osoba sa invaliditetom (OSI) i MUP Crne Gore
- Neophodno je osnažiti obrazovne inicijative jer su dosadašnje sprovedene obuke pokazale visok nivo nerazumijevanja OSI i njihovih prava i nedostatak potrebe i pristupa da OSI budu ravnopravno tretirane
- Neophodno je imenovati u svim organizacionim jedinicama Uprave policije i MUP Crne Gore kontakt osobe za saradnju i komunikaciju sa OSI i njihovim organizacijama
- Materijal MUP-a i Uprave policije, prije svega, informativni i obrazovni, neophodno je da budu pristupačni i za osobe sa oštećenjima vida
- S tim u vezi je neophodno da MUP Crne Gore pristupi uspostavljanju programske i tehničke saradnje sa OSI organizacijama pri čemu je Savez slijepih Crne Gore već iskazao svoju punu podršku saradnji
- MUP Crne Gore podržava napore Savjeta, drugih državnih organa i OSI organizacija da se unaprijede kapacitete policije za komunikaciju i saradnju sa OSI organizacijama
- Provjeriti dostupnost informacionih sistema u Upravi policije i MUP Crne Gore za OSI i da li su isti dostupni za čitače ekrana
- Konferencija se upoznala sa nalazima ekspertske grupe u vezi sa zaključkom Skupštine Crne Gore o usklađivanju domaćih propisa sa Zakonom o zaštiti od diskriminacije OSI. S tim u vezi Konferencija je pozvala MUP Crne Gore da uvaži izdate preporuke u vezi sa izmjenama i dopunama Zakona o državnoj upravi i Zakona o državnim službenicima i namještenicima
- Konstatuje se da je broj OSI zaposlen u državnoj administraciji neprimjereno nizak
- Neophodno je da bez daljih odlaganja bude unaprijeđena procedura za prijem OSI na rad u državnim organima
- Izuzetno je važno da se pristupi zapošljavanju kvalifikovanih OSI u Upravi policije i MUP Crne Gore. Jedinstveno je opredjeljenje svih da će to unaprijediti kvalitet i efikasnost u radu ali i ukupan kredibilitet Uprave policije i MUP Crne Gore.
- Konstatovan je pozitivan primjer Ministarstva za ljudska i manjinska prava čiji su kapaciteti i aktivnosti značajno poboljšani kroz zapošljavanje OSI

- MUP Crne Gore - Direktorat za državnu upravu - se poziva da razmotri izmjene Zakona o državnim službenicima i namještenicima - jer opšte načelo, koje ne znači mnogo, nije jasno definisano kako se primaju OSI i po kojoj proceduri. Trenutno se radi na izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima što je jedinstvena prilika da se utvrdi mehanizam koji će biti obavezujući kod starešina državnih organa prema izboru kandidata iz populacije OSI
- Potrebno je u izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima implementirati preporuku iz predmetne Analize o usklađenosti propisa sa Zakonom o zaštiti od diskriminacije OSI - misli se na procedure provjere znanja i polaganja stručnog ispita i na dostupnost testova i materijala u formatima pristupačnim za osobe sa oštećenjima vida
- Konferencija poziva direktora Uprave za kadrove da inicira u samoj Upravi za kadrove ali i kod ostalih državnih organa precizniji stav i mišljenje pri izradi akata o unutrašnjoj sistematizaciji kako bi se precizno utvrdila radna mjesta na koja se raspoređuju OSI
- Svim poslodocima treba omogućiti da koriste zakonom predviđene subvencije
- Konferencija sa upoznala sa najnovijim statističkim podacima sa evidencije ZZZ Crne Gore u vezi sa OSI
- Konferencija podržava preporuku i opredjeljenje da se administrativne barijere za korišćenje subvencija otklone kroz dodjelu statusa pravnog lica Fondu za profesionalnu rehabilitaciju kako bi i državni organi mogli imati pristup tim sredstvima
- Pristupačnost Uprave policije i njenih organizacionih jedinica mora biti unaprijeđeni i s tim u vezi poziva se Biro za investicije MUP Crne Gore da, u narednih 30 dana, obavijesti o konkretnim planovima i rokovima s tim u vezi.

Prijem kod ministra unutrašnjih poslova: Inkluzija OSI - Ministar unutrašnjih poslova Goran Danilović i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije mr Aleksandar Saša Zeković održali su 26. maja 2016. godine radni sastanak na kojem je, u sklopu definisanja prioriteta buduće saradnje, posebno razgovarano o inkluzivnosti i odnosu policije prema OSI. Ministar je najavio da će MUP Crne Gore u najkraćem mogućem roku ispuniti zakonske i tehničke uslove kako bi OSI dobile odgovarajuća radna mjesta u Upravi policije i MUP i obećao da će institucija na čijem je čelu istovremeno raditi na oglasima, tenderima i tehničkoj opremljenosti zgrade kako bi se stekli uslovi za nesmetan rad OSI.⁷⁴

⁷⁴ Zvanično saopštenje MUP Crne Gore povodom predmetnog radnog sastanka možete pogledati [ovdje](http://www.mup.gov.me/vijesti/161502/Odgovornost-policije-tokom-protesta-i-zaposljavanje-lica-sa-invaliditetom-bice-fokus-zajednickog-rada-MUP-a-i-SGKP.html). <http://www.mup.gov.me/vijesti/161502/Odgovornost-policije-tokom-protesta-i-zaposljavanje-lica-sa-invaliditetom-bice-fokus-zajednickog-rada-MUP-a-i-SGKP.html>

OSI inkluzija: Konsultacija sa finansijskom službom MUP Crne Gore - Krajem maja 2016. godine predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije obavio je konsultaciju sa šeficom Biroa za investicije u Službi za pravne, kadrovske i finansijske poslove MUP Crne Gore u vezi sa implementacijom zaključaka sa konferencije "Policije i osobe sa invaliditetom". Predsjednik Savjeta se interesovao za informaciju Biroa za investicije u vezi sa planom obezbjeđenja pristupačnosti službenih objekata Uprave policije u ovoj i narednim godinama. Šefica Biroa je informisala da u ovogodišnjem budžetu MUP sredstava za ovu namjenu nema ali da se dio sredstava, koji se može koristiti za ovu namjenu, nalazi kod Uprave za imovine. Informisala je da se Služba MUP-a već interesovala kod Uprave za imovinu povodom trošenja tih zajedničkih sredstava.

Jačanje kapaciteta policije za rad sa OSI - Na prvoj konferenciji o pristupu policije prema OSI, između ostalog, zaključeno je da je neophodno osnažiti obrazovne inicijative jer su dosadašnje sprovedene obuke pokazale nizak nivo razumijevanja OSI i njihovih prava kao i da MUP Crne Gore podržava napore Savjeta za građansku kontrolu policije, drugih državnih organa i OSI organizacija da se unaprijeđe kapaciteti policije za komunikaciju i saradnju sa OSI organizacijama. Shodno pokrenutom procesu poboljšanja inkluzivnosti crnogorske policije Savjet je inicirao pripremu posebnih obrazovnih sadržaja i započeo rad na pripremi prvog sveobuhvatnog priručnika - Policija i OSI - Pristupačnost Policije prema osobama s invaliditetom - Komunikacija i senzibilizacija policijskih službenika. MUP Crne Gore je pozitivno reagovao na inicijativu Savjeta opredjeljujući određeni novac za pokrivanje troškova štampe priručnika. Savjet za građansku kontrolu policije obratio se svim nacionalnim OSI organizacijama kako bi odgovorajući stručnjaci u ovim NVO pristupili pisanju potrebnih sadržaja. Aktivnost se nastavlja u 2017. godini.

Konferencija "Pravo na pristup pravdi osoba s invaliditetom" - Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG) organizovalo je sredinom oktobra 2016. konferenciju "Pravo na pristup pravdi osoba s invaliditetom (OSI) - Od pravnih garancija do jednakosti u praksi", koja je održana u okviru projekta podržanog od strane Evropske Komisije kroz projekat "Triple A for citizens". Na konferenciji je učestvovao i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije koji je, u diskusiji, podsjetio na tekovine rada građanske kontrole policije u vezi sa OSI. Ukazao je da se pristup pravdi OSI neminovno treba posmatrati i kroz ukupnu pristupačnost i senzibilitet policijskog servisa. Posebno kada imamo u vidu, kazao je predsjednik Savjeta, socijalnu odgovornost policije i njeno mjesto i ulogu u demokratskom društvu. Ovom prilikom, predsjednik Savjeta je podsjetio da je Policija javni servis čija je primarna uloga da nepristrasno podrži i sprovede

zakon. To podrazumijeva, između ostalog, profesionalno ponašanje i ophođenje s dužnom pristojnošću, ljubaznošću i poštovanjem integriteta. U socijalnu odgovornost policije spada i to da službenici policije kroz svakodnevni profesionalni radni pristup potvrđuju i šire pozitivnu sliku o Policiji kao servisu koji je na usluzi svima bez obzira na bilo koje lično svojstvo. Pristup pravdi OSI nemoguće je posmatrati bez podsticanja i snaženja inicijativa u Vladi Crne Gore kako bi se osigurala puna pristupačnost i inkluzivnost MUP Crne Gore kazao je Zeković i ukazao da u Savjetu pod time podrazumijevamo sveukupnu dostupnost i pristupačnost službenih objekata i prostorija, zapošljavanje kvalifikovanih OSI u MUP Crne Gore i jačanje kapaciteta ovlašćenih policijskih službenika za pristup i rad sa OSI.

Postupanje po pritužbi zbog odnosa policije prema OSI - Savjet za građansku kontrolu policije postupao je i po pritužbi NVO "UMHCG" koja je ukazala na slučaj nasilja nad njihovih korisnikom maloljetnim E.E. koji ima kombinovani invaliditet. Slučaj je detaljno predstavljen u sekciji "Rad po pritužbama i inicijativama" pod nazivom "Provjera postupanja policije povodom napada na maloljetnog E.E. iz Podgorice".

POLICIJA I NACIONALNE MANJINE

Konsultacija o pristupu policije prema romskoj etničkoj zajednici

Početakom 2016. Savjet za građansku kontrolu policije obavio je, u Skupštini Crne Gore, konsultaciju sa predstavnicima mlade romske inteligencije u sklopu konsultacija sa civilnim društvom. Diskutovano je o pristupu policije prema romskoj zajednici, jačanju povjerenja u policiju kod romske manjine, prevazilaženju barijera i poboljšanju kapaciteta policije sa pristup i komunikaciju sa romskim strukturama.

Promovisati upis na Policijsku akademiju

Krajem juna 2016. Savjet za građansku kontrolu policije podsjetio je javnost da je na Policijskoj akademiji u Danilovgradu aktuelan konkurs za upis X generacije Obrazovnog programa za zanimanje Policajac_ka. Građanska kontrola policije snažno je posvećena inkluzivnosti policije što podrazumijeva odgovarajuće učešće, u istoj, žena i pripadnika_ca nacionalnih manjina. S tim u vezi Savjet za građansku kontrolu policije usvojio je i niz preporuka baziranim na međunarodnim iskustvima i relevantnim standardima a koje postepeno postaju i dio domaće prakse. Dugoročno održiv i najkvalitetniji način za povećanje učešća žena i manjinskih naroda u policiji jeste da se, iz godinu u godinu, povećava broj onih koji se zaslužno upisuju i uspješno završavaju Policijsku akademiju. Savjet je pozvao NVO za ljudska prava, zaštitu i unapređenje društvenog položaja žena i nacionalnih manjina, kao i nacionalne savjete manjinskih naroda, da doprinesu promociji aktuelnog konkursa na Policijskoj akademiji a nacionalne savjete manjina da razmotre mogućnosti uspostavljanja podsticajnih mjera i stipendija prema pripadnicima_cama svojih zajednica koji_e se uspješno upišu na ovaj obrazovni program.

Upis pripadnika romske manjine

Savjet za građansku kontrolu rada policije u kontekstu snažne posvećenosti inkluzivnosti policijske organizacije koja podrazumijeva adekvatno učešće pripadnika nacionalnih manjina, a uvažavajući obraćanje izvršnog direktora NVO "Mladi Romi" u vezi sa prijemom kandidata A.T. (1997), iz Herceg Novog, na Policijsku akademiju u Danilovgradu, podržao je iznijetu inicijativu, posebno uvažavajući okolnost da je riječ o svršenom srednjoškolcu, sa vrlodobrim uspjehom i primjerenim vladanjem, koji je, proteklih pola godine intenzivno posvećen psihičkim, zdravstvenim i fizičkim pripremama za uspješno polaganje prijemnog ispita na Policijskoj akademiji.

U obraćanju koje je Savjet uputio na relevantne adrese je istaknuto da je policija duži niz godina bez službenika nacionalnosti i da svi drugi manjinski narodi imaju angažovane svoje pripadnike u Upravi policije MUP Crne Gore, kao i da je jedini legitiman i održiv način za povećanje učešća manjinskih naroda u policiji taj da se, iz godinu u godinu, povećava broj onih koji se zaslužno upisuju i uspješno završavaju Policijsku akademiju. Savjet je ovom prilikom ocijenio i da je zadovoljstvo da ove godine, nakon višegodišnje pauze, postoji interesovanje kod pripadnika romske manjine za upis na Policijsku akademiju kao i da je ovo istorijska šansa za romsku manjinu čiji pripadnici u ostalim sferama obrazovanja postižu sve bolje rezultate i odlično koriste pruženu inkluzivnu šansu. Takođe, Savjet je ovom prilikom iznio i vjerovanje da će mladi A.T. sve učiniti sa svoje strane da ostvari svoj lični san i životnu potrebu naroda kojem pripada.

Savjet se ovim povodom obratio: Javnoj ustanovi Višoj stručnoj školi - Policijskoj akademiji, predsjedniku Crne Gore, predsjedniku Skupštine Crne Gore, Ministru unutrašnjih poslova, Ministru prosvjete, Ministru za ljudska i manjinska prava, Odboru za bezbjednost i odbranu, Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, Odboru za ljudska prava i slobode, Odboru za evropske intergracije i Odboru za rad, zdravlje i socijalno staranje Skupštine Crne Gore.

Stav Savjeta vezano za upis kandidata A.T. na Policijsku akademiju podržali su svojom preporukom prema ovoj visokoškolskoj ustanovi: Predsjednik Crne Gore, Predsjednik Skupštine Crne Gore, Odbor za rad, zdravlje i socijalno staranje Skupštine Crne Gore i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.

Dodatno, Ministarstvo prosvjete uputilo je dopis Savjetu obavještavajući da JU Viša stručna škola "Policijska Akademija" u Danilovgradu kao obrazovno - vaspitna ustanova, funkcioniše u okviru sistema obrazovanja i u skladu sa posebnim propisom Zakonom o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02, 49/07, 45/10 i 39/13), te da su predmetnim Zakonom odredbama čl. 13-22 propisani način, uslovi i postupak upisa učenika, u ovom slučaju u više

stručno obrazovanje. Posebni kriterijumi upisa učenika u Policijsku akademiju, regulisani su Pravilnikom o regrutaciji i selekciji kandidata za osnovno policijsko obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova.⁷⁵ U zaključnici odgovora je navedeno da shodno iznijetom ovo Ministarstvo, u skladu sa svojim nadležnostima, posebnu pažnju posvećuje i posvetiti će upisu kandidata romske nacionalnosti.

⁷⁵ Članom 3 navedenog Pravilnika, navodi se dalje u dopisu, propisana je "pozitivna diskriminacija" kao jedinstven primjer prakse u okruženju, a sve kao doprinos olakšanom upisu učenika pripadnika nacionalnih manjina. Istaknuto je i da se osim navedenog prilikom upisa, na svim ispitima, naročito ispitima testu psihičke sposobnosti, angažuju ovlašćeni prevodioci, po zahtjevu kandidata, kako bi imenovani bili ravnopravni u izradi testa, kao i da se odredba člana 3 - Princip multietničke i rodne ravnopravnosti primjenjuje kada kandidat ispunjava sve Statutom Policijske akademije propisane uslove za upis. Procentualna zastupljenost pripadnika manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica među primljenim kandidatima, određuje se na osnovu procentualne zastupljenosti tog naroda odnosno nacionalne zajednice u stanovništvu Crne Gore prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva, a ukoliko u proceduri upisa nije moguće zadovoljiti procentualnu zastupljenost pripadnika jednog manjinskog naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica, procenat će biti popunjen pripadnicima drugog manjinskog naroda, odnosno manjinske nacionalne zajednice. Prilikom upisa sljedeće generacije procenat kandidata manjinskog naroda, odnosno manjinske nacionalne zajednice koji prilikom upisa nije zadovoljen, uvećava se za razliku koja nije popunjena kod upisa prethodne generacije.

POLICIJA I DRUŠTVENO PRIHVATANJE LGBT OSOBA

Poziv Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da doprinose politici ljudskih prava u crnogorskoj policiji - Povodom pitanja učešća žena i drugih društvenih grupa u policiji Savjet za građansku kontrolu policije obratio se krajem januara 2016. godine Ministarstvu za ljudska i manjinska prava. U pismu upućenom resornom ministru, predsjednik Savjeta, je istakao da je prilikom njihovog prošlogodišnjeg susreta, februar 2015, stekao utisak da se u ovom vladinom resoru na odgovoran i stručan način razmišlja o kontekstu razvoja policijske organizacije. "Ranije smo Ministarstvo, na Vaše traženje, upoznali sa tekovinama ovog Savjeta u vezi predstavljenih tema ali od tada od Vas, ili Vaših saradnika, nismo imali povratne informacije što mislimo da ne doprinosi kvalitetnoj vladinoj politici u oblasti ljudskih prava" ocijenio je u obraćanju predsjednik Savjeta. Savjet je ocijenio važnim, i snažno preporučio, da Ministarstvo za ljudska i manjinska prava osnaži svoje interesovanje i aktivnosti za pitanja rodne politike i učešća žena u policijskoj organizaciji kao i drugih društvenih, osjetljivih i marginalizovanih grupa, posebno osoba sa invaliditetom i LGBT osoba. Naponi ovog Savjeta idu u pravcu da se dugoročno unaprijedi učešće pripadnika nacionalnih i etničkih manjina, kao i žena, osoba s invaliditetom i LGBT osoba, u crnogorskoj policiji. Savjet cijeni da se tako unapređuje primjena policijskih ovlašćenja prema svih građanima i obezbeđuje kvalitetnija primjena zakona i kredibilitet policije u cjelini. Savjet je pozvao Ministarstvo da u 2016. osnaže, i konkretizuju, saradnju i aktivnosti oko rodnih pitanja u policiji, zapošljavanja OSI u policiji i oko stvaranja pozitivnije i podržavajuće atmosfere u policiji da službenici policije mogu dobrovoljno, slobodno i bez posledica, predstaviti svoj rodni identitet i seksualnu orijentaciju. O tome se govori i u vladinoj LGBT politici što treba dalje konkretizovati a za to, čini se, postoji podrška u MUP Crne Gore.

Poboljšati bezbjednost LGBT zajednice - Savjet za građansku kontrolu rada policije posebno je posvećen unapređenju postupanja službenika policije prema osjetljivim društvenim grupama. U tom dijelu, uz pitanja nasilja u porodici, bez-

bjednost LGBT osoba je jedan od prioriteta u radu. Savjet svim akterima u procesu društvene inkluzije LGBT osoba dostavlja, na upoznavanje, tekovine svog rada - ocjene primjene policijskih ovlaštenja, zaključke i preporuke - kako bi se sveobuhvatno, stručno i praktično pratila bezbjednost LGBT osoba i registrovali, i otklanjali, na vrijeme, izazovi. Janura 2016. ponovo su registrovani slučajevi nasilja nad liderima LGBT zajednice. Tome su prethodile i odluke o zabrani(ama) Povorke ponosa, (u Nikšiću), iz bezbjednosnih razloga. Predsjednik Savjeta s tim u vezi pisao je, krajem januara 2016, ministru za ljudska i manjinska prava u Vladi Crne Gore. Podsjetio je da brojna rešenja iz vladine LGBT politike - Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba - u domenu bezbjednosti u praksi ne funkcionišu. Savjet je, postupajući po pritužbama članova LGBT zajednice, već nekoliko puta ocijenio da je neophodno ta rešenja napokon učiniti održivim - LGBT policijska kontakt mreža i Tim povjerenja Uprave policije i LGBT zajednice - ali iz godine u godinu kreirati odgovarajuće mjere kako bi se kvalitetno reagovalo na aktuelne bezbjednosne izazove i rizike po LGBT osobe. Savjet je ocijenio da izvršna vlast ima vodeću, noseću, odgovornost u tome. "Shodno tome doprinos Ministarstva za ljudska i manjinska prava treba biti efikasan i konkretizovan kako bi odgovarao na stvarne potrebe i probleme. LGBT Inkluzija ne znači samo kontinuirano osuđivati nasilje nad članovima LGBT zajednice već i preuzeti inicijativu i ulogu koordinacije napora da se bezbjednost, stalno, unapređuje i poboljšava". Savjet je pozvao ministra za ljudska i manjinska prava da taj nadležni državni organ kreira predloge mjera za poboljšanje bezbjednosti LGBT osoba u Crnoj Gori koje će Savjet na stručan i profesionalan način komentarisati (posebno se bazirajući na činjenice koje su poznate na osnovu komunikacije i konsultacija sa LGBT zajednicom i policijom), doprinijeti njihovom kvalitetu te učestvovati u implementaciji i praćenju istih.⁷⁶

Uspostaviti Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije - Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore obavilo je konsultacije sa Savjetom za građansku kontrolu policije povodom komentara i preporuka učinjenih na nacrt Strategije razvoja Uprave policije za period od 2016. do 2020. godine.⁷⁷ Tada su uvažene neke sugestije Savjeta i dogovoreno da se određena rešenja, koja je zagovarao Savjet, na osnovu registrovane policijske prakse, rešavaju izvan procesa izrade i usvajanja ovog strateškog dokumenta. Savjet je, krajem januara 2016, pozvao MUP, shodno dogovoru sa ranijeg sastanka (decembar 2015) sa generalnim direktorom Direktorata za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor, da formira posebnu radnu grupu kojom bi se, napokon, implementirala obave-

⁷⁶ Savjet je s pismom upućenom ministru za ljudska i manjinska prava u Vladi Crne Gore upoznao vladinog Nacionalnog LGBT koordinadora i sve lidere LGBT zajednice.

⁷⁷ http://www.kontrolapolicije.me/index.php?option=com_content&view=article&id=147:konsultacije-povodom-izrade-strategije-razvoja-policije&catid=10&Itemid=113

za MUP odnosno Uprave policije iz Strategije Vlade Crne Gore za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013-18 koja predviđa funkcionisanje Tima povjerenja Uprave policije i LGBT zajednice.⁷⁸ To je predviđeno poglavljem broj 4. "Kulturne promjene, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBT osoba" i poglavljem broj 5. koji nosi naziv "Sprovođenje zakona". Savjet je, u obraćanju MUP Crne Gore, istakao da je to tijelo ključno za blagovremenu i kvalitetnu, konstruktivnu, komunikaciju Uprave policije i LGBT zajednice te da iz tih razloga dati tim, u formi radne grupe, treba osnovati bez daljih odlaganja. Osim komunikacije između Uprave policije i LGBT zajednice zadatak radnog tima je stalni fokusirani dijalog koji doprinosi izgradnji povjerenja i snaženju transparentnosti policije, kreiranje i poboljšanje mjera za unapređenje bezbjednosti LGBT osoba u Crnoj Gori, stalni dijalog o konkretnim slučajevima i primjeni policijskih ovlaštenja, diskusija, predlaganje i podržavanje aktivnosti koje doprinose jačanju kapaciteta policije za pristup prema LGBT osobama. Savjet je iskazao uvjerenje da će formiranje ovog tijela naići na punu podršku domaće LGBT zajednice i međunarodnog LGBT pokreta kao i svih međunarodnih partnera Crne Gore u kontekstu pristupanja Evropskoj uniji i NATO te aktivnom članstvu u Savjetu Evrope. Savjet je iskazao i interesovanje za članstvo u tom tijelu kako bi pomogao i podržao proces. Savjet je predložio da se u radni tim, po rešenju, imenuju: predstavnici menadžmenta Uprave policije (na nivou pomoćnika direktora Uprave policije (opšta nadležnost) ili šefa Odsjeka za javni red i mir), jedan načelnik ili pomoćnik načelnika centra bezbjednosti (predlog Podgorica), predstavnik kabineta direktora Uprave policije (šef kabineta ili savjetnik za medije), predstavnici MUP-a i Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije, Nacionalni koordinador za LGBT politiku (savjetnik predsjednika Vlade za zaštitu od diskriminacije), predstavnik Ministarstva za ljudska i manjinska prava (generalni direktor Direktorata za unapređenje ljudskih prava), predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije i predstavnici, po jedan, organizacija koje zastupaju i predstavljaju LGBT zajednicu, i to: "Juventas", "LGBT Forum Progres", "Crnogorska LGBTIQ Asocijacija Kvir Montenegro" i "LGBTIQ Socijalni Centar".⁷⁹

Potpisivanje zajedničke izjave o osudi diskriminacije na tržištu rada - Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije prisustvovao je, u Vladi Crne Gore, potpisivanju zajedničke izjave Ministarstva rada i socijalnog staranja, cr-

⁷⁸ http://www.gov.me/naslovna/Savjetodavna_tijela/Savjet_za_zastitu_od_diskriminacije/136107/Strategiju-unapredenja-kvaliteta-zivota-LGBT-osoba-2013-2018.html

⁷⁹ Savjet je sa obraćanjem MUP Crne Gore odmah upoznao predsjednika Vlade Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i čelnike ce svih LGBT organizacija. Nije upućena s njihove strane bilo kakva primjedba ili sugestija bilo Savjetu, Vladi ili MUP Crne Gore povodom izdatih predloga i preporuka Savjeta za građansku kontrolu policije. O ovoj inicijativi Savjeta upoznati su i svi dugogodišnji međunarodni partneri Crne Gore na polju LGBT inkluzije.

nogorskih poslodavaca i sindikata o osudi diskriminacije na radnom mjestu po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta. Savjet je pozdravio konkretnu aktivnost cijeneći da ona pruža dodatan, istorijski važan, doprinos procesu društvenog prihvatanja LGBT osoba u Crnoj Gori koje na svim poljima i u svim oblastima života i rada trpe posledice isključenja i nasilja. Savjet za građansku kontrolu policije zastupa inicijativu da se slična izjava potpiše u okviru policije a službenici ce policije, koji su LGBT osobe, pozovu da dobrovoljno i bez posledica po svoj profesionalni razvoj, karijeru i odnos kolega_inica, deklarišu seksualnu orijentaciju i rodni identitet. Uspostavljenje takve klime u Upravi policije promovisano je i vladinom Strategijom za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba.

Konstituisan Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije - Prva, konstitutivna sjednica, Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije održana je 28. marta 2016. godine u sjedištu Uprave policije. Time je konačno, nakon skoro tri godine, stavljena u funkciju jedna od ključnih mjera iz vladine LGBT Strategije. Prvom sjednicom je predsjedavao mr Aleksandar Saša Zeković, predsjednik Savjeta. Ministar unutrašnjih poslova, Rješenjem 02/2 Broj 01-050/16-9868/1 od 18.02.2016, postupajući po preporukama Savjeta za građansku kontrolu policije, formirao je radnu grupu - Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.⁸⁰ Obrazovanjem Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije napokon se implementirala obaveza Ministarstva unutrašnjih poslova odnosno Uprave policije iz Strategije Vlade Crne Gore za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori. Osnov za takvu odluku odnosno rješenje Ministra unutrašnjih poslova predstavlja činjenica da je funkcionisanje Tima predviđeno poglavljem broj 4. "Kulturne promjene, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBT osoba" i posebno poglavljem broj 5. koji nosi naziv "Sprovođenje zakona". Za članove Tima povjerenja imenovani su starešine i službenici Uprave policije, MUP-a Crne Gore, predstavnici Vlade Crne Gore, LGBT zajednice i građanske kontrole policije. Na konstitutivnoj sjednici, kojoj su prisustvovali i gosti - predstavnici državnih organa i međunarodne zajednice, predstavljeni su zadaci Tima povjerenja a diskutovan je i usvojen Operativno razvojni plan za aktuelnu (2016) godinu. Definisani su ovi zadaci Tima povjerenja: uspostavljanje i održavanje blagovremene, kvalitetne i konstruktivne komunikacije Uprave policije i LGBT zajednice; stalni fokusirani dijalog koji doprinosi izgradnji povjerenja i snaženju transparentnosti i dostupnosti Uprave policije; stalno praćenje bezbjednosti LGBT osoba; kreiranje i poboljšanje mjera za unapređenje bezbjednosti LGBT osoba u Crnoj Gori; stalni dijalog o konkretnim slučajevima i primjeni policijskih ovlašćenja s tim u vezi; diskusija, predlaganje, planiranje i podržavanje aktivnosti koje doprinose jačanju kapaciteta za rad sa LGBT zajednicom i pristup prema LGBT osobama;

80 Administrativno - tehničke poslove za rad Tima povjerenja obavlja MUP - Uprava policije.

praćenje rada i razvoja već uspostavljene LGBT kontakt mreže u Upravi policije i pružanje istoj podrške u radu; saradnja sa međunarodnim partnerima koji prate proces LGBT inkluzije i razvoja kapaciteta policije s tim u vezi; saradnja sa državnim organima i pružanje odgovarajućih informacija, sugestija i komentara za uspješne rezultate u procesu društvenog prihvatanja LGBT osoba sa aspekta bezbjednosti; doprinos jačanju krivičnopravne zaštite LGBT osoba iz domena rada i nadležnosti Uprave policije.

Vladina LGBT politika - Kasni realizacija aktivnosti iz akcionog plana za 2016. godinu - Početkom jula 2016. Savjet za građansku kontrolu policije informisao je nadležno Ministarstvo za ljudska i manjinska prava o toku aktivnosti vezanih za Akcioni plan Vlade Crne Gore za implementaciju Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za 2016. godinu u domenu obaveza koje je preuzela građanska kontrola policije. Prema Savjetu dostupnim informacijama ozbiljno je kasnila dotadašnja realizacija svih aktivnosti iz Akcionog plana za 2016. za oblast 5. - Sprovođenje zakona - a koje su trebale biti realizovane u periodu mart - jul 2016. godine. Savjet za građansku kontrolu policije, kao partner i inicijator tog procesa, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava blagovremeno je skrenuo pažnju na to i pozvao ovaj vladin resor da profesionalno i partnerski reaguje kod Uprave policije.

Izdane preporuke za unapređenje bezbjednosti LGBT zajednice - Povodom homofobično motivisanog nasilja u Podgorici, kraj septembra 2016, građanska kontrola policije pozdravila je profesionalnu i efikasnu reakciju službenika Centra bezbjednosti (CB) Podgorica. Savjet za građansku kontrolu rada policije, na održanoj sjednici, podsjetio je da je Vlada Crne Gore usvojila Akcioni plan za implementaciju Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za 2016. koji posebno akcentira bezbjednost LGBT osoba a da je Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP), na osnovu preporuke ovog Savjeta, formiralo Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije kako bi se, između ostalog, upravo doprinosilo unapređenju bezbjednosti ove zajednice. S tim u vezi Savjet za građansku kontrolu policije izdao je Upravi policije i CB Podgorica sledeću Preporuku: (1). Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije, radnu grupu unutar MUP Crne Gore, treba staviti u punu funkciju i obezbijediti odgovorajuću podršku i logistiku kako bi se, bez smetnji i zastoja, realizovali definisani ciljevi i zadaci. Savjet je posebno pozvao direktora Uprave policije da predloži, prema Ministru unutrašnjih poslova, novog (trećeg po redu) koordinatora Tima povjerenja obzirom da aktuelni ne može do daljnog obavljati dužnost iz zdravstvenih i drugih razloga; (2). Uprava policije treba da pokaže veću posvećenost i pruži značajniji doprinos, nego što je to do sada učinjeno, u realizaciji Akcionog plana

Vlade Crne Gore za implementaciju Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori u 2016. godini posebno kroz blagovremenu realizaciju aktivnosti predviđenih Poglavljem V. Strategije - Sprovođenje Zakona. Registruju se ozbiljna kašnjenja pri realizaciji obaveza Uprave policije i stiče utisak, na osnovu do sada obavljene partnerske komunikacije, da u Upravi policije neozbiljno doživljavaju obaveze koje je usvojila Vlada Crne Gore. Takvu praksu treba prekinuti a ukupan pristup prema obavezama iz oblasti bezbjednosti i sprovođenja zakona poboljšati; (3). Imajući u vidu septembarski slučaj nasilja motivisanog mržnjom zbog pretpostavljenog pripadanja LGBT zajednici Savjet je pozvao Upravu policije i CB Podgorica da organizuju posebnu bezbjednosnu radionicu za LGBT aktiviste_kinje koji_e bi dalje, unutar svojih organizacija, i zajednici u cjelini, širili_e praktične informacije o nadležnostima i postupanju policije i kako se postaviti i ponašati u rizičnim situacijama u kojima je ugrožen integritet i dostojanstvo pripadnika_ca LGBT zajednice. Ta aktivnost bi u potpunosti bila u skladu sa aktivnostima 22, 23 i 28. Akcionog plana. Savjet je mišljenja da bi realizacija ove bezbjednosne radionice, imajući u vidu da su preostala svega tri mjeseca tekuće godine kao i da su evidentna zabrinjavajuća kašnjenja policije u realizaciji obaveza iz Akcionog plana, mogla u potpunosti nadomjestiti aktivnosti 23. i 28. iz predmetnog dokumenta. Navedenu radionicu treba sadržajno realizovati shodno već opisanim i definisanim aktivnostima 23. i 28; (4). Savjet je iskazao spremnost da u saradnji sa MUP Crne Gore a posebno sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava Vlade Crne Gore tehnički i programski pomogne i podrži realizaciju obaveza Uprave policije; (5). Savjet za građansku kontrolu policije iskazao je očekivanje da direktor Uprave policije povratno informiše u vezi sa izdatom preporukom. Savjet za građansku kontrolu policije sa sadržajem preporuke koju je uputio direktoru Uprave policije upoznao je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, CB Podgorica i Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije. Na osnovu izdatih preporuka sekretarka Tima povjerenja je u komunikaciji sa LGBT grupama pokrenula diskusiju o održavanju bezbjednosne radionice, koja je i zakazana u sklopu Nedelje Ponosa, a direktor Uprave policije je informisao da je za novog koordinatora Tima povjerenja imenovan mr Milan Delić.

Konsultacija sa Upravom policije povodom njenih obaveza na polju LGBT inkluzije - Krajem septembra 2016. u sjedištu Uprave policije, u Kabinetu direktora, održan je konsultativni sastanak povodom implementacije jednog broja usvojenih zaključaka i preporuka građanske kontrole policije. Razgovarano je i o implementaciji Akcionog plana Vlade Crne Gore za 2016. koji prati "Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori" i realizaciji zajedničkih aktivnosti Savjeta i Uprave policije. Savjet je s tim u vezi konstatovao ozbiljna kašnjenja zbog čega su Upravi policije izadate određene preporuke o kojima je

dodatno razgovarano. Utvrđeno je da se maksimalno ubrza realizacija odgovornosti starešina i policijskih službenika u vezi sa zajedničkim radom na pripremi publikacije o bezbjednosti LGBT osoba u Crnoj Gori. Diskutovano je i o potrebi unapređenja rada Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.⁸¹

Policija odgovorna za pravnu posledicu zastare prekršaja - Pritužba NVO "LGBT Forum Progres" predstavljena je u knjizi pod nazivom "Policija odgovorna za pravnu posledicu zastara prekršaja", u sekciji "Rad po pritužbama i inicijativama".⁸²

Uvažene preporuke građanske kontrole policije - U sekciji ove knjige "Rad po pritužbama i inicijativama" predstavljen je i odnos CB Nikšić povodom usvojenih ocjena i zaključaka Savjeta za građansku kontrolu policije po pritužbama NVO iz 2015. godine. Pogledati u knjizi, u navedenoj sekciji, slučaj pod nazivom "Uvažene preporuke: Centar bezbjednosti Nikšić postupio po preporukama građanske kontrole policije i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore".

81 U konsultacijama su učestvovali predsjednik Savjeta, šef Kabineta direktora policije P. Krstajić i službenica MUP za medije T. Popović koja je i članica Tima povjerenja LGBT zajednice i UP.

82 Ista je razmatrana prije nego je obrazovan i konstituisan Tim povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.

KONSULTACIJE ZA ZAJEDNICOM I SARADNJA SA GRAĐANSKIM DRUŠTVOM

Nacionalna konsultativna konferencija: “Građanska kontrola policije i primjedbe javnosti”

Početak februara 2016. godine u Skupštini Crne Gore, odmah po konstituisanju novog saziva građanske kontrole policije, održana je konsultativna konferencija Savjeta za građansku kontrolu policije i civilnog društva pod nazivom “Građanska kontrola policije i primjedbe javnosti” koja je okupila predstavnike 20 organizacija za ljudska prava i demokratsku tranziciju.

Konferenciju je otvorio, i istom predsjedavao, predsjednik Savjeta, mr Aleksandar Saša Zeković, a istoj su prisustvovali i imali aktivnu diskusiju članovi Savjeta advokat Zoran Čelebić, dr Vladimir Dobričanin i prof. dr Dražen Cerović.

Svi učesnici konsultativne konferencije su pohvalili i podržali rad i transparentnost Savjeta a posebno pozdravili činjenicu što je predsjednik ovog tijela predstavnik civilnog društva.

Konsultativna konferencija je obezbjedila razgovor sa predstavnicima vodećih NVO o kapacitetima policije, primjeni policijskih ovlašćenja i poštovanju ljudskih prava, mogućnostima međusobne saradnje, a njen rad je bio usmjeren i na pribavljanje konkretnih predloga za unaprjeđenje budućih aktivnosti Savjeta.

Članovi Savjeta za građansku kontrolu policije su se upoznali sa dosadašnjim iskustvima predstavnika civilnog sektora u Crnoj Gori u odnosu na postupanje policije. Posebna pažnja je bila usmjerena na iznijete primjedbe uz zajedničku konstataciju da je iste neohodno mjenjati u zakonom utvrđenoj proceduri kroz kontinuirano i zajedničko ukazivanje nadležnim institucijama na loša rješenja u zakonima ili podzakonskim aktima ili u praksi.

Učesnici konferencije su iskazali zadovoljstvo na pruženoj mogućnosti i obezbjeđenom forumu za razmjenu mišljenja, iskustava i prakse posebno se fokusirajući na probleme sa kojim su suočeni u radu i iznošenje predloga i mišljenja s tim u vezi za njihovo prevazilaženje.

Saša Mijović iz NVO "For Life" pohvalio je odnos Savjeta prema ciljnoj grupi sa kojom radi ova NVO. Zavisnici od droga su pod stalnim negativnom pritiskom da priznaju krivična djela koja nisu izvršili. U brojnim slučajevima im se ne dozvoljava pristup ljekarskoj zaštiti. Pozvao je Savjet da isprati do kraja postupanje prema građaninu B.B. jer će to možda definisati buduću policijsku praksu prema bivšim i sadašnjim zavisnicima.

Zoran Vujičić iz Građanske Alijanse istakao je da su se od protesta pokazale sve slabosti policije koje su ranije očigledno bile uspješno prikrivane. Ukazao je na problematičan odnos MUP i Uprave policije prema ocjenama i zaključcima Savjeta. MUP mora mnogo ozbiljnije da shvati ulogu i značaj građanske kontrole policije ocijenio je Vujičić. Istakao je važnom ulogu Savjeta u izbornom procesu i čuvanju policije od gubljenja kredibiliteta.

Nada Koprivica iz "SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić" govorila je o tome da se moraju jačati kapaciteti policije za problematiku nasilja u porodici. CB Nikšić je pozitivan primjer primjene zakona o zaštiti od nasilja u porodici ali treba osigurati da to ne zavisi samo od jednog čovjeka kazala je Koprivica. Ova NVO, koja inače vodi nacionalnu liniju za prijavu nasilja u porodici, registruje primjere da službenici policije neće da se predstave i da neće da pruže odgovore na pisane zahtjeve. Predstavila je i tragičan primjer nasilja u porodici do kojeg je došlo i zbog propusta policije.

Za Mirjanu Radović iz Akcije za ljudska prava važno je govoriti o apsolutnoj zabrani torture i mučenja. Komitet protiv torture (CPT) konstantno prepoznaje policiju kao slabu tačku. Važan je proaktivan pristup Savjeta i zatražila je da Savjet povede računa o preporukama CPT (2013), posebno prilikom posjeta organizacionim jedinicama i istakla da je trenutak da se utvrdi odgovornost onih koji su opstruiraju napredak u istragama.

Dina Bajramspahić iz Instituta Alternativa je ukazala da Savjet ima najskromnija ovlašćenja i da to treba mijenjati. S druge strane Savjet ima ogroman entuzijazam i želju da kvalitetno radi i treba napraviti balans u pogledu jačanja ovlašćenja. Ona je ocijenila da je nedovoljno informacija o implementaciji ocjena Savjeta. Za nju je prirodno da partner Savjeta bude skupštinski Odbor za bezbjednost i odbranu. Kritikovala je i budžet Savjeta i ocijenila da je on godinama na niskom nivou.

Biljana Zeković iz SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica kazala je da za ovu NVO nisu problem nedovoljne ingerencije Savjeta već to tijelo treba svojim profesionalnim nastupom da vrši javni pritisak i češće koristiti institut javne prozivke. S tim se složila i predstavica UMHCG. Za SOS telefon, kazala je Zekovićka, Savjet je kontrolno ali i savjetodavno tijelo. Ukazala je da dvije od pet zaštitnih mjera, u okviru zaštite od nasilja u porodici, zbog Ministarstva zdravlja, nisu zaživjele u praksi. Posebno se založila da se poboljša praksa u

zdravstvenim ustanovama po pitanju opisa povreda i kvaliteta informacija koje se pružaju policiji. Govorila je i o konkretnom primjeru neadekvatnog pristupa zdravstvenih vlasti što se odrazilo i na kasnije postupanje policije. Zeković je kazala da ne treba samo kritikovati ovlašćene policijske službenike već da treba poboljšati profesionalnost zdravstva. Imala je i konkretne sugestije kako da Savjet prati zaštitne mjere koje su u nadležnosti policije. Zeković je ukazala i na nedovoljnu posvećenost i motivisanost advokata u programu besplatne pravne pomoći.

Miroslava Mima Ivanović iz Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore ukazala je na ozbiljan problem nepristupačnosti službenih prostorija policije i opreme, konkretno motornih vozila, koje koristi policija za osobe sa invaliditetom. Ivanović je ukazala i na nasilje nad osobama sa invaliditetom i zatražila konkretne podatke s tim u vezi. Ona je zatražila podršku Savjeta da se program Policijske akademije adekvatnije upotpuni obrazovanjem za postupanje policije sa osjetljivim grupama.

Aleksandar Mašković iz MANS-a založio se zakonsko poboljšanje ovlašćenja Savjeta i definisanje odnosa MUP i Uprave policije prema ocjenama i zaključcima Savjeta, posebno rokovima i prekršajnim odredbama. Mašković je ocijenio propustom što Savjet nije direktno uključen u rad za pripremu strategije za razvoj Uprave policije i istakao nezadovoljstvo što skoro uopšte nisu uvaženi komentari ove NVO. Zatražio je od Savjeta da insistira na slučaju SAJ i odgovornosti starešina. Istakao je da Savjet još više mora biti prisutan u javnosti, posebno kritički i insistiranjem na poštovanju izdatih mišljenja. Zatražio je da Savjet za građansku kontrolu policije ostvari preventivnu ulogu po pitanju zloupotreba policije u predstojećem izbornom procesu. To je podržala i Anđelija Kovačević Lučić iz Centra za demokratsku tranziciju.

Ana Jaredić iz Centra za ženska prava i Budislavka Mira Saveljić iz Sigurne ženske kuće govorile su o konkretnim primjerima postupanja policije u domenu nasilja u porodici i važnosti nastavka konferencija slučajeva o zaštiti od nasilja u porodici koje se u sklopu CB Podgorica održavaju na osnovu preporuka Savjeta za građansku kontrolu policije.

Tamara Milaš iz Centra za građansko obrazovanje ukazala je na važnost zakonodavne inicijative Savjeta i potrebu da se kroz zakonske izmjene osnaži pozicija građanske kontrole policije. Milaš je posebno diskutovala o dostojnosti za obavljanje policijskog posla i ocijenila neprihvatljivim za građanske i demokratske vrijednosti da se lica pravosnažno osuđena za krivična djela po izdržavanju zatvorskih kazni vraćaju na rad u policiju.

Elmir Đoković iz LGBTIQ Socijalnog Centra zatražio je konkretne rezultate policije u otkrivanju i gonjenju izvršilaca prekršajnih i krivičnih djela na štetu LGBT osoba i uništavanja imovine, posebno kulturnih centara i javnih okupljali-

šta. Đoković je zatražio proaktivniji pristup Savjeta u implementaciji LGBT politike i razvijanje boljih odnosa između policije i LGBT zajednice.

Diskutovano je i o procesu suočavanja policije sa prošlošću i potrebi javnog izvinjenja i postavljanja spomen obilježja na službenim prostorijama policije povodom deportacije izbjeglica iz Bosne i Hercegovine.

Konsultativnoj konferenciji civilnog društva i Savjeta za građansku kontrolu policije prisustvovali su i predstavnici_ice i ovih NVO: "Savez slijepih Crne Gore", "Bjelopoljski demokratski centar", "Asocijacija ZID", "Kvir Montenegro" i "Evropski pokret u Crnoj Gori".

Na prvoj redovnoj sjednici Savjet je donio odluku da pristupi konsultacijama sa organizacijama za ljudska prava kao i da organizuje, lokalne, regionalne i tematske, konsultativne informativne sastanke sa građanskim strukturama.

Konsultacija sa crnogorskim sindikalnim pokretom

Početak februara 2016. godine predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije razgovarao je, u Skupštini Crne Gore, sa predstavnicima nacionalnih sindikalnih organizacija.⁸³

Savjet za građansku kontrolu policije upoznao se sa dosadašnjim iskustvom sindikalnih centrala u komunikaciji i saradnji sa Upravom policije. Nisu registrovane primjedbe, kod nijednog sindikata, u vezi sa primjenom policijskih ovlašćenja kada je riječ o protestima, štrajkovima ili sindikalnim šetnjama. Istaknut je profesionalan i pohvalan odnos Uprave policije u tom pravcu. Zajednički je konstatovano da se mora osnažiti nadzor Ministarstva unutrašnjih poslova prema sektoru privatnog obezbjeđenja. Predstavnica USS istakla je da ranija komunikacija sa kriminalističkom policijom nije bila adekvatna i da je ovaj sindikat ostao uskraćen za informaciju o preduzetim radnjama povodom njihovih prijava u vezi privrednog kriminala. Takođe ona je govorila o iskustvu USS pri pokušaju osnivanja nezavisnog sindikata unutar policije kada su određeni policijski službenici trpjeli brojne pritiske.

Sindikat Uprave policije, koji je granski sindikat u sklopu SS Crne Gore, ulaže značajne napore da se osnaži i postane organizovaniji i vidljiviji. Saopšteno je da ranije sindikalna svijest u policiji nije ni postojala. Pohvaljena je komunikacija i odnos poslodavca. Razgovarano je i o problemu bivših službenika policije koji su iskoristili zakonske izmjene za odlazak u penziju a koji su održali i najavili

⁸³ Konsultacijama Savjeta sa reprezentativnim sindikatima prisustvovali su Ivana Mihajlović, pravna savjetnica u Uniji slobodnih sindikata (USS) Crne Gore, Tatjana Vukosavović, šefica Kabineta Generalnog sekretara Saveza Sindikata (SS) Crne Gore i Mladen Šušakčević, predsjednik Sindikata Uprave policije.

nove proteste. Savjet je obaviješten da je informisanost o uslovima po kojima su sklopljeni odgovarajući sporazumi sa MUP bila slaba i neblagovremena. Sindikat Uprave policije je najavio da će za više stotina bivših kolega, od aprila ove godine, obezbijediti značajnu novčanu pomoć. Dogovoreni su načini kako da se unaprijedi dostupnost Savjeta za članstvo svih sindikata i promoviše obraćanje Savjetu zbog zaštite ljudskih prava.

Radionica: Policijski servis i policijski integritet u Nikšiću

Predsjednik i član Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandar Saša Zeković i prof. dr Dražen Cerović, učestvovali su, 3. februara 2016. godine, na informativnoj radionici/tribini "Policijski servis i policijski integritet u Nikšiću" koji je organizovala nevladina organizacija (NVO) "Alfa Centar". Informativni sastanak je bio prilika da predstavnici civilnog društva Nikšića neposredno razgovaraju sa članovima Savjeta u vezi sa konkretnim primjerima primjene policijskih ovlašćenja, saradnji lokalnih NVO sa policijskim servisom i mogućnostima daljeg razvoja policije na lokalnom nivou.⁸⁴

Konsultacija: Jačanje povjerenja romske zajednice u policijski servis

Početak februara 2016. godine predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije susreo se, u Skupštini Crne Gore, sa predstavnicima mlade romske inteligencije u sklopu konsultacija sa civilnom društvom.⁸⁵ Na konsultacijama je diskutovano o policijskoj praksi, primjeni policijskih ovlašćenja i pristupu policije prema romskoj etničkoj zajednici, mladima iz romske populacije koji su u sukobu sa zakonom, prosjačenju koje je ocijenjeno prioritarnom potrebom za partnersko djelovanje, angažovanju romskih asistenata u radu policije. Razgovarano je i o konkretnim primjerima postupanja policije, nasilja u porodici i vođenja prekršajnih postupaka. Ocijenjeno je važnim da se uspostavi i nastavi proces

⁸⁴ Detaljnije informacije o informativnoj tribini dostupne su na ovim linkovima: <http://onogost.me/drustvo/danas-odrzana-tribina-policijski-servis-policijski-integritet-u-niksicu>; <http://www.dan.co.me/?nivo=3&rubrika=Regioni&datum=2016-01-28&clanak=530273&naslov=Policijski%20servis>; <http://www.vijesti.me/vijesti/odrzana-tribina-policijski-servis-i-policijski-integritet-u-niksicu-873075>; <http://www.rtcg.me/vijesti/drustvo/118017/i-policijci-da-prijavljuju-nepripravilnosti.html>; <http://portalanalitika.me/clanak/217615/odrzana-tribina-policijski-servis-i-policijski-integritet-u-niksicu>; <http://www.cdm.me/drustvo/crna-gora/zekovic-ohrabriti-policijce-da-sami-prijavljuju-nepripravilnosti>

⁸⁵ Konsultativnom sastanku prisustvovali su A.Tahiri, NVO "Roma Restart", E. Beriša, NVO "Phiren amneca", M.Beriša NVO "Mladi Romi" Herceg Novi i S. Jaha, iz podgoričke kancelarije ove NVO koja je i pružila podršku za organizovanje konsultativnog sastanka.

konsultacija kako bi se adekvatno pratila i podržavala inkluzija Roma u crnogorsko društvo u domenu bezbjednosti, primjene zakona i policijskih ovlašćenja. Razgovorano je i o mogućnostima programske saradnje posebno u domenu jačanja povjerenja u policijski servis kod romske manjine, prevazilaženju barijera i straha i poboljšanju kapaciteta policije za pristup i komunikaciju sa romskim strukturama. Tokom cijele 2016. godine Savjet je imao intenzivnu komunikaciju sa više romskih NVO.

Lokalna konferencija o policijskom servisu u Bijelom Polju

Nevladina organizacija (NVO) "Bjelopoljski demokratski centar" u saradnji sa Savjetom za građansku kontrolu policije organizovala je, 10. marta 2016. godine, konferenciju pod nazivom "Policijski servis i policijski integritet u Bijelom Polju". Izuzetno uspješno konferencija, organizovana uz pomoć i podršku Opštine Bijelo Polje, okupila je predstavnike 21 lokalne NVO.

Konferenciju je otvorio, i istom predsjedavao, Zdravko Janjušević, direktor NVO "Bjelopoljski demokratski centar" koji je istakao da je konferencija okupila predstavnike preko dvadeset lokalnih NVO koje su posvećene pitanjima bezbjednosti, razvoju lokalnih zajednica i zaštiti ljudskih prava i sloboda ili rade sa osjetljivim društvenim grupama i pružaju im odgovarajuće servise. Uvodno izlaganje održao je predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandar Saša Zeković, koji je predstavio suštinu i značaj kao i način obraćanja građanskoj kontroli policije. Na konferenciji je govorio, i odgovarao, uz Zekovića, na brojna pitanja predstavnika građanskih udruženja, Sead Frljukčić, savjetnik direktora Uprave policije MUP Crne Gore.

Konferencija je bila prilika da predstavnici organizacija civilnog društva Bijelog Polja neposredno razgovaraju sa predsjednikom Savjeta za građansku kontrolu policije i predstavnicima Uprave policije MUP Crne Gore, u vezi sa konkretnim primjerima primjene policijskih ovlašćenja, saradnji lokalnih NVO sa policijskim servisom i mogućnostima daljeg snaženja razvoja policije na lokalnom nivou i saglasno potrebama zajednice.

M.M., koordinator Mreža NVO Sjevera, oštro je kritikovao određena ponašanja u policiji. Istakao je da oni imaju intenzivnu komunikaciju sa Upravom policije (UP) i centrima bezbjednosti kao i da od granične policije čekaju po dvije godine da se postupi po zahtjevu po pristupu informacijama. Kazao je da je odnos UP prema zaposlenima nekorektan i da je na snazi primoravanje na lojalnost. Posebno su jaki pritisci na one službenike policije koji se odluče na sudsku zaštitu prava po radnom osnovu. Ukinut je operativni dodatak a od OSP

se i dalje očekuje da dostavljaju operativne podatke, kazao je on. Granica nije adekvatno čuvana, potpuno je ukinuta sopstvena procjena službenika policije na kojoj će se lokaciji nalaziti jer se planiranje vrši od strane starešine a ne na osnovu stvarne potrebe. To ide, kazao je on, na ruku organizovanom kriminalu. Granični prelazi i uslovi na njima su neuslovni, loši uslovi za rad, loša opremljenost granične policije. Svako ko prelazi državnu granicu može vidjeti da granični policijaci na sebi imaju dotrajalu obuću i odjeću kazao je Mitrović. Naglasio je da direktor UP nije pružio odgovor oko prekograničnog šverca mesa. OSP sami su vrlo često u prekršaju i ne pružaju dobar primjer za poštovanje propisa u vezi bezbjednosti u saobraćaju. U suzbijanje prometa droga moraju biti bolji rezultati i ukazao je na nedovoljnu svijest građana da prijavljuju krivična djela. Mitrović je ukazao i na ilegalno formiranje baza podataka ličnih podataka.

U.P., Bjelopoljski savez nevladinih organizacija, posebno je pozdravio organizaciju lokalne konferencije. Istakao je da su pripadnici policije za razliku od ranijih godine puno profesionalniji. Posebno na graničnim prelazima je unapređena ljubaznost. Istakao je problem granične policije da nema lokalnih graničnih prelaza, građani iz pograničnog pojasa ne mogu da obrađuju zemljišta, otežana im je komunikacija i sloboda kretanja. Građani su uputili prema Vladi inicijative kako da se riješi to pitanje. Kazao je da se dosta građana žali da povodom podnijetih krivičnih prijava protiv određenih lica, policija ne pruža povratne informacije i uopšte ne poziva na provjeru odnosno pojašnjenje navoda. Kazao je da kod građana postoji snažan utisak da su u gradu bolje zaštićeni kriminalci.

R.M., iz NVO "Krug", kazao je da hoće da vjeruje da istinski gradimo pravi policijski servis. Građani nisu dobro upoznati sa radom policije. Potrebno je animirati i upoznati javnost i u pojašnjavanju policijskog servisa i posla, posebno unaprijediti znanje o pravima građana u vezi primjene policijskih ovlašćenja. Uporedio je kako je zdravstveni sistem prisutan u medijima a policija nije.

D.R., iz NVO "Agro Centar", podsjetio je na brutalnost policije prema građanima tokom oktobarskih protestnih okupljanja. Naglasio je dva slučaja neefikasnosti policije. Građanina koji je obio nekoliko kuća policija je čekala dva mjeseca da ga uhapsi (da prestane biti "hajduk") i oko Nove Godine i pravoslavnog Božića desilo oko 15-tak provala. Sve je svaljeno na jednog izvršioca dok građani sumnjaju na organizovanije bande. Ukazao je ponašanje lokalnih inspektora. Građani ističu, kazao je on, da se ružno i neprimjereno ponašaju, sjede na kafi, družu se i bliski su, sa bezbjednosno interesantnim licima. I u večernjem životu su sa njima. Građani se osjećaju nezaštićeno i nesigurno u odnosu na njih. Ovaj aktivista, je poput mnogih na konferenciji, ukazao na loš socijalni status i tretman policije i kazao da se to mora popraviti.

Ž.Đ, NVO Multimedijalni studio, pohvalio je organizovanje konferencije i prepoznao da se policijski servis značajno unaprijedio. Inicirao je kampanju da

se građani bolje upoznaju sa ovlaštenjima policije i koje su njihove granice zbog poštovanja ljudskih prava. Građani ne znaju svoje slobode i prava u odnosu na službenike policije. Predložio da se formira neko lokalno tijelo za saradnju sa policijom i zatražio da Savjet za građansku kontrolu policije to podrži. Neophodno je definišemo saradnju između građana i policije i zatražio je pomoć građanske kontrole u tom smislu. Građani i dalje osjećaju strah od policije, kazao je on.

Ž.Z., iz NVO "Udruženje za zaštitu prava radnika", ukazao na loš socijalni status policijskih službenika i na tolerisanje, što je neprihvatljivo, činjenice da značajan broj policijaca nije raspoređen. Mnogi ništa i ne rade a primaju platu, kazao je on.

B.H., iz Biciklističkog saveza Crne Gore i NVO "Akva Vita" prepoznao je Upravu policije kao glavnog kočničara razvoja biciklističkog sporta u Crnoj Gori. Posebno je pozdravio način diskusije koji je manifestovan na konferenciji. Pohvalio je komunikaciju s policijom pri projektu "Mala škola biciklizma" koji je bio posvećen podizanju bezbjednosne saobraćajne kulture kod mladih. Predstavnici Savjeta i UP pozvali su B.H. da im pomogne na način što će precizirati standarde ponašanja policije u drugim zemljama, posebno na njihove propise kada je riječ o ciklo turizmu i sportskim takmičenjima.

M.T., iz "Udrženja za razvoj civilnog društva" pitala je šta UP preduzima po pitanju razvoja vještina za rad sa marginalizovanim grupama, koje su do sada konkretno manifestovane aktivnosti UP po pitanju rodne ravnopravnosti. Ona je kazala da u UP je svega 9% žena, ili 354 službenica, i da policijski posao ne treba da bude dominantno muški posao.

P.R., iz NVO "Bonton", interesovao se za rad reonskih policajaca i za budućnost koncepta "Policija u zajednici". "Osjećali smo se sigurnije dok je to functionisalo, policija nam je bila bliža" kazao je ovaj aktivista.

S.P., iz NVO "Otpor", ukazao je na loš standard policijskih službenika. Govorio je i o konkretnim propustima policije posebno o službenicima koji organizovanom kriminalu javljaju koordinate i rute kretanja policije kao i o OSP koji selektivno primjenjuju ovlaštenja. Ukazao je i na nezakonita prisluškivanja u CB koje se koristi dalje, prema navodima, u privatne svrhe.

Konferenciju je pratila ispred opštinske kancelarije za saradnju sa NVO I.Š.

Programske aktivnosti Savjeta: Opština Bijelo Polje zadovoljna kvalitetom i radom policije

Predsjednik Opštine Bijelo Polje, Aleksandar Žurić, primio je predsjednika Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandra Saša Zekovića. Prijemu su

prisustvovali Sead Frljukčić, savjetnik direktora Uprave policije MUP Crne Gore, starešine CB Bijelo Polje i direktor NVO "Bjelopoljski demokratski centar", Zdravko Janjušević.⁸⁶ Predsjednik Opštine Bijelo Polje istakao je zadovoljstvo ukupnom bezbjednosnom situacijom u gradu, poštovanjem javnog reda i mira i kvalitetom rada i komunikacije sa lokalnom policijom odnosno CB Bijelo Polje. Posebno su akcentirane zajedničke aktivnosti prema nacionalnim prosvjetnim vlastima kako bi se dodatno unaprijedila bezbjednost učenika u školama i školskom okruženju. Istaknuta je važnost djelovanja građanske kontrole policije i njenog odlučujućeg doprinosa razvoju policije u domenu poštovanja demokratskih standarda i poštovanja ljudskih prava i sloboda.⁸⁷

Kontinuitet dijaloga sa civilnim društvom: Osnažiti konstruktivnu debatu o radu policije

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandar Saša Zeković, 30. juna 2016. godine, primio je, u Skupštini Crne Gore, na njihov zahtjev predstavnike nevladinih organizacija (NVO) "Breznica" i "Centar za razvoj Durmitora".⁸⁸ Predstavnici ovih NVO zatražili su razmatranje više inicijativa, koje su predložili, a koje bi osnažile građansku kontrolu policije i "omogućile da organ sa monopolom upotrebe sile zakonito postupa kao i da se ograniči djelovanje grupa koje praktično preuzimaju u svoje ruke monopol da sa silom rješavaju konfliktne situacije".

Tokom tročasovnog razgovora i razmjene mišljenja o razvoju i radu policije predstavnici ovih NVO istakli su uvjerenje da su se stekli uslovi da se osnaži javna debata i započne proces vrednovanja uloge i rada policije. Predstavnici NVO iskazali su zabrinutost za ukupnu bezbjednost građana Crne Gore posebno imajući u vidu brojne primjere prekoračenja policijskih ovlaštenja s jedne i dalje djelovanje kriminalnih grupa s druge strane. Detaljno, i konkretno, je razgovarano o ovim temama: (1) Likvidacija građanina G.D. iz Pljevalja koji je bio osumnjičen za dvostruko ubistvo; (2) Protesti Demokratskog Fronta u oktobru 2015. u Podgorici; (3) incident na skijalištu Savin Kuk pri kojem je ostala nerazjašnjena

⁸⁶ Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije boravio je u radnoj posjeti CB Bijelo Polje. Tim povodom upriličen je prijem kod predsjednika opštine Bijelo Polje, organizovana lokalna konferencija o policijskom integritetu i održan radni sastanak sa načelnikom CB Bijelo Polje i starešinama uz prisutvo i načelnika Regionalnog Centra Granične policije.

⁸⁷ Posjeta je realizovana uz podršku Uprave policije i opštine Bijelo Polje. Prikaze iz lokalnih medija o predstavljenim aktivnostima možete pogledati na ovim linkovima: <http://www.bjelopolje.co.me/index.php/arhiva-glavnih-vijesti/1-glavne-vijesti/2197-odrana-konferencija-pod-nazivom-policijski-servis-i-integritet-u-bijelom-polju> i <http://www.radiobijelopolje.me/index.php/kontakt/28681-dobra-saradnja-policije-i-civilnog-sektora>

⁸⁸ Za detaljnije informacije o ovom konsultativnom sastanku molimo posjetite: http://www.kontrolapolicije.me/index.php?option=com_content&view=article&id=210:kontinuirani-dijalog-sa-sa-civilnim-dru&lang=sr

uloga lokalne policije; (4) prisustvo službenika Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) u Kotoru; (5) uslovi rada službenika Granične policije i režim rada nekih graničnih prelaza. Takođe ukazano je i na određene koruptivne radnje na pojedinim graničnim prelazima. Razgovarano je i o mogućnostima međusobne saradnje i u tom smislu prepoznata potreba da se u Pljevljima zajednički organizuje prva konferencija o radu policije i njenoj saradnji i komunikaciji sa građanima. Savjet je takve konferencije već organizovao u Nikšiću i Bijelom Polju.

Simpozijum o upotrebi sile: prosuđivanje o radu policajca tokom upotrebe sile

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandar Saša Zeković, izlagao je, aprila 2016. godine, na Simpozijumu o disciplinskim postupcima u policiji sa naglaskom na primjeni sile koji je održan na Policijskoj akademiji u organizaciji ICITAP policijskog programa Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori u saradnji sa ambasadinim INL programom stalnog pravnog savjetnika. Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije govorio je o primjeni sile od strane policije u Crnoj Gori predstavljajući konkretna iskustva Savjeta sa fokusom na 2015. godinu.

Simpozijum je okupio predstavnike Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova, Savjeta za građansku kontrolu policije, Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica.⁸⁹ Obradene su ove teme: izvještaji o primjeni sile, standardne operativne procedure, proaktivna upotreba video dokumentacije, koristi od zakona kojim se pruža zaštita službenicima policije od nasilja i prijetnji upućenih službenicima policije kao i potreba da se poštuju standardne operativne procedure i pravila službe. Diskutovano je i o pravnom okviru u vezi sa zaštitom ovlašćenih službenika policije i vremenskom okviru u kojem je potrebno privesti kraju istrage unutrašnje kontrole. Govoreno je i o razlici između krivičnih postupaka i istraga unutrašnje kontrole. Realizovana je (1) pokazna vježba primjene sile - koja je pokazala fizičke teškoće s kojima se suočavaju službenici policije prilikom lišavanja slobode i (2) praktična vježba - situacija u kojoj se donosi odluka o upotrebi oružja uz kompjutersku simulaciju "Pucati ili ne". Učešće Savjeta u ovom programu je od izuzetnog značaja i pomaže mu u postupanju po pritužbama i primjedbama javnosti.

Konsultacija: Monitoring slobode okupljanja

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije učestvovao je u razgovoru u okviru projekta „Monitoring slobode okupljanja na Zapadnom Balka-
⁸⁹ Predavači i moderatori na Simpozijumu bili su: Erik Larson, stalni pravni savjetnik, inače bivši kapetan vojne policije, Džef Palmer i Frenk Herbert, viši policijski savjetnici.

nu”, koji NVO “Institut Alternativa” sprovodi u saradnji sa svojim partnerima iz regiona. Razgovarano je ostvarenju slobode okupljanja u iskustva građanske kontrole policije. Predsjednik je ukazao na sadržaj i ocjene Savjeta povodom jednog broja pritužbi ali i na ukupnu policijsku praksu kada je riječ o pravu na mirno okupljanje. Posebno je razgovorano o novim zakonskim rešenjima i iskustvima sa oktobarskih protesta u Podgorici 2015.

Razgovor: unapređenje žalbenog sistema Palestine u sektoru bezbjednosti

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije, mr Aleksandar Saša Zeković, razgovarao je u Beogradu, aprila 2016. godine, sa delegacijom državnih zvaničnika, predstavnika civilnog društva i medija iz Palestine koja se nalazila u studijskoj posjeti Srbiji i tom prilikom im održao predavanje o građanskoj kontroli policije u Crnoj Gori. Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije predstavio je koncept kontrole i nadzora nad policijom u Crnoj Gori posebno akcentirajući operativne procedure, iskustva i tekovine građanske kontrole policije. Zeković je odgovorio na brojna pitanja i komentarisao crnogorska i regionalna iskustva u nadzoru policije prepoznajući i brojne izazove i nedostatke crnogorskog sistema kako bi se palestinskom žalbenom sistemu pružile konkretne iskustvene informacije i lekcije iz kojih se može učiti. Posjetu je organizovao je Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) u saradnji sa Zaštitnikom građana RS. DCAF je omogućio i predstavljanje tekovina rada i iskustva građanske kontrole policije u Crnoj Gori.⁹⁰

Konferencija: “Zakon, politika, društvo i diskriminacija”

Član Savjeta za građansku kontrolu policije, prof. dr Dražen Cerović, izlagao je, u svojstvu paneliste, na konferenciji “Zakon, politika, društvo i diskriminacija”, koju je 20. aprila 2016. godine organizovala institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Prof. dr Dražen Cerović podsjetio je da Savjet za građansku kontrolu policije, od osnivanja 2005, pored ostalih oblasti rada policije, sa posebnim senzibilitetom, prati i primjenu policijskih ovlašćenja u vezi sa nasiljem u porodici. Tu problematiku kontinuirano diskutujemo kroz konsultacije sa civilnim društvom, parlamentarnim odborima, izvršnom vlasti, Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore i na svojim sjednica-

⁹⁰ Za više informacija o radu DCAF posjetite <http://www.dcaf.ch>

ma. “Svjesni značaja teme, trudimo se da permanentno snažimo nacionalni dijalog o ovoj temi, koja na žalost nikad ne može biti do kraja apsolvirana i povodom koje uvijek ima još mnogo toga da se kaže i da se preduzme. U tom smislu, Savjet je podržao primjedbe i napore ženskih grupa da se unaprijedi zvanična policijska statistika u vezi sa porodičnim nasiljem” istakao je prof.dr Cerović. “Savjet je ocijenio neophodnom potrebu da se statistika u vezi sa nasiljem u porodici pažljivije evidentira, prati i prezentuje, te da se manipulacija s podacima, bilo da je riječ o medijima ili samoj policiji, u budućnosti iskorijeni. Savjet je promovisao pristup da se uz učešće ženskih grupa za zaštitu ljudskih prava pomogne Policiji da izgradi, u svakom mogućem smislu, pouzdanu i kredibilnu statistiku u vezi sa tematikom porodičnog nasilja. S tim u vezi izdali smo preporuke, koje se od strane policije poštuju” saopštio je, između ostalog, prof. dr Cerović. On je podsjetio da su posebno ženske grupe, imale ozbiljne primjedbe u slučajevima u kojima su prepoznale neadekvatnu primjenu policijskih ovlašćenja. S tim u vezi, Savjet je preporučio i pozvao Upravu policije da u saradnji sa zainteresovanim NVO organizuje periodične, konferencije, vezane za slučajeve zaštite od nasilja u porodici, na kojima bi se partnerski, konstruktivno i odgovorno diskutovalo o primjeni zakona, zakonskim ovlašćenjima i primjeni istih od strane policije, uočenim izazovima, primjedbama žrtava i NVO kako bi se kreirala rješenja za unapređenje primjene policijskih ovlašćenja i za kvalitetniju zaštitu i podršku žrtvama nasilja u porodici. Cerović je podsjetio da je preporuka Savjeta postala realnost i da se nedavno održala, u CB Podgorica, treća konferencija slučajeva.⁹¹

Bijelo Polje - radionica: Prevencija mučenja

Član Savjeta za građansku kontrolu policije, advokat Zoran Čelebić, održao je predavanje o prevenciji mučenja, u sklopu istoimene radionice koju je organizovala NVO “Inicijativa mladih za ljudska prava” u saradnji sa crnogorskim Ministrastvom pravde. Radionica je imala za cilj da se službenici Uprave policije i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija upoznaju sa osnovnim standardima o zaštiti i spriječavanju torture te sa institucionalnim okvirom za prevenciju torture. Polaznicima radionice distribuirana je i najnovija knjiga Savjeta za građansku kontrolu policije - “Policija i primjedbe javnosti: Problemi, praksa i perspektive”.

91 Kompletno izlaganje člana Savjeta, prof. dr D.Cerovića, dostupno: http://kontrolapolicije.me/images/biblioteka/dokumenti/Govor_na_Konferenciji_o_sprjecavanju_nasilja_u_porodici_-_Dr_Drazen_Cerovic.pdf

Decenija obnove nezavisnosti: Publikacija Građanske Alijanse

Povodom deset godina obnove nezavisnosti Crne Gore asocijacija nevladinih organizacija, “Građanska Alijansa” štampala je, u saradnji sa partnerima, posebnu publikaciju pod nazivom “Pogled iznutra” čija je urednica Sanja Rašović.⁹² Intencija publikacije je da se prikaže prvih deset godina životnog ambijenta građana u nezavisnoj Crnoj Gori. Savjet za građansku kontrolu policije bio je jedan od partnera. Zapravo jedina državna institucija koja je uzela učešće u ovom izdavačkom projektu. Na stranama 12. i 13. publikacije predstavljena je građanska kontrola policije u Crnoj Gori, njeni uspjesi, rezultati, izazovi u radu. Ukazano je na zanemarljiva ovlašćenja i neprimjeren odnos ranijeg ministra unutrašnjih poslova. Posebno je ukazano na policijsku kulturu u Crnoj Gori koja u bitnom limitira poštovanje ljudskih prava i sloboda ali i rad i funkcionisanje drugih državnih organa, posebno nadzora nad policijom i tužilaštva.

Učešće na panel diskusiji: “Reforma policije u kontekstu EU integracija Zapadnog Balkana”.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije prisustvovao je panel diskusiji “Reforma policije u kontekstu EU integracija Zapadnog Balkana” koju je, sa partnerima, organizovao podgorički “Institut Alternativa”. Predsjednik Savjeta, mr Aleksandar Saša Zeković, istakao je da nerealistične procjene i optimizam u pogledu evropskih integracija i članstva zemalja regiona u EU proizvode političari, politička elita i njima podržavajući mediji. Javnost mnogo više percipira uspješnost u procesu EU integracija nego što je to stvarno tako, istakao je Zeković. To pokazuju brojne situacije, brojni rizični događaji, koji su zapravo najbolji indikator koliki je naš stvarni uspjeh u prihvatanju standarda i demokratskog upravljanja policijom kazao je predsjednik Savjeta. Na Panelu je ukazano na događaje u regionu a predsjednik Savjeta za građansku kontrolu policije je ukazao na opozicione proteste u oktobru 2015. u Podgorici. Prekoračenje policijskih ovlašćenja i brojne primjedbe javnosti pokazale su kolike probleme imamo u stvarnosti kada je riječ o integritetu i profesionalnom policijskom ponašanju. To govori da je dosta toga u crnogorskoj policiji na deklarativnom nivou kazao je, između ostalog, Zeković.

92 Publikaciju možete pogledati ovdje: <http://www.gamn.org/images/docs/cg/GA-10-godina-nezavisnosti-pogled-iznutra.pdf>

Poziv povodom izrade nacrtu Zakona o unutrašnjim poslovima

Od 30. septembra 2016. godine počela je sa radom Radna grupa Ministarstva unutrašnjih poslova koja treba da pripremi nacrt novog zakona o unutrašnjim poslovima.⁹³ Savjet za građansku kontrolu policije radnu verziju zakona o unutrašnjim poslovima, koju je pripremila MUP Crne Gore, i na osnovu koje će raditi navedena Radna grupa, odmah po prijemu, je dostavio referentnim NVO iz oblasti ljudskih prava i bezbjednosti, Advokatskoj komori Crne Gore, Univerzitetu Crne Gore i Pravnom fakultetu, Udruženju pravika Crne Gore i Ljekarskoj komori Crne Gore. Svi ovi subjekti pozvani su da pomognu i doprinesu da se pobošlja i unaprijedi status građanske kontrole policije i odnos prema tekovinama njenog rada. Savjet se kod svih ovih subjekata interesovao za održavanje ekspertske konsultativnog sastanka s tim u vezi. Radna verzija zakona postavljena je na sajtu Savjeta a građani, stručnjaci iz oblasti bezbjednosti, ljudskih prava i vladavine prava, stručna udruženja i NVO pozvani su da svoje predloge u vezi radne verzije zakona o unutrašnjim poslovima dostave Savjetu za građansku kontrolu policije.

Čestitka: Četvrt vijeka "Žene u crnom" Beograd

Povodom jubileja feminističke grupe "Žene u crnom" Beograd, Savjet za građansku kontrolu policije uputio je čestitku povodom dvadeset i pet godina osnivanja i dosljednog rada ove feminističke i antimilitarističke organizacije. "Pružile ste, svim vašim aktivnostima, sprovedenim akcijama, kampanjama, štampanim zbornicima, glasom i prisustvom izuzetan doprinos politici mira i poštovanja ljudskih prava na prostorima bivše Jugoslavije. Pokazale ste odlučnost u promovisanju novih političkih i društvenih pristupa prema položaju žena, u svim našim društvima, i prestanku različitih patrijarhalnih politika kontrole. Vaša posvećenost suočavanju s prošlošću čini da negujemo i (o)čuvamo, i pored brojnih izazova, kulturu pamćenja i sjećanja na zločine i poštovanje prema žrtavama. Vašim ukupnim djelovanjem i radom doprinosite uspostavljanju društva vladavine prava i poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda. Želimo uspješan rad i u budućnosti" stoji u pismu predsjednika Savjeta aktivistkinji ŽUC-a Staši Zajović.

93 Član Radne grupe ispred Savjeta je predsjednik mr A.S. Zeković.

Uspostavljena saradnja sa Međunarodnom policijskom asocijacionom

Savjet za građansku kontrolu policije (Savjet) i Međunarodna policijska organizacija (IPA) Sekcija Crna Gora zaključili su 12. oktobra 2016. godine, u sjedištu Uprave policije, Memorandum o razumijevanju i saradnji.⁹⁴

Memorandum o razumijevanju i saradnji podrazumijeva, između ostalog, zajednički doprinos promociji domaćih i međunarodnih standarda i prakse u oblasti ljudskih prava i sloboda i zaštite od diskriminacije, vladavine prava i društvene uloge policije, stalno unapređenje kredibiliteta policije i policijske profesije i povećanju povjerenja javnosti u policijski servis. Predviđene su međusobne periodične konsultacije na kojima će se diskutovati o policijskom integritetu, razvoju policijske profesije i organizacije, ukupnom društvenom statusu policijskih službenika i policije u cjelini, konceptu i efektima uspostavljenih mehanizama kontrole nad radom policije u Crnoj Gori, stanju i daljoj zaštiti ljudskih prava i sloboda. Predviđena je i razmjena profesionalnog znanja i stručnog iskustva, unapređenje i proširenje znanja i kapaciteta članova IPA Sekcija Crna Gora u vezi sa policijskim i profesionalnim integritetom i savremenim konceptom zaštite ljudskih prava i sloboda. U tom pravcu pristupiće se razvijanju obrazovnih i stručnih programa obuka, savjetovanja, radionica i drugih stručnih skupova s ciljem dalje izgradnje kapaciteta policijske organizacije i članova IPA Sekcija Crna Gora. Planirana je i zajednička priprema i sprovođenje naučnih i drugih istraživanja u vezi sa policijskom praksom, konceptom bezbjednosti, vladavinom prava, policijskim integritetom i zaštitom ljudskih prava i sloboda. Posebna vrijednost Memoranduma jeste uspostavljanje zajedničke stručne izdavačke produkcije kojom bi se pružio doprinos daljem kreiranju nacionalne stručne literature o ljudskoj bezbjednosti, pravima i slobodama, policijskom integritetu, promociji društvene važnosti, uloge i ugleda policijske profesije i organizacije i jačanju kapaciteta policijskih službenika za pristup osjetljivim društvenim grupama.

Saradnja s medijima - U 2016. Savjet za građansku kontrolu policije odlično je saradivao sa svim medijima u Crnoj Gori dokazujući svoju potpunu otvorenost i dostupnost. Realizovana su brojna gostovanja, izjave i intervjui. Određeni mediji uključili su Savjet, i njegovog predsjednika, u negativne kampanje s namjerom da programske aktivnosti i redovan rad Savjeta predstave kao antidržavne i ne-

94 Dokument kojim se unapređuju međusobni kontakti i saradnja potpisali su mr Aleksandar Saša Zeković, predsjednik Savjeta i Vojislav Dragović, predsjednik IPA Sekcija Crna Gora. Potpisivanju protokola u sjedištu Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore prisustvovali su članovi Savjeta za građansku kontrolu policije prof. dr Dražen Cerović i advokat Zoran Čelebić, generalna sekretarka IPA Crna Gora Snežana Zekić i delegatkinja Crne Gore u IPA Svjetski Kongres Ivana Rabrenović.

patriotske. Svojim saopštenjima odnosno izjavama i intervjuima Savjet i njegovi članovi bili su zastupljeni na Radiju Slobodna Evropa, u nedjeljniku "Monitor", Televiziji Vijesti, nezavisnom dnevniku i portalu "Vijesti", "Pobjedi", nezavisnim novinama "Dan", Radiju Antena M, Radio i Televiziji Crne Gore, portalima CDM, Analitika, Kodex, Kolektiv.me i drugim medijima. Savjet je prisutan na društvenoj mreži "Facebook" a informacije na web sajtu Savjeta, www.kontrolapolicije.me, postavljaju se u realnom vremenu i ažuriraju svakodnevno.

IZDAVAČKA PRODUKCIJA SAVJETA

KNJIGE PUBLIKOVANE U 2016 GODINI

Napomena:

Sve knjige su dostupne na sajtu Savjeta za građansku kontrolu policije, www.kontrolapolicije.me, u rubrici "Publikacije".

Jačanje kapaciteta policije i socijalnog rada - "Kreiranje sigurnog okruženja za LGBTIQ osobe: Uloga i odgovornost socijalnog rada, policije i civilnog društva" - Ministarstvo rada i socijalnog staranja Vlade Crne Gore i Savjet za građansku kontrolu policije zajednički su, 2016. godine, publikovali knjigu "Kreiranje sigurnog okruženja za LGBTIQ osobe: Uloga i odgovornost socijalnog rada, policije i civilnog društva".⁹⁵ Knjiga ima za cilj da doprinese razumijevanju LGBTIQ pitanja i tematike, da poveća sigurnost LGBTIQ osoba, da unaprijedi motivisanost i kapacitete javnih službi, posebno socijalnog rada i policije, za rad i saradnju sa LGBTIQ zajednicom. Takođe, knjiga ima za cilj da osnaži promjene u pojedinačnim i porodičnim životima i unaprijedi razvoj društvene zajednice kojoj služe socijalni servisi i policija. Direktno se snaži nacionalna borba protiv diskriminacije te pomaže da socijalni radnici i policijski službenici zadobiju povjerenje LGBTIQ zajednice, svoje profesionalno ponašanje oslobode od predrasuda, stereotipa, diskriminatornog postupanja i budu u funkciji omogućavanja i pružanja pomoći svakom našem građaninu da slobodno razvija sve svoje potencijale, spriječe sve oblike disfunkcionalnosti i vode sadržajan socijalno inkluzivan život.⁹⁶

⁹⁵ Partneri u ovoj aktivnosti su domaće organizacije civilnog društva "Juventas", "LGBTIQ Socijalni Centar" i "LGBT Forum Progres" kao i kanadska federalna organizacija za zaštitu gej i lezbijskih prava "EGALE Canada".

⁹⁶ Autori knjige su: T. Dakić, J. Kojičić, M. Krajcik, J. Nitschke, S. Milić, S. Maraš, E. Đoković, I. Boričić, S. Rujović, B. Jokić, S. Milivojević, M. Pešikan i A.S. Zeković, koji je i urednik.

“Policija i primjedbe javnosti: problemi, praksa i perspektive” - Savjet za građansku kontrolu policije u 2016. godini publikovao je i knjigu “Policija i primjedbe javnosti: problemi, praksa i perspektive” u kojoj su sabrana iskustva i tekovine rada ovog tijela u posljednje dvije godine (2014/15). Savjet je, i pored svojih ograničenih kapaciteta i resursa, razvio praksu izvještavanja o poštovanju ljudskih prava u Crnoj Gori pri primjeni policijskih ovlašćenja. Dokumentovanje policijske prakse predstavlja snažan mehanizam prevencije torture koji svojim kvalitetom i pouzdanošću, sprečava prikrivanje nečovječnog i neprofesionalnog policijskog postupanja kao i nekažnjivost i odsustvo odgovornosti. Redovno dokumentovanje policijskog postupanja predstavlja kreiranje zbirke dobre prakse koja može višestruko biti korisna široj javnosti. To je, od strane Savjeta, i izvanredan doprinos policijskoj historiografiji.⁹⁷ Kroz publikovanje tekovina i prakse Savjeta za građansku kontrolu policije, doprinosi se kreiranju odgovarajuće nacionalne stručne literature koja će građane_ke, novinare_ke, civilno društvo, policijske službenike_ke, stručnjake_inje, akademsku zajednicu i donosioce_teljke odluka voditi kroz brojne praktične situacije, izazove i teškoće koje se javljaju pri funkcionisanju policije i sistema kontrole nad policijom. U svim do sada kreiranim izvještajima prikupljene su i predstavljene visoko kvalitetne informacije o svim pojedinačnim slučajevima na kojima je Savjet radio. Namjera dokumentovanja policijskog postupanja i odnosa menadžmenta policijske organizacije prema izdatim preporukama jeste da se konstruktivno, i argumentovano, ukaže na izazove, probleme i opstrukcije, ali i na postignuti napredak i poboljšanja i posebno na, moguće, perspektive daljeg razvoja policije u Crnoj Gori. Kroz prezentaciju iskustva i konkretnih slučajeva, na kojima je pažljivo i savjesno, tokom deset minulih godina, radio Savjet za građansku kontrolu policije, može se podstaći, i dodatno argumentovati, diskusija o efektima aktuelnih rješenja ali i o mogućnostima proširenja i snaženja kontrolnih, nadzornih, mehanizama i politika nad crnogorskom policijom. Primarna uloga Savjeta je da postupa po pritužbama, da se bavi prigovorima javnosti u vezi sa policijskom praksom, kulturom, integritetom i primjenom policijskih ovlašćenja.

“Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo: Oktobarski protesti i primjena policijskih ovlašćenja” - Savjet za građansku kontrolu policije, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore, Vrhovno državno tužilaštvo (VDT) Crne Gore i nevladine organizacije (NVO) “Građanska Alijansa” i “Akcija za ljudska prava” zajednički su publikovali knjigu “Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo: Oktobarski protesti i primjena policijskih ovlašćenja” koja predstavlja izvještaj o postupanju policije tokom protestnih okupljanja u oktobru 2015. u Podgorici. Obavljene su potrebne

konsultacije i dobijena podrška potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku, ministra unutrašnjih poslova, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Vrhovnog državnog tužioca Crne Gore i čelnika nevladinih organizacija “Akcija za ljudska prava” i “Građanska alijansa” sa kojima je građanska kontrola policije blisko saradivala povodom predmetne teme. Intencija svih izdavača je bila da se za domaću i međunarodnu javnost pripremi i predstavi jedinstvena publikacija u kojoj će biti objektivno sabrane i neutralno predstavljene tekovine rada svih nadležnih organa i institucija u vezi sa primjedbama na prekoračenje policijskih ovlašćenja - Savjeta za građansku kontrolu policije, Unutrašnje kontrole policije MUP Crne Gore, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i VDT Crne Gore. Savjet za građansku kontrolu policije je od unutrašnje kontrole policije, državnog tužilaštva i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore zatražio da sažeto predstave svaku individualnu pritužbu odnosno prijavu (građanina, NVO ili političke partije) ili sopstvenu inicijativu u vezi sa postupanjem policije tokom građanskih protesta u Podgorici, u oktobru 2015. godine, kao i sve tim povodom, preduzete radnje. Ostvarena međusobna komunikacija i saradnja, ovim povodom, jeste dodatna vrijednost u crnogorskom institucionalnom i demokratskom kontekstu. Izdavači vjeruju da publikacija doprinosi transparentnosti, profesionalizaciji i snaženju institucija, boljem informisanju javnosti i da podstiče konstruktivan društveni i politički dijalog i argumentovanu diskusiju o kvalitetu rada nadležnih državnih organa. U procesu pristupanja Evropskoj Uniji obavezuju principi i načela na kojima počiva ta unija - sloboda, demokratija, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda. Pravo na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo su osnovna ljudska prava. Crna Gora je dužna da obezbijedi zabranu mučenja (torture) i svih drugih oblika zlostavljanja, nasilja, ponižavajućih i nečovjećnih postupaka i kažnjavanja, i da štiti fizički integritet i dostojanstvo, na osnovu sopstvenog Ustava i zakona, kao i međunarodnih ugovora o ljudskim pravima. Ova knjiga ima za cilj da doprinese spremnosti državnih institucija da garantuju vladavinu prava i obezbijede poštovanje ljudskih prava. Pažljivim čitanjem ponuđenog sadržaja posebno se uočava konstatacija Osnovnog državnog tužilaštva “Do danas izvršilac nije identifikovan”. Zato je knjiga i u funkciji suočavanja policije sa sopstvenom prošlošću i razgradnje negativnog nasleđa i prakse. Suštinski je potrebno uspostavljanje nove policijske kulture koja ne dozvoljava zloupotrebe i nedopustivu, protivzakonitu, solidarnost, odsustvo odgovornosti i ograničavanje, bilo koje vrste, nadzora i istraga.⁹⁸

“Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba” - U 2016. godini Savjet je pripremio i u saradnji sa Ministarstvom ljudskih i

⁹⁸ Koautori knjige su Zdenka Perović, Ljiljana Klikovac, Drago Spičanović i mr Aleksandar Saša Zeković, koji je i urednik.

manjinskih prava i Upravom policije MUP Crne Gore, i uz partnerstvo IPA Sekcija Crna Gora, publikovao zbornik "Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba" kojim je implementirana zajednička obaveza u pogledu implementacije vladine LGBT Strategije u 2016. godini. Zbornik svojim sadržajem, kroz različite naučne i stručne priloge, doprinosi daljem razumijevanju pitanja bezbjednosti. Posebna je vrijednost što se po prvi put, na dati način, objektivno otvaraju određena pitanja - poput djelovanja ekstremnih navijačkih grupa - što doprinosi daljem dopunjavanju i razvijanju razmišljanja o bezbjednosnim rizicima po LGBT osobe. Prilozi u zborniku mogu pomoći u odgovorima i u dopunjavanju (sa)znanja članova_ica LGBT zajednice i policijskih službenika_ca, ali i drugih u društvu, kada je riječ o njihovom ukupnom životnom i radnom iskustvu, profesionalnom pristupu, ideološkim pogledima pa i vjerskim uvjerenjima ali i otkrivanju uzročno - posledičnih veza koje prate proces društvenog prihvatanja LGBT osoba. Tematski široko postavljen zbornik dosledni je nastavak nacionalne stručne literature o LGBT inkluziji koja se razvija od 2011. a koja pomaže zainteresovanoj javnosti i ciljnim grupama da kreiraju objektivan odnos prema stvarnosti i potpuniji iskustveni pristup za dalja prosuđivanja i zaključke. I ovaj zbornik ima internacionalni karakter. Okupio je autore_ke i izvan Crne Gore čime se podstiče razmjena i prenos znanja i iskustva i provociraju dalja, neophodna, naučna i primijenjena istraživanja.⁹⁹

"Odgovornost i integritet: Pregled građanskog nadzora policije u Crnoj Gori"

- I pored krajnje skromnog budžeta, Savjet je uspio da održi praksu izvještavanja o tome kako policija Crne Gore poštuje ljudska prava. Redovno dokumentovanje postupanja policije predstavlja vodeći doprinos policijskoj historiografiji i razmatranju pitanja iz istorije nacionalne bezbjednosti. U ovoj publikaciji predstavljeni su policijski integritet i odgovornost u 2016. godini kroz pregled rada građanske kontrole policije. Knjiga sadrži i kvalitetnu analizu modela građanskog nadzora policije koji je primijenjen u Crnoj Gori uključujući identifikaciju svih ograničenja i slabosti ali i prednosti i rezultata građanske kontrole policije, kao pravce daljeg razvoja modela koji treba biti očuvan kao najjednostavniji i najjeftiniji oblik kontrole policije.

⁹⁹ Autorke_i su: dr Zorica Mršević, prof. dr Dražen Cerović, dr Božidar Otašević, dr Ivan Tomović, mr Tea Gorjanc Prelević, Milorad Žižić, Milica Saveljić, mr Slavko Milić, Blanka Radošević Marović, Darko Ćorac, mr Jeffrey Fisher, Jovica Rečević, Sanja Maraš, mr Marko Begović, Zoran Vujičić, Tamara Popović, Zdravko Cimbalević, Irena Boričić, mr Milan Delić, Predrag Azdejković, mr Radomir Radunović, Damira Kalač, Josef Hosp i mr Aleksandar Saša Zeković, koji je i urednik i priređivač zbornika.